ಸ್ಥಾಪನೆ : ೧೮೬೭ **1867** ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು

ಜೀವನ ಶಿಕ್ಷಣ ಪತ್ರಿಕೆಯ

ಶತಮಾನೋತ್ತರ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬದ

ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ೧೯೯೨

ಶತಮಾನೋತ್ತರ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬ
(ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೯೨ ರಿಂದ)

ಡೆ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು
(೧೮೩೩-೧೮೮೧)

ವರ್ಷ *1867*

2-3 ನೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ

ಮಠ - ಪತ್ರಿಕೆ

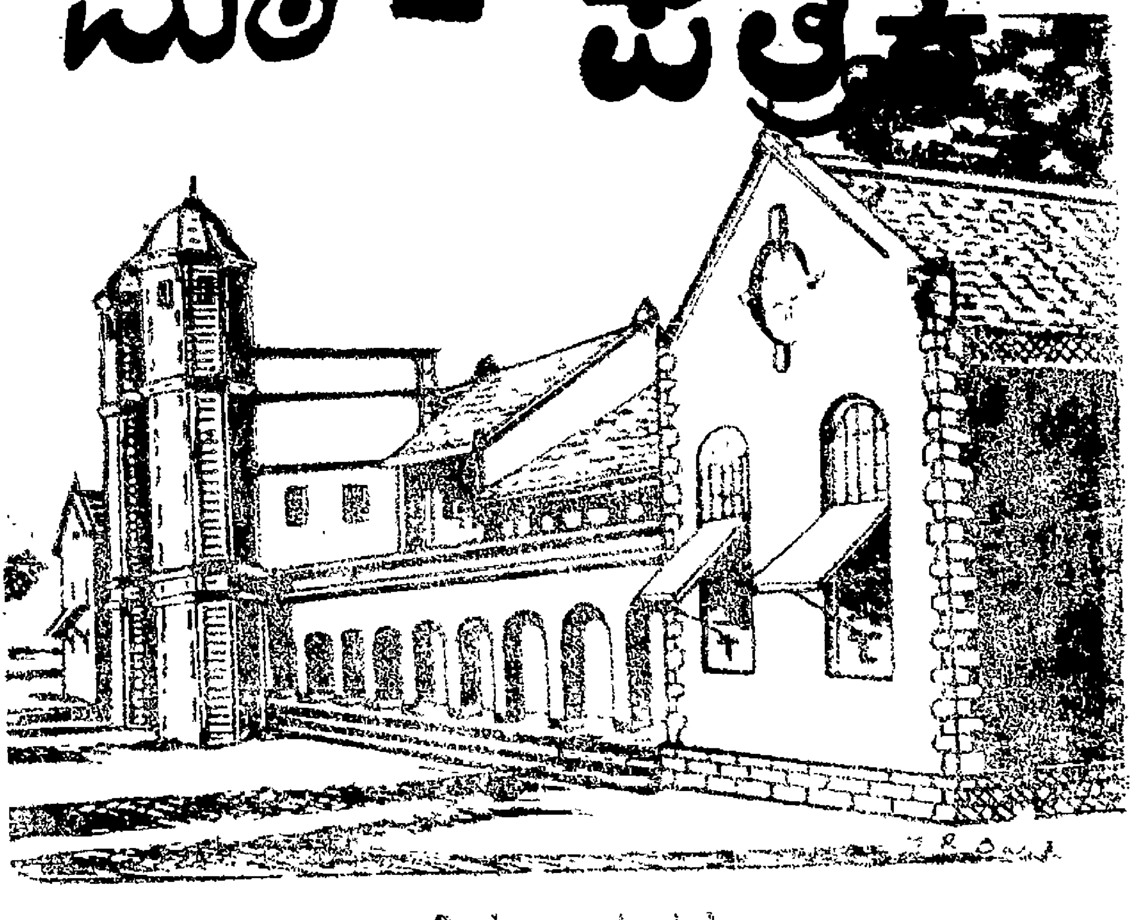

ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂತಸ

ಸರಕಾರಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ತರಬೇತಿ ವಿದ್ಯಾಲಯ

ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ವೃತ್ತ, ರೊದ್ದ ರಸ್ತೆ, ಧಾರವಾಡ - ೧

341

ಸಿದ್ಧಸಂಘ ವಾಚನ ಮಂದಿರ.
ಮೊರಬ. ಜಿ. ಧಾರವಾಡ.

1867

ಸಿದ್ಧನಾಥ ವಾಚನ ಮಂದಿರ.
ಮೊರಬ. ಜಿ. ಧಾರವಾಡ.

CANARESE

SCHOOLPAPER.

ಮಠಪತ್ರಿಕೆಯು.

ಪುಸ್ತಕ ೨, ಮಾರ್ಗಶಿರಮಾಸ, ಸಂಚಿಕೆ ೯

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆಯು.	ಪೃಷ್ಠ.	Contents	Page
ಶಿಕ್ಷಣವು	೨೪೯	Education	249
ಶಬ್ದಮಣಿ ದರ್ಪಣವು	೨೫೭	Shabda Mani darpana	257
ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಕರಣವು	೨೬೬	A new Grammar of the Canarese language	266
ನಿಬಂಧವು	೨೭೩	An Essay	273
ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವು	೨೭೮	Correspondence	278

ಬೆಳಗಾವ
ಸ. ಹೊ. ಧಾ. ಮು. ಖಾ.

ಮಠಪತ್ರಿಕೆಯು.

ಪುಸ್ತಕ ೧ ಸಂಚಿಕೆ ೧

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ಜನವರಿ ೧೯೧೬.

Education.

ಶಿಕ್ಷಣವು.

೧೪ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಮನುಜರಿಗೆ ಆನಂದವು ದೊರೆಯಬೇಕು. ಹಾಗಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಕಲಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಕಲಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಾಗಲಿ, ತಪ್ಪುಂಟಾದು ಒಳ್ಳೆಯ ಶಿಕ್ಷಕನು ಬಾಲಕರು ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದಲ್ಲ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೆ ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕನಿಗೆ ವಿಧೇಯರಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಹಾಗೆ ಶಿಕ್ಷಕನು ಯತ್ನಿಸಬೇಕು.

ಭೋಜನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಚಟ್ನಿಯು ಬೇಕು, ಅದರಂತೆ ಮನಸ್ಸಂತೋಷವೇ. ಪ್ರಕಾಶವು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಆನಂದಕಾರಕವೋ ಅಥವಾ ಸುಸ್ವರವು ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಸತ್ಯವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ ಸದಾಚಾರವೂ ಸತ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದುರ್ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಯತ್ನಿಸುವವರೇ ಮನಸ್ಸಿನ ದುಃಖಕ್ಕೆ

ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ಸಾಧಾರಣ ನಿಯಮಗಳಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನಡೆಸಿದರೆ ಅದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗದೆ ಇರದು. ಅಂದರೆ ಹುಡುಗರನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಬೇಕೆಂದೇ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸವೆಂಬುವಹಾಗೆ, ಅವರು ಮೆಚ್ಚುವಂಥ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಾ, ಕಲಿಸುವ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಹಿಂದುಗಡೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ, ಅದರಿಂದ ಲಾಭವೇನೂ ಆಗದೆ, ಹುಡುಗರು ಚಾವಾಣರು ಮಾತ್ರ ಆಗುವರು. ಕಲಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಂತೋಷಪಡುವಹಾಗೆ ಅದನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದು ತಕ್ಕ ಕ್ರಮವಿದು. ಈ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಕಲಿಸುವಾಗ ನಾವು ಸಂಪಾದಿಸತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸವೇನೆಂದರೆ-

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಾಯವು. ಈ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಯಾರು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾರೋ, ಅದರಂಥ ಶಿಕ್ಷಕರು ಯಾರು ಅಲ್ಲ; ಇದರಿಂದ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣವು ಸುಲಭವಾಗುವಲ್ಲದೆ, ಅವರಿಗೂ ಅವರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೋಧಪಡಿಸುವದಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಕಲಿಯುವ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದೇ ಅವರ-

ಮನಸ್ಸು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸುವ ಮುಖ್ಯ ತತ್ವವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವರ ತ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುವಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಲಿಸಬಾರದು; ಒಂದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬೇಸರಾಗುವ ಹಾಗೆ ಅವರನ್ನು ಬಹಳ ಪ್ರಾಕ್ತ ತೊಡಗಿಸ ಬಾರದು. ಮಾನವಸ್ವಭಾವದ ಗುಣವು ಹೇಗಿರುವದು? ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ, ಒಂದು ಬಗೆಯ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಗೆ ಬೇಸರ ಬಂದ ನಂತರ ಬೇರೊಂದು ವಿಧದ ಶಕ್ತಿಗೆ ದಣಿವಿಲ್ಲದೆ ಬಲ ಸೇರುವ ಬಗು- ದು. ಹಾಗಂದರೆ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಓದಿ ಬೇಸತ್ತಾನಲ್ಲ, ಆಗಲವನ ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿಗೂ ದಣಿವಾಗುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಆಗ ಕಲಿಸಬಹುದು, ಬೇರೆ ಶಕ್ತಿಗಳಾದ ತರ್ಕ, ಅವಲೋಕನಗಳಿಗೆ ವಿಷಯವಾದ ರಸಾಯನ ಶಿಕ್ಷಣ, ಅಥವಾ ಬೇರೆ ತರದ ಅನುಭವಿಕ ಚಿತ್ರವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ, ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ದಣಿವಿಲ್ಲದ ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಲಿಸ ನಡೆಯುವದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಯಾವತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಶಕ್ತಿಗಳು ಶ್ರಮಿಸಲ್ಪಡದ ಮೇರೆ ಕ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರು ಆತ್ಮಾನಂದಪಡುತ್ತಾರೆ.

೪. ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ನಡೆಯಬೇಕು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಯಾವುದು ಹೊಂದುವದಲ್ಲದೆ, ಪಾಠವು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದ ಹಾಗೆ ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು

ಸಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾದರೆ, ಆ ಶಿಕ್ಷಣವು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಶ್ರೇಣಿಯದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಧದಿಂದಲೇ ನಾವು ಬೋಧಿಸಿದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಸರಿ ಹೋಗುವ- ದ ಉದ್ದೇಶವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡರೆ ಉಂಟಾ ಗಬೇಕು.

ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ಅವನ ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಡುವಾಗಲು ಅನ್ನುತ್ತ ಯಾರಿಗಾದರೇ ಯುವಕ ಹೊಡೆದು ಹಾಕುವಲ್ಲಿ(?)ಯಲ್ಲಿ, ಆತನಲ್ಲಿ ಸಾ- ಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದ ಹುಡುಗನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಈ ವಿಧ- ದಿಂದ ಉಂಟಾದ ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯವು ಶಿಕ್ಷಕನ ಬೇಡ, ಶಿ ಕ್ಷಕನ ತನವೆಂದೂ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಶಿಕ್ಷಕನು ಹೇಳಿದ್ದು ತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಆ ಹುಡುಗನದಲ್ಲ, ಶಿಕ್ಷಕನ ದೇ, ಎಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಆ ಹುಡುಗನು ತನ್ನ ಕ- ರ್ತವ್ಯವಾದ ದೇವರ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ, ಸ್ವಾ ರ್ಥಬೇಡಿ ಯಲ್ಲ; ಶಿಕ್ಷಕನು ಮಾತ್ರ ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯತನದಿಂದ ಆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಹೇಳು ವ ಉದ್ದೇಶ ವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಕನು ನಡೆದರೆ ಆ ಹು ಡುಗನು ತಾನು ಕಲಿಸುವುದು ಹಿಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣವು ಯಾವ

೩. ಶಕ್ತಿ ಯೋಗದ ತತ್ವಗಳು:

ಶಕ್ತ್ಯಾಭಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಆನಂದವೇ ಮುದು ಸಕಲ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಉಳ್ಳುದು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ. ಅದರ ಅವಸ್ಥಾಂತರ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಸ್ವರೂಪ ಅವರನ್ನು ಹೊಗಳುವರು, ಅಥವಾ ಅವರ ಕುರಿತು ಉಪದೇಶ, ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನದ ಬೆಳಕು, ಅವರ ಸಹವಾಸ ಕಷ್ಟ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ದುಃಖವೂ ನವವು, ಶ್ರೋತೃವು ಅವರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ, ಹೊಸ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಅದರ ಹೊರಗಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಯೋಗ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಗ ಮಾಡದು, ಮತ್ತು ಯೋಗದ ಅವಸ್ಥೆಯು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರಬಾರದು ಎಂಬ ಉತ್ಸಾಹತೆ ಬಿಡಬೇಕು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಇಂಥಾ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶಕ್ತಿಯು ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಶಾಲಾ ಸ್ತ್ರೀ ಹವುಗಳು ಬಾಲಯಲ್ಲದೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಅವಶ್ಯಕವು.

ಶಾಲೆಯ ಕೆಲಸ ನಡೆಸುವ ನಿಯಮಗಳು

(ಅ) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಮುದಿಂದ ನಡೆಯುವ ಕೆಲಸವು ಅವ

ಷವಾಗಿ ಹುಡುಗರ ಅಭ್ಯಾಸಶಕ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರಬೇಕು.

(೭) ಯಾವದೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಕಲಿಸುವದಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಲ್ಪಡುವ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಆ ವಿಷಯ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

(೮) ಒಂದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಕಲಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು, ಆ ವಿಷಯವು ಬಹಳ ಬೇಸರಿಕೆಯುಳ್ಳದ್ದಾದರೆ, ಬಹುಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿರಬೇಕು. ಕಡಿಮೆ ಬೇಸರಿಕೆಯದಾದರೆ, ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಪ್ತಿಗಳನು ಕೊಡಬಹುದು.

(೯) ನಿಯಮದಿಂದ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಲ್ಪಡುವ ವಿಷಯಗಳ ಕ್ರಮವು, ಅವುಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವ ಮನಃಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬೇಸರಪಡಿಸದ ಹಾಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರಬೇಕು. ಒಂದೇ ವಿಧದ ಮನಃಶಕ್ತಿಗೆ ತಾ-ನಿರುವ ಪಾಠಗಳು ಒಂದೇ ಬಿಡದೆ ಒಂದರ ಹಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಬರಕೂಡದು. ಅಂಕಗಣಿತವನ್ನು ಕಲಿಸಿದನಂತರ ಕೂಡ್ಲೆ ಬೀಜಗಣಿತವನ್ನು ಕಲಿಸುವದು ತಪ್ಪಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಯಾಕಂದರೆ, ಇವೆರಡುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯು ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇತಿಹಾಸ ಅಥವಾ ವ್ಯಾಕರಣಕಲಿತನಂತರ ಗಣಿತವನ್ನು ಕಲಿಸಬಹುದು. ಮತ್ತು ಸ

ತ್ತ ಕಲಿಸಿದನಂತರ ಬರೆಯೋಣ, ಓದೋಣ, ಚಿತ್ರಕೊರಿಯೋಣ, ಅಥವಾ ಗಾಯನ ಕಲಿಸಬಹುದು.

(೩) ಒಳ್ಳೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ರಮದ ಕಲಿಸುವಿಕೆಯು ಮತ್ತೊಂದರಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಂದರೆ, ಒಂದು ವರ್ಗದ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಗದ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಮಾತ್ರವು ಅಡ್ಡಿಯಾಗದ ಹಾಗೆ ವೇಳಾಪತ್ರಕಗಳ ರಚನೆಯಾಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಂಗ ಸಂಗತ್ಯ ಬಾಲಕರಿಗೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಕಲಿಸತಕ್ಕ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೇಳುವದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಯಾವ ಬಗೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಆ ವಿಷಯದ ಗಹನತ್ವವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರವೂ ಮುಂದೋರಿಸದೆ, ಅದರ ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಯೋಗ್ಯ ಸಂಬಂಧದಿಂದಲೂ, ಯೋಗ್ಯ ಕ್ರಮದಿಂದಲೂ ಹೇಳಬೇಕು. ಭ್ರಮರಗಳು ಹ್ಯಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದ ಪುಷ್ಪಗಳ ಮಧುಸ್ವಾದವನ್ನು ನೋಡುವದರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಸಕ್ತಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆಯೋ, ಹಾಗೆ ಹುಡುಗರು ಎಲ್ಲಾ ತರದ ವಿಷಯಗಳ ವಿಶೇಷ ಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿ-

ಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾನಂದಪಡುತ್ತಾನೆ. ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನು ಫೋಟೋಗ್ರಾಫವೆಂಬುದೊಂದು ಹೊಸಶಿಲ್ಪದಕೆಲಸದಂತಿದ್ದು, ಅದರಿಂದ ಬಾಹ್ಯಸ್ವಭಾವವನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ; ಫೋಟೋಗ್ರಾಫವನ್ನು ನೋಡಿದಕೂಡಲೆ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು, ಆನಂದವನ್ನು ಪಟ್ಟು ಅದರಮೇಲಣ ಚಿತ್ರಗಳ- (ಆಂಕಿಗಳು) ಅರ್ಥವನ್ನು, ಕಿಟ್, ಕಿಟ್ ಎಂದು ಸಿಳ್ಳು ಮಾಡುವ ಉಂಡೋಗವನ್ನು, ಪ್ರಕೃತ್ಯಾಕೃತಿಗಳಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿವಸ್ತು ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಆತುರಪಡುತ್ತಾನೆ; ಇವೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಮೇಲೆ ಅವನು ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಹಿಟ್ಟಿನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಚಿಂತಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯತಕ್ಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೇ ತೋಂದರೆಪಡಿಸದೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು. ಫೋಟೋಗ್ರಾಫದ ಉಪಯೋಗವೇನು. ಅದನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಅದರ ಪತ್ರಗಳ ಸಂಬಂಧವ್ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೊದಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನಂದರೆ, ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಅವರು ಉತ್ಸುಕರಾಗುತ್ತಾರೋ ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಗತಿಗಳು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತವೆಯೋ, ಅವುಗಳನ್ನೇ

ಮಾತ್ರಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಔತ್ಸುಕ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡು ವದೂ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿಕೊಡುವದೂ ಶಿಕ್ಷಕನ ಚಾತುರ್ಯ ದ ಕೆಲಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

Shabdamanidarpana

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವು.

ಸಂಧಿಪ್ರಕರಣಂ.

ಸ್ವರಮಱುವಕಾಲ್ಗಳಭಿಕ್ತಿ,
ಸ್ವರಕ್ಕಂ ಪ್ರಕೃತಿಸ್ವರಮಕ್ಕುಂ ಲೋಪಂ॥
ವರಸಂಸ್ಕೃತಗಣದೆಲ್ಲ,
ಮರವಣಿಗಂ ಸಾಮರೂಢಿಯಲ್ಲಿಯವೆಡೆಯೊಳ್ ॥೧॥

ಅರ್ಥ— ಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದದ ಶಬ್ದಪ್ರಕೃತಿಗಳಿಗೂ, ಅವುಗಳ ವಿಭಕ್ತಿಗಳು ಸ್ವರವಾದರೆ, ಪ್ರಕೃತಿಗಳ ಅಂತ್ಯಸ್ವ ರಕ್ಕೂ, ವಿಭಕ್ತಿಗಳ ಆದ್ಯಸ್ವರಕ್ಕೂ ಲೋಪಬರುತ್ತದೆ. ಆ ದರೆ ವಿದರೂಢಿ ಅಂದರೆ ಶಬ್ದದಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಹಾನಿ ಬರುವದಿಲ್ಲ.

ಉ॥ ಸಂಸ್ಕೃತಪ್ರಕೃತಿ— ದೇವ + ಎಂಬರ್ = ದೇವೆಂಬರ್; ಭಾವ + ಇಸು = ಭಾವಿಸು. ಸಂಸ್ಕೃತಪ್ರಕೃತಿಗಳ ವಿಭಕ್ತಿ.

ಈಶ್ವರನ+ಒಲವು=ಈಶ್ವರನೊಲವು; ನೃಪರಲ್ಲಿ+ಇರ್ದಂ
=ನೃಪರಲ್ಲಿರ್ದಂ - ಕನ್ನಡಪ್ರಕೃತಿ - ಅಟ್ಟ+ಅಟೆ=ಅಟ್ಟಾಟೆ;
ಬಾಳ್+ಇಪ್ಪಂ=ಬಾಳಿಪ್ಪಂ, ಸೆಸೆ+ಇಕ್ಕಿದಂ=ಸೆಸಿಕ್ಕಿ-
ದಂ; ಸುತ್ತು+ಒಳೆ=ಸುತ್ತೊಳೆ; ಹತ್ತು+ಎಂಟು=ಹ-
ತ್ತೆಂಟು; ನೋಡು+ಇದಂ=ನೋಡಿದಂ; ಕನ್ನಡಪ್ರಕೃ
ತಿಗಳ ವಿಭಕ್ತಿ - ಸೆಲದಿಂದೆ+ಉಂಬಂ=ಸೆಲದಿಂದುಂಬಂ;
ಬೇಸಿಂಗೆ+ಒಡೆಯಂ=ಬೇಸಿಂಗೊಡೆಯಂ; ಮಾಡಿದವು
+ಒಕ್ಕಂ=ಮಾಡಿದವೊಕ್ಕಂ; ಕೂಡಿ+ಇರ್ದಂ=ಕೂಡಿರ್ದಂ;
ಪಸಿದು+ಉಂಡಂ=ಪಸಿದುಂಡಂ; ಪ್ರಕೃತಿರೂಪಕೆ-
ಮುತ್ತಿಸ್ವರಲೋಪವಿಲ್ಲ; ಪಟುವೆಂಕವಾಕ್ಯಂ; ವಿಧುವಿ
ದು, ಮಡುವಿದು, ಉಷುವಿಲ್ಲ.

ಆತ್ರದಿನಿವರ್ಣದಿಂ ಮ,
ತ್ತೊತ್ತದಿನೃತದಿಸೆವರ್ಣದಿಂ ಮುಂದಕ್ಕುಂ॥
ಯತ್ರಮದವಧಾನ್ಯಸೌವರ
ಮತ್ತಂ ಪಿಂತಾಗಷ್ಟಿನಿಯಮದಿ ಯತ್ತೆಂ ॥೨॥

ಅರ್ಥ— ಆ, ಇ, ಈ, ಎ, ಏ, ಐ, ಔ, ಇವುಗಳಿ
ಸ್ವರಪರವಾದರೆ ನಡುವೆ ಯಕಾರಾಗಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಷ-
ಷ್ಠೀವಿಭಕ್ತಿಯ ಅಕಾರಕ್ಕೆ [illegible] ಧಾರಣಾರ್ಥದ (ವಿಶ್ವಯಾ

ರ್ಥ(೫) ಪಾದವಿಕಾರವು ಪರವಾದರೆ ಯಕಾರಾಗಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಉ. — ಅಯಿರ್ದಮಾಳ್ಕೆ, ಕಾಯುಬಂ, ಕವಿಯರ್, ಪಿಡಿಯುಂಡು, ಸ್ತ್ರೀಯುಂಬ, ಕೈಯ ಬಿಂದತ್ತುಂ, ತೊಗಲೆಯುಂ, ತೇಯಿಸಿದಂ, ಮೇಯಿಸಿದಂ, ಪ್ರಿಯಲ್ಲ, ಪ್ರಿಯುಂದಂ, ಜೋಯುಂದು, ಭೋಯುನಬಂ. ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಅಕಾರಕ್ಕೆ- ಅಂತನಯ್, ಅವಳ್ಗಯ್, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪದಮುಳ್ಳಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆಲ್ಲ
ಬೆರದಂತಪ್ರಕೃತಿಗಳ್ಗೆ ಸುಪ್ರತ್ಯಯಮಿಂ
ತ್ರಿದಿತಾಗಿಯುತ್ತಮನುಕೃತಿ.
ಪದಕಂ ಮುಂದನುಕೃತಿಸ್ವರಂ ನಿಲೆಯುತ್ತೆ ॥೩॥

ಅರ್ಥ— ಸಂಸ್ಕೃತ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟ ಪ್ರತ್ಯಯ ಕೂಡಲು ನಡುವೆ ಯಕಾರಾಗಮ ಬರುತ್ತದೆ. ಅನುಕರಣ ವಾಚಕಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಅನುಕರಣಸ್ವರ(   ) ಪರವಾದರೆ, ಯಕಾರಾಗಮ ಬರುತ್ತದೆ

ಉ. ಕುಟ್ಟಯಿಸಿದಂ, ತಾಕಯಿಸಿದಂ, ಚಿರಯಿಸಿದಂ, ತೆರಯಿಸಿದಂ - ಅನುಕರಣ - ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಯಕಾರಾದಿ ಕಳ್ಗಳ್ ನೆನಪಿಗಳಿದಂ.

ಅವತರಿಸೆರ್ಕುಮುವರ್ಣದ

ಋವರ್ಣದೊಂ ತ್ವಾತ್ವಕ್ರಯೊಳ್ ಸ್ವರಮಿರೆವ॥

ತ್ರಿವಿಧಾವಂ ಬಹುಳತೆಯ.

ತವತ್ರದೊಳ್ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ತಾನಿತ್ಯಂದಂ ॥೪॥

ಅರ್ಥ:- ಉ, ಊ, ಋ, ೠ, ಒ, ಓ ಇವುಗಳಿಗೆ ಸ್ವರ-
ವು ಪರವಾಗೆ, ನಡುವೆ ವ್ಕಾರಾಗಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿ-
ನ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದ ಯ್ಕಾರಾಗಮವೂ, ಈ ಸೂತ್ರ
ದಿಂದ ಉಕ್ತವಾದ ವ್ಕಾರಾಗಮವೂ ವಿಕಲ್ಪವಾದದ್ದು. ಸಂಸ್ಕೃ
ತಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಆಗುವ, ಯ್, ವ್ಕಾರಾಗಮಗಳು ಮಾ
ತ್ರ ನಿತ್ಯವಾದವುಗಳು - ಉಂ - ಕುಡುವುದು, ಮನುವಿ
ಹೂವಿನ, ಹೋಗುವೆಯು, ಋತುವಂದಂ, ಗೋವಿನ, ಗಾ
ನಂದುವಾದೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ವ್ ಆಗಮ ವಿಕಲ್ಪ.
ಮಾತುವಲ್ಲಂ, ಮಾತಲ್ಲಂ, ಮೊವಪವೊಂದು, ಸೊ-
ವವೊಂದು. ಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ನಿತ್ಯ - ನದಿಯಲ್ಲಿ
ಸ್ವರಸಂಧಿಯೆ, ವಿಧುವಿಲ್ಲದಿರುಳ್, ಕೆಲದೊಳ್ ವಧು
ವಿಲ್ಲದಲೀಲೆ, ಮಧುಕಮಧುವಿಲ್ಲದಮಾ. ಇಂ.

ಅವಿಕೃತಿಗಳ ವರ್ಣಹಾರ

ಣಕಾಂತ್ರವಿನಿಸದನಿಪಾತಮವಧಾರಣೆತ

ಕ್ಷಿತಿಸಂಪ್ರೈಪ್ಸಪೊಳ್

ಪ್ರವಣಂನಿದು ಸಂಧಿಯಾಪ್ಲುತಕ್ಕಮಭಾವಂ॥೯॥

ಅರ್ಥ — ಅಕಾರಕ್ಕೊಂದೆ ಇಷ್ಟನಿಪಾತ (ಸಿಷ್ಟ ಅಪ್ರ ಯೋಗ್ಯ), ಅವಧಾರಣೆ (ನಿಶ್ಚಯಾರ್ಥಕ), ಅಕಂಕೆ (ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ) ಗಳ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಎ, ಏ, ಒ, ಓ, ಕಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಧಿಯಿಲ್ಲ. ಪ್ಲುತಕ್ಕೆ ಸಂಧಿಯಿಲ್ಲ. ಪ್ಲುತವೆಂದರೆ, ದೂರದಿಂದ ಕರೆಯುವಾಗ ಅತಿದೀರ್ಘವಾಗಿ ಎಳೆಯಲ್ಪಡುವ ಸ್ವರವು.

ಉ॰ - ಅನ್ವಯ - ಎಲೆ + ಎಲೆ + ಇದರ್ತಿತು ಬಿಸಸ್ತಾ (ಗ) ದುತ್ತುಂಗಸಾನುಗಳ್, ಬೆಳ್ಳೋ + ಇರುಲಂತೆವರ ಮಹಾತ್ಮ್ಯ

ಮು॰ - ಅವಧಾರಣೆ - ತೊರೆವರನೆ + ಇದ್ದಾಳ್ದಂ, ಸೌವಾನೆ ಅದು. ಅ[illegible] - ಇನಿಯನೆ ಬಲ್ಲಂದಿನಿದನೆ + ಅಂಬಿರಿವನತ್ತಿದಂ, ಪನಿಯಾ + ಅತ್ತಿಯಾ - ಪ್ಲುತ ತ್ರೈ ಸುಹೂ ಹೂ + ಎಂದು ಕೂಗೆಗೆರೂಗಿದುವಾಗಳ್, ಹಾ ಹಾ ಮಾ + ಎಂದು ನೀತೆ ಬಳಲಿದಳ್.

ಮಟ್ಟಿ ನೊಳ್ಳಾಕ್ಷೇಪರದೊಳ್,
ಬಟ್ಟೆಂ ವಧ್ಯಾಸ್ತನಮಾರ್ಥದಿ ಮಕ್ಕಬ್ಬಂಕ॥
ಪ್ರಚಯಮನಾಹಾತ್ತೆಂ
ಬಟ್ಟೆ ಧ್ವನಿಸ್ಸರಮವಧಿ ಕೊಳ್ಳೆ ಮೇದದೊಳ್ಂ॥೬॥

ಅರ್ಥ— ಮುಟ್ಟಿಕ್ಕಿಯನ್ನು, ಸಂಶಯಾರ್ಥವನ್ನುತೋ-
ರಿಸುವ ಓಕಾರವನ್ನು, ಅನಿಶ್ಚಯಾರ್ಥಕವಾದ ಎಂಬ ಶ-
ಬ್ದವನ್ನು, ಸಮಾರ್ಥದ (ಅಲ್ಲವೋ, ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನಸೂಚನಿ-
ರ್ಧಾರಣಾರ್ಥದ) ಅಕಾರವನ್ನು ಭೇದಾರ್ಥದ ಓಕಾರ
ವನ್ನು ಸಂಧಿಯಿಲ್ಲ— ಉಂ — ಎಂತೆಂತೋ+ಅಕ್ಕಟ್ಟಿ
ಪೋಗುತ್ತಾಯು, ಅಹೇಳ್ದು— ಎಡೆ ಯೋ+ ಅವನನ್ನು
ನಿಲ್ಲಕ್ಕಂ — ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ— ನಿಮಗಕ್ಕೆಪು+ ಅಬ್ಜಗರ್ಭ
ನಾಯುಂಕೀಯುಂ — ಸಮಾರ್ಥ— ಶಾಲಾ+ ಅಮರ್ದ+
[illegible] ನಿದುಸಮಾಭೇದಕ್ಕೆ— ಅಂಬ್ಬೋ+ ಅಕ್ಕಟಾ+ ಇಂದ್ರನ
ಕೇಳ್ದನ್ನೋ.

ಕೋಪಿ+ ಬಗೆ ಪೋಸತುವೆಲ್ಲದೆ,
[illegible] ತಿರಿಪಿದಾಸಗೊಂಡಂತರವೋಲ್॥
[illegible] ಸೋಗವ.
[illegible] ಸ್ವರಂ [illegible] ವೃತ್ತಿಗೊಂಡುಂ॥

ಅರ್ಥ— ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಪದಗಳಾಗಿರ್ದ [illegible]
[illegible] ಹೋಸತು, ಪಟ್ಟು, ಬಿಳ್ಳು ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳ ಅಂ-
ತ್ಯ [illegible], ಕು, ತು, ಟು, ಡು ಇವುಗಳಿಗೆ
[illegible] ಂತಶಬ್ದಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಮುಂ

ದ ಸ್ವರ ಅಕ್ಷರವೂ ಸಂಧಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಉದಾ — ಹೊರಟ
ಡಿ, ಬೆಳ್ಳಅಸ್ತ್ರಂ, ಹೊಸಅಡಿಕೆ, ಪಳ್ಳಅರಗು, ಎಳ್ಳಅಂಟೆ-

ಪರಪದಪೂರ್ವಂ ದ್ವಿತ್ವಂ/
ಸ್ವರಮಾಗಿರೆ ಪೂರ್ವಪದದ ಚರಮಂ ಹ್ರಸ್ವಂ ॥
ಸ್ವರಮಾಗೆ ಸಂಧಿದೋಷಂ,
ಸಲೇಖಮಿದಿರಾಗೆ ಶಿಥಿಲಮೆಂದಮರಿದರ್ ॥೮॥

ಅರ್ಥ — ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪರಮಾಗಿರುವ ಎರಡು ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಪರಪದದ ಮೊದಲನ ಅಕ್ಷರವು ದ್ವಿತ್ವವಿದ್ದು, ಪೂರ್ವಪದದ ಕಡೆಯಕ್ಷರ ಹ್ರಸ್ವವಿದ್ದರೆ, ಸಂಧಿದೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ದ್ವಿತ್ವಾಕ್ಷರ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಶಿಥಿಲತ್ವ ಬರುತ್ತದೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ — ಸಂಧಿದೋಷ — ಬಡಿಸೆ ಪ್ರಣಾಮ [illegible] ಪ್ರಿಯವಾರ್ಗಂ ನೆರೆಕಟ್ಟು ॥ [illegible]
ಸುಜ್ಞ [illegible] ಮದನಾದ [illegible]
ಶ್ಲೇಷಸಂಧಿ — [illegible]
[illegible]

A New grammer of the canarese Language.

ಕನ್ನಡ ಹೊಸ ವ್ಯಾಕರಣವು.

ಸಂಧಿಪ್ರಕರಣ.

ಸಂಧಿಯೆಂದರೇನು?

ಉ: ಅವ್ಯವಹಿತವಾದ ಎರಡು ವರ್ಣಗಳು ವ್ಯಾಕರ್ಣ ಮತಲ್ಲಿ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆಯುವದೇ ಸಂಧಿ.

ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವಿಧಗಳು?

ಉ: ಲೋಪ, ಆಗಮ, ಆದೇಶವೆಂದು ೩ ವಿಧವು.

ಒಂದು ವರ್ಣವು ಕಾಣದೆ ಹೋಗುವದೇ ಲೋಪ,

ಉ: — ಕಂಡ + ಅಲ್ಲ = ಕಂಡಲ್ಲ. ಎರಡು ವರ್ಣಗಳ ನಡುವೆ ಬೇರೊಂದು ಹೊಸ ವರ್ಣವು ಸೇರುವದೇ ಆಗಮ. ಉ: — ಮನೆ + ಅಲ್ಲಿತ್ತು = ಮನೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಒಂದು ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಣ ಬರುವದೇ ಆದೇಶವು. ಉ — ಇತಿ + ಆದಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಂಧಿ ಎಷ್ಟು ವಿಧವು

ಉ: ಸಂಸ್ಕೃತಸಂಧಿಯೆಂದೂ, ಕನ್ನಡಸಂಧಿಯೆಂದೂ ಎರಡು ವಿಧವು. ಕ. ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವರಸಂಧಿ

ಹೀಗೆ, ಸ್ವರಸಂಧಿಯು ಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ
ನಡೆಯುವುದು.

ಸಂಸ್ಕೃತಸ್ವರಸಂಧಿಯ ಮುಖ್ಯಭೇದಗಳು ಯಾವುವು?

೧) ಸವರ್ಣದೀರ್ಘ, ಯಣ್, ಗುಣ, ವೃದ್ಧಿ ಎಂದು
ನಾಲ್ಕು.

ಸವರ್ಣದೀರ್ಘವೆಂದರೇನು?

೧. ಸವರ್ಣದೀರ್ಘವೆಂದರೆ ಸಮವರ್ಣಗಳ ಸ್ವರಗಳು ದೀರ್ಘವಾದುವು. ಅಂದರೆ, ಅ, ಇ, ಉ, ಋ, ಈ ವರ್ಣಗಳಿಗೆ ಸವರ್ಣಸ್ವರಗಳು ಪರವಾದರೆ ಅವೆರಡು ಸೇರಿ ಸಜಾತಿಯ ದೀರ್ಘವಾಗುವುದೇ ಸವರ್ಣದೀರ್ಘಸಂಧಿ — ಉದಾಹರಣೆ

ಅ + ಅ, ಅ + ಆ, ಆ + ಆ } ಆ ಆದೇಶ {
ಸಮ + ಅರ್ಥ = ಸಮಾರ್ಥ
ವಿದ್ಯಾ + ಅಭ್ಯಾಸ = ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ
ಮಹಾ + ಆತ್ಮ = ಮಹಾತ್ಮ

ಇ + ಇ, ಈ + ಇ, ಈ + ಈ } ಈ ಆದೇಶ {
ಕವಿ + ಇಂದ್ರ = ಕವೀಂದ್ರ
ಮುನಿ + ಈಶ್ವರ = ಮುನೀಶ್ವರ
ಲಕ್ಷ್ಮೀ + ಈಶ = ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ

ಉ + ಉ, ಉ + ಊ, ಊ + ಊ } ಊ ಆದೇಶ { ಗುರು + ಉಪದೇಶ = ಗುರೂಪದೇಶ

ಸು + ಊರ್ಜಿತ = ಸೂರ್ಜಿತ.

[illegible] + ಊಹ = [illegible]

ಋ + ಋ ಹೋತೃ + ಋಕಾರ = ಹೋತೄಕಾರ.

ಆದರೆ ಋ-ಕಾರವುಳ್ಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ.

ಯಣಾದೇಶವೆಂದರೇನು?

೧೭. ಇ, ಉ, ವರ್ಣಗಳಿಗೆ ಸ್ವರಪರವಾದಲ್ಲಿ ಇವರ್ಣಕ್ಕೆ ಯ್ ಆದೇಶವೂ, ಉವರ್ಣಕ್ಕೆ ವ್ ಆದೇಶವೂ ಆಗುವವು.

ಉದಾ. ಇತಿ + ಆದಿ = ಇತ್ಯಾದಿ, ಮನು + ಅಂತರ = ಮನ್ವಂತರ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಗುಣಾದೇಶವೆಂದರೇನು?

೧೮. ಅವರ್ಣಕ್ಕೆ ಇವರ್ಣಪರವಾದಲ್ಲಿ ಅವೆರಡೂ ಸ್ವರಗಳಿಗೆ ಕೂಡಿ ಏಕಾರಾದೇಶವೂ, ಉವರ್ಣಪರವಾದಲ್ಲಿ ಓಕಾರಾದೇಶವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ. ಸುರ + ಇಂದ್ರ = ಸುರೇಂದ್ರ, ಮಹಾ + ಈಶ್ವರ = ಮಹೇಶ್ವರ, ಪ್ರಭಾ + ಉದಯ = ಪ್ರಭೋದಯ, ಶರಭ + ಊರು = ಶರಭೋರು, ಇತ್ಯಾದಿ.

ವೃದ್ಧಿಯೆಂದರೇನು?

೧೯ ಅವರ್ಣಕ್ಕೆ ಏ, ಐ ಕಾರಗಳು ಪರವಾದಲ್ಲಿ ಎರಡಕ್ಕೂ ಕೂಡಿ ಒಂದೇ ಐಕಾರಾದೇಶವೂ, ಓ, ಔ ಕಾರಗಳು ಪರವಾದಲ್ಲಿ ಔಕಾರಾದೇಶವೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾ.

ಉದಾ— ಸದಾ + ಏಕತ್ವ = ಸದೈಕತ್ವ, ವಿದ್ಯಾ + ಐಶ್ವರ್ಯ = ವಿದ್ಯೈಶ್ವರ್ಯ, ಗಂಗಾ + ಓಘ = ಗಂಗೌಘ, ವನ + ಔಷಧಿ = ವನೌಷಧಿ, ಇ.

ಪ್ರಯೋಗ [illegible], ಹೀಗೆ, ಋ, ೠ, ಌ, ೡ, ಎ, ಒ, ಙ, ಞ ಕಾರಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

ಈ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸ್ವರಸಂಧಿಗಳು [illegible] ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸಲಾರವು.

ಕನ್ನಡಸಂಧಿ.

ಯಾವ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಸಂಧಿ ಬರುತ್ತದೆ?

೨೦ ಶುದ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಾ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡಸಂಧಿ ಬರುವದು.

ಕನ್ನಡಸಂಧಿ ಎಲ್ಲಿ ಬರುವದು?

೨೧ ಸಮಾಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ವಾಕ್ಯಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿಯೂ,

ತ್ರಿತ್ರಯಾನು ಬಂಧನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವವಸಂಧಿ ಬರು-
ವದು.

೬ ಅನುನಾಸಿಕಾಂತ, ಬಿಂದ್ವಂತ ಶಬ್ದಗಳ ಪೂರ್ವಾಂಗ
ದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ಶಬ್ದ ಮಾತ್ರ ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಶಬ್ದಗಳಿ
ಗೆ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರಾಂತ [illegible] ವದು. ಇವುಗಳಿಗೆ ತ್ರಿ
ತ್ರಯ ಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸುವದೇ ತ್ರಿತ್ರಯಾನು ಬಂಧನೆಯು.

೫ ಮೂರು ಕಡೆ ಯಲ್ಲಿ ಸ್ವ [illegible] ಧಿ ಬರ
ಬಹುದೇ!

—೨ ಇಲ್ಲಿ , ವಾಕ್ಯ ರಚನೆ ಯಲ್ಲಿ
ಸ್ವಾರ್ಥ ವಿರಾಮ ಸಂಧಿ ಯನ್ನು ಮಾಡು ವದೂ,
ಮಾಡದೆ ಇರುವದೂ ನಮ್ಮ ಇಚ್ಛಾಧೀನ; ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ
ಯೂ ತ್ರಿತ್ರಯಾನು ಬಂಧನೆ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಧಿ [illegible]
ಪನಿತ್ಯವಾದದ್ದು

೬ ಅನುನಾಸಿಕಾಂತ [illegible] ವದಲ್ಲದೆ [illegible] ಬಿಂದ್ವಂತ ಶಬ್ದ-
ಗಳ ಪೂರ್ವಾಂಗ [illegible] ವಾಗೀ [illegible]
[illegible] ಗಳ ಬಳಿಕ [illegible] ಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸುವ
ದು. ಅಂದರೆ ಬಿಂದ್ವಂತ [illegible] ಮೊದಲ
ಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬರೆಯುವದು ಇಷ್ಟವಲ್ಲ [illegible]

[illegible] ಉಚ್ಚಾರ [illegible]
[illegible] ಉಚ್ಚ [illegible]
[illegible] ಉಚ್ಚರಿಸಿದರೆ [illegible]
[illegible] ಶಬ್ದಗಳಿಂದ [illegible]
“ಅವನು ಹಾಡನ್ನು ಆ ದಿವಸ” ಎಂದು [illegible],
[illegible] ಉಚ್ಚರಿಸಿದ್ದನ್ನು “ಹಾಡನ್ನು” ಎಂಬಲ್ಲಿ
[illegible]
[illegible]
[illegible] ಸ್ವತಂತ್ರ [illegible]
[illegible], ಎಂಬಲ್ಲಿ [illegible]
[illegible]
ದೆ ಬರುವ ಉಚ್ಚಾರವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಉಚ್ಚರಿಸಿದ್ದನ್ನು [illegible]
ಉದಾಹರಣೆ ಮಾಡಿ ಉಚ್ಚಾರಕ್ಕೆ [illegible] ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.
[illegible]. ಇದು [illegible]
[illegible] ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ. ಅದರ ಪ್ರತ್ಯಯಾನುಬಂಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಧ್ಯಾ
[illegible]. [illegible] ಶಬ್ದಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳ ಪ್ರತ್ಯಯ
ಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉಚ್ಚರಿಸಿದರೆ, ಉಚ್ಚಾರಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗುವದಲ್ಲ
ದೆ, ಅವರೆಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಶಬ್ದಗಳೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿ ಬರುವದು.

ಅದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಮಾಡುವದು ಅವಶ್ಯಕವು

ಕನ್ನಡಸಂಧಿಯವಿಧಿಗಳು ಇವೆ!

—೨೩ ಕನ್ನಡಸ್ವರಸಂಧಿಯ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯನಿಯಮ ಯಾವವೆಂದರೆ — ಸ್ವರಕ್ಕೆ ಸ್ವರ ಕೂಡಿಬಂದಲ್ಲಿ

(೧) ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರಗಳಿಗೆ ಲೋಪವು, (೨) ಇ, ಈ, ಎ, ಏ, ಐ ಕಾರಗಳಿಗೆ ಯಕಾರಾಗಮವು (೩) ಉ. ಊ, ಒ, ಓ, ಔ ಕಾರಗಳಿಗೆ ವಕಾರಾಗಮವು (೪) ಅಕಾರೋಪಾಂತ್ಯ ಇಕಾರಕ್ಕೆ ಯಕಾರಾದೇಶವು.

ಕನ್ನಡದಿಂದಲೂ, ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದಲೂ, ದೇಶ್ಯಭಾಷೆಗಳಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡದೊಳಗೆ ಸೇರಿದ ವ್ಯಂಜನಾಂತ ಶಬ್ದಾಂತಕ್ಕೆ ಸ್ವರಗಳು ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಯಾಗುವ ವ್ಯಾಪಾರ ಬರೆ. (೧) ವ್ಯಂಜನಾಂತ ಶಬ್ದಗಳ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಾರಿಕೆಯಾಗಿ ಉಕಾರ ಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾ — ಮಾತ್, ಮಾತು, ಮನೆಗಳ್ ಮನೆಗಳು, ಮನಸ್, ಮನಸ್ಸು; ಜಗತ್, ಜಗತ್ತು; ಸುಕೃತ್, ಸುಕೃತು; ಕೊಲ್. ಕೊಲು ಇಂಥಲವಾಗದೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಜನಕ್ಕೆ ದ್ವಿತ್ವವಾಗಬಹುದು ಹೀಗೆ. ಮಾತ್. ಕಣ್ಣು. ಅಹಂ, ಅಹಂ

(೨) ಸಂಸ್ಕೃತ ಋಕಾರಾಂತ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ, ಕೆಲವು ಅಕಾರಾಂತ ಶಬ್ದಗಳಿಗೂ ಉಕಾರಾಂತವಾಗುತ್ತದೆ. ಪಿತೃ, ಪಿತು. ಕರ್ತೃ. ಕರ್ತು ಹೀಗೆ ಇನ್ನು

ನೀರ್, ನೀರು; (೩) ಹಳಗನ್ನಡದಿಂದ ಬಂದ ಕೆಲವು ವ್ಯಂಜನಾಂತ ಸ್ತ್ರೀ ಲಿಂಗ ಶಬ್ದಗಳು, ಎಕಾರಾಂತವಾಗುತ್ತವೆ. ಉದಾ— ಮುಗಿಲ್, ಮುಗಿಲೆ, ಬೆಳ್ಗ್, ಬೆಳ್ಗೆ, ಕೊಳ್, ಕೊಳಗೆ ಇ. (೪) ಋಕಾರಾಂತ ಶಬ್ದ-ಗಳೂ, ಭಾವವಾಚಕ ಅಕಾರಾಂತ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವಾದ ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳೂ ಎಕಾರಾಂತವಾಗುತ್ತವೆ. ಉದಾ. ಕ್ಷಮಾ, ಕ್ಷಮೆ, ಕಲಾ, ಕಳೆ, ಕಥಾ, ಕಥೆ. ಸಾಧನ, ಸಾಧನೆ, ಅರ್ಚನ, ಅರ್ಚನೆ, ಅನ್ವೇಷಣ ಇ. ಈ ವಿಧದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಅನುಕರಣಗಳಲ್ಲಿ, — ಸೇರ್ಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣದಿಂದಲೂ, ಉಂಟಾದ ಸಂಧಿಯ ವಿಶೇಷ ಬಗೆಗಳು ಉಂಟಾದವು—

(ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಸ್ವರಸಂಧಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಂಜನಸಂಧಿ.)

(ಅ) ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಅ, ಇ, ಉ, ಎ ಕಾರಗಳಿಗೆ ಸ್ವರಪರವಾದರೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಲೋಪ ಬರುತ್ತದೆ; ಅಥವಾ ಇ, ಈ, ಎ, ಏ ಕಾರಗಳು ಪರವಾದರೆ ಯಕಾರಾಗಮವೂ ಉ, ಊ, ಒ, ಓ ಕಾರಗಳು ಪರವಾದರೆ ವಕಾರಾಗಮವೂ ಬಂದು ಸಂಧಿ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾ.

ಅಕಾರಕ್ಕೆ: ಅಗ+ಇದು=ಅಗಿದು, ಅಗಯಿದು. ಅಗ+ಈತ=ಅಗೀತ, ಅಗಯೀತ. ಅವನ+ಉಂಗರ=ಅವನುಂಗರ, ಅವನವುಂಗರ. ಅವನ+ಊರು=ಅವನೂರು, ಅವನವೂರು.

ಅಲ್ಲಿಂದ + ಎಲ್ಲ = ಅಲ್ಲಿಂದೆಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿಂದಯೆಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಂದ + ಏನು = ಅಲ್ಲಿಂದೇನು, ಅಲ್ಲಿಂದಯೇನು. ಅವರ + ಒಳ್ಳಗೆ = ಅವರೊಳ್ಳಗೆ, ಅವರವೊಳ್ಳಗೆ. ಹಗ + ಓದು = ಹಗೋದು, ಹಗವೋದು.

ಇಕಾರಕ್ಕೆ.

ಇಲ್ಲಿ + ಇಲ್ಲ = ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿಯಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ + ಈತನು = ಅಲ್ಲೀತನು, ಅಲ್ಲಿಯೀತನು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ + ಉಳ್ಳವನು = ಮನೆಯಲ್ಲುಳ್ಳವನು, ಮನೆಯಲ್ಲಿಯುಳ್ಳವನು. ಮಾಡಿ + ಒಂದು = ಮಾಡೊಂದು, ಮಾಡಿಯೊಂದು. ಮಾಡಿ + ಏನು = ಮಾಡೇನು, ಮಾಡಿಯೇನು.

ಉಕಾರಕ್ಕೆ.

ಹೊಸು + ಇದು = ಹೊಸಿದು, ಹೊಸುಯಿದು; ಅವನು + ಈಗ = ಅವನೀಗ, ಅವನುಯೀಗ. ಬಂದು + ಉಳ್ಳವನು = ಬಂದುಳ್ಳವನು, ಬಂದುವುಳ್ಳವನು; ಕೇಳು + ಊರು = ಕೇಳೂರು, ಕೇಳುವೂರು. ಮಾತು + ಒಂದು = ಮಾತೊಂದು, ಮಾತುಯೊಂದು. ಹಾಳು + ಏನು = ಹಾಳೇನು, ಹಾಳುಯೇನು. ಅವನು + ಒಟ್ಟಿ = ಅವನೊಟ್ಟಿ, ಅವನುವೊಟ್ಟಿ. ನೀನು + ಓಗು = ನೀನೋಗು, ನೀನುವೋಗು;

An Essay

ನಿಬಂಧವು.

(ಹಿಂದಿನ ಅಂಕಿಯ ಶೇಷವನ್ನು ಕುರಿತು.)

ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ವೇಶ್ಯೆಯರೆಂಬುವರನ್ನು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ನಿರ್ಮಿಶಿದನು ಯಲ್ಲರು ಅವರನ್ನು ತಿರಸ್ಕಾರಿಶಿದರೆ ಅವರ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಾಗುವದು ಯೆಂದು ಶಂಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಿಶ್ವರನು ಯಲ್ಲರಿಗು ಆಹಾರವನು ಕೊಟ್ಟು ಪೋಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಯಾತಕ್ಕಂದರೆ ದೇವರಿಂದ ಶೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾವೆ ಶ್ರೇಷ್ಠರು. ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವದಾದರೆ ಹುಲಿ, ಹಾವು ಚೇಳು ಮುಂತಾದ ಕ್ರೂರ ಜಂತುಗಳಿಗೆ ನಾವು ಹೆದರುವದು; ಅವುಗಳ ನಾಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಪಡುವದು ಸಹ ಅವಿವೇಕ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಲ್ಲವೇ! ಇದನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ ಶಂಕಿಸುವ ಕೊಟ್ಟೆ ಹೊರತು ಇತರರು ನಮ್ಮತಿ ಮಾರಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಸಾಂಗಳಿಕೆ

ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ಗಂಡುಳ್ಳ ಹೆಂಗಸರು ಮನೆಗೆ ಬರುವರೆ-ಸ್ತ್ರೀ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಸ್ತ್ರೀ ತಕ್ಕ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ

ವರಿಂದ ಅಷ್ಟು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲವೆಂತಲೂ ನುಡಿಯುವರು.
ಯಿವರು ಪ್ರಥಮ ಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ಸಹೋದರರೆಯಲ್ಲದೆ-
ಬೇರಿಲ್ಲವಾಗಿ ಯಿವರನ್ನು ಮೇಲೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಬಂತು. ವೇಶ್ಯಾಗ
ಮನವು ಅನರ್ಥಕಾರಿಯಾದರೂ ಪರದಾರಾಗಮನದಷ್ಟು
ಲ್ಲವೆಂದು ನುಡಿದರೆ, ಅವರ ತಾತ್ಪರ್ಯದಿಂದ ಏನುತ್ತ್ರ-
ಜ್ಯವೆಂತಲೂ; ಮತ್ತೊಂದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿಕೊ-
ಳ್ಳಬಹುದೆಂತಲೂ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದರೆಯೇ
ತ್ರದು! ಕಾಮವೇ ಅಲ್ಲವೆ ಬಲಾತ್ಕಾರವೆ. ಯಿಯರ್ನ್ನು
ವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯವು ಮೃತಿತವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ
ಅನೇಕಾನರ್ಥಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ವೇಶ್ಯಾಸಂಗವ-
ನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆ. ತಕ್ಕೆ ಸೆಲವರು ಕಾರವವೆಂಬುವದು
ಸೂಳೆಯರನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡದ್ದರಿಂದಲೆ ವೃಂಬಾಗುತದೆ.
ಯಿಲ್ಲದೆ ಅದಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ದೊಡ್ಡತನದ ಶ್ಲೋಂದುಗದೆ
ಮೆಯೆಂತಲೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಅನ್ಯರು ನಯಿಸಿಕರೆಂದು ಭಾ
ವಿಸುವರೆಂತಲೂ ಹೆದರಿಗುತ್ತಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸೂಳೆ
ಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವರು. ಅಯ್ಯೋ!!! ಯಿವರಿಗಿರು
ವ ಹೆದರಿಕೆಯು ಯಿಂಥಾ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕೆ
ಹೊರತು ಮೇಲೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಮೋಸ ಬೆಳ್ಳಿಂ … ದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾ-

ಯೋಚಿಸದೆ ಹೋದ ಕಷ್ಟವು: ಬಳಿಕ ವ್ಯಾಪಾರಾಸಕ್ತಿ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಅವರಿಂದೆಂದಿಗೆ ಸಂಭವಿಸುವ- ದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಕುಟುಂಬ ಜನಗಳಿಗುಂ ಟಾಗುವ ಮಾನಹಾನಿಯನ್ನು ನಷ್ಟವನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ ವು. ಅದು ಅಂಬಲಿಗೆ ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವದೊಂದೇ ಸಗ ನಿಷ್ಟವು.

ಇವರು ಕಳ್ಳನಾಯಕರಾಗಿಗಳಂತಲೂ, ಜಿಪುಣ ರುಗಳಂತಲೂ ಎಂದು ಹಲವು ಬಗೆಯಾದ ಹೆಸರುಗಳಾಗಿ ಕುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಧನವನ್ನು ಕಸುಕೊಳ್ಳುವ ರು. ಮತ್ತು ಬೇರು ಮಾನವಂಶವ ಹರಿಸುವರು: ಇನ್ನು ಬೇರು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಹೋಗಿಸುವರು. ಇವು ಪ್ರಧಾ ನೋಪದ್ರವಗಳು; ಇಲ್ಲವೆ ಅಂತರಂಗಗಳಾದವನೇ ಕಗಳುಂಟು; ಅವುಗಳು ಸಾಟಿಕೆಯುಳ್ಳವರಿಂದ ಬರಿಯ ವ್ರಿದಲಾಗದಿವೆ. ಅಂಥಾ ಪಾಪ್ಯಯರ ಕುಲವನ್ನು ಕುರಿತು ನಮ್ಮನ್ನೇ ಹಿತಗುಟ್ಟಿಯು ಬೇಕೆಂಗೊಳ್ಳುವರೆಯೇನು! ಹಾಂಗೆ ಬಯಸ್ಸಿ ಇದ್ದಕೆಸ [illegible] ಪ್ರಾಯಶಃ ಖಂಡುದು [illegible]ವಾಗ್ಲದ ಕೆಂಬು ವಟ್ಟಿಕ್ಕೆ ಬೆಸ್ಸರಸುದೆ ನಿಯನ್ನೊಟ್ಟಿಸು ಪ್ರಂಶರವನ್ನು. ಮತ್ತೊಟ್ಟಿಗು. ಬೇಸ್ವರಸ್ವಾತಿಯವಗ್ಗು.

ಯಾಮೇರೆಯಾದ ಬಗೆಬಗೆ ಕುಲದವರು ಕೊಳ್ಳಬಿಟ್ಟು. ಸಾ
ಕಬಿಟ್ಟು. ಇತರರನ್ನು ಮುಟ್ಟದೆ ನಾವಿದ್ದು ಮಾನ ಕಳೆಸಲ್ಲ
ದು ಕಿತ್ತೊಗೆದಿರುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಸಾಲದೆ! ಹಟ್ಟಾಗಿ
ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರವರೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಈ ಕ್ರಮದಿಯು ಮೇಲೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಿ
ಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವದಲ್ಲದೆ ಮದ್ಯಪಾನ, ದ್ಯೂತ, ಕಳ್ಳತ
ನ, ಸುಳ್ಳು, ಕೊಲೆ, ಹಾದರ ಮುಂತಾದ ಅತ್ಯಗಳಿಗೆ
ತ್ತಾಯಿ ಯಾಗಿರುವದು. ಮತ್ತು ಇತರ ದುಶ್ಚರ್ಯೆಗಾಗಿ-
ಅಭಿಜ್ಞಕೆಷ್ಟು ದು: ಇಸಾವಕಾ! ಅದಕ್ಕಿಂತ ಇತರ
ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ಮನ್ನಣೆ ದಿನದ ಕಳೆಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಷಯ:
ವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನುಗ್ಗಿಯೇಂದು ಹತ್ರಕ್ಕೆ ಹಟ್ಟಾಗಿ ಭಯ
ಪಡುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಜಡಬುದ್ಧಿಯವರು ಪರನಾರೀನಿತ್ರಿ
ಚರಾಗಿರಬೇಡವೆ! ತಿತ್ರಾತ್ರಿಯಗಳ್ಳಿ ದೊಡ್ಡವರ ಪ್ರವೃತ್ತಿ
ನಿವೃತ್ತಿಗಳೇ ಚಿಕ್ಕವರಿಗೆ ಬೋಧಕಗಳೆಂದು ನಾವು ಹೇಳ
ಬೇಕಾದದ್ದೇನದೆ! ಅಷ್ಟಾಕ್ರವರಿಂದ ದೊಡ್ಡವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ
ಟ್ಟ ಯಾರು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುವರು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿ
ಸಬೇಕಾದದರ ಕಾರಣವನ್ನು ಕಡಿಗೆ ಹೇಳುವನೆಂದು ಪ್ರತಿ
ಜ್ಞೆಮಾಡಿದ್ದೆನಲ್ಲವೆ? ಅದೇನೆಂದರೆ, ಹೋಳಿಗಳಲ್ಲಿ ...

ವೆಂಬುವರೊಂದು ಪದಾರ್ಥದಿಂದ ಪ್ರಭುತ್ವ ಸ್ವಾಮ್ಯಗಳು
ಸ್ವಾಮಿಭೃತ್ಯ ಮರ್ಯಾದೆಗಳು ಗುರು ಶಿಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳು
ಇವೇ ಮೊದಲಿನ್ನು ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿ-
ನಡೆಯ ತಕ್ಕವಾಗಿ ವೇದ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಲ್ಲವು.
ಹೀಗಿರುವ ಪದಿಂದ ನಮ್ಮ ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಜರಾದ ಇಂಗ್ಲೀಷರವ-
ರಿಗೆ ಈ ದೇಶದೊಳ್ ಅಂತರ ಬಾಹ್ಯಗಳಾದ ನಡತೆಗಳ-
ನ್ನಿ ಸಾರವನ್ನು ತಿಳಿಯದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಂತು ಶಾಸ್ತ್ರೋ-
ಕ್ತ ಸ್ವಾಮ್ಯ ಶಿಷ್ಯಗಳಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸು
ತ್ತ ಅಭಿಜ್ಞ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಬಲ್ಲ ತಂದೆ ಯೋಗ್ಯಾಧಿಯಲ
ನ ಬೇಕಾದ ದಾನಕ್ಕೆ ನವಲ್ಲದೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಂತಾ ಪ್ರ-
ಷ್ಟೆಗಳ ನಡತೆಗಳು ಅವರ ಗೌರವವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸ-
ತಕ್ಕದಾಗಿದ್ದು ಅವರಂನು ಹೊಂದುವವರು ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿ-
ದರೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳು ಸಹಿಸಲಾರರು. ಆಗ ಅಂತಾ
ಅರಸರು ತಾವು ನಿಜ ಕಾಪಾಡಿ ಪ್ರಜೆಗಳಂ ಸುಖನ್ನ
ಪಡಿಸುತ್ತ ಪ್ರಭು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ನೆನಿಸುವರು. ಇ ದರಿಂ
ದ ಅಶ್ರುಂತಾ ವಸ್ತ್ರವಾದ ಯವಿಷಯ ಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರೆ
ಪ್ರಬಿತ್ಯಾನು ಚಿತರೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯ ತಕ್ಕವರಾದ ಅಂ
ಥವರಿಗೆ ವಿರುದ್ಧಗಳಾದ ಭೋಗಗಳು ಶಿಕ್ಷೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಯ

ಕ್ಕಾಗಿ ತೋರುವವು.

ಮೇಲೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಷಯವು ಅತ್ಯಂತ ವಿಸ್ತೃತ ವಾದದರಿಂದ ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯಭೂತರಾದ ಮಠ ಪರಿಪಾಲಕರು ಇದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವರೋ, ನಿರಾಕರಿಸುವರೋ ಎಂಬ ಸಂದಿಗ್ಧ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ ಯಾವಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮಠ ಪರಿಪಾಲಕರು ವಿದ್ವಜ್ಜನ ಚಿತ್ತ ಚಕೋರಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರೀಭೂತರೆಂದೆನಿಸಿ ಯೀ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಡುವರೋ, ಆ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವುಳಿದ ಮಿತ್ರರೂ ವಿಷಯವಿಸ್ತಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟೆಗೊಳ್ಳರೆಂದು ನಂಬುತ್ತೇನೆ. ॥

ಮುಕ್ಕಾಂ ಬೆಳಗಾವ } ಅಪ್ಪಾಜಿ ಲಿಂಗೋ ಸದಲಗೆಕರ
ಸಂಗೊಳ್ಳಿ } ಚಿಕ್ಕ ಸಾಧಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಲೇಯ ಆಶಿಕ್ಷಕ.

Correspondence.

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವು.

ಶ್ರೀ॥ ರಾ॥ ಕನ್ನಡ ಮಠಪಾಲಕರೆಯವರಿಗೆ.

ವಿ॥ ವಿ॥ ಹುಗಸಾಲಂದುಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರು ಸ್ವಮಾಗು ಗಾಂ ಇರುತ್ತವೆ. ಫೀ ಆಕ್ಷಾಗ ೧೬ ರುಪಾಯಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಕೆಲಸವು

ಸ್ವಾಗಿ ನಡೆದುಅದೆ.

ತಾರೀಖು ೪ನೇ ದಿವಸ ಮೆಹರದಾನ ಅ॥ ಕರೇಕಟರ ಸಾಹೇಬರ ಸ್ವಾರಿ ಸಾಂಗ್ಲಿ ಯಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಯಿರುವವರ ದರ್ಶಕ್ಷಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಭ್ಯಾಸವೃತ್ತಮಾವದೆ, ಯಂತಾರಡಿಸ್ಕ್ರಿಕನಲ್ಲಿ ಬಳೆದು ಯಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಹೇಬರು ಅವತ್ತಿ ಸಾಕಷ್ಟಂಟಕ್ಕೆ ಬಂದವರು. ಯರಡು ತಾಸರಾತ್ರಿವರೆ ಸ್ತ್ರಿಕೆ ಕೂತು, ಬಿದ್ರಕಲಿಬಬಾಲಕರ ಸುಕ್ಷರ ಹನೆಕೆ ಕಸ್ಪಟ ಕೆಂತಾ ಬಹಾರವಾನಿ ಜನರಿಗೆ ವೃಪದೇಶಹೇಳ್ಗದರು. ಯಿದರಂತೆ ಯಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಸ್ತರು ಲಕ್ಷ ಕೊಟ್ಟರೆ ವಳ್ಳೇದಾಗುವದು.

ರಾವಸಾಹೇಬ ನಾರಾಯಣರಾವ ಮಾಮಲೇದಾರ, ಅಷ್ಟತಲಿಂಗ ಪ್ರೌಜದಾರ ಯಿವರು ವೃತ್ತಮಸ್ವಭಾವದವರು ಸಹನಶೀಲ, ವಿದ್ಯಾನರಿದ್ದು ಸಾಲಿ ಮಾಕಲಸಕ್ಕೆ ಬಹಳವುದ್ವತ ಮಾಡತಕ್ಕವರು. ಕಾರಣಾ ಯಿವರ ಹೆಸರು ಅವಶ್ಯತಂಮಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಿದ್ಧವಾಗತಕ್ಕದ್ದು. ಯಿವರ ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ಈ ತಾಲೂಕದಲ್ಲಿ ಸಾಲಿಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾನವದವೆ...

ಯಿಲ್ಲಿ ನಾಕು ವಿದು ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆ ಗಳನ್ನತರಿಸಿದರ ಹದಿನೈದು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಬಂದಾವು. ಸಭೆಯಂನು ಮಾಡೇ ಕಂತ್ರಾ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೇವರು ಈ ಕೆಲಸಾಸ್ವೆ ಗೂಡಿ

ಕ್ಕೆ ಕೊಂಡಿರುವ ಮಂತ್ರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಇದೆ.

ನರಸಪ್ಪಾ ಅಂಬೂರ, ಕೃಷ್ಣಾರಾವ ಪರವತಿ, ರುಪ್ರಾಷ್ಟಾ ಅಂ
ನಾ ಇವರು ಶಾಲೆಯಾ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹರ ಯತ್ನ ಪ್ರಯ
ತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನರಸಪ್ಪಾ ಇವರು ಫಡಿಯಾರ ತರಿಸಿ
ಇನಾಮು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ವ್ಯಳದವರು ಎರಡು ಬಾಕು ಕೊಟ್ಟಿ
ದ್ದಾರೆ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಇವರು ಮದ್ದತ ಮಾಡುವದು ಕಂಡು
ಇತರರು ಇದರಂತೆ ಮಾಡ್ವಾರು ಎಂತ್ರ ನಂಬಿದ್ದೆವೆ.

ಮೇಲೆ ಬರೆದವರ ಹೊರ್ತು ಇನ್ನಂಸ್ನ ಕೆಲ ಮಂದಿ ಹೂ-
ಡಿ ತಾರೀಕು ೨೪ನೇ ದಿವಸ ಶಾಲೆಯಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ
ಪರೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ
ಚನ್ನಾಗಿ ಇರುವದು ಎಂತಾ ಬರದು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ
ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದು ಇದ್ದು ಇಲ್ಲಿ
ಇಂಗ್ಲಿಷ ಅಭ್ಯಾಸ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಅವಶ್ಯಕಾರಣ
ಇದರ ತಜವಿಜು ಯಜಮಾನದವರು ಮಾಡುವರೆಂ
ದು ನಂಬಿದ್ದೆವೆ.

(ಸಹಿ) ಶ್ರೀನಿವಾಸ ನಾರಾಯಣ ನರಗುಂದ
ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಗುಳೇದಗು

ಮಠಪತ್ರಿಕೆಯು.

ಪುಸ್ತಕ ೨ ಸಂಚಿಕೆ ೧

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ಫೆಬ್ರುವರಿ. ೧೯೦೬.

Educational

ಶಿಕ್ಷಣವು.

ಕ್ರಿಯಾದಮತ್ತಿಗೂ ಪಾಠನೇಮಿಸುವದನ್ನು ರಹಿಸಬೇಕು

ಯಾವ ವಿಷಯ ಶಿಕ್ಷಕನ ಸ್ವಂತ ಶ್ರಮದಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಸ ಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ, ಅಥವಾ ಬಾಲಕರು ಸ್ವಸಂತೋಷದಿಂದ ಆವೃತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿಸು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ, ಅಂಥಾ ವಿಷಯವನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯತಕ್ಕ ಪಾಠವಾಗಿ ಎಂದೂ ನೇಮಿಸಿಕೊಡಬಾರದು. ಪಾಠ ನೇಮಿಸಿಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ಬದಲಾಗಿ ದಣು ಕುಂಟಾಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಸಂಪಾದನವು ಅತಿಕಠಿಣವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ-ದ್ಧತಿಯಿಂದ ಜ್ಞಾನಕಲಿಕೆಗೆ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ ಬಲವ-

ಯುಂಟಾಗುವದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ನೀಚತ್ವವನ್ನೈದು-
ತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಹರ್ಬರ್ಟ ಸ್ಪೆನ್ಸ-
ರನು ಹೇಳುವದೇನಂದರೆ, ಬಾಲಕರು ಕಲಿಯತಕ್ಕ ಯಾ-
ವ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಭಾರವಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಬಾರ-
ದು, ಅಥವಾ ನೀರಸವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಾರದು. ಯಾಂತ್ರಿ-
ಕವೇ ಆಗಲಿ, ಅದನ್ನು ನಿಯಮದಿಂದ ಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗಬೇ-
ಕೆಂದು ವಿಧಿಸಿದರೆ, ಅದು ಕಷ್ಟವಾಗಿ ಬೇಸರವುಂಟು ಮಾ-
ಡುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆ ಕೆಲಸವು ಸಂತೋಷಕರವಾ-
ಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಸರ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ-
ನನ್ನು ಕರೆದು ಅವನು ತನ್ನ ಬುಗರಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿದಿವಸ-
ವೂ ನಿಯಮಿತವಾದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪದೆ ಆಡುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕೆಂ-
ದು ಹೇಳಿದರೆ ಅವನು ಆ ಆಟಕ್ಕೆ ಬೇಗನೆ ಬೇಸರಗೊಳ್ಳು-
ವನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹುಡುಗರೊಂದಿಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ದೊಡ್ಡ-
ವರಿಗೆ ಇದೇ ರೀತಿ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಸಂ-
ತೋಷದಿಂದ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೋ, ಅದು
ನಾವು ನಿಯಮಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸವೆಂದು ಕಡ್ಡಾ-
ಯವಾದ ಕೂಡಲೆ ನಮಗೆ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೀತಿಯು ನಷ್ಟವಾ-
ಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಸ್ವತಂತ್ರರು, ನಾವು ಮಾಡುವದ-

ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಶ್ರದ್ಧೆ ಯಿಂದಲೇ ಅಸ್ವತಂತ್ರರೆ, ಇಂದು ಸ್ವಗೌರವಕ್ಕೆ ಅಭಿಮಾನವಿರುತ್ತದೆಯೋ, ಹಾಗೆ ಬಾಳಕೆಗೆ ಪಕ್ಷಗಳೆ.

---

೧೫ ಒಂದೊಂದು ವಿಷಯವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಲಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು. ಹಾಗಂದರೆ ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆ ವಿಷಯದ ಸ್ವರೂಪವು, ಬಾಲಕರ ಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿಯೂ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಕೆಲಕಾಲದಿಂದ ಮರೆಯುವಷ್ಟು ಬೇಗಾದಂಥ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಯುಕ್ತಾಕಲಿಸಬಾರದು.

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಕಲಿಸುವ ಕ್ರಮವು ಮನಸ್ಸಿನ ಮರಪ್ಪಟ್ಟಿದ (ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ)ಯತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಾಗಬಾರದೆಂದು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಹಾಗೆ ಸಮ್ಮತವಾಗಿರುವ ವಿಚಾರ್ವಾಸ್ಥಾನದ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಪಡೆಸಿರುವ ನಿಯಮವು ಬೇರೆ ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲ.

ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಲಿಸಲ್ಪಡಬೇಕೆಂಬುದು ಸಾಂಖ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸತು ಎಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಯಾಕಂದರೆ, ನಾವು ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಪಡೆ-

ಯಲಾರೆವು. ಆದರೆ ಅಂಥಾ ಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಾ-
ಪ್ತಿಗೊಳ್ಳುವದು ಅಸಂಭಾವ್ಯವಾದಾಗ್ಯೂ ಆದರ್ಶಾನಿಕ್ಕೆ
ಹೋಗಬಹುದು. ಆದದರಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಲಿಸಬೇಕೆಂ-
ಬುದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಆಶಯವೇನಂದರೆ, ನಾವು ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-
ಗಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸುವ ವಿಷಯಗಳು ಸಾದ್ಯಂತವಾಗಿಯೂ,
ನಿಃಸಂದೇಹವಾಗಿಯೂ ಹೇಳಲ್ಪಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅದು
ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವವರೆಗೂ ಅದನ್ನು ಅವ-
ರು ಕಲಿತರೆಂದು ನಂಬಕೂಡದು. ಇದಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗ-
ಳ ಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಕಲಿಸಬಾರದೆಂತಲೂ, ಬಾಯಿ
ಪಾಠಮಾಡಿಸಿದರೆ ಕಲಿಸಿದ ಹಾಗಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊ-
ಳ್ಳಬಾರದೆಂತಲೂ ನಮ್ಮ ಆಶಯವು. ಯಾವದೊಂದು
ವಿಷಯವು ಅವರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಗ್ರಹಿಕೆ-
ಯಾಗುವಷ್ಟು ಅವರ ಬುದ್ಧಿಯು ಪ್ರಸೃತವಾಗುವ ಪೂರ್ವ-
ದಲ್ಲಿ ಅಂಥಾದನ್ನು ಕಲಿಸುವದು ಅತ್ಯಚಾತುರ್ಯದ ಸಂ-
ಗತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಆಗಲಿ ಯಥಾಯೋಗ್ಯ-
ವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟದನ್ನಾಗಿ ನರಗೊಂಡ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಬುದ್ಧಿಗೆ
ಸ್ವಾಗವು ಬತ್ತ್ಯವುಂಟಾಗುತದೋ ಹಾಗೆ ಬಹಳ ಕಲಿಸುವದ-
ರಿಂದಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಯಾವದೊಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಲಿಸ
ಬೇಕಾದರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿಜಸಂಗತಿಗಳಿಂದಲೂ,
ಮರ್ಮಗಳಿಂದಲೂ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಹಾಗಂದರೆ ಉಪಪತ್ತಿ
ಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಭೋಧಿಸುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣ
ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಬಾರದು. ಆ ವಿಷಯವು ಕ್ರಮವಾ-
ಗಿ ಕಲಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು. ಅದರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ವರೂಪಗಳು ತಮ್ಮಿಂ
ದ ತಾವೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರೋತ್ತರವಾಗಿ
ಬರಬೇಕು. ನಾವು ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಯೇನಾದರೂ
ಕೆಲಸ ಹೇಳಿದಾಗ ಅವರು ಅದರಲ್ಲಿ ತರ್ಕ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು
ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಜಾಗೃತೆ ವಹಿಸಬೇಕು. ಮ
ತ್ತು ಯಾವದೊಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ತಿರುಗಿ ತಿರುಗಿ ಮಾಡಿ-
ದ ಹೊರತು ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯವುಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲೆಂದು
ನಾವು ಪೂರಾ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಂದೇ ಪುಸ್ತಕದಿಂ
ದ ಅದರಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣತ್ವವನ್ನು ಹೊಂ
ದುವದಕ್ಕೂ ಯಾರೂ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಯಾವದೊಂದು
ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ನಾವು ಪುನಃ ಪುನಃ ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-
ಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿ, ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೆ ಅದರ ಬೇರೆ-
ಬೇರೆ ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನೂ, ಭಾಗಗಳನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರೆ

ಸಿದ ತೋರ್ದು ಅದನ್ನು ಅವರು ಚನ್ನಾಗಿ ಕಂಡು ಬಾ

Shabdamanidarpana.

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವು.

ಒಳಿಯುಳಿಸತ್ರಿಗಣಾಬ್ಧಿವಿಹಾ
ರಿಗಳುಸಿವರ್ಣಗೀರ್ವಾಣ ಚೂಳ್ ನಿಬಂಧಂ॥
ಮೊಗಚಿಂದಶೋಭೆಗಳ್ವಡೆ
ತೆಗೆದಿಂದಾಗದ್ರ್ಯಾವದ್ರ್ಯಾವ್ರ್ಯಾಡೊಂಗಳ್ಕ್ಕಳ್॥೧॥
(ಈ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಮೂಲಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಟೀಕೆಯಿಲ್ಲ)
ಕಳೆಗತ್ತಿ ಬಿಸಿಯಲ್ಲದೆ.
ಬಿಳುಮಿಳಿಪದ್ರ್ಯಗವಾಕ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಕ್ಷನಚೆಪಗಂ॥
ಸ್ವ್ರೀದನುಕ್ರೃತಿಗಂಸ್ವರಮವು.
ಪರಮಿಳೆ ಶುತ್ತಕ್ಕಮಂತೆನಂಥವಿಕಲ್ಪಂ॥೧॥

ಅರ್ಥ— ಕಳೆಯಂಬಕ್ಕಬ್ಬಕ್ಕೆ ಅಲ್ ಪರವಾದಕೆ, ಅಕಾರಾಂ
ತಕ್ಕೆ ಅದೆಯಂಬದುಬರವಾದಕೆ: ಪದ್ರ್ಯಾಧಗರೂ, ವಾಕ್ರ್ಯ
ಚೇಕ್ರನಗಳೂ, ಅನುಕರಣೆಗೂ ಸ್ವರಪರವಾದರೆ ಸಂಧಿಯು
ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಏಮುಕಾರಕ್ಕೂ ಇದೆನಿಯಮವು.

ಉಂ, ಆಸಂಧಿಗೆ, ರಕಾರಲೋಪಸಂಧಿ ಸಂಧಿಗೆ. ಮುಷ್ಕೃ
ಕ ಯುತಿ ಕಾಂಚವರ್ಗಾನಕಳ್ಳುಬಂಸೆ। ಇರಡುಗಳಿಗ
ಬಯಾಸ್ಥಂಲಂಧಲ್ವರ್ಗಂಜವಂತಲ್ವರ್ಗಂಕದಂ— ಎಕ್ರಾ-
ಕ್ಷಗುಬಸಂಧಿಗೆ— ಅಲ್ಲಯುದುಂ ಬಂಬಕಾರಂಗಳು। ಭೂಲ್ಲ-
ಯುಮುಕ್ಯಾಡಿ ಯುಪಂತಕಲ್ಪುಮುಮಿಕ್ಕುಂ॥ ಏಳ್ಲಂ
ದಮೊಳ್ಗಂ ಮೊಲ್ಲಬಸುವಲ್ಲಗಳಾಧಿಕಮೊಳ್ಗಂ ತೆಮೊಲ್ಲಿನ
ಲಕ್ಷ್ಮಂ॥ — ಸಂಧಿಗೆ— ಬನದೊಳ್ಗೆನೆವೊಲ್ಲಿಕೊಸಮೊ।
ಬನಗಾಂಚಲವಕ್ಕನನಗೆಕಂದಕ್ಕಂನ॥ ಕ್ಷನತೊಂದುಟೀ
ಕದಿಂಸ। ಸ್ವನಯುನಲಕ್ಕದೊಳ್ಗಂದುನಬಲೋಲಗುವು-
ದುಂ॥ —— ವಾಕ್ರಲ್ಯಕ್ಷನವಸಂಧಿಗೆ— "ಕಃ ಕಸಾತಿ
ಕಾಂದಲ್ರಾ" ಎನಿತುಮನಿತುಮಂಧಮಿಕಜಂಸಾಕಗಾ-
ಷ್ಟಂ। ಸಂಧಿಗೆ — "ಪದಲ್ವದಲಂತಂಟಕ" ಎನಸಿದ್ಧಲ್ರಿ
ಕೊಂಕ್ಷಣ। — ಅನುಕರಸೆಬಸಂಧಿಗೆ- ಕದಕ್ಕವ ಎತಿಎ
ಕ ಒ ಒ ಮುಗಲ್ಬನವಂದುಬ್ಬತಲ್ಗಕೊಲ್ಲಿಗೆಯುಂ—ಸಂ
ಧಿಗೆ— ಕಮಂಬ, ಕಟಕಪೆಂಬ— ಐಮುಕಾರವಸಂಧಿಗೆ-
ಎಸಹಂ ಐಮುಜ್ಞಾನತಂಕಸ್ಲೋಳ್ಗನ; ಷ್ಣಂ ಸಂಧಿಗೆ— ಸರಸ
ಮ್ಯಜುಬಿರಸಂದಾತರುಸಾಯುಸೊಸೆದಿತ್ತಂ. ವಾಕ್ರಲ್ಯ-
ಕ್ಷನಕಪ್ರಗಳ್ಗೊ. ಅನುಕರಣಕಪ್ಪಗಳ್ಗೊ ಇಕ್ಷಕಾರಲ್ವಗ

ವವು, ಅವುಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ವಿಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸ ಕೂಡದು
ವಾಕ್ಯವೇ ಶ್ರವಣವೆಂದರೆ ಬೇರೆ ಗ್ರಂಥಗಳೆಂದರೆ ಗೆದುಕೊಳ್ಳ
ಬಿಟ್ಟ ವಾಕ್ಯಭಾಗವು.

ಪದಯುಗದ ಸಂಧಿಯೆಂಬೇ
ರದೊಂದನಪ್ಪೊಕ್ತಿಯುಕ್ತಿ ಮಾಡುವುದುಂ ಮಾ
ರ್ಗದೊಳ್ ವಿಸಂಧಿಯೆಂಕೆಬ.
ವುದು ಮಾಗದು ಲಾಂ ಯುಕ್ತೇ ಪ್ರಮಾಣದಿಪ್ಪುದಕ್ಕೆ

ಅರ್ಥ- ಎರಡು ಪದಂಗಳನಡುವೆ ಬೇರೊಂದುದು: ಪ್ರತೀತಿಹುಟ್ಟುವಹಾಗೆ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗದು. ಸಂಧಿ ಇಷ್ಟಾನುರೂಪವೆಂದು ತಿಳಿದು ರೂಢವಾಗಿದ್ದ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ ಸ್ವೈರವೋಪ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗದು. ಉ- ಸಂಧಿದೋಷಕ್ಕೆ - ಬನ್ನಿ ತರುವಕ್ಕನ ಸೂರಕೊಪ್ಪೆಯತರ ತಮರುಸ್ಥಳಕರುಬಿಡಿದಿಪ್ಪೆ, ಇ- ವಿಸಂಧಿಗೆ ಅಸಿಯ ಒಳಬಿನದ ವೆತ್ತ್ರಿಗೆ। ಮಸುಗುವ ಅರನೆಯ್ದು ತೂಳ್ವದಕ- ನ್ನ ಕುರುಂಟ। ನೈದಿಳಬೇರ ಕಷ್ಟ್ಗ ಎಟ। ಸೆಸುಮೆಸುವಮೆ ಗರವ ಕರ್ಣ್ನಾಸಿಸಿದದವಕೋಳ್॥ ಸೊನ್ನ ಅಂದಳಂ॥

ಎರಡುಂ ರೀಪೆಗಳಂತೆ
ದುರುವನೆಯುಂ ಕೂಡಿದಂತೆ ನೋಲ್ಕ್ರುತಿಕಷ್ಟಂ

ಬಳಿಸಂಧಿ ಮಾಡಲಾಗದು.

ಕಳಕಳಿಯು ನಿಸರ್ಗಟ ಪದಧ್ವನಿಯುಕ್ತಿ ಪ್ಲುತಮರವವೆಂದು ॥೧೧॥

ಅರ್ಥ— ಪದಂಗಳ್ಗೆ ಕಡೆ ಕಂತರಾಳ್ಗೆ ಕೇಳ್ವಿಗಳ್ಗಂ ಕೂಡಿ ಪ್ಲುತಿ ಸ್ವರ ಮಾಡಿ ಸಂಧಿಯಂ ಮಾಡಲಾಗದು. ಉಂ; ಕೇಳ್ವುದಯ ಸಂಧಿ ಹೋಕ್ಕಿಟ್ಟಿಂದ ನಗಾರಾ ಪುರ, ದೇವ ರ ರಕ್ಷಿಸನೆ— ಪ್ಲುತಿ ಸ್ವರಕ್ಕೆ— ಅಪ್ಪ ಪ್ರಿಯಂ, ಇ.

ಅವಧಾರಣೆಯನಿಯೋಗ
ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದಿರೆ ನಿಪಾತವಿಷಯದೊಳಲ್ಲಾ-
ಭಾವನಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ವಸ್ತುವಿನ.
ಭಾವನುಸಿಕುತೆಕಿತಿಸಲ್ಕ ವೃದು ಸಂಹಿತೆಯಂ ॥೧೨॥

ಅರ್ಥ— ಅವಧಾರಣೆಯ ಏಕಾರವು ತನ್ನನಿಯತಾರ್ಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅನಿಯೋಗಾರ್ಥಕವಾದಲ್ಲಿಯೂ, ಕಿಂಚಿತ್ತೆಯಂ ಪೇಳ್ವ ಅಕಾರಂ ಬಳಿಕ್ಕೊಂಡು ವಸ್ತುವಿನ ಭಾಗಮಂ ಪೇಳ್ವಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಧಿಯಾಗುವುದು— ಉಂ, ಅನಿಯೋಗಾರ್ಥಕ್ಕೆ— ಮಾ ಮರನಲ್ಲಿ ಒಲ್ಲ ತನಗಂ ಬಿನಮಲ್ಲಿಗೆ ಯಲ್ಲ ದಿಲ್ಲ —ಭಾಗಾರ್ಥಕ ಅಕಾರಂ ಬದರ ಸಂಧಿಗೆ— ಹುರುಪತಿಯಂ ಬಿಟ್ಟು ಬಂಧಗಳ ಯುಕ್ತಿಯಂ

ಇತರಗ್ರಂಥಮಂಗಳ್

ಶಿಶೋಃ ಕೃತಚವರ್ಗಸ್ಯೋಪಾಂತಂ ಮತ್ವೇತಿ ಯಾ॥

ಕ್ಷೇಮಸ್ಥೇ ಪದವಿಧಿಂ ಚಾಲ್ಗ

ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಹುಳಸ್ಥಿತಿಯಂ ॥೧೪॥

ಅರ್ಥ — ಚಟವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಪದಗಳ ಸ್ವರದ ಕ್ಷ ಸ್ವರೂಪತ್ವ ಕೃತ, ಪಕಾರಸ್ಥಾನ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಪದವದ — ದಿ ಸಂಬಂಧಿ ಇಷ್ಟು ಬಹುಳತೆ ಯಿಂದ ತದ್ವೃತ್ತಿ ಯಾಕ್ಷರ ಶಬ್ದ ರೂಪ ಪ್ರ — ಉಂ — ಕ್ಷಕಾರದ ವೃತ್ತಿಯ ಮತ್ತೆ — ಪ — ಕೃತ್ತ್ವ ದಾ ಪದಾಂತಿಗೊಳ್ಳು । ತಿಂಗ್ಲ ಸಕ್ಕದ ಮಂದಸ್ಥ ಜಾತಿ ಪದ ಮತ್ತು । ಪೊಟ್ಟನಗಿ ಯಂತಿತಿಷೆ । ಕ್ರೀಡಗಳಿಗಳ ಪಡಿದ ಬಂಧದಲಿ ದೇಶಿಗಳು ಸಾಗುವೇ । ತಕಾರಕ್ಕೆ — ತಕ್ಕೆ — ದಡಿ, ಹುಬ್ಬುದಿಗೆ — ಪಕಾರಕ್ಕೆ — ಕಟ್ಟಾರಿ, ಕಟ್ಟಾಳು ಲಂತರ ಹಿಟ್ಟು, ಕಟ್ಟಾಲಂ, — ಬಹುಳತೆಯಿಂದ ಯಾಂದುಹೋಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಗಳ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಧಿ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಉಂ — ದಡಿ ಕಟ್ಟು, ಬಿಸಿಕೊಳ್, ಹೂಸತ್ತೋರ್ಕಂ — ಚಟಕಾರಗಳಿ ಗೆ ಈ ಸಂಧಿಯು ಯಿಂದಾಗ್ನಿಲ್ಲಿ:

ಬಿಂದುರತಕ್ಕೆಗಿರುವ

ಕ್ಷಂದಾದಾವೇಕ್ಷರೇವೇಗಂ ದತ್ತಕ್ಕಂ॥

[illegible]

ಸಂಧಿಸದುತ್ಪತ್ತಿಯವೃತ್ತಿಕರಪಕ್ಷಂ ಮ॥೧೯॥

ಅರ್ಥ- ಓಂಕಾರದಂತೆ ಬಹುಲ್ಲಗಳಗೂ, ಚಿಕಾರಕ್ಕಾದೇಶವಾ ದಕಾರದಿಗೂ, ತಕಾರಕ್ಕಾದೇಶವಾದ ಲಿ ದಿಕ್ಕೂ ಪರವಾಗಿ ಬಂದಕ, ತ, ಪಕಾರಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾದ್ದೆರಡು ಬಂದು- ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಉಂ, ಬಿತ್ತಿರ್ಗಾತರಿವಿ, ಇಷ್ಟುಪರಿ, ಇಷ್ಟು ತ್ತು- ಕೊಳೆಗೆ - ಮಾಕೋರಲಘ್ಪ್ರರವ, ಮಾಕಕ್ಕಿರಿ- ಬಿದಿಕ್ಕೆ- ಕಾಳ್ತಪ್ಪು, ಕೊಳ್ಹುತ್ತು, ಕಾಳ್ಕುರು, ಕಾಳ್ಪುರಂ-

ವಿದಿತಸ್ವರದ್ದಿನನಾವೆ
ಶದಸಹಜವ್ಯಂಜನಂಗಳ್ಳಂಪರದಪರ॥
ಗೆದವಿರೆಸಕ್ಕುಂವತ್ತಂ
ಪದವಿಧಿಯೊಳ್ ಬಹುಳವೃತ್ತಿಯಿಂ ಪಾಸ್ತುಗೊಳ್ಗುಂ ॥೧೯॥

ಅರ್ಥ— ಸ್ವರಂಗಳಗೂ, ಅನಾದೇಶವೆಂದರೆ ಸಹಜವಾದ ವ್ಯಂಜನಂಗಳಿಗ್ಯೂ ಪರವಾಗಿದ್ದ ಪವರ್ಗ್ಗಕ್ಕೆ ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ ವಕಾರಾದೇಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹುಳ ವೆಂಬುವದರಿಂದ ಕೆಲವು ಕ- ಡೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಈ ನಿಯಮ- ಕ್ಕೆ ಚರಿತಾರ್ಥವುಂಟು. ಉಂ, ಸ್ವರಪರಕ್ಕೆ- ಎಳ್ದೆ ಪೇರ್ಡಾ ವೆಕೆಂದಳ್ಳರನಾ॥ ಎಮಾಮರದ ಕ್ಷ್ಮೆಗೊಂಬನೊಳ್, ಬಿಳ್ಳಿ ವೆಗ್ಗಳವಳ್ಳಿ ಬಾಲಮಲದೊಂಗವೇಕೆ ಸರವೆಂಬನಂ ಮ

ಕಂ॥ ಸೌಖ್ಯಮಧುಮಾನಕ್ಕೆ ನಿರಂತರಯೋಗಿನಿಗಳ್ ಬಹು
ನಂಗಳ್ಗಂ ಭಯಮಂ॥ ಸೌಖ್ಯಸಿಹಮಡ್ಸ್ಥಿ ಕರಮದಕ್ಕೋ ಲಕ್ಷ್ಯ
ಕುಜನತಂಗಳ್ಗಂ ತ್ರಿವೆಸ್ಸಿ — ನಮು ಕಲಾ ಕಥಾಂತವಿಯುಗ।
ಕಮವಸ್ತ್ರಂ ತುದಿಯಯೋಗಾಮ್ರ ವನವಿಶ್ವ ವಿಟಕಂ। ಬಿನದಿ-
ನಾಲ ತ್ರೈಕದಮುದನಸ। ಬಿಡಿಯುಲಕ್ಕೆ ನೌಕ್ಯವಿಕೋಣ
ವಾಕ್ಷಿಯಕ್ಷಿಪ್ರಕ್ಕೆ॥ — ನಿಜಜ ಪ್ರಜನಕ್ಕೆ — ತೊಂಯವನ
ಎತ್ತಬಿಷ್ಪೋಕ್ಕೆ, ಬಾಕ್ಷ್ಯಾಂ, ಕಕ್ಕದ್ದಿ, ಆಪಿಗಳಿ, ಇ
ಕೆಲಪ್ರಕಪ್ರೆಯುಳ್ಳ ವಕ್ತ್ರಮಿತ್ರ, ಬಂ — ಬಾಮುಗ್ರಾಂಬು,
ನಾಮಬಾಮ, ಕತ್ತ್ರಮಿಸಂ, ಪಲ್ಲಿಕಸ್ತ್ರಿದಂ — ವಾಕ್ಸ್ಸೆ
ತಮರೂಸಿಕ್ಕೋತ್ತೆಕುಬಜಾಂಗನೆಯಕ್, ಬಿವದಿಂಕೆಲನ

ಕ್ಕೆ ವಸ್ತ್ರಗ್ರಜಾಂಗನೆಯಕ್, ಇಂ
ಇತ್ತೆ ಯುಬಂಧಿತಪ್ರಜನ.
ಪರಮಾಂಗಿನಕಾರಮುಳ್ಳ ಬಹುಳ್ಗಂ ಚಿತ್ರಂ॥
ಅಗ್ನಿಯಾಪಿತಿಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಂಮೋ
ಗುಣ ಯಾಪಿತಿಯಾಂ ಸ್ವಾಂ ಶಿಷ್ಟಯಾಗಿನಿಯಮ ತಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರಂ॥೧೬

ಅರ್ಥ — ಯು, ಬಹ್ಮಾರಂಗಳ್ಗಂ ಕಟ್ಟುದು ಉಳ್ಳದಪ್ರಜನಕ್ಕೆ
ನಿಜಮಾಗಿ ನಿಂದನಕಾರಕ್ಕೆ ಬಹುಳ್ಗೆ ಯಂದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ
[illegible] ಬೇಕೆ ವಾಂಗ ಕಡೆ.

ಸಿದ್ಧನಾಥ ವಾಚನ ಮಂದಿರ.
ಮೊರಬ. ಜಿ. ಧಾರವಾಡ.

ಬೇರೆಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರಯುಕ್ತಕ ಥಕಾರಾದೇಶವಾಗುತ್ತ
ದೆ. ಉಂ, ಚತ್ತಕ್ಕೆ — ಇಪ್ಪತ್ತರದಿನಾಗಾತಿಮಾರಿರುತ್ತಿನ್ನದಾ
ಗ್ರಿಜತ್ತಕ್ಕೆ — ಮೊಂಜುರಿಸಿ, ತಪ್ಪೊಂದರ್ — ಥತ್ತಕ್ಕೆ
ಪದಿಸಂಸ್ಥಾಪಿರಂ। ಇಥ್ಥಾಣಿರಂ। ಸೂಥ್ಥಾಣಿರಂ-ಬ
ಹುಗ್ರಮಂಬರಿಂದಕಲವೃಕತೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ: ಉಂ, ಕಸ್ತ್ರ
ಬಮನಂ ಮಂಪರ। ವಿಸ್ತಾರವಥುಗಿಸೆಯಾ ನಿಕ್ಷ್ವಾಪಂ
ತೊಂಪದಾಣತ್ತಂ। ಮಿಸ್ತಾರನಕ್ಕಮಂಲಚಲವೆ। ವಸ್ತ್ರಿಕಸ್ತ್ರ
ರಿಗಿವಾಕನಕಿತಕ್ರಾಂತಂ॥

ಮೊದಲೊಳ್ ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರ
ಮೊದವೆ ಏಕಸ್ವರಮದಾಗೆ ನಾಲ್ಯುಯ್ಗಂ॥
ಲೃದಯುಸುಗಂದ್ವಿತ್ವಂಮ.
ವರ್ಣದೀರ್ಘಕ್ರಯುಕವರ್ಣತತಿಗೆ ದ್ವಿತ್ವಂ॥೧೪॥

ಅರ್ಥ — ಹ್ರಸ್ವವಾದ ಬಿಂದುಸ್ವರವ್ಯಂಜನ ಪ್ರಸ್ಥ, ಪರದಲ್ಲಿ
ಸ್ವರವಿಶ್ವರ ಪ, ಣ, ಲ, ಯ, ಳಕಾರಂಗಳಿಗೆ ದ್ವಿತ್ವವಾಗುತ್ತದೆ.
ಪೂರ್ವಸ್ವರದೀರ್ಘವಾದರೆ ದ್ವಿತ್ವವಿಲ್ಲ: ಅವ್ಯಯಗಳೂ,
ಅನೇಕಾಕ್ಷರಶಬ್ದಗಳೂ ಈ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಪದಾದವಾಗಿರುತ್ತ
ವೆ.

ಉಂ, ನಕಾರದ್ವಿತ್ವಕ್ಕೆ — ಹೊನ್ನ ಕ್ಷವನಿತುಬೇನಂ। ಬೆನ್ನಂ

ಕಲಿಸತ್ತ್ರದಾರಿಯುನಿಸುಗುಮರಂ। ಬಿಷ್ಟಂ ಮೊಕ್ಕವಿ-
ಪಡೆವುದು। ಪೊನ್ನಿಂಸವುನಿಸುಗುಮತ್ತಿರೆಣ್ಣಂ ಮ-
ಣ್ಣಂ – ಕಣ್ಣಂ, ಪೆಣ್ಣಂತಿ। ಕಳ್ಳೆಲ್ಲಂ, ನೆಲ್ಲಂ। ಮುಯ್ಯಂ, ಕ-
ಯ್ಯಾಳ್। ಮುಳ್ಳಾಗಿ, ಕಳ್ಳಾಟಂ। ದೀರ್ಘವಾದ ಪೂರ್ವಸ್ವರ,
ಅಪ್ರಯ, ಅನೇಕಾಕ್ಷರಶಬ್ದಗಳ ಅಪವಾದಗಳು – ಮೀನಾ
ಗಿಯುಂ, ನಾಣಂ, ಕೀಲಂ, ಬಾಯೋರ್ವರ್, ಪೋರ್ಗಾಟಂ,
ಕಲಿದಲಿವಂಕ್ಷರಣರು.

ಧಾತುಗಳುಂ ಪರಮಾದೊಡೆ
ಜಾತಂ ದ್ವಿತ್ವಂ ಯಕಾರದಲ್ಲಿ ವಿಕಲ್ಪಂ॥
ಮಾತಿನುಯ್ ನೆಯ್ ಸುಯ್ ಬಯ್.
ಧಾತುಗಳೊಳ್ ದ್ವಿತ್ವಮಲ್ಲದಿಲ್ಲ ವಿಕಲ್ಪಂ॥೧೯॥

ಅರ್ಥ – ನ, ಣ, ಲ, ಳ, ರ ಕಾರಂಗಳಂತ್ಯಮಾದ ಧಾತು-
ಗಳಿಂಗೆ ಅಲ್ ಎಂಬುದು ಪರಮಾದೊಡೆ ದ್ವಿತ್ವಮಿಲ್ಲ. ಯ
ಕಾರಾಂತಕ್ಕೆ ವಿಕಲ್ಪ. ಉಯ್, ನೆಯ್, ಸುಯ್, ಬಯ್,
ಎಂಬ ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಅಲ್ ಪರವಾದರೆ, ಅಥವಾ ವಿಭಕ್ತಿ-
ಪ್ರತ್ಯಯ ಪರವಾದರೆ ದ್ವಿತ್ವ ನಿತ್ಯವು. ಉಂತನಲ್ಪೊಂದಂ,
ಉಣಲ್ಪಂದಂ, ಮೆಲ್ಪೋದಂ ಕೇಳಲ್ಪಾರ್ದಂ; ಕೊಲ್ಲಯು
ಉಂ, ಕೂಟ್ಟಿಯುಂ, ಅರಯಲುಂ, ಅರಯ್ದುಯುಂ.

ಬಯ್ತ್ರುಂ, ಕೆಯ್ತ್ರುಂ, ಸುಯ್ತ್ರುಂ, ಬಯ್ತ್ರುಂ,

ಬಯ್ತ್ರು-, ಕೇಯ್ಬರ್, ಸುಂಯ್ತ್ರುದ್, ಸುಯ್ತ್ರರ್, ಬ-

ಯ್ತ್ರುದ್, ಬಯ್ತ್ರುವಿ, ಇಂ

ಪ್ರತಿಷೇಧದಧಾತುಗೆಮುಂ

ಚತುರ್ಥಂಬೆವಿಭಕ್ತ್ಯಾಪೂರ್ವಕಾಲಕ್ರಿಯೆಯೊಳ್॥

ಪ್ರತಿಷೇಧದೆಂಬುದುಮುಂ

ದಿತ್ಯಾದಿಮೇಗೆದ್ವಿತ್ವವೃತ್ತಿನಿತ್ಯಮೆನಿಷ್ಟಂ॥೨೦॥

ಅರ್ಥ- ನಿಷೇಧಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಧಾತುವಿಗೆ ವಿಭಕ್ತಿ ಪರವಾದ-ಲ್ಲಿ, ಭೂತಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧಾರ್ಥವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಅದೆ ಯೆಂಬುದು ಪರವಾದರೆ ನ, ಣ, ಲ, ಯ, ಳಕಾರಂಗಳಿಗೆ ದ್ವಿತ್ವವು ನಿತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಉಂ, ಎನ್ನಂ, ಎನ್ನರ್, ಉಣ್ಣಂ, ಉಣ್ಣರ್, ಮೆಲ್ಲದ್, ಮೆಲ್ಲನ್, ಬಯ್ಯ್ರನ್, ಬಯ್ಯ್ರವು, ಕೊಳ್ಳನ್, ಕೊಳ್ಳವು, ಎನ್ನದೆ, ಉಣ್ಣದೆ, ಬಲ್ಲದೆ, ಬಯ್ಯ್ರದೆ, ಕೊಳ್ಳದೆ- ಮೋಗೆಂಬುವದರಿಂದ ಕಳ್ ಯೆಂಬಧಾತುವಿಗೆ ಯಲ್ಲಿ ಯಾದ್ವಿತ್ವವಿಲ್ಲ. ಕಳ್ದೋದ್, ಕಳ್ದೆಬಂದಂ. ಇತ್ಯಾದಿ.

ಇತಿಸಮಸ್ತಶಾಸ್ತ್ರಿಕಜನಮನೋಜನಿತಶಬ್ದಸಂದೇ-ಹಕಲಂ. ಚಾರುಚಂಬಕಾಯಮಾನಾನೂನಕರ್ಣಾಟಕ-

ಕ್ಷಣಶಿಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರ ಸಾತಿಶಯ ವಿಶೇಷರಾಜೀವ ಚರಿತಮನ್ನು ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದೊಳ್ ಸಂಧಿಕಾರ್ಯ ಪ್ರಕರಣಂ ಸಂಪೂರ್ಣಂ ॥ ೧ ॥

Miss Mary Carpenter.

ಮಿಸ್ ಮೇರೀ ಕಾರ್ಪೆಂಟರ್.

ಮಿಸ್ ಮೇರಿ ಕಾರ್ಪೆಂಟರ್ ಯೆಂಬ ಬೆಟ್ಟ ಬೆಳ್ಳೀ ಚಿತ್ತಾಂಸಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯಳು ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ಬಂದಿರುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಅವಿವಾಹಿತಳಾಗಿದ್ದು ಪರೋಪಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಈಗ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯಳು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಶಾಲೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅದನ್ನು ಸ್ಥಿರವಾದ ಸುಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬಂದಿರುತ್ತಾಳೆ. ಇವಳಿಂದ ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ತಿದ್ದುಪಾಟು ಉಂಟಾಯಿತು. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪ್ರಚುರಿಸುವದು ಇವಳ ಮುಖ್ಯೋದ್ದೇಶವು

ಸರಕಾರೀ ಸಾಲೆಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯಳು ನ

ಕಸರತ್ತಿ ಬಳಿದ ಯಾದಿಯ ಭಾಗವು.

" ಸರಕಾರಿ ಸಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕ್ರಮಪದ್ಧತಿಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗಲು ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವದರಿಂದ ಅವರ ಶರೀರಪ್ರಕೃತಿಯು ಬಹಳ ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತದೆಂಬದೊಂದೇ ಆ ಕ್ರಮಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಘನದೋಷ ನನಗೆ ತೋರಿಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವಮೇರಿಗೆ ಬಾಲಕರ ಶರೀರಸಂಪತ್ತು ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತದೆಯೋ, ಆ ಮೇರಿಗೆ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೊಂದದು. ಅದಕಾರಣ ಕಸರತ್ತಿನ ಅಭ್ಯಾಸವು, ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಚಾಪಲ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂಥ ಆಟಗಳೂ ಶಾಲಾಶಿಕ್ಷಣದ ಭಾಗಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದು ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕವಾದದ್ದೆಂದು ನಾನು ದೃಢತರವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ"

True extract

(Signed) A. Grant
Director of P. I.

ಈ ಮೇಲಣ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮೆಹೆರ್ಬಾನ ಡಿರೆಕ್ಟರ ದೊರೆಗಳವರು ಸರ್ಕ್ಯುಲರ ಮಾಡಿ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರಗಳ-

ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಪೆಷಲ್‌ವರು ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬರೆದಿದ್ದ ಸ್ಪೆಷಲ್ ಜನರಿಗೆ ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ,...

೧ ಮಿಸ್ ಕಾರಪೆಂಟರ್ ಇವರ ಸೂಚನೆಗಳ ಪ್ರಕಾರವಿರುವ ಸಾಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ದೊಡ್ಡ ಸಾಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕ್ರಮವನ್ನು ನಡಿಸಲಾಗುವದೋ ಹ್ಯಾಗೆ? ನಡಿಸುವದಾಗಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಮಾರ್ಗವಿದ್ದೋ ಹ್ಯಾಗೆ?

೨ ಸಾಲೆಗಳು ಇಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಕಿಯರುಗಳು ದೊರಕುವರೋ ಹ್ಯಾಗೆ?

೩ ಶಿಕ್ಷಕಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸುವದು ಹಿತಕರವೋ ಹ್ಯಾಗೆ? ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಂಬಳ ಕೊಡಬೇಕಾಗುವದು?

೪ ಸರಕಾರಿ ಸಾಲೆಗಳಿಗೆ ಕನ್ಯಾಶಿಕ್ಷಣ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಗರಡಮನಿಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸರಿಬೀಳುವದೋ ಹ್ಯಾಗೆ? ಮತ್ತು ಅದನ್ನವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವರೋ ಹ್ಯಾಗೆ?

೫ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಕಲಿಸುವ ಪಾಠಗಳು ಯಾವವು? ಅವುಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಏನು? ಮತ್ತು ಆ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಯಾವ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮತ್ತು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ

ಕಾವತಕ್ಕದ್ದು ಅದನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕು.

೬ ಈ ಕಾಟಗಳು ಗಳ ಬಿಸಾಧನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪು ಪಂಕ್ತಿ ಅಪ್ಪ ಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಿಸಕೊಡು ಪಟ್ಟೇಕ್ಷ್ರೀ? ಹೂಡುವಾ- ನಿದ್ದಕ ಕ್ಷ್ರೀ ಕೊಡುವದು.

೭ ಈ ಕಾಟಗಳ್ಳಲ್ಲಿ ಹಾಲಿ ಯುಗಳ ಬಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾವತಕ್ಕ ಕನರತ್ತು ಯೋವ ಬರಬೇಕು.

(Signed) W. P. Russell
Colly. Inq. S. D.

ಪ್ರಕಟನೆ.

(ಮೆ. ೨. ೨. ಥೋರೆಸ್ಟವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ)

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಪಂತರುಗಳಿಗೆ...

ಶೀಕಬಾಗಿನ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಸಾಹೇಬ ಬಾಹದ್ದೂರವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಬರದಾ ಬಂದದ್ದರಮೇಲಿಂದ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ, ಮಿಸ್ತರ್ ಗಿಕಾರಪೆಂಟರ್ ಇವರು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಮಾದಿಯ ಹಾಸಲು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ಮೇಲೆಯಾಟ ನಿರುತ್ತರ ಅದನ್ನು ನುಸರಿಸಿರುವ ಮೇಲೆ ಬರೆದ್ದು ನಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಸಾಹೇಬರವರ ಪಲ್ಲವಿನ್ನಗಳಿಗೆ ವಿವರವಾದ.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Venkat Rango

[illegible]

Notice No 14.

नोटीस नंबर १४.

[illegible] जिल्ह्यांतील सर्व स्कुलमास्तरांस.

१ शाळांतून आजमितीं मुलें दर एक वर्गांत असलीं पाहिजेत. कित्येक शाळेंत दोन अगर तीन मुलांचा वर्ग असल्याचें आमच्या नजरेस आलें आहे. तरही गैर शिस्त व हिवाट एकदम बदलावी.

२ प्रत्येक वर्ग निरनिराळा न बसवितां एका ओळींतच सर्व मुलांस बसविण्याची वहिवाट कित्येक शाळेंत आहे. अशानें अभ्यास करविण्यास गडबड होऊन, कोणाचे वर्गात किती मुलें आहेत हें एकदम समजत नाहीं. प्रत्येक वर्ग निरनिराळा बसऊन त्या वर्गांचे पेंव्हापत्रक तेथील

जाग्यातच डकविलावें; ह्मणजे सर्व माहिती एकदम करून त्यास कांहीं अडचण पडत नाहीं.

३ माहे जुलाई १८६७ इसवी महिन्याचे मडपत्रकांत वेळापत्रकाचा नमुना छापिला आहे. तो इंग्रजी कानडी व कानडी शाळांतील पहिले वर्गाचे अभ्यासास मात्र लागू आहे. बाकी वर्गांचे अभ्यासाचे मानानें पंतोजींनीं स्वबुद्धिनें, दरएक वर्गांचें प्रत्येक वेळापत्रक लाविलेलें असत नाहीं. तरी ही नोटीस पोंहतांच प्रत्येक वर्गाचें वेळापत्रक जाडी कागदावर लिहून फळीवर चिकटवून त्या त्या वर्गांतील विद्यार्थ्यांस सहज दिसण्याजोगें उंचीवर लावून ठेवावें.

४ धारवाड ब्रांच डिपोंत कानडी पुस्तकांचा आलीकडे बराच सांठा आला आहे. कित्येक शाळांत कानडी पुस्तकें नसल्याचा फारच बोभाट आहे. तर तालुका डिपोकीपर यांणीं जरूर पुस्तकें मागवून तालुक्यांतील सर्व शाळांस जलद रवाना करावीं.

सदरी चार कलमांचा मजकूर विचारपूर्वक वाचून त्या प्रमाणें वहिवाट ठेवावी. तसें न होतां ज्याजकडून कसूरी होईल.

त्यांची कांहीं एक सबब न ऐकितां योग्य तजवीज केली जा-
ईल. कळावें ता० २१ जानेवारी १८६७ इ॥ मु॥ बंकापूर

Nagesh Vinayak

डि० इ० इ० जिल्हा धारवाड.

ನೋಟಿಸು ಅಂಕಿ ೧೪

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆದೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ
ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೆಲ್ಲಾ—
ಅಜಂ ಹಣಮಂತ ಬಾಳಾಜಿ ತಾಲಕೋಟಕರ ಯಿವರು ನಕಲ
ಸಾಲಿಯ ಕೆಲಸಾ ವರ್ಷ ೩೦ ತಿಯಿಂದಾ ನಡೆಸಿದ್ದರಿಂದಾ ಅವರನ್ನ
ಸರ್ಕಾರದ ಅಗತ್ಯ ತಿಂಗಳ್ಳ ಧುಂಡಿಗೆ ಬಡತಿ ಸಂಬಳ ಮಾಡಲೆನೇ
ಮಿಳಿತ್ತು. ತಾ॥ ೮ ನೇ ಫೆಬ್ರುವರಿ ದಿವಸಾ ಮಹಬೂಬನಯಿ॥
ಯಿ॥ ಧೋರಗಳು ಹಾಂಗನಾವು ಸಾಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಧುಂಡಿಗಿ
ಹೋದಾಗ್ಯ ನೆದರಿ ಮಾಸ್ತರರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಕಡೆ ಯಾನೇನು
ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನ ಕೊಡ್ತಿಲ್ಲಾ ಹೀಂಗ ತೋರಬಂತು. ಪಕ್ಷುನ ರತ್ನಾಲಕ-
ದಂತೆ ಸಾಲಿಯಾಗ್ಯ ಗನೆ ವೇಳ್ಯಾ ಹತ್ತರ ಹಚ್ಚಿ ಅದರಂತೆ ಅಭ್ಯಾ
ಸವನ್ನ ನಡ್ಸಲಿಲ್ಲಾ. ಮತ್ತು ನಾಳ್ಕ ದಿವಸದ ಹಜರಿ ನುತುಂಬಿ
ದ್ದಿಲ್ಲಾ. ಯಿದಕರದನ್ನ ಯಿಂದಾ ಅವರಿಗೆ ೮ ರುಪಾಯಿ ದಂಡ

ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ. ಯಿದಕ್ಕೆ ದಿಗಿಸಮ್ಮತ್ರಾಟೆ ದೊಳ್ಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಮಾಸ್ತರರು ಟೆನ್ನಾನಿ ಲಕ್ಷಕೊಟ್ಟು ಹೀಗೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ.

ತಾ॥ ೯ ಫೆಬ್ರುವರಿ ಸನ ೧೮೬೭ನೆದು ಮುಕ್ಕಾಂ ಶಿಗಾವ ತಾ॥ ಬಂಕಾಪೊರ.

Nagesh Vinayak

ಡೆ॰ ಇಂ॰ ಇಂ॰ ಜಿಂ॰ ಧಾರವಾಡ.

A new Grammar of the Canarese language

ಕನ್ನಡ ಹೊಸ ವ್ಯಾಕರಣವು

(ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ)

ಎಕಾರಕ್ಕೆ

ಹಾಗೆ+ಇಲ್ಲ=ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯಿಲ್ಲ, ಇದಕ್ಕೆ+ಈಗ =ಇದಕ್ಕೀಗ, ಇದಕ್ಕೆಯೀಗ, ಅವನಿಗೆ+ಉಡಿಸು=ಅವನಿಗುಡಿಸು, ಅವನಿಗೆವುಡಿಸು; ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ+ಊಟ=ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂಟ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆವೂಟ ಮೇಲೆ+ಎಂದು= ಮೇಲೆಂದು, ಮೇಲೆಯೆಂದು ಯಾರಿಗೆ+ಏನು=ಯಾರಿಗೇನು ಯಾರಿಗೆಯೇನು ಹೀಗೆ+ಐದು=ಹೀಗೈದು,

ಹೀಗೆವೊಂದು

೧೦ ಕ್ರಿಯಾಸಮಾಸದಲ್ಲಿಯುವದೇನಂದರೆ, ಅ, ಉ, ಎಕಾರಗಳಿಗೆ ಅ, ಆ, ಏ, ಔ ಕಾರಗಳು ಪರವಾದರೆ ಲೋಪಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತದೆ, ಆಗಮವಿಲ್ಲ. ಉದಾ:— ಅವನ + ಅಪ್ಪ = ಅವನಪ್ಪ; ಅವನಿಂದ + ಆಯಿತು = ಅವನಿಂದಾಯಿತು; ಜಂಗಮರ + ಓಲಗ = ಜಂಗಮರೋಲಗ, ದೊಡ್ಡ + ಔತಣ = ದೊಡ್ಡೌತಣ.

ಕೂಸು + ಅದು = ಕೂಸದು; ಮೂರು + ಆರು = ಮೂರಾರು; ಹುಡುಗರು + ಏವರು = ಹುಡುಗರೇವರು; ಹೋಗು + ಔವ = ಹೋಗೌವ.

ಯಾಕೆ + ಅದು = ಯಾಕದು; ಹ್ಯಾಗೆ + ಆದರೂ = ಹ್ಯಾಗಾದರೂ; ಅವನಿಗೆ + ಏದು = ಅವನಿಗೇದು; ಊರಿಗೆ + ಔತಣ = ಊರಿಗೌತಣ

ಮೇಲಣ ಅನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅಪವಾದಗಳು ಹ್ಯಾಗಂದರೆ.

(ಕ) ಇಕಾರಕ್ಕೆ ಅಸವರ್ಣಸ್ವರಗಳಂದರೆ ಅ, ಆ, ಉ, ಊ ಏ, ಓ, ಔ ಕಾರಗಳು ಪರವಾದರೆ

೧ ಕೆಲವು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಇಕಾರಕ್ಕೆ ಯಕಾರಾದೇಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ- ಅಲ್ಲಿ + ಅದು = ಅಲ್ಲ್ಯದು; ಮಾಡಿ +

ಅನು = ಮೊತ್ತನು, ಎಲ್ಲ+ಉಂಟು = ಎಲ್ಲುಂಟು; ಕಳ+ ಊರು = ಕಳ್ಳೂರು; ಇಲ್ಲ+ಒಟ್ಟು = ಇಲ್ಲೊಟ್ಟು; ಬಲ್ಲ+ಓದು = ಬಲ್ಲೋದು, ತಂಗಿ+ಔವ = ತಂಗ್ಯೌವ.....

— ಲಿಂಗವಚನದಲ್ಲಿ (ಈ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ) ಯಕಾರಾಗಮ ಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾ- ಹರಿ+ಅಲ್ಲ=ಹರಿಯಲ್ಲ; ಗುರಿ+ಆದನು=ಗುರಿಯಾದನು, ಹರಿ+ಉಳಿದು=ಹರಿಯುಳಿದು; ಆಗಿ+ಊ=ಆಗಿಯೂ; ಕವಿ+ಎಲ್ಲಗೆ=ಕವಿಯೆಲ್ಲಗೆ; ಬರಿ+ಏನೇ=ಬರಿಯೇನೇ; ಕರಿ+ಒತ್ತ= ಕರಿಯೊತ್ತ.

೧೧ ಮೇಲಣ ಅ, ಇ, ಉ ಆಗಮ ನಿಯಮಗಳಿಂದಲ್ಲದೆ ಮು-ದಲ್ಲದೆ ಇಕಾರಕ್ಕೆ ಸ್ವರಪರವಾದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಲೋಪ, ಯಕಾರಾಗಮ, ವಕಾರಾಗಮ ಸಂಧಿಕಾರ್ಯಗಳು ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿ ಆಗುತ್ತವೆ. ಒಂದೇ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿ ಬರುವವು. ಉದಾ- ಎಲ್ಲ+ಉಂಟು = ಎಲ್ಲುಂಟು, ಎಲ್ಲವುಂಟು, ಎಲ್ಲುಂಟು, ಎಲ್ಲಯುಂಟು, ಎಲ+ಊ = ಎಲೂ, ಎಲ್ಲೂ, ಎಲ್ಲಯೂ, ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಾರ್ಯಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಬರುವವು.

(೨೩) ಉಕಾರಕ್ಕೆ ಏ, ಓ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಪರವಾದಲ್ಲಿ ಉಕಾರ ಲೋಪವು ಮಾತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ, ಆಗಮಗಳಿಲ್ಲ. ಉದಾ.—

ಅವನು + ಏ = ಅವನೇ, ನಾನು + ಓ = ನಾನೋ.

(೨೪) ಎಕಾರಾಂತ ನಾಮಗಳಿಗೂ ವಿಶೇಷಣಗಳಿಗೂ, ಧಾತುಗಳಿಗೂ ಸ್ವರವು ಪರವಾದಲ್ಲಿ ಎಕಾರದ ಮುಂದೆ ನಿತ್ಯವಾಗಿ ಯಕಾರಾಗಮವು ಬರುತ್ತದೆ, ಲೋಪವೂ, ವಕಾರಾಗಮವೂ ಇಲ್ಲ. ಉದಾ.— ಮನೆ + ಒಳಗೆ = ಮನೆಯೊಳಗೆ, ಕೆರೆ + ಅಕ್ಕ = ಕೆರೆಯಕ್ಕ, ನಿಲೆ + ಉತ್ತ = ನಿಲೆಯುತ್ತ. (ಅನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅಪವಾದಗಳುಂಟು)

(೨೫) ಆ, ಈ, ಏ, ಓಕಾರಗಳಿಗೆ ಇ, ಈ, ಎ, ಏಕಾರಗಳು ಪರವಾದರೆ ಯಕಾರಾಗಮವೂ, ಉ, ಊ, ಒ, ಓಕಾರಗಳು ಪರವಾದರೆ ವಕಾರಾಗಮವೂ ಬರುವವು. ಉದಾ-

ಆಕಾರಕ್ಕೆ.

ಬಾ + ಈಗ = ಬಾಯೀಗ, ಆ + ಉಂಗರ = ಆವುಂಗರ, ತಾ + ಎಂದು = ತಾಯೆಂದು, ಎಂಥಾ + ಒಡವೆ = ಎಂಥಾವೊಡವೆ.

ಊಕಾರಕ್ಕೆ

ಯಾರೂ + ಇಲ್ಲ = ಯಾರೂಯಿಲ್ಲ, ಎಂದೂ + ಉಂಟು.

ಎಂದಿಗೂವೊಂಟು, ಇಷ್ಣ + ಬೆಟ್ಟ = ಇಷ್ಣುವೊಟ್ಟ,
ನಿನಗೂ + ಏನು = ನಿನಗೂಯೇನು

ಏಕಾರಕ್ಕೆ.

ನೀನೆ + ಹುಗ = ನೀನೇಯೊಗ, ಒಳ್ಳೆ + ಉಗರು =
ಒಳ್ಳೆವುಗರು, ಅವನೆ + ಬೆಟ್ಟ = ಅವನೆವೊಟ್ಟ, ಅ
ಗಳೆ + ಏರಿದನು = ಅಗಳೆಯೇರಿದನು.

ಓಕಾರಕ್ಕೆ.

ಯಾರೋ + ಇದ್ದರು = ಯಾರೋಯಿದ್ದರು, ಬರೋ
ಉಷ್ಣ = ಬರೋವುಷ್ಣ; ಬರೋ + ಎಗ್ಗೆ = ಬರೋ
ಯೆಗ್ಗೆ; ಯಾವನೋ + ಬೆಟ್ಟ = ಯಾವನೋವೊಟ್ಟ.

(ಬ) ಉ, ಋಕಾರಗಳಿಗೆ ಸ್ವರಪರವಾದರೆ ವಕಾರಾ
ಗಮ ಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾ-

ಉಕಾರಕ್ಕೆ

ಉ + ಅರಸು = ಉವರಸು, ಮಾತುತ್ತ + ಆನಿ -
ಮಾತುವುತ್ತಯಾನಿ, ಬರುತ್ತ + ಎಂದು = ಬರುತ್ತವೆಂ
ದು, ಹೋಗುತ್ತ + ಏನು = ಹೋಗುತ್ತವೇನು,
ನಿಲ್ಲುತ್ತ + ಓ = ನಿಲ್ಲುತ್ತವೋ, ಕುಡುತ್ತ + ಇ =
[illegible]

ಏಕಾರಕ್ಕೆ

ಪಿತೃ+ಅಲ್ಲಿ=ಪಿತೃಯಲ್ಲಿ; ಕರ್ತೃ+ಇಂದ=ಕರ್ತೃಯಿಂದ, ಪಿತೃ+ಉಪ್ಪರ=ಪಿತೃಯುಪ್ಪರ, ಕರ್ತೃ+ಊರು=ಕರ್ತೃಯೂರು. ಪಿತೃ+ಒಳಗೆ=ಪಿತೃಯೊಳಗೆ. ಇ.

(ಬ) ಈ ವಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಉ, ಊ ಒಕಾರಗಳು ಪರವಾದರೆ ವಕಾರಾಗಮವು ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾ.

ಋ+ಊರು=ಋವ್ವೂರು; ಪಿತೃ+ಉಪ್ಪರ=ಪಿತೃವುಪ್ಪರ ಪಿತೃ+ಒಳಗೆ=ಪಿತೃವೊಳಗೆ. ಇ.,

(ಶಬ್ದಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಋಕಾರವಿರುವುದು ದುರ್ಲಭವು.)

೧೨ ಇ, ಉ, ಋ ಈ ಮೂರು ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಹೊರತಾಗಿರುವದೇನೆಂದರೆ, ಅ, ಊ, ಏ, ಒಕಾರಗಳಿಗೆ ಅ, ಆ, ಏ, ಐಕಾರಗಳು ಪರವಾದಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಕಾರ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ.

೧೩ ಸಂಧಿ(ಅ) ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ ಹೇಳುವ ಸಂಧಿಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದು ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾಧೀನವು. ಅಂದರೆ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಇ, ಈ, ಎ ಏಕಾರಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಯಿ, ಯೀ, ಯೆ, ಯೇಕಾರಗಳನ್ನೂ, ಉ, ಊ, ಒ, ಓ ಕಾರಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ವು, ವೂ, ವೊ, ವೋಕಾರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ರೂಢಿಯು [illegible]

ಧಾರೆ ಯಿಂದಲೇ ಉಂಟಾ ಯಿತು. ವಾಕ್ಯದಂಥದಲ್ಲಿರುವವನ್ನು
ನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸ್ಯಂಜನವನ್ನು ಬರೆಯುವದು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ.
ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ "ಬೆಟ್ಟದಮೇಲೆ ನೀರು ಹುಟ್ಟಿ ಏ
ದು ಬರಲಿಲ್ಲ." ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಮನಬಂದ ಹಾಗೆಯೇ
ವರ್ಣ ಸಂಧಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು
ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬರೆಯಬಹುದು. ಅಥವಾ ಸಂಧಿಯ ನಿಯಮಗಳಿಂದ
ಅನುಬಂಧವಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕೂಡಿ ಬರೆಯಬಹುದು.
ಪ್ರತ್ಯೇಕ — ಬೆಟ್ಟದಮೇಲೆ (ಅ) ನೀರು (ಅ) ಹುಟ್ಟಿ (ಅ)
ಬಂದಿರಲಿ (ಇ) ಲ್ಲ." ಅಥವಾ ಕೆಲವು ಮಾತ್ರ ಸಂಗಮ
ಗಳನ್ನು ಕೂಡಿ ಬರೆಯಬಹುದು. ಪ್ರಸಂಗ "ಬೆಟ್ಟದಮೇ
ಲೆಯ (ಅ) ನೀರು (ಅ) ಹುಟ್ಟಿ ಬಂ (ಅ) ದು ಬರಲಿ (ಇ)
(ಇ) ಲ್ಲ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಾರುತ ಸಂಧಿಯಾಗುವದರಿಂದ ವಾಕ್ಯ
ದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿರುವ ಅಕಾರವು ಬದಲಾಗುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇ
ನು ಇಲ್ಲ ಬದಲಿಸ್ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಸ್ವರಗಳ ಸಂಯೋ
ಗವೇ ಇಲ್ಲ, ಆದರಿಂದ ಸ್ವರ ಸಂಧಿಯಾಗುವ ಸಮಸಂಧಿ
ಯಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅಕಾರಕ್ಕೆ ಅಕಾರವನ್ನೇ ಬರೆಯುವದುಂಟು.
ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರಣ-

ಪತ್ರ-ಸಂಧಿಪ್ರಕರಣಂ ಸಂಪೂರ್ಣಂ

An Essay.

ನಿಬಂಧವು.

ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು

ನಾನು ಯೀಕಳಗೆ ಬರೆವ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುವೆನು. ಯಿದರಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳು ಹಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಗುಣಜ್ಞರಾದ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಅಂಗೀಕರಿಸುವಂತೆ ಲೇಖಕನಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಕೊಡುವರು— ಅದೇಂತೆಂದರೆ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ - ಸ್ನೇಹವು ಯಿದು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಬಹಳ ಆವಶ್ಯಕವಾದ ಮನೋವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವದು.

ಲೋಕವರ್ತನೆಕಸ್ಥಳನಾದ ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರತಿ ಒಂದು ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯಸಹವಾಸ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದಲೇ ಯವರು ಪರಸ್ಪರ ಸೌಖ್ಯಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಲು, ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯಗಳಿಂದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಬಾಧ್ಯ ಮಾನಾವ ಮಾನ ಸಂಪತ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವರು ...

ಸೋಪಾಧಿಕವೆಂತಲೂ ಯರಡು ಬಗೆ ಯಾಗಿರುವದು.

ನಿರುಪಾಧಿಕವೆಂತಲೂ ಆಂತ್ರಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಾ-
ಗಿ ಕಾಣಲ್ಪಡುವ ವಿಷಯಗಳೊಂದೂ ಇಲ್ಲದ ಆತ್ಮಸಂ-
ಸಾಂಸ್ಕೃದಿಂದಲಾದರು ದೇವರ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದಲಾದರು-
ವುಂಟಾಗಿರುತ್ತದೆ...

ಸೋಪಾಧಿಕವೆಂದರೆ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಯೋಜನಾಪೇಕ್ಷೆಯ
ದೆಶೆಯಿಂದುದಯಿಸಿರುವದು.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇಯದು ನಿರುಪಾಧಿಯುಳ್ಳದ
ದಾದದರಿಂದ ಅಖಂಡವಾಗಿಯೂ ಆಶ್ರಯನಾಶದವರೆಗು ಸ್ಥಿ-
ರವಾಗಿರುವದು, ಎರಡನೆಯದಾವ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ
ತೋ ಅಂತಾ ಹಣ ಮುಂತಾದ ಅಪೇಕ್ಷಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಕ್ಷ-
ತ್ರಿಯವರೆಗೆ ಇವರಲ್ಲಿಯು ಭಂಗದವರೆಗೆ ಕೆಲವರಲ್ಲಿ
ಇದ್ದು ಕೊನೆಗೆ ಲಯಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಇದಿಯ ಮೂಲಕ-
ಯಾದ ಸ್ನೇಹದಲ್ಲಿ ಸೋಪಾಧಿಕಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬಂಧಿ-
ಸಿದರೆ ಅದರ ವುತ್ಪತ್ತಿ ವೃದ್ಧಿಗಳು ಕಾರಣಗಳಾದ ವಿಷಯ
ಗಳು ಗುಣಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣಗಳಾಗಿರುವದರಿಂದ ವಿಶೇಷ
ಪ್ರಯೋಜನ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವು. ನಿರುಪಾಧಿಕವಾದ ಅದರ ವುತ್ಪ
ತ್ತಿ. ವೃದ್ಧ್ಯಾದಿಗಳು ... ಸಾಧ್ಯಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅದರ-

ಕೆಲವರು ನಿರುಪಾಧಿಕಸ್ನೇಹವು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ಭಾವಿಸಲ್ಪಡುವ ನಿಮಿತ್ತಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟುವದಲ್ಲವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುವದು ಪ್ರಯಾಸಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವು, ಆದರೆ ಈ ವಿಷಯದೊಳಗೆ ಮನುಷ್ಯನೆಷ್ಟು ಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೂ ಎಂತು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನಾವೋದಿದರು — ಭಗವನ್ನೀಡುವದಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ ಅದು ಯುಕ್ತವೆಂದು ಹೇಳಲಾರೆನು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕಾರಣಕಾರ್ಯವೊಂದನ್ನಾಗಲೀ ನಿರುಪಾಧಿಕಸ್ನೇಹವೆಂದರೆ ನಿಷ್ಕಾರಣಸ್ನೇಹವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗದು. ಆದರೆ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕಸ್ವಾರ್ಥಧನಮುಂತಾದ ಸ್ಥೂಲವಿಷಯಗಳಿಂದಲ್ಲದೇ ಕೇವಲವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರ ಗುಣಸಾಮ್ಯ ಮೊದಲಾದಸೂಕ್ಷ್ಮಹೇತುಗಳಿಂದುಂಟಾಗಿ ಮಿತ್ರತೆ, ನಿರ್ವಂಚನೆ, ಪ್ರೇಮ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಿಷಯವಾಗಿರುವದು. ಇಂತದರ ನಿರುಪಾಧಿಕವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯು ಗುಣಾಶ್ರಿತವಾದದೊಂದು ದೈವಾಶ್ರಿತದೊಂದು.

(ಮುಂ.ಹಂ.ಸಾ.)

ಮಠಪತ್ರಿಕೆಯು.

ಪುಸ್ತಕ ೨ ಸಂಚಿಕೆ ೧೧

ಬೆಳಗಾವ, ಮಾಹೆ ಮಾರ್ಚ ೧೮೬೭

Education.

ಶಿಕ್ಷಣವು.

ಪಾಠಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಲಿಸುವ ಉತ್ತಮ ಉಪಾಯ....

ಮನನಾವರ್ತನವು.

ಬಾಲಕರಿಗೆ ನಾವು ತಿಳಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅವರು ಸ್ವಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮನನಾವರ್ತನ ಮಾಡುವದರಿಂದಲೂ, ಕ್ರಮಪಡಿಸುವದರಿಂದಲೂ, ಬೇರೆಬೇರೆ ತರವಾಗಿ ಕೂಡಿಸುವದರಿಂದಲೂ, ಉಂಟಾಗುವ ಲಾಭಗಳಿಗೆ ಸರಿ ನೋಡಿದರೆ ಆ ಮೂಲ ವಿಚಾರಗಳು ಕೇವಲ ಅಲ್ಪವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನಾವು ಬಾಲಕರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ ಜ್ಞಾನವು ಮೂಸೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ ಅಶುದ್ಧವಾದ ಧಾತುವಿನ ಹಾಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದಕೆ ಅವರಿಂದ ಬೆಳಗುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುವ ಜ್ಞಾನವು ಮೂಸೆಯು

ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೊರಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಲಾರ್ಡ್ ಬೇಕನ್ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಹೇಳುವದೇನಂದರೆ, ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದುವದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣತ್ವವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ; ಸಂಭಾಷಣೆಯಿಂದ ಜಾಗ್ರತೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ; ಬರಿಯುವದರಿಂದ ಮಾರ್ಮಿಕತ್ವವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾಲಕರಲ್ಲಿ ಅವರು ಓದಿದ್ದನ್ನು, ನೋಡಿದನ್ನು, ಕೇಳಿದನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಜಾಗ್ರತೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸುವ ಹಾಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಸ್ಥಿರವಾದ ಲಕ್ಷ್ಯವೂ, ವಿಚಾರವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಬೇರೆಯವರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ತಮ್ಮವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹೇಳಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಉಪಾಯವೆಂದು ನಾವು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಆದರೆ ಮೂಲತತ್ವಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ನಡೆಯುವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಪ್ರಕಾರವು ಯಾವದೆಂದರೆ, ಬಾಲಕರು ತಮ್ಮ ಪಾಠ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಓದುವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು, ಶಿಕ್ಷಕನು ಅವರಿಗೆ ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳಿದ [illegible] ಗಳನ್ನು [illegible] ಅವರಿಗೆ [illegible]

ಶಿಯಶ್ಶೀಲರಲ್ಲರು. ಇದರಿಂದಲೂ ವಿಷಯವು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆಂಬದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಿಕೆ, ಶಬ್ದಶುದ್ಧಿಯೂ, ವಿಚಾರವೂ, ವಾಕ್ಯರಚನೆಯೂ, ಅಭ್ಯಾಸವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಯ

ಸಾಧಾರಣತತ್ವಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವವಾಗಿ ಕಲಿಸುವದು

ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ, ಸಂಗ್ರಹೀಕರಣವೂ.

ಬಾಲಕರು

ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಈ ಪದಾರ್ಥದ ಉಪಯೋಗವೇನು? ಇದು ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ? ಯೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಾರಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ. ಒಂದು ಸಾಧಾರಣ ನಿಯಮವು ಯಾವ ಮಾತಿಗೆ ಸಂಗತವಾಗಿರುವದೆಯೋ, ಅದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಆ ನಿಯಮದ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಣಿತದಲ್ಲಿಯೂ, ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ, ಹೀಗೆ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲಕರು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ಯಾವ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಆ ಉದಾಹರಣೆಯು ಸಂಬಂಧವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ತಿಳಿದಿರುವದಿಲ್ಲ. ನೀತಿಯಲ್ಲಾದರೆ ಇದೇ

ಪ್ರಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಸತ್ಕರಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳ್ಳಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡು ಅವರು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಪ್ರಮಾಣಿಕತನವನ್ನು ಕುರಿತು ಗಹನವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದರ ಅಂತರಸಹ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದು. ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ-ಬಹು ಚುರುಕಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಬಾಲಕರು ಸಹ ಯಾವದೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮದ ಪ್ರಯೋಜನ ತಿಳಿದ ಹೊತ್ತು, ಆನಂದರೆ ಆ ನಿಯಮವನ್ನು ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ-ತೋರಿಸಿದ ಹೊತ್ತು, ಅದನ್ನು ಮನಮುಟ್ಟಿ ಕಲಿಯಲಾರರು. ಅಂಥಾ ಹುಡುಗರು ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕನ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ನಂಬುವದಿಲ್ಲ. ಆವರು ತಾವು ಕಲಿಯುವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಮಾತ್ರ ಸಮಾಧಾನ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಯಾವದೊಂದು ವಿಷಯದ ಕಾಠಿಣ್ಯಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಡಿಮೆಯೆನಿಸದೆ, ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ನನ್ನ ಭೋಧನೆಯು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೂ, ಸುಲಭವಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು. ಪಾಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾಗಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಕಷ್ಟಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು.

ಶಿಕ್ಷಕನು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಸತ್ತ ಸತ್ತ್ವೆಂದರೆ,

ಅತಿ ಸುಲಭವಾದ ಸಂಗತಿಯು ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅತಿಕ-ಠಿಣವಾಗಿ ತೋರಬಹುದು. ಆದರಿಂದ ಪಾಠವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಕೈಲಾದಮಟ್ಟಿಗೂ ಯತ್ನಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಅದು ಕಠಿಣವಾಗಿ ತೋರಬಹುದು. ಆ ಕಾರಣ ಶಿಕ್ಷಕನು ಹೇಳಿದ್ದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಅದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಬಹು ಸುಲಭರೀತಿಯಿಂದ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ, ಎಂಬದು ಶಿಕ್ಷಕನ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಂಬುವ ಶಿಕ್ಷಕನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸ್ವಂತ ಯತ್ನಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸುವದಿಲ್ಲೆಂತಲೂ, ಅವರು ಅಂಥಾ ಯತ್ನಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಾನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವದಿಲ್ಲೆಂತಲೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವದೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ನಿಃಸಂದೇಹವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವದು ತನ್ನಿಂದಾಗದಿದ್ದರೆ, ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲೇ ಬಿಡುವದು ಉತ್ತಮ. ಕಠಿನವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಿಂದ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗುವದು ಅಪರೂಪವಲ್ಲ.

ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ಅಭ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸುವವನು ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಲಿಸಲಾರನು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆ ಪುಸ್ತಕವು ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವ-

ದು ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಎಂದಿಗೂ ಬದಲಾಗದಂಥ ಪಾಠಪುಸ್ತಕಗಳ ಆಧಾ-
ರದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುವದರಿಂದು ನಿಯಮ
ಮಾಡಿದರೆ, ಅಂಥಾ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಗತಿಯೇನಾಗುತದು? ಇಂ-
ಥಾ ಅಭ್ಯಾಸವು ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ವೇದಪಾಠಕರ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನೇ ಹೋ-
ಲುವದು. ಯಂಥಾ ಉಪಾಯದಿಂದೇ ಆಗಲಿ, ನಿಯಮಿತ ಮ-
ರ್ಯಾದೆಯ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಾಕು. ಆದ-
ರೆ ಉತ್ತಮವಾದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ರಮವು ಹಾಗಲ್ಲ. ನಾವು ಮಾಡು-
ವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಅವರ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ವಿಸ್ತಾರ
ವು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದೇ ಹೊರ್ತು ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಜ್ಞಾ-
ನದ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವದು ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾ-
ಗಿರಬಾರದೆಂದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವುಂಟು. ನಿಯಮಿತ ಪುಸ್ತ-
ಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಕ್ರಮದಿಂದ ಇಂಥಾ ತ-
ರದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಹೊಂ-
ತ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಿಂದ ತುಂಬ ಬದಹಗೆಯಾಗ ಇರುತ್ತದೆ.
ಅದರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಅಂಕುರವು ಯೆಂದೂ ಕಾಣದು. ಅದಕ್ಕೆ ಪಾ-
ಠವಾಗಿ ಜಾಗ್ರತಿಪಟ್ಟ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ಕೃಷಿ ಮನಸ್ಸು ಹದಮಾಡಿ-
ದ ಭೂಮಿಯ ಹಾಗೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದ್ದು ಸಫಲ-
ವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವದು.

Shabdamanidarpana

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ

ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನದಿಯಕರಮವಿಭ
ಕ್ರಿಯನಲ್ಲದರ್ಥಮುಳ್ಳುದಂ ತದು ಲಿಂಗಂ ||
ನಿಯತತತತು ಭೇದಮದಾ.
ಕಯಾ ಕೃತ್ತದ್ಧಿತಸಮಾಸನಾಮಸ್ಥಿತಿಯಿಂ ||೧||

ಅರ್ಥ — ಕ್ರಿಯಾವಾಚಕವಾಗಿಲ್ಲದ್ದನ್ನು, ಸತ್ವ ವಿಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು, ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಲಿಂಗವೆನ್ನುವದು. ಆ ಲಿಂಗವು ಕೃತ್, ತದ್ಧಿತ, ಸಮಾಸ, ನಾಮ, ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ತರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೃತ್, ತದ್ಧಿತ ಸಮಾಸ ನಾಮಗಳಿಗೆ ಏಳು ವಿಭಕ್ತಿಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.

ಉದಾ. ಕೃತ್, ಮಾಡಿದ, ನೋಡಿದ; ತದ್ಧಿತ, ಅವನವಳ್ಳ, ಮಡಿವಳ್ಳ; ಸಮಾಸ, ತಂಗಾಳಿ, ಇಮ್ಮಾವು, ಮುಖಕಮಲ, ನೀಲೋತ್ಪಲ; ನಾಮ, ಕುದುರೆ, ಹಸು ಇ.; ಈ ದಕ್ಷು ಎಂಟನೆಯ ಸಮಾಸವು, ಬರಿದೀರ ನೆಂಬ ಕ್ರಿಯಾಸಮಾಸವು ಕೃತ್ತದ್ಧಿತಲಿಂಗಗಳು, ಇಕ್ಕೆ ಸಮಾಸಕಂತೆ ಬಿಟ್ಟುಕವು

ಭೂತಭವಿಷ್ಯತ್ಕ್ರಿಯೆಗಳು.
ವೀತವಿಭಕ್ತಿಗಳನುಳ್ಳ ಕೃತ್ತ್ಯವನ ||

ಭೂತಂಪ್ರತಿವಿಧಿಗಳೂ

ಗ್ರಾತರದಿಂಮಧ್ಯಮೋತ್ತಮಕ್ರಿಯೆಗಳೊಳ್ಗಂ॥ ೨॥

ಅರ್ಥ – ಭೂತಕಾಲಕ್ರಿಯೆಯೂ, ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲಕ್ರಿಯೆ-
ಯೂ ತಂಮ ಅಂತರ್ಗತ ಆಗಮಗಳ ಬೆರಸಿದ್ದ ವಿಭಕ್ತಿಮಾತ್ರ
ಮಂಕಲ್ಗೆಯೆ, ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವನ್ನು ಹೊಂದುವವು. ವರ್ತಮಾನಕಾ
ಲವಿಧ್ಯರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಮಧ್ಯಮೋತ್ತಮಪುರುಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಪುಲ್ಲಿಂಗವು ಬಾರದು. (ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿಗೆ ನಾಮಪದಗಳ ಹಾಗೆ ವಿ
ಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬರುವ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಕಾರ
ಗಳನ್ನು ಈ ಶ್ಲೋಕವು ಹೇಳುತ್ತದೆ.)

ನಮುಪಾತ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮುಂದಾ

ಕ್ರಮಾದೆಯುಂಸುಕವಿರಚಿತನಾಮಪದಾದಿಂ॥

ದಮಗರ್ಳಿಂ ಲಿಂಗಂ ಮಾರ್ಗ

ಕ್ರಮ ಮಂ ಕಾಣತ್ತುಬಹುದಾದ್ರಕ್ರುತಿಯೊಳ್ ॥೩॥

ಅರ್ಥ – ನಮಸ್ತ್ರಗಳ ಪಿಂಡದಿನರ್ದಿಂ ನಮೋಸ್ತುಗಳಿಂದು
ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಾಯುತ್ತ ವಾತ್ರ್ಯಮಾತಿ – ತೋರ್ಗೂಪ್ರವ
ಸಾಕ್ಷರ (ಡ) ಯುಮೆಂತ್ರರದೇವಂ ಗುಣಕ್ಕೆ ನಲ್ಲಗಳೆಶಂ, ಸೌಕಾನಿ
ಗಳಾಕರಿ, ಅಹಿಂಸಾಪರಮೋಧರ್ಮವೆಂಬುದನಿತೆತ್ರ್ಯವಿತ್ತ
ವರ್ಕಿಣಸ್ತ್ರ\ಕೆತ್ರ)ಯೋಸ್ತ್ರ)ಬಾಗಮಣಿ। ತತ್ರ್ಯಚಿತ್ತಪರ್ಕಿಣ)

ಕೀಂದು ಸೂತ್ರಾರ್ಥ (ಅನೇಕಶಬ್ದಘಟಿತವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ನಾಮ ಪದವೆಂತೆ ವಿಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಸುವ ಪ್ರಕಾರವು)

ವಿನುತ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕಂಗಳ್
ಮೆನಿಸುವ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಭಾವವಚನಂಗಳನಾ॥
ಯ್ದುನಿತರ್ಕೆಯುಂ ಪ್ರತ್ಯಯ.
ವನಿವರ್ತ್ತಿಸಿ ನಿಱಿಸಿ ಬರ್ಕುಮಾಕೃತ್ಪ್ರಕಂ॥೪॥

ಅರ್ಥ— ಸನ್ನವದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾವಾಚಕವೆನಿಸುವ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾವವಚನಂಗಳಿಗೆ ಇನ ಪ್ರತ್ಯಯಮಂ ವರ್ತಿಸಿ ಕೃದಂತಮಂ ಮಾಳ್ಪುದು- ಉದಾ— ಭಾವಿಸಿದಂ, ಭಂಗಿಸಿದಂ, ಚರಿಯಿಸಿದಂ, ಇಂ;

ಕ್ಷಿತಿಯೊಳ್ ರೂಢಾನ್ವರ್ಥಾ
ಕಿತಮೆಂಬಾ ನಾಮಮಱಿಗೆ ಮೂಱೆರವಸಮಾ॥
ಪತಿಯೊಳ್ಗೊಲಿಸಿಪೇಱ್ದುನಿ
ಶ್ಚಿತನಾಮಂ ಪಂಚವರ್ಣಕೃತಪರಿಮಾಣಂ॥೫॥

ಅರ್ಥ— ರೂಢನಾಮವೆಂದು, ಅನ್ವರ್ಥನಾಮವೆಂದು, ಅಂಕಿತನಾಮವೆಂದು ನಾಮಂಗಳು ಮೂರು ತೆರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ರೂಢ (ಜಾತಿವಾಚಕ) ನಾಮವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿ. ಅನ್ವರ್ಥಕನಾಮವು ಗುಣಾನುರೂಪವೆಂದೂ, ಅರ್ಥಾನು

ರೂಪವೆಂದೂ ಯೌಗಿಕ ಮುವಿಧವು. ಅಂಕಿತನಾಮವು ಜನರು

ಇಡುವ ಪದನಿಷ್ಟಾನುರೋಧವಾಗಿ ಯೆಂಥಾ ದಾದರೂ ಇರು

ವದು. ಬಳಿಕ ನಾಮವು ಪಮಾನ ಮಿಶ್ರಿದೊಂದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಾ

ನಿವಿಧಪ್ರಕಾರಮುಂಟು. ಉದಾ— ರೂಢ, ನೆಲಂ, ಪೊಲಂ,

ಜಲಂ, ನಾಮಾನುರೂಪ ಅನ್ವರ್ಥ — ದಾನಿದಂಯಂಪರನೆತ್ತ

ಭಿ| ಮಾನಿಪ ರಾಶ್ರಮಿ ಯಶೋಂತ್ರೀ ನಿಂತಿಷ್ಟಂತಿ| ಪ್ರಾನಿಲ ಮ

ನೆನಿಪಂ. ಅರ್ಥಾನುರೂಪ ಮಾದ ಅನ್ವರ್ಥ — ಹೆಗ್ಗೆಗಾಲಂ, ನಿ

ದ್ರಿಮೂಗಂ, ಕುಸಿಗೊರಲಂ, ನವಟಿರಾಯಂ — ಅಂಕಿತಕ್ಕೆ —

ದೂಡಿಗಂ, ಕಾಟಂ, ಕನಪಂ, ಮಾರಂ —, ಬಿಟದಕೆಸಪಗೆ —

ಸಾ, ನಾಗಂ, ಪೊತ್ತ್ಗೆ, ಕವಳಿಗೆ, ಕತ್ತವತ್ತಿಗೆ.

ಒಬ್ಬತ್ತು ಮೊಲ್ಲ ಮುಟಿತ್ತು.
ಶ್ರೀಕುಬನಿದನಿದು ಕಡಿಮೆನಿಡಿನಿಜಂಬಂ॥
ತುಕ್ಕವ್ಯಮುದು ಕವೆಂದುಪಕ
ಯಶ್ಯಂ ಗುಣಾವಾಚಿ ಮಿಶ್ರಕಾರಂತ್ರಿತಂ॥೬॥

ಅರ್ಥ— ಪ್ರಕಾರದು ಕಾರಂಗಳ್ಗೆ ಕವೆಯಾ ಗುಣವಚನಂ

ಗಳ್ಗಾಂ ಪವಕೊರ್ಕೆ ತುಕಾರಾಂತಕ್ಕೆ ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ದ್ವಿತ್ವಮುಂಟು

ಉದಾ— ಪೊತ್ತು ಪೊದಱ್ತು, ಕಿಱುದು, ನೆಱಿತ್ತು, ಕರುತ್ತು, ಸ

ಕಾರಾಂತಕ್ಕೆ— ಬನಿದು, ಅನಿದು, ಕಡಿದು,

ಅದುವಿದುವುದುವಾವುದುವೆ
ಲ್ಲದುಪೆಱತೆನಿಪ್ಪಶಬ್ದಂಗಳ್ತ॥
ದ್ಧಿತಸರ್ವನಾಮಮಕ್ಕುಂ
ವಿದಕ್ಕಂಪದವಾದುನಿಕ್ಕಲಿಂಗಸ್ಥಿತಿಯೊಳ್॥೬॥

ಅರ್ಥ- ಅದು, ಇದು, ಉದು, ಆವುದು, ಎಲ್ಲದು, ಪೆಱದು ಎನ್, ಪೆಱತು ಎಂಬಶಬ್ದಂಗಳಾದಿಯಾದುವು ಸರ್ವನಾಮಂಗಳ್॥

ಏನೆಂಬಸರ್ವನಾಮಂ
ತಾನಪುದಲ್ಲಿಂಗದೇಕವಚನಂ ಸಿಜದಿ
ಏನಂಬಹುವಚನಾರ್ಥಮ.
ನಾನಲ್ಪಕ್ಕುಮತ್ತಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಏನ್ನತಿಯೋಗ್ರ॥೭॥

ಅರ್ಥ- ಪ್ರಶ್ನವೇ- ಉದಾ- ಆವನೇನ್, ಅದೇನ್, ಅವಳೇನ್, ಬಹುವಚನಕ್ಕೆ- ತತ್ಪ್ರಯೋಜನಾಲಾಪಂಗಳೇನ್.

ಸಮುದಿತ ಸಂಖ್ಯಾವ್ಯಯಕೃ
ತಮನಿಸಿವಸ್ತ್ರಿಪನಿಘಂಟುವಿನನಾಮವಹೋ
ತ್ರಮವರ್ಣಪ್ರಕೃತಿಗಳಂ
ಸಮಸಂಸ್ಕೃತನಾಮದಿಚ್ಛುಲಿಂಗಂವೊಕ್ಕ

ಅರ್ಥ- ಸಂಖ್ಯಾವ್ಯಯಂಗಳಂ ಕಳೆದುಳಿದ ನಿಘಂ...

ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರವುಳ್ಳ (ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಲ್ಲಾಗದಿದ್ದರೆ) ಸಂಸ್ಕೃ
ತಸಮಪ್ರಕೃತಿಗಳ್ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸೇರುವಾಗ "ಸಮಸಂಸ್ಕೃತ
ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಗಂ ಮಾಳ್ಕೆ. ಉದಾ - ಕಾಮಂ, ಭೀಮಂ,
ನಾಟಕಂ, ಇಂತು ಸಮಸಂಸ್ಕೃತಪದಂಗಳ್ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದೊ
ಳ್ಸೇರಿಸಿ ಸಮಾಸಂ ಮಾಡಲಾಗದು. ಉದಾ - ಅರಸುಕುಮಾ
ರ, ಹಿರಿಯವನಿತೆ, ಮುತ್ತಾವಳಿ, ಯೆಂಬುವ ಸಮಾಸಮಾ
ಡಲಾಗದು.

ವಿದಿತಮೆನಿಪವ್ಯಯಮುಂ
ತ್ರಾದಿಯುಂ ಕೃತ್ಪ್ರಜಂತಮುಂ ಸಂಸ್ಕೃತದೊಳ್ ॥
ಪದವಿಧಿಯಂ ನೆರೆತಳೆದ
ಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಂಗಮಾಗವು ನಿಜದಿಂ ॥೧॥

ಅರ್ಥ — ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಅವ್ಯಯಂಗಳು, ತ್ರ
ದಾದಿಗಳು, ಕೃತ್ಪ್ರಜಂಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದೊಳ್ ಪ್ರಮಾಣಮಂ ಪಡೆ-
ದಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಸ್ವ-ಭಾವದಿಂ ಅಂಗವಾಗವು. ಹಾಗಂದರೆ
ಈ ಶಬ್ದಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಸಮಾನ ಘಟಿತವಾಗದೆ ಸ್ವತಂತ್ರ
ವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ.

ಉದಾ - ಅವ್ಯಯ - ಅಂತರ್, ಬಹಿರ್, ಉಚ್ಚೈಃ, ನೀಚೈಃ,
ಮುಹುಃ. ತ್ರಂ ತದ್ಧಾದಿ — ತ್ವದ್, ತದ್, ಯದ್, ಏತದ್,

ಇದಮ್, ಅದಸ್, ಯುಷ್ಮದ್, ಅಸ್ಮದ್, ಭವತ್, ಕಿಂ-ಶಬ್ದ
ಜಂತಗಳು - ಕಣಾತ್, ಘಟಾತ್, ಪ್ರಶಾಂತ್, ಕವಿತ್, ತಲತ್, ಮ
ಲತ್, ಲಸಿತ್ ಇಂ. ಈ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ವಿಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚ
ಕೂಡದು. ಆದರೆ ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬರತಕ್ಕವುಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ವಿಭಕ್ತಿ
ಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಬಹುದು.

ಉದಾ - ಅವ್ಯಯಸಮಾಸ - ಅಂತರ್ಮುಖಂ, ಬಹಿರ್
ಗಂ, ಉಪರ್ಯುದ್ಯಾನಂ; ಪ್ರಾದಿಸಮಾಸ - ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ,
ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಂ, ಪರಿತ್ಯಾಗಂ, ಪರ್ಯಂತಂ, ಕರ್ಮಧಾರಯ ಸ
ಮಾಸ - ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಂ, ಘನಸ್ವರೂಪಂ, ಬಹುಧನಂ,
ಇತ್ಯಾದಿ.

Notice

जाहीरात.

दक्षिण भागांतील सर्व स्कुलमास्तर यांस.

कळविण्यांत येतेकीं, तारीख १ ली एप्रिल १८६७ इसवीपासू
न हिशोबीं नवें वर्ष आरंभ होणार. याजकरितां सर्व मा
स्तरांनीं खालीं लिहिल्या प्रमाणें वहिवाट ठेवावी.

१ तारीख १ तागाईत तारीख १५ मार्च १८६७ पावेतो १५ दि-

वर्षाच्या अखेर साल्या महिना समजून झालेंत तेव्हां ती असे ल ती तिजोरींत भरणा तारीख १० चे आंत करावी.

२ कोणते ही मास्तरांकडे कोणते ही प्रकारची शिल्लक साल अखेरीस राहूं नये. अशी तजवीज ठेवावी. अमानत खा त्यास जर एकादी रकम जमा असेल व तिचा खर्च लागला-स होणार तर मात्र ती शिल्लक तिजोरींत भरूं नये.

३ साल अखेरचे कागद मास्तर यांजकडून डिपुटी इन्स्पेक्टर यांजकडे जाण्याचे ते साल अखेर होतांच कागद खेरर वाना करावे. कागद मुदतशिर जाण्याची खोटी होऊं नये.

सदर्हू प्रमाणें वहिवाट ठेवावी. कळावें तारीख २० फेब्रुवारी. १८५७ इसवी.

(Signed) W. A. Russell.

इ. इ. दक्षिण भाग.

Notice

जाहिरात.

दक्षिण भागांतील सर्व स्कुलमास्तर यांस.

हाली मासिकपत्रकाचा नमुना छापला जात आहे. याप्रमाणें

सर्व मास्तरांनीं महिना अखेर मासिकपत्र तयार करून आ
पापले डि- इन्स्पेक्टर यांजकडे दर महिन्याचे पहिले तारखे
स रवाना करित जावें. मासिक पत्रक पाठविण्यास कोणाक
डून खोटी झाल्याचें आढळ्यास करल्यास योग्यत जाबिज-
केली जाईल. कळावें तारीख२० माहे फेब्रुवारी सन१८६७
इसवी.

(Signed) W. A. Russell.

इ. इन्स्पेक्टर दक्षिण भाग.

ದ॰ ಸ್ತ್ರಾಭಾಗದೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಸಾಲೆ ಮಾ

ಸ್ತರಗೆ.

೬ ಇಸ್ಪ್ರೆಕ್ಟರ ಸಲೆಕ್ಷನ ಪ್ರೆಸ್ಟರ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗ ಉತ್ತ [illegible]

ದ– ತಾ॥ ೩೧ ಜನೇವರಿ ೧೮೬೭ ರ ಪತ್ರದಿ ಮೊದಲ್ನೇ ಕ್ವಾರ್ಟ-
ರ [illegible] ನ ವರುಷ ಆರಂಭ ದಾಗ ಪತ್ರದ್ದು ಅವರನಿಲುವಾಗಿ
ನವರ ಮಾಸ್ತರರು ಕೆಲ್ಸ ಬರದಂತೆ ವಹಿವಾಟು ಎದ [illegible].

೧ ತಾ॥ ೧ ಜುಂದ ತಾ॥ ೩೧ ಮೆ ೧೮ ಮಾರ್ಚ [illegible] ಇಷ್ಟ
೧೮ ದಿವಸ ಪವರುಷದ ರಜ ಇರುತಿಂಗಳ್ನ ಮೆಂದು ತಿಳಿ [illegible]
ಲ ಯಾಗ್ಲಿ [illegible] ಫೀ ತಿರಾಹಾದ ಯಲ್ಲಾ [illegible]

ಭರಣಾ ಮಾಡಬೇಕು.

೧ ಯಾವ ಮಾಸ್ತರನಕಡಿ ಇನ್ನಾವದೂ ಯಾವತರದ ಶಿಲಕ ವಾವದೂ ವರುಷದ ಆಖೇರಕ್ಕೆ ಉಳಿಯಬಾರದು. ಅವುಗಳನ್ನು ತೀರಜಮೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕವು ಮಾತ್ರವು ಖರ್ಚಾಗುವ- ಕಾಗದಕ್ಕೆ, ಅಂಚಿಲಕವನ್ನು ತಿಜೋರಿಗೆ ಭರಣಾ ಮಾಡಬೇಕು

೧ ಮಾಸ್ತರರಿಂದ ಡಿಪುಟಿ ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟರರಕಡೆಗೆ ಹೋ- ಗತಕ್ಕ ಸಾಲ ಆಖೇರದ ಕಾಗದಗಳು ಸಾಲ ಆಖೇರವಾದ- ಕೂಡಲೆ ೧೫ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕು ಮುಟ್ಟತಕ್ಕ ಬಾ- ಕಿದು.

ಸೋ. ಬಿ. ಸಂ. ೩ ವಪಾಟಬಿಚಬೇಕ್. ತಾ|| ಫೆಬ್ರುವರಿ ೧೮೬೫

ದ. ಭಾಗದೊಳಗಿನ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ-

೨. ಇ. ದ. ಭಾಗ ಇವರಕಡಿಯಿಂದ- ಹೊಸ ಮಾಸಿಕ- ಪತ್ರದ ನಮೂನೆಯು ಛಾಪಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ. ಎಲ್ಲ ಮಾಸ್ತರರು ತಿಂಗಳ ಆಖೇರಕ್ಕೆ ಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಡಿಪುಟಿ ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟರರಿಗೆ- ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳದ ಮೊದಲನೆ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಕಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮಾಸಿಕ ಪತ್ರವನ್ನು ಕಳಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಕಡಿ

Physical Geography

ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ

೧ನೇ ಭಾಗ.

೧. **ಆಕಾಶವೆಂಬದೊಂದು** ಗೋಳಾಕಾರವುಳ್ಳ ಪ್ರದೇಶವು. ಅದು
ಸುತ್ತ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ತೋರುವದು
ನುವದು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆಲ್ಲ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ಮೊದಲಾದವು
ಸುತ್ತ ಕೆಲವು ಜ್ಯೋತಿಗಳ ಸಮೂಹ ... (ಇವೆ
ವವೆ) ವೃಂದ. ಅದು ಬಹಳ ಎತ್ತರವಾಗಿಯೂ, ಅತಿವಿಸ್ತಾರ
ವಾಗಿಯೂ ... ನೀಲವರ್ಣವಾಗಿಯೂ ತೋರುವದ
ರಿಂದ (ನೀಲ ಗಗನ) ಅದು ನೀಲವರ್ಣವೆಂಬ
... ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆಕಾಶವು
... ಅದು ...
... ತೋರುತ್ತದೆ ... ಅಲ್ಲಿ
... ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಈ ... ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ... ಕೆಲವು ಇವೆ
... ಆಕಾಶದ ನೀಲವರ್ಣದ ...
... ಆಕಾಶದ ...
... ನೀಲವರ್ಣವಾದ ಆಕಾಶವು ...

ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

೧ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯವಾದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೂ, ಸೂರ್ಯ ಗ್ರಹ, ಉಪಗ್ರಹ, ಧೂಮಕೇತುಗಳೂ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸ್ವಪ್ರಕಾಶವಾಗಿಯೂ, ಕೆಲವು ಪರಪ್ರಕಾಶವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ.

ಈ ನಕ್ಷತ್ರಗ್ರಹಾದಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಅತಿದೂರವಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅವು ಆಕಾಶದ ನೀಲವರ್ಣದ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಒಳಗೇ ಇರುತ್ತವೆಂದು ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸುವದಕ್ಕೆ ವಾತಾವರಣದ ಪಾರದರ್ಶಕತ್ವವೇ ಕಾರಣವು.

೨ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವು ಭೂಮಿಯಿಂದಲೂ, ಒಂದರಿಂದೊಂದಕ್ಕೂ ಲೆಕ್ಕಿಸಲಾಗದಷ್ಟು ದೂರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವು ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಭೂಮಿಯು ತಿರುಗುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಉದಯಾಸ್ತಗಳುಂಟೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸೂರ್ಯರಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಸುತ್ತುಮುತ್ತು ಎಷ್ಟೋ ಗ್ರಹಗಳೂ, ಉಪಗ್ರಹಗಳೂ ತಿರುಗುತ್ತಿರಬಹುದೂ, ಮತ್ತು ಅವುಗಳೊಡನೆ ಆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಂಬ ಸೂರ್ಯರುಗಳು ಬೇರೊಂದು ಅತಿದೂರವರ್ತಿಯಾದ ಗೋಲದ ಸುತ್ತಲೂ ತಿರುಗುತ್ತಿರಬಹುದೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ತರ್ಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಅತಿದೂರವಾಗಿರುವದರಿಂದ

ಅವು ಬಹುಸಣ್ಣವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಒಂದರಿಂದೊಂದಕ್ಕಿರುವ ಅಂತರವಷ್ಟು ಬದಲಾಯಿಸದಿರುವಂಥವುಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ.

೪ ದುರ್ಬೀನಿನ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಸುಮಾರು ೩೦೦೦ ಉಂಟು. ಅವುಗಳ ಮಹತ್ತ್ವಾನುಸಾರವಾಗಿ ಅವು ೬ ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಮೊದಲನೇ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ೨೦ ನಕ್ಷತ್ರಗಳುಂಟು; ಅವು ಎಲ್ಲಾದಕ್ಕೂ ದೊಡ್ಡವುಗಳಾಗಿಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಎರಡನೇ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ೬೫, ಮೂರನೇದರಲ್ಲಿ ೨೦೦, ನಾಲ್ಕನೇದರಲ್ಲಿ ೫೩೦, ಐದನೇದರಲ್ಲಿ ೧೬೦೦, ಆರನೇದರಲ್ಲಿ ೪೮೦೦ ನಕ್ಷತ್ರಗಳುಂಟು. ಮೊದಲನೇ ವರ್ಗದಿಂದ ಉತ್ತರೋತ್ತರವಾಗಿ ಮಹತ್ತ್ವ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರಧ್ರುವನಕ್ಷತ್ರವು ಎರಡನೇ ವರ್ಗದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ದುರ್ಬೀನಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕಾಣಿಸುವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಅನೇಕ ಕ್ರೋರು ಉಂಟು. ಅವುಗಳ ಮಹತ್ತ್ವಾನುಸಾರವಾಗಿ ೭ನೇ, ೮ನೇ ಮೊದಲಾದ ವರ್ಗಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೫ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಪುಂಜವೆಂದು ಹೆಸರು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ೩ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪುಂಜಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಉತ್ತರಧ್ರುವನಕ್ಷತ್ರದ ಹತ್ತಿರ ಇರುವವು ಉತ್ತರಪುಂ-

ಜಗಳು ಅನ್ನುವ ಪದದ ಈ ದಿನದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಪುಂಜಗಳುಂಟು

೫. ಈ ಪಟಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ ಖಗೋಲದ ಮಧ್ಯಭಾಗ

ದಲ್ಲಿ ಅದರ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲು ವರ್ತುಲಾಕಾರವಾಗಿ ಅನೇಕ ಪುಂ

ಜಗಳು ಹರಡಿರುವುವು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಮಧ್ಯಪುಂಜವೆಂಬ

ಹೆಸರು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪುಂಜಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ

ಸಂಸ್ಕೃತ ಹೆಸರುಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

೬. ಉತ್ತರ ಪುಂಜಗಳು ಏಳುಂಟು. ಇವೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ

೨೦ ನಕ್ಷತ್ರಗಳುಂಟು. ಆ ಪುಂಜಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನಗಳ ಪು

ಜ ಸಮ್ಮಂಧದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಉತ್ತರ. ಇದರಲ್ಲಿ ೭ ಮೊದಲ

ನೇ ವರ್ಗದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು, ೨ ನೇ ವರ್ಗದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೂ ಇ

ರುತ್ತವೆ.

೭ ದಕ್ಷಿಣ ಪುಂಜಗಳು ೩೦ ಕ್ಕೂ ಉತ್ತರ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿರು

೧೦ ನೇ ವರ್ಗದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳುಂಟು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪುಂ

ಜಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಜನರು ಬಲ್ಲರು. ಆದರಲ್ಲಿ ಅತಿ

ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳ ... ೧ ನೇ ವರ್ಗದ

ಹ ನಕ್ಷತ್ರಗಳುಂಟು.

೮ ಮಧ್ಯ ಪುಂಜಗಳು ... ಉತ್ತರ ...

ಇವೆ. ಈ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ೧೨ ಪುಂಜಗಳುಂಟು, ...

ರಾಶಿ (ಗುಂಪು) ಯೆಂಬದೆನಲುಂಟು.

ರಾಶಿಗಳ ಹೆಸರು.	(ಅರ್ಥ)	ಅವುಗಳ ಗುರುತುಗಳು.			ಒಂದೊಂದರಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು.
೧ ಮೇಷ	(ಟಗರು)	♈			೬೫
೨ ವೃಷಭ	(ಎತ್ತು)	♉	"	"	೧೬೦
೩ ಮಿಥುನ	(ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷ)	♊	"	"	೮೫
೪ ಕರ್ಕ	(ಏಡಿ)	♋	"	"	೭೧
೫ ಸಿಂಹ	—	♌	"	"	೯೬
೬ ಕನ್ಯಾ	—	♍	"	"	೨೩
೭ ತುಲಾ	(ತಕ್ಕಡಿ)	♎	"	"	೬೧
೮ ವೃಶ್ಚಿಕ	(ಚೇಳು)	♏	"	"	೮೩
೯ ಧನು	(ಬಿಲ್ಲು)	♐	"	"	೧೩೬
೧೦ ಮಕರ	(ನೆಗಳು)	♑	"	"	೮೧
೧೧ ಕುಂಭ	(ಕೊಡ)	♒	"	"	೧೩೯
೧೨ ಮೀನ	—	♓	"	"	೨೩

ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆ ರಾಶಿಗಳು [illegible] ರಾಶಿಚಕ್ರದ [illegible] ಉತ್ತರಕ್ಕೆ, [illegible] ಅವುಗಳ [illegible] ಈ ರಾಶಿ [illegible] [illegible]

ಯೋನಿಕೂಟ ಪ್ರವೃತ್ತಿ.

ಒಂದೊಂದು ರಾಶಿಯು ವರ್ತುಲದ ೧೨ನೇ ಭಾಗವಾದ್ದ ಸಾಚಿಕ್ರಯಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ೩೦ ಅಂಶಗಳಿರುತ್ತವೆ.

[illegible] ಇದೇ ರಾಶಿಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜನರು ಚುಕ್ಕೆಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಶ್ವಿನಿ ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವು ವಾಡಿಕೆ ಯೋನಿನಕ್ಷತ್ರ*ವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಒಂದೊಂದು ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ೨¼ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಬರುವ ವಿಸ್ತಾರವೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಹೆಸರು	ಒಂದೊಂದರಲ್ಲಿ ಚುಕ್ಕೆಗಳು	ಆಕಾರ.
೧ ಅಶ್ವಿನೀ	೩	ಕುದುರೇ ಮೋರೆ
೨ ಭರಣೀ	೩	ಯೋನಿರೂಪ.
೩ ಕೃತ್ತಿಕಾ	೬	ಕತ್ತಿಯ ಹಾಗೆ—
೪ ರೋಹಿಣೀ	೫	ಬಂಡಿಯ ಹಾಗೆ—
೫ ಮೃಗ	೩	[illegible]ಯ ಮೋರೆ.
೬ ಆರ್ದ್ರಾ	೧	ಮಣಿಸದೃಶ—

[illegible]

* ಈ ಕಲ್ಪನೆಯು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ೭ ವಿಶೇಷ ಮುಂಜಿಗಳ[illegible]

೭ ಪುನರ್ವಸು " " ೪ " " ಮನೆಯಾಕಾರ-

೮ ಪುಷ್ಯ " " ೩ " " ಬಾಣಾಕಾರ—

೯ ಆಶ್ಲೇಷಾ " " ೫ " " ಚಕ್ರಾಕಾರ.

೧೦ ಮಘಾ " " ೫ " " ಗೃಹಾಕಾರ.

೧೧ ಪೂರ್ವಾ " " ೨ } " ಮಂಚಾಕಾರ.
೧೨ ಉತ್ತರಾ " " ೨ }

೧೩ ಹಸ್ತ " " ೫ " ಕೈಯಾಕಾರ....

೧೪ ಚಿತ್ರಾ " " ೧ " ಮುತ್ತು.

೧೫ ಸ್ವಾತೀ " " ೧ " " ಹವಳ.

೧೬ ವಿಶಾಖಾ " " ೪ " " ತೋರಣ.

೧೭ ಅನುರಾಧಾ " " ೪ " " ಬಲಿಯಾಕಾರ.

೧೮ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ " " ೩ " " ಕುಂಡಲ.

೧೯ ಮೂಲ " " ೧೧ " " ಸಿಂಹಪುಚ್ಛ.

೨೦ ಪೂರ್ವಾಷಾಢಾ " ೨ " " ಆನೇಹಲ್ಲು.

೨೧ ಉತ್ತರಾಷಾಢಾ " ೨ " " ಕುಂಚ.

೨೨ ಶ್ರವಣಾ " " ೩ " " ತ್ರಿಕೋಣ.

೨೩ ಧನಿಷ್ಠಾ " " ೪ " " ಮೃದಂಗ.

೨೫ ಪೂರ್ವಾಭಾದ್ರಪದಾ	— ೨ —		ಮಂಚ
೨೬ ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರಪದಾ	" ೨ "		ಗೋಸಿಂಹ
೨೭ ರೇವತೀ	" ೩೨ "		ಮೃದಂಗ.

೧೯ ಉತ್ತರಧ್ರುವ ನಕ್ಷತ್ರದ ಸುಳಿವಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಸಪ್ತರ್ಷಿ [illegible] ಧ್ರುವ (ಕ್ರ [illegible]) [illegible] ಉತ್ತರಧ್ರುವ [illegible] ಉತ್ತರ ನಕ್ಷತ್ರ [illegible] ಅಥವಾ [illegible] [illegible]

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೧

ಬೆಳಗಾವಿ. ಮಾಹೆ ಏಪ್ರೀಲ ೧೮೬೭

Education

ಶಿಕ್ಷಣವು.

ಪುನರಾವರ್ತನವು.

ಕಲಿಸಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ಪುನಃ ಆವೃತ್ತಿ ಮಾಡಿಸುವದೇ
ಪುನರಾವರ್ತನವು. ಪುನರಾವರ್ತನವು ಶಿಕ್ಷಣದಮುಖ್ಯ
ಸ್ಥಾನಿರುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ಪುನರಾವರ್ತನಕ್ರಮವು ನಮ್ಮ ಶಾ-
ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದೋ ರೀತಿಯು ವದಿಲ್ಲೆಂದು ನೋಡಿ-
ಖೇದಪಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಯಿಸ್ ಎಲವರ್ಥ
ಯಿಂಬವರು ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ.

ಪುನರಾವರ್ತನದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಲಿಸುವದು ಸುಲಭವಾಗು-
ತ್ತದೆ. ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುವದು-
ಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸಂಗಿಕಕ್ಕೆ ಬೇಕಾ-
ದ್ದನ್ನು ಕಲಿಸಬಹುದೆಂಬದಾಗಿ ಪುನರಾವರ್ತನದಿಂದ ತಿಂದು

ಪಾಠವು ಸುಲಭವಾಗುವ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಮಾರ್ಗಪ್ರತೀಕ್ಷೆಯ
ನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ತದನಂತರ ಮುಂದಿನ ಪಾಠ ವಿಷಯ
ವನ್ನು ಕಲಿಯತೊಡಗಬೇಕು. ಈ ಪುನರಾವರ್ತನದಿಂದ
ಉಂಟಾಗುವ ಲಾಭವು ನರ್ತನ ಮೊದಲಾದ ಶಾರೀರಕ್ರಮ
ಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಬಾಂಜು ಪೆಟ್ಟಿ, ಅಥ-
ವಾ ಕೋಲಾಟ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿ-
ಯುವಾಗ ಯಾವ ನರಗಳಿಗೆ ಚಲನೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮೊದ-
ಲಿಗೆ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವ ನರಗಳಿಗೆ ವಿ-
ಶ್ರಾಂತಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಸಹ ಮೊದಲನೆ ತಿಳಿಯು
ವದು ಕಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಭ್ಯಾಸಿಗರು ಮೊದಲಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ
ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ನರಗಳನ್ನು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಮೊದಲಲ್ಲಿಯೇ
ಯೋಜಿಸುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಅವರು ಕಲಿಯುವದರಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ
ನರಗಳ ವ್ಯಾಪಾರವು ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ
ಬೇಕಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು-
ಟ್ಟಿಗೂ ಅತಿ ಸುಲಭವಾದ ಸಂಗತಿ ಸಹ ಬಹು ಕಠಿಣವಾಗಿ ಕಾ-
ಣುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನಂಮ ಪಾದಪ್ರಾಣಗಳು
ನಮ್ಮ ಇಚ್ಛಾನುರೋಧವಾಗಿ ಆಗುವದಿಲ್ಲೆಂದು ನಮಗೆ ತಿಳಿ
ಯುತ್ತದೆ. ಆದದರಿಂದ ಅವಶ್ಯಕವಿದ್ದದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು

ಮೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ, ನೀನು ಅಷ್ಟು ಬಲ ತೋರಿಸುವ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೂ ಇಲ್ಲ, ನೀನು ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಡುವ ದುಪಡ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ, ಈ ಮೇರೆಗೆ ನರ್ತನ ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಹು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅತ್ತಿತ್ತ ಕುಣಿಯುವ ಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ನಮಗೆ ಹೊಸದಾಗಿದ್ದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವಾಗ ನಾವು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಅದರಿಂದ ಏನು ಲಾಭ ಪಡಕೊಳ್ಳದೆ ನಾವು ಬೇಗ ದಣಿಯುತ್ತೇವೆ. ಹುಡುಗರಿಗಂತು ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸಬರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ ಶ್ರಮಗಳಿಂದ ಬಹು ಬೇಗ ದಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥಾ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನು ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿ, ಮೊದಲಿನ ವಿಷಯದ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಆ-ಸಕ್ತವಾದ ಬಾಲಕರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ವಿಶ್ರಾಂತಿಪಡಿಸಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಕನು ತನ್ನ ಮುಖಚರ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ನಡತೆಯ-ಲ್ಲಿಯೂ ಯಿಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಪ್ರಯಾಸವನ್ನು ತೋರಿಸದೆ,

ತನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯು, ಅಥವಾ ತಿರಸ್ಕಾರದ ಭಯವನ್ನು ಬಾಲಕರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಬಹುದು. ಅವನು ಹೀಗೆ ಬೋಧಿಸಬಹುದು—ನಿನ್ನ ಮುಂದಿರುವ ವಿಷಯವು ಕೇವಲ ಅಂತರವಿದೆ ತರ್ಕಂಭಾಷ್ಯೇನು ಅಲ್ಲ; ನೀನು ಮೊದಲಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಯತ್ನದಿಂದ ನೀನು ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದಪ್ಪರೆ, ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರರುಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಹಾನಿ ಬರಲಾರದು; ದೃಢನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ನೀನು ಈಗ ವಿಪತ್ತೆಂಡೆಕೆಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತಿ; ನೀನು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಈಹೊತ್ತು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೂ, ನಾಳೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಭೇದವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಇಂಥಾ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಆ ಬಾಲಕನ ಮನಸ್ಸಿನ ಚಡಪಡಿಕೆಯನ್ನು ಶಾಂತಪಡಿಸಿ, ತನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಹಿಂಮೆಟ್ಟಿಸಬಹುದು.

ಬಾಲಕರು ಕಲಿತ ವಿಷಯವು ಅವರಿಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪುನರಾವರ್ತನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಗೆ ಚಲನೆ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರವೂ ಆಲೋಚಿಸದೆ ಬಾಲಕರ ಸ್ಮರಣದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳ ಭಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿಸು

ನಡೆವರ್ತನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಬಾಲಕರಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಪಾಠವು ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲನೆ ಸಾರಿ ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಶಿಕ್ಷಕನು ಎರಡನೆ ಸಾರಿ ಆ ಪಾಠವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಯೋಜಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಕಲಿತದ್ದನ್ನೇ ಪುನಃ ಪುನಃ ಕಲಿಯುವದ ಬೇಸರಿಕೆಯುಂಟಾಗದೆ ಆ ಪಾಠಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಸ್ವರೂಪವುಂಟಾಗಿ ಅದು ಬಾಲಕರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸುಬೋಧವಾಗುವದು.

ಮಿಸ್ ಎಜವರ್ಥ-ಳು ಹೇಳುವದೇನಂದರೆ.

ಯಾವದೊಂದು ಹೊಸ ಪಾಠ ಕಲಿಸುವಾಗ ತತ್ಸಂಬಂಧವಾದ ಶಬ್ದಗಳೂ, ವಿಚಾರಗಳೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಚಯವಾಗುವವರೆಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಉಚ್ಚರಿಸುವಲ್ಲಿ ಬೋಧಕನು ಬೇಸರಪಡಬಾರದು. ಆದಾಗ್ಯೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶಕ್ತಿಗೂ, ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೂ ಅನುರೂಪವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಾರೆ ಪುನರಾವರ್ತನ ಮಾಡುವದು ಶಕ್ಯವೆಂದು ನೋಡಿ ಅಷ್ಟೇ ಸಾರಿ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅದನ್ನು ಚಂಚಲಪಡಿಸುವನು. ಒಂದು ಪಾಠವು ಅವರಿಗೆ ಮನಮುಟ್ಟಿದನಂತರ ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ ವಿಶೇಷ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿ-

ಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಯತ್ನ ಮಾಡಬಾರದು. ಒಂದು ವಿಷಯವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿದನಂತರ ಅದರ ಸಂಬಂಧದ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಕನು ಹೇಳಿದ್ದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಚನ್ನಾಗಿ ಬೋಧವಾಗುತ್ತದೋ ಆ ಸಮಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬಹು ಕಠಿಣವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂಥಾ ಸಮಯವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗೊತ್ತುಹಿಡಿದು ಅದರ ನಂತರ ಪುನರಾವರ್ತನವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಬೋಧಕನಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮುಖಚರ್ಯೆ, ಕಣ್ಣು, ಧ್ವನಿ, ನಡತೆಗಳಿಂದ ತಾನು-ಹೇಳುವದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತೆಂದು ಗೊತ್ತು ಹತ್ತಬಹುದು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋದ ಶಿಕ್ಷಕನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮುಖಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರ ಮನೋಗತವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲೆತ್ನಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಅವನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಕುರುಡನು ಹಗ್ಗಹೊಸೆದ ಹಾಗೆ-ತಾನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನೇ ಬಡಬಡಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವನು. ಅದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮುದುಕತನವೂ, ಲಕ್ಷ್ಯವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರು ಕೇವಲ ಆಲಸ್ಯಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವರು. ತೀವ್ರಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನು

ಗಹುತನ್ನ ಶಿಕ್ಷೆಯನು ಹೇಳುದನ್ನೇ ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳುತ್ತಾ-
ನೆಂದು ನೋಡಿ ಅವನ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಚಿಂತಿಸದೆ ತ-
ನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತ
ಕೂತ್ತಿರ್ತಾನೆ. ಅಸ್ತ್ರಕಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷೆಯನು ಹೇಳಿದ ಯಾವಾವರೂ
ವಿಶೇಷವಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದರೆ,
ಅವನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಾಗಾದರೂ ಹೇಳುವನೆಂದು ಮಾ-
ಗಮಾತೀಕೆ ಮಾಡುವನು. ಶಿಕ್ಷೆಯನು ಪುನಃ ಅದನ್ನು ಉತ್ತ-
ರಿಸಿದ್ದಕೆ, ನಮುನೆ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ತಿಳುಕೊಳ್ಳು-
ವನು. ಈ ಮೂರನೆ ಶಿಕ್ಷಕನನ್ನು ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ನಡಿಸಿ
ಕೊಳ್ಳುವನು. ಇಂಥಾ ಹುಡುಗರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಉಪಾಯವೇನಂ-
ದರೆ ತಾವು ಹೇಳುವ ವಿಷಯವನ್ನು ತಕ್ಕ ಮುತ್ತಿಗೆ ಬೇಸರಿಕೆ-
ಬರದ ಹಾಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಸಕೊಳ್ಳ ನಂತರ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ-
ಲ್ಲಿ ಯಾರು ಹುಡುಗರು ಪ್ರಮಾದರೆಂದು ತೋರುವದೋ,-
ಅವರಿಗೆ ಪುನಃ ಹೇಳದೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ಶಿಗೆ ಬಂಡಿರತು
ಸಾರಿ ಹಾದಮೇಲೆ ಅವರು ಪುನಃ ಹುಡುಗ್ರ ಮಾಡಲಿ ಕ್ಕೆ-

Shabdamanidarpana

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವು.

ಏಕದ್ವಿತ್ರ್ಯಾದಿಸಮಾ
ನಾಕೃತಿಯಿಂ ಪ್ರತ್ಯಯಾಂತದಿಂದಿಕಿಲುಷ್ಟವ.
ಪ್ರಾಕಾರಮನತ್ತಮನಿಕ
ನಾಕಾರಂ ಬಹುಳದಿಂ ವಿಭಕ್ತಿಗಳೆಲಂ ||೯೯||

ಅರ್ಥ— ಏಕ, ದ್ವಿ, ತ್ರಿ, ಇತ್ಯಾದಿಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಗಳು ಸಹಜವಾಗಿ ಲಿಂಗವಾಗವು. ಆದ್ಯಾಗಿ ಮಾಡಿ ಪಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಪ್ರತ್ಯಯಾಂತಗಳಾದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗಮಕ್ಕುಂ.— ಸಂಸ್ಕೃತದ ಊಕಾರಾಂತಶಬ್ದಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹ್ರಸ್ವ ಏಕಾರಾಂತವಾಗಲಿ, ಅಕಾರಾಂತವಾಗಲಿ ಆದನಂತರ ಅವುಗಳಿಗೆ ವಿಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಸಬಹುದು. ಉದಾ— ಏಕಾಂಗ, ದ್ವಿಮುಖ, ತ್ರಿಲೋಕ; ದ್ವಿತೀಯ, ತ್ರಿತಯ, ಚತುಷ್ಟ; ಮಾಲೆ, ಬಾಲೆ, ಶಾಲೆ, ಲತೆ, ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷ, ಕರುಣ, ದಂಷ್ಟ್ರ, ವಾಯಕ, ಇ.

ಊಡಂ ಹ್ರಸ್ವೋದಂತಮ
ನಾದತ್ತುಂ ಹ್ರಸ್ವಮೆನಿಪ್ಪುದಂತಂ ||
ಜ್ಯಾದಿಸಮಸ್ತ್ಯಾಕ್ಷರ
ಮಾದವಿಕೃತಿಶಬ್ದಮುಕ್ತಿ ವಿಭಕ್ತಿಲಿಂಗಂ ||೧೦೦||

అర్థ- సంస్కృత ఋకారాంతమల్లద అకారాంతస్త్రీ-

త్రన్ని ఎకారాంతమాడోదు లింగమక్కుం. ఈకారాంత,

ఊకారాంతంగళ్హ్రస్వ మాడోదు లింగమక్కుం. శ్రీ

శబ్ద మొదలాద ఏకాక్షరంగళాద ఈకారశబ్దంగళ్గె ఇతె-

ఱదిం లింగమక్కువు. ఉదా — వధ, అభిలాష. ఉదా-

హరణ, దభ్రప్రెక్ష, ఊఢ, అల్లర, ఎంబువదె, అభి-

లాష. ఎంబంతె ఎకారాంతమాడోదు లింగమక్కువు.

లక్ష్మీ గౌరీ నారస్త్రీభూమివీణ్యత్యాది ఈకారాంత

గళూ, శ్వశ్రూ, శంభూ, స్వయంభూ ఇత్యాది ఊకారాం

తంగళూ లక్ష్మి, గౌరి, శ్వశ్రు, శంభు ఎంబంతె హ్రస్వాంత

మాడోదు లింగమక్కుం, శ్రీ, మా, హ్రీ, స్త్రీ, భ్రూ, గీ

ఇవు మొదలాద ఏకాక్షర శబ్దంగళు ఇదీతెఱదిం విభ-

క్తియంతెవడె

అత్యాంతము ఇత్యాంతము
ముత్యాంతము మా ఋ రంతము . నిజలింగ॥
ఏముత్రకారాదేకము.
దత్తంతీన్సంవిధాత్ర శబ్దంతాంతం॥ ౧౨॥.

అర్థ- అ, ఇ, ఉ, ఋకారాంతంగళ్గె పూర్వ-

ತ: ಅಂಗಮಪ್ಪುವು. ಉದಾ - ಭುವನ, ಭವನ, ಕೀರ್ತಿ; ಸ್ತ್ರೀ-
ತಿ ರವಿ, ಗಿರಿ, ಮುನಿ; ಪಶು, ಶಿಶು, ದಾರು; ಪಿತೃ, ಪೌತ್ರ, ಕರ್ತೃ,
ಇತ್ಯಾದಿ. ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕರಣದಿಂ ಋಕಾರಾಂತಕ್ಕೆ ಆಕಾರಾದೇಶವೂ
ಗಿ ಸವಿತಾರ, ಹೋತಾರ, ಕರ್ತಾರ, ಭರ್ತಾರ, ದಾತಾರ, ಜೇತಾರ ಎಂ
ದು; ಧಾತ್ರಿ ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಮುಂಟು. ವಿಧಾತೃ
ಸ್ತ್ರೀ ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ಹ್ರಸ್ವಾಂತಮಕ್ಕುಂ. ಅಧಾತ್ರಿ ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗ
ಮುಂಟು.

ವ್ಯಂಜನಮುಳ್ಳ ಸಂಸ್ಕೃತದ
ವ್ಯಂಜನಾಂತಲಿಂಗಂಗಳ್ ತಮಂ ದ್ವಿತ್ವಮನ್
ತ್ಯಜಿ ಯೋಗಮನಂತ್ಯದ
ಕನೆಮಂ ಮುನ್ನೊತ್ತಕ್ಷರಕ್ಕಿಟ್ಟು ಅಂಗ ||೧೪||

ಅರ್ಥ - ಸಂಸ್ಕೃತದ ವ್ಯಂಜನಾಂತಶಬ್ದಂಗಳ್ ತಮ್ಮೊಳ್ ದ್ವಿತ್ವ-
ಮಂ; ದ್ವಿತ್ವಂ ಬಿಟ್ಟುದರ ಉತ್ತರಪದಮಂ; ಅಂತ್ಯವ್ಯಂಜನಕ್ಕೆ
ಯೋಗಮಂ ಪಡೆದು, ಅಂಗಮಕ್ಕುಂ. - ಉದಾ - ವ್ಯಂಜನಾಂತ
ಕ್ಕೆ ಅನಾರ್ಷ ಉದಹರಣೆಗಳು, ದಿವ್, ಸ್ರಜ್, ಚತುರ್, ಮರುತ್,
ಗರ್ಭ, ಕಕುಭ್, ಗೀರ್ವಾಣ್, ವಾಕ್, ಸಾಮವಿದ್, ಸುಗ
ಭಾಜ್, ವಿಹಾಯಸ್, ಸಂಪತ್, ಇವು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ
ದಿವ, ಸ್ರಜ, ಚತುರ, ಎಂಬತೆ ಅಕ್ಷರಮಾಲೆ;

ಕಜ್, ಅಕ್, ಕ್ಷುತ್, ತ್ರಿವಿಷ್, ಸಂಯತ್, ಋಕ್, ಯಜುಸ್
ವಿದ್ಯುತ್, ತ್ವಿಷ್, ಪ್ರಾವೃಷ್, ಮರುತ್, ವಾಕ್, ಇವು ಮೊದ-
ಲಾದ ವ್ಯಂಜನಾಂತಗಳ್ಗೆ ಕಜ್ಜು, ಅಕ್ಕು, ಕ್ಷುತ್ತು ಎಂಬಂತೆ
ಉತ್ವಬೆರಸಿ ದ್ವಿತ್ವಮಾದುದು; ರಾಜನ್, ಮೂರ್ಧನ್, ಅ
ರ್ಯಮನ್, ಮಘವನ್, ಶ್ವನ್, ಧಾಮನ್, ಸೀಮನ್, ಊಷ್ಮನ್
ಕರ್ಮನ್, ಚರ್ಮನ್, ಬ್ರಹ್ಮನ್, ಅಧ್ವನ್, ಯುವನ್, ಪ್ರಾಯನ್
ತ್ರಿಯನ್, ಇವು ಮೊದಲಾದ ನ್ವ್ಯಂಜನಾಂತಂಗಳ್ಗೆ ರಾಜ, ಮೂ
ರ್ಧ, ಅರ್ಯಮ, ಮಘವ, ಎಂಬಂತೆ ಅಂತ್ಯಲೋಪ ಮಾದಿ
ವಂಬಂಗಳಪ್ಪುವು. ಸೀಮೋಷ್ಮಂಗಳ ಅದತತೆಗೆದ ಕಲ್ಪ-
ದಂತೆ ಸೀಮೆ, ಊಷ್ಮೆ, ಎಂದು ಎತ್ವಮಕ್ಕುಂ - ಮೋಸಂಬು
ದಿ. ಸಾಂತದಲ್ಲಿ ಯಶ, ಯಶಸ್ಸು, ತೇಜ, ತೇಜಸ್ಸು, ವಚ
ವಯಸ್ಸು, ಮನ, ಮನಸ್ಸು,   , ಶ್ರೇಯ, ಶ್ರೇ
ಯಸ್ಸು ಎಂದುಭಯಗ್ರಾಹ್ಯವಪ್ಪುವು. ಶಕಟ ವ್ಯಂಜನಾಂತ-
ಮಾಗಿ ಕೆಲವು ಇಷ್ಟಾಂವು, ವಾಕ್, ದಿಕ್, ದಿಶ್ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಗಳೆಯುಂ
ಎತ್ವಮೂ ಬರುತ್ತದೆ.

ತ್ರಿಪುರಕ್ಕೆ ಯಂತ್ರಕಮಾಬಹು.
ವಚನಂಗಳ ವೇಳವದನವೃತಲಂಗಂಗಳ್ ॥
ನಿಬಿಡಂ ಸರ್ಗದೊಸ್ಟುದಂ

ಘಟಿತಜ್ಞಾತೃಳಿವೃದ್ಧಿಪನುದಾಹೃತಿಮುಖದಿಂ ||೧೮||

ಅರ್ಥ- ಸಂಸ್ಕೃತಪ್ರಥಮಾಂತಪದವಚನಂಗಳ್ತಮ್ಮವಿಸ-
ರ್ಗಮಂ ಕಳೆದು ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಪ್ರಕೃತವಚನಮಾನಿಲಿಂಗಮಕ್ಕು-
ವು. ಉದಾ — ಜ್ಞಾನಂ, ಯುವಾನಂ, ಅಭ್ಯಾಸಂ, ಪ್ರಾಯಾಣಂ,
ಪ್ರಧಾನಂ, ಭಾಸ್ವಂತಂ, ಶ್ರೀಮಂತಂ, ಹನುಮಂತಂ, ಇತ್ಯಾ
ದಿ....

ನೀನರಿ ಕರ್ನಾಟಕದೊಳ್—
ಪೀನಂ ಸ್ತ್ರೀಪುಂನಪುಂಸಕೋಭಯಪುಂಸ್ತ್ರೀ ||
ಸ್ತ್ರೀನಪ್ರಮುಖ್ಯವಾಚ್ಯ
ನಾನಾಪ್ರಿಯಮೆಂದು ಲಿಂಗಮೊಂಬತ್ತೆರಂ ||೧೯||

ಅರ್ಥ- ಕರ್ನಾಟಕಭಾಷೆಯೊಳ್ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಂ, ಪುಲ್ಲಿಂಗಂ, ನಪುಂಸಕಲಿಂಗಂ, ಪುನ್ನಪುಂಸಕಲಿಂಗಂ, ಪುಂಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಂ, ಸ್ತ್ರೀನಪುಂಸಕಲಿಂಗಂ, ತ್ರಿಲಿಂಗಂ; ವಾಚ್ಯಲಿಂಗಮೆಂದು ವಿಶೇಷ್ಯಾಧೀನಲಿಂಗಂ, ಅಪ್ರಿಯಲಿಂಗಂ, ಎಂದೊಂಬತ್ತೆರಂ- ಉದಾ — ಸ್ತ್ರೀ, ಅರಸಿ, ದೇವಿ; ಪುಂ, ಅರಸಂ, ದೇವಂ; ನಪುಂ, ಕನ್ನಡಿ, ಕಳಸಂ, ಜಡೆ, ಕೊಪ್ಪು, ಪುನ್ನಪುಂ, ಕವಿಮೂಡಿದಂ, ಕವಿಮೂಡಿದುದು, ಚಂದ್ರ ಮೂಡಿದಂ, ಚಂದ್ರ ಮೂಡಿದುದು, ಮಂಗಳನಿವಂ.

ಮಂಗಳವಿದು, ಗ್ರಹಂಗಳೆಲ್ಲಮುನ್ನಪುಂಸಕಲಿಂಗಂಗಳ್, ಆಳ್,
ಅಂಕ, ಬಸಂತಂ, ಮಲಯಾನಿಲಂ, ಕಾಮಂ, ಇವೆಲ್ಲಮುನ್ನಪುಂ
ಸಕಂಗಳು; ಪುಂಸ್ತ್ರೀ, ಇವರ್ಪುರುಷರ್, ಇವರ್ಸ್ತ್ರೀಯರ್,
ಅವರಗಂಡಸರ್, ಅವರ್ದೇವಿಯರ್, ತ್ರಾಕ್ಷಿಂಬುದುಇದ-
ರಂತಿ; ಸ್ತ್ರೀನಪುಂ, ಆಪೇಣ್ಜಾಣೆ, ಅವೇಣ್ಟಿಂದುದು,
ಆಕನ್ನಿಕೆಲ್ಲಕನ್ಯೆ, ಸುಕನ್ನಿಕೆಮೊಲ್ಲದು, ಸರಿ, ಸರಸ್ವತಿ,
ದೇವಿ ಎಂಬಿವುಸ್ತ್ರೀನಪುಂಸಕಂಗಳ್; ತ್ರಿಲಿಂಗಕ್ಕೆ, ನೀನರಸಂ,
ನೀನರಸಿ, ನೀಂಪೆಸ್ತು, ನೀನ್, ಆನ್, ತಾನ್, ಕಿಸು, ಹಸುಳೆ,
ಮಗುವು, ಕೂಸು, ಸೊಂಡಿ, ಕಿರಿ, ಕಳ್ಳೆ, ಎಂಬಿವುತ್ರಿಲಿಂಗಂ
ಗಳ್; ವಾಚ್ಯಲಿಂಗಕ್ಕೆ, ನೆಕಿದನಿವಂ, ನೆಕಿದಳಿವಳ್, ನೆರಿತ್ತ-
ದು, ಅಭಿಮಾನಿ, ದಾನಿ, ಸಾಧು, ಹಠಣ, ಚಂಡಿ, ಹೇಡಿ,
ಇವುಮೊದಲವುಚಿಕೇಷ್ಯಾಧೀನಲಿಂಗಂಗಳ್; ಅವ್ಯಯಲಿಂಗಂ
ಗಳ್, ಕಣ್ಣಿದಂ, ಕಣ್ಣಿದಳ್, ಕಣ್ಣಿತು, ಭಾಂಕನೆ, ತ್ರೊಳ್ಳನೆ,
ಮೆಲ್ಲನೆ, ಕಮ್ಮನೆ, ಇಮ್ಮನೆ, ಸುಮ್ಮನೆ, ಬಿಯ್ಯನೆ, ಕಟ್ಟನೆ,
ಪಟ್ಟನೆ, ತಳ್ಳನೆ; ಬೆಳ್ಪಂ, ಬಟ್ಟರಂ.

ಬಹುಸಾನ್ನಾನಂಬು

ತ್ರಿಗಳುಂ ಹಣವಟನವವರ್ಣಾಮಬಹುತ್ರೀ॥

ಗಳುಂ ಕೃತ್ತ್ವಿತ -

ಪ್ರಸಜ್ಯಂ ನಿಕರಾಖ್ಯಾಲಿಂಗಮ ಬಿತ್ತ್ರಮಂ ॥ ೮ —

ಅರ್ಥ — ನೀನ್, ಆನ್, ತಾನ್, ಎಂಬಿವುಂ; ಗುಣವಚನಮುಂ, ಸರ್ವನಾಮಮುಂ; ಬಹುವ್ರೀಹಿ, ಕೃತ್ತುಂ; ತದ್ಧಿತಮುಂ; ಸಂಖ್ಯೆಯುಂ ಯಥೇಷ್ಟಾರ್ಥಲಿಂಗಮಂ ಮೂರುಂಬಿಡಿಯುಂ ಅರಿವುದು. ಉದಾ — ನೀಂ ರಾಮಂ, ನೀಂ ಸೀತೆ, ನೀಂ ಗಿಳಿ, ಆಂ ಶಿವಂ, ಆಂ ಗೌರಿ, ಆಂ ನಂದಿ; ತಾನವಂ, ತಾನವಳ್, ತಾನದು; ಗುಣವಚನ, ಇನಿಯಂ, ಇನಿಯಳ್, ಇನಿಯದು; ಸರ್ವನಾಮಕ್ಕೆ, ಪೆರಂ, ಪೆರಳ್, ಪೆರತು; ಬಹುವ್ರೀಹಿ, ಅವಂ ಕುಸಿಗೊರಲಂ, ಅವಳ್ ಕುಸಿಗೊರಲೆ, ಅದು ಕುಸಿಗೊರಲ್; ಕೃತ್ತಿಗೆ, ಪಾಡಿದಂ, ಪಾಡಿದಳ್, ಪಾಡಿದುದು; ತದ್ಧಿತಕ್ಕೆ, ಒದಾಳ್ಗಿಯವಂ, ಒದಾಳ್ಗಿಯವಳ್, ಒದಾಳ್ಗಿಯದು; ಸಂಖ್ಯೆಗೆ, ಸಾಯಿರವೆಂದರ್, ಸಾಯಿರ ಕುದುರೆಗಳ್.

ಮೊದಲಪದಪ್ರಯೋಗಂ.

ಸಂಸರ್ಗವಿಭಕ್ತಿಗಂ ತ್ರಿಲಿಂಗಕ್ಕಂ ತಾಂ ॥
ಸಂಪದದ ತ್ರಿತಯಕ್ಕೆ
ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಬಾರಮುಪ್ಪುದರ್ಥದ ವಿಭಾಗ ॥ ೧೯ ॥

ಅರ್ಥ — ಅವ್ಯಯಲಿಂಗಮುಮುದು ಸರ್ವವಿಭಕ್ತಿಗಂ, ಮು

ಸ್ತ್ರೀನಪುಂಸಕತ್ವಂ, ಏಕದ್ವಿಬಹುವಚನತ್ವಂ, ಸಂಯೋಗಿ
ದ್ರವ್ಯತ್ವವಾಚಕಂ. ಉದಾ — ಅರಸಂ
ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸ್ವರೂಪಂ ಬಂದುದು ಪ್ರಥಮೆಯೆನಿಪ್ಪುದು,
ಸ್ವತಂತ್ರಂ ಕರ್ತೃ, ಕರ್ತೃವಿನ ಕರ್ಮಮೆನಿಪ್ಪುದು,
ತತ್ಸಾಧಕತಮಂ ಕರಣಂ, ಕರ್ಮದಿಂ ಸಂಪ್ರದಾನಂ,
ಅಪಾದಾನಂ ಸ್ವಸ್ವಾಮಿಸಂಬಂಧಂ ಆಧಾರಂ,
ಎಂಬ ಷಟ್ಕಾರಕಂಗಳು ಸಂಬೋಧನಂ ಸಹಿತ-
ಮೇಳು. ದ್ವಿತೀಯೆ ಮಾಡಿದನೆಂಬಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯೆ ಮಾಡಿದನೆ-
ಂಬಲ್ಲಿ ಯೆನಿಪ್ಪುದು. ಅಂತೆಂದೆಂಬಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು-
ಉ. ಅದರಿಂದೆಂಬ ತೃತೀಯೆಯೆನಿಪ್ಪುದು. ಕೊಟ್ಟನ, ಕೊಟ್ಟ
ನೆ, ಬಗೆಯೆನೆಂಬಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಥಿಯೆನಿಪ್ಪುದು. ಮತ್ತಮೆಂಬ
ಲ್ಲಿ ಷಷ್ಠಿಯೆನಿಪ್ಪುದು. ತ್ರಿಲಿಂಗಕ್ಕೆ, ಮತ್ತೆ ಸೋದರಂ, ಮತ್ತೆ
ಹೋದರ್, ಮತ್ತೆ ಸೋದುದು. ಪಂಚಮ್ಯಕ್ಕೆ, ಭೂ
ತನೋಡಿ ಬಂದಂ, ಮಲ್ಲಿ ಸಿವರ್ಮದಿರ್, ಸಪ್ತಮಿ-
ಲ್ಲಿ ಪೋದರ್.

Notice.

जाहीरात.

दक्षिण भागांतील सर्व स्कुलमास्तर यांस.

एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर साहेब दक्षिण भाग यांजकडून. तीन महिन्यांनी शाळेंत मुलें घेत जावीं असा पूर्वी हुकूम झाला आहे. तो हुकूम उजळणी शिकणाऱ्या मुलांस लागू आहे असें समजूं नये. उजळणी शिकणारे मुलांस दरमहाचे दरमहा शाळेंत घेत जावें. कळावें तारीख १ मार्च १८६७

(Signed) W. A. Russell

एज्युकेशनल इ. द. भाग.

जाहीरात- दक्षिण भागांतील सर्व स्कुलमास्तर यांस. कसबा रामफनगुडी तालूक चिकोडी येथील मास्तर शिवाजी आपाजी यांणीं, त्या शाळेचा चार्ज घेतल्या पासून शाळेचा अभ्यास चांगला न चालवितां शाळा अगदीं खराबीस आणली. मार्च महिन्यांत आठ दिवसांची हजरी ही भरली नव्हती. असें करून आल्यावरून सदर्हू मास्तर यांचा पगार कमी करण्यांत आला आहे.

आह्मीस असें कळून येतें कीं, नार्मलस्कुलांतील विद्यार्थी बाहेर शाळेवर पाठविले जातात त्यांजला त्यांचे कराराप्रमाणें तीन वर्षें काम केलें पाहिजे तें काम तितकी मुदत न करण्याचे इराद्यानें कित्येक शिक्षक अगदीं वाईट करितात चाकरी-तीं असें कळविण्यांत येत आहे कीं, जो मास्तर शाळेचें का-म नीट रीतीनें करणार नाहीं त्याजला कराराच्या मुदती पर्यंत काम करणार हें ध्यानांत येऊन नंतर त्यास शाळेवरून काढून टाकलें जाईल. ता० ३ एप्रिल १८६७

(Signed) W. A. Russell.

इन्स्पेक्टर दक्षिण भाग.

The Examination of T. C. Students.

ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆ.

ಈ ವರ್ಷದ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆ

ತಾ. ೨೩ ಅಕ್ತೋಬರ ತಾರೀಖಿನಿಂದ

ಮೊದಲಾಗುವದು.

ಕನ್ನಡ ವಾಚನ- ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ ೧ನೇ ಭಾಗ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ-ಇತಿಹಾಸ, ಕನ್ನಡ ಬಾಲವ್ಯಾಕರಣ, ಕನ್ನಡ ಭಾರತ ಒಂದು ವರೆ ಅಧ್ಯಾಯ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವಾಚನ ೪ನೇ ಪುಸ್ತಕ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದ ರೂಪಾವಳಿ, ಧಾತುರೂಪಾವಳಿ, ಮೊದಲನೇ ವಾಚನ ಪುಸ್ತಕ. ಇಂಗ್ಲಿಷ ೨ನೇ ಪುಸ್ತಕ ಭಾಗ ೨ನೇದು. ಅಂಕಗಣಿತ; ಬೀಜಗಣಿತ, ಮೂಲಸಮೀಕರಣಗಳು, ಕರಣಿ, ಯುಕ್ಲಿಡನ ೧ನೇ ಪುಸ್ತಕದ ೪೦ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು. ಭೂಗೋಲ ೪ ಖಂಡಗಳೂ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವೂ, ಭೂಗೋಲದ ಮೇಲಿನ ಕೃತ್ಯಗಳು ೨೦ ಮೋಠಿಕ ಭೂಪಟಗಳು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಇತಿಹಾಸದ ಭಾಗಗಳು. ಶರೀರಶಾಸ್ತ್ರ ಪದಾರ್ಥ ವಿಜ್ಞಾನ ೩ನೇ ಪಾಠಗಳು.

೭ನೇ ವರ್ಗಕ್ಕೆ.

ಕನ್ನಡ ವಾಚನ, ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ ೨ ಭಾಗಗಳು, ಕನ್ನಡ ಬಾಲ-ವ್ಯಾಕರಣ, ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ ಪ್ರತಿಗಳು. ಇಂಗ್ಲಿಷ ೨ನೇ ಪು-ಸ್ತಕದ ೧ನೇ ಭಾಗ ೩ ಪಾಠಗಳು. ಅಂಕಗಣಿತ, ಬೀಜಗಣಿತದ ಸಾಧಾರಣ ಸಮೀಕರಣಗಳ ಆರಂಭ. ಯುಕ್ಲಿಡನ ೧ನೇ ಪುಸ್ತ-ಕದ ೨೦ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು. ಭೂಗೋಲ ೩ ಖಂಡಗಳು. ಶರೀರ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನ ೧ನೇ ಭಾಗವು. ಹೋಲಿಸ್ ಭೂ

ಶಿನ್ನಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಇತಿಹಾಸ ೩ ಭಾಗಗಳು.

ಮೂರನೇ ವರ್ಗ.

ಕನ್ನಡವಾಚನ, ಮೊದಲನೆಯ ಪುಸ್ತಕ, ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ ೬೦ ಪುಟಗಳು ಕನ್ನಡವ್ಯಾಕರಣ ೪೦ ಪುಟಗಳು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ವಾಚನ ೪ನೇ ಪುಸ್ತಕ. ಇಂಗ್ಲಿಷ ೧ನೇ ಪುಸ್ತಕ ನಿಮ್ನ. ಭೂಗೋಲ ಏಶಿಯಾ, ಯೂರೋಪ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ. ಅಂಕಗಣಿತ ಮಿಶ್ರ———ಗಾಳಟಧೋರ ಕಗ್ಗ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಇತಿಹಾಸ ೬೦ ಪುಟಗಳು. ಸೃಷ್ಟಿಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನ ೧೮ ಪುಟಗಳು.

ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು.

ಗಣಿತ.

$$\frac{\frac{೫}{೨}+\frac{೨}{೪}+\frac{೨}{೩}}{೫};\quad \frac{.೦೫\times೧೪.೦೭೭}{.೦೦೧೫};$$

$$\frac{೧\frac{೨}{೩}-.೦೬}{\frac{೩}{}\times೧೫}\times\frac{\frac{೨}{೩}+\frac{೫}{೨}-.೭}{೫}$$

೧ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ೧೪೫ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ೧೫ ಮಣ ಸಕ್ಕರೆ
ಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ೩ ಮಣ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂ

ಮ ೯:೪ರ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಮಾರಿ ೫೫ ರೂಪಾಯಿ ಲಾಭ ಹೊ-
ಂದಿದನು. ಮಣಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ಮಾರಿದ?

೩ ಕ್ಷ ಗಜ, ಅಗಲವುಳ್ಳ ಗಲ್ಲದ ಮಡಿಕೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ಅಂತರ
೮ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆ ಕ್ಷ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಬಟ್ಟೆಗೆ ೭ ಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಯ-
ಪಟ್ಟಿಕೆ ಹಾಗುವದಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಅವನು ೧೨ ಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಅವ
ನ ಕೊಂಡಕ್ಕೆ ೩ ಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ನಷ್ಟವನ್ನು ತಂದ; ಅವನೇ ಇದು ಬಟ್ಟೆ-
ಗೆ ೫ ಬೆಲೆ ಉಳ್ಳ ೮ ರೂಪಾಯಿ ಬಾಕಿಯಿದ್ದ ಪಟ್ಟಿಗೆ
ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಅವನು ೧೨ ಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬೆಲೆಗಳಿಗೆ
೧೫ ಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ನಷ್ಟ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ, ಅವನ ಬಾಕಿ ಉಳಿದ
ದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹಾಳು ಬೇಕಾಗುವದು? ಧಾನ್ಯ ಅಷ್ಟೊಂದು ಬ-
ಟ್ಟೆಯ ಪಟ್ಟಿ ಗಜ ಅಂತರ ಎಷ್ಟು ಇಷ್ಟು ರೂಪಾಯಿ?

೪ $\frac{ಕ್ಷ + ೮}{೫} + \frac{ಕ್ಷ - ೩}{೧೨} = ೮ + ೨$. ಕ್ಷ = ಎಷ್ಟು?

೫ $\frac{ಕ್ಷ + ...}{೮ - ೩} - ಕ್ಷ - ೫ = \frac{೮ + ಕ್ಷ}{೩}$. ಕ್ಷ = ಎಷ್ಟು?

೬ $\frac{}{ಕ}\sqrt{ಕ್ಷ} + (ಅ - ಬ)\sqrt{ಕ್ಷ} = ೨\sqrt{ಅಕ್ಷ + ಬಕ್ಷ}$. ಕ್ಷ = ಎಷ್ಟು?

೭— ಬೆಟ್ಟದ ಗಡಿ ಮಧ್ಯದ ೧ ನೇ, ೩ ನೇ ಸಂಖ್ಯೆ ...
ಸಂಖ್ಯೆ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿರಿ.

ಭೂಗೋಲ.

೧ ಮುಂಬಯಿ ಇಲಾಖೆಯ ಉತ್ತರಭಾಗದ, ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದ
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಕರ್ನಾಟಕವೆಂಬವು! ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯ
ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಯಾವು ಎಂದು ಹೇಳು ಪ್ರಸ್ತುತ!

೨ ಪೃಥ್ವಿಯ ಉತ್ತರ ಭಾಗದ ಖಂಡಗಳನ್ನು, ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದ-
ಲ್ಲಿರುವ ಪೃಥ್ವಿಯ ದೇಶಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳ ರಾ
ಜಧಾನಿಗಳನ್ನು ಬರೆ!

೩ ಯುರೋಪದ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿರುವ ದೇಶಗಳನ್ನು, ಅವುಗ
ಳ ರಾಜಧಾನಿಗಳನ್ನು ಬರೆ!

೪ ಬಹುದೊಡ್ಡ ನದಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವದು! ಅದು
ಎಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

೫ ಯಾವ ಸಂಯೋಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಡಿದು ಪಾಸಿ
ಏಶಿಯಾದಿಂದ ಯುರೋಪ ಖಂಡಕ್ಕೆ ಹಡಗಗಳಿಗೆ ದಾರಿಯಾ
ಗುವದು.

೬ ಸಹಾರಾ ಮರುಭೂಮಿಯಂಥ ಮರುಭೂಪ್ರಾಂತಗಳು ಏಶಿಯ
ದಲ್ಲಿ ಯಾವವು.

೭ ಕಟಿಬಂಧಗಳು ಎಷ್ಟು! ಒಂದೊಂದು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು

ಅಂಶ ಆಗಲಿ! ಬಹುದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟಡವೇ ಆಗಲಿ!

ಉಳಿದ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ- ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಾಯಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಛಾಪಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಗುಣಗಳ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳ ಪಟ್ಟಿ.

ನಂ. ಬರ.	ಹೆಸರು.	ಜಾತಿ	ವಯಸ್ಸು.	ಸ್ವಗ್ರಾಮ.	ಗುಣ ಗಳು.
೧	ರಾವಜೀ ನಿಂಬಾಜೀ	ಮರಾ	೧೯	ಸಿದಲಗಾ	೧೯೪
೨	ನಾರಾಯಣ ಆಪ್ಪಾಜೀ	ಬ್ರಾ	೧೯	ಧಾರವಾಡ	೧೮೪
೩	ಮಾನಾಜೀ ತೇಜೋಜೀ	ವೈಶಾ	೧೯	ಶಿರಸಂಗಿ	೧೮೧
೪	ಚಿದಂಬರ ಕುದ್ರೋ	ಬ್ರಾ.	೧೯	ಹುಲಕೋಟಿ	೧೬೭
೫	ಗೋವಿಂದ ರಾಮಚಂದ್ರ	ಬ್ರಾ	೧೯	ಹಾಂಸಬ್ರಿ	೧೬೭

೬	ರಘುನಾಥರಾಘವೇಂದ್ರ	ಬ್ರಾ	೧೯	ಸವದತ್ತಿ	೧೬೩
೭	ರಾಮಚಂದ್ರಮಂಗೇಶ	ಶೆಣ್ವಿ	೧೯	ಬೆಳಗಾವಿ	೧೬೦
೮	ವಿನಾಯಕಭಾಸ್ಕರ	ಬ್ರಾ	೧೯	ವಿಜಾಪುರ	೧೫೪
೯	ಶಿವಪೂಜ	ಲಿಂ	೧೮	ಬೈಲಹೊಂಗಲ	೧೫೪
೧೦	ಗೋಪಾಳಗೋವಿಂದ	ಬ್ರಾ	೨೦	ಬಡಗಾವ	೧೪೪
೧೧	ರಾಮಚಂದ್ರವಿನಾಯಕ	ಬ್ರಾ	೨೦	ನರಗುಂದ	೧೪೩
೧೨	ಅಡಿವೆಯ್ಯದಾಸಯ್ಯ	ಲಿಂ	೧೮	ಸವದತ್ತಿ	೧೪೨
೧೩	ಶ್ರೀನಿವಾಸವೆಂಕಟೇಶ	ಬ್ರಾ	೧೯	ಚಿಕ್ಕೋಡಿ	೧೩೮
೧೪	ಶಂಕರಜೀವಾಜೀ	ಬ್ರಾ	೧೮	ಜಂಬಮುಳ	೧೩೬
೧೫	ವಿಠಲಗಣೇಶ	ಬ್ರಾ	೧೯	ಹುಕ್ಕೇರಿ	೧೨೩
೧೬	ವಿಷ್ಣುಕೃಷ್ಣ	ಬ್ರಾ	೧೯	ಹುನಗುಂದ	೧೨೩
೧೭	ಜಯವಂತಬಾಬುರಾವ	ಸೋನ	೨೦	ಬೆಳಗಾವಿ	೧೨೧
೧೮	ಪಾಂಡುರಂಗಬಾಳಕೃಷ್ಣ	ಬ್ರಾ	೧೮	ಉಗಾರ	೧೧೯
೧೯	ಸುಬಾನಾನರಸಿಂಗ	ಮರಾ	೧೮	ಹುಕ್ಕೇರಿ	೧೧೪
೨೦	[illegible]ಜೀಗೋವಿಂದ	ಬ್ರಾ	೧೮	ಜಮಖಂಡಿ	೧೧೩
೨೧	[illegible]	ಬ್ರಾ	೧೯	ಸವದತ್ತಿ	೧೧೧
೨೨	[illegible]	ಬ್ರಾ	೧೮	ಶಹಾಪುರ	೧೧೦
೨೩	ಗೋವಿಂದಬಾಳಾಜಿ	ಬ್ರಾ	೧೯	ಗುಡುಧಾಳ	೧೦೮

೨೪	ಅಣ್ಣಾಜೀ ರುದ್ರೋ	ಬ್ರಾ	೧೭	ಬೆಳಗಾವಿ	೧೦೪
೨೫	ವಿಠಲ ಸದಾಶಿವ.	ಬ್ರಾ	೧೮	[illegible]	[illegible]
೨೬	ಗುಳಪ್ಪಾ ದುವಪ್ಪಾ	ಲಿಂ	೧೯	ಚಿಕ್ಕೋಡಿ	೬೪
೨೭	ಶಿವರುದ್ರ ಮಲ್ಲಪ್ಪಾ.	ಲಿಂ	೧೭	ಯಮಕನ ಮರಡಿ	೬೪
೨೮	ಕೃಷ್ಣಾಜೀ ನರಸೋ	ಬ್ರಾ	೧೭	[illegible]	೬೩
೨೯	ವೆಂ. ರಾಜೀ ರಾಮಚಂದ್ರ	ಬ್ರಾ	೧೯	[illegible]	೭೬
೩೦	ವೆಂ. ಕೃಷ್ಣಾಜೀ ನಾರಾಯಣ	ಬ್ರಾ	೧೯	ಜಮಖಂಡಿ	೭೬
೩೧	ವೆಂ. ರಾಜೀ ಕಾಶೀನಾಥ.	ಬ್ರಾ	೧೭	ಯಮಕನ ಮರಡಿ	೭೧
೩೨	ಗೋಪಾಲ ರಘುನಾಥ	ಬ್ರಾ	೧೭	ಹುಕ್ಕೇರಿ	೭೧
೩೩	ಶಿವಯೋಗಿ ನಿಷ್ಠಪ್ಪ.	ಲಿಂ	೧೭	[illegible]	೬೩
೩೪	ಶಿವಲಿಂಗ ರಾಚಯ್ಯಾ	ಲಿಂ	೧೭	[illegible]	೬೨
೩೫	ಗುಂಡೋ ರಾಮಚಂದ್ರ	ಬ್ರಾ	೧೯	[illegible]	೬೬
೩೬	ರಾವಜಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ.	ಬ್ರಾ	೧೭	ಸದಲ	೬೬
೩೭	ಸಂಜೀವ ರಾಮಚಂದ್ರ	ಬ್ರಾ	೧೭	[illegible]	೬೩
೩೮	ಹನುಮಂತ ರಾಮಚಂದ್ರ	ಬ್ರಾ	೧೭	ಹುಕ್ಕೇರಿ	೫೬
೩೯	ಶೇಖ ಅಬದುಲ್	ಮು	೧೭	ಬೆಳಗಾವ	೪೭

Educational Intelligence.

ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯ ವರ್ತಮಾನಗಳು.

ಈ ತಿಂಗಳ ೧ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೯೦ ಜನ ಉಮೇದವಾರರು ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಯಸ್ಸಿನ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ, ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರ ಬರಿಯೋಣ ಚನ್ನಾ ಬರದೆ ಇದ್ದ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಸುಮಾರು ೪೩ ಜನ ತೆಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಉಳಿದ ೪೭ ಜನರ ಪರೀಕ್ಷೆ ಕಡೆತನಕ ಆಯಿತು. ಇವರಲ್ಲಿ ೪೫ ಜನರು ಪೂರ್ಣ ಗುಣಗಳ ಮೂರನೇ ಪಾಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಗುಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದರು. ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹಿಂದಿನ ೨ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದವರಿಗಿಂತ ವಿಶೇಷ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದವರಿದ್ದರೆಂದು ನೋಡಿ ನಾವು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೇವೆ. ಆದರೂ ಶುದ್ಧ ಬರೆಯೋಣದರಲ್ಲಿ ಆಗತಕ್ಕಷ್ಟು ಸುಧಾರಣೆಯು ಇನ್ನೂ ಆದ ಹಾಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಆದದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮಾಸ್ತರ ಜನರೆಲ್ಲರು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡುವರೆಂದು ನಾವು ಕೋರುತ್ತೇವೆ. ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಮಾಸ್ತರರು ಸ್ವತಃ ತಮ್ಮ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತಪ್ಪುಗಳು ಇರುತ್ತವೆಂದು-

ನಾವು ಮೇರೆ ಮೀರಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಅಂದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಾಟು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ದರವಾಜಾ ಆರಂಭವು ಭಾಷೆಯ ಸುಧಾರಣೆಯಿಂದಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯರ ಜನರು ಕೂಡಾ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಪ್ರವಾಸೋಟಕರನ್ನು ನೇಮಿಸುವದರ ಸಲುವಾಗಿ ಸರಕಾರದವರು ಮಾಹಿಯಾನಾ ೨೦೦ ರುಪಾಯಿ ತಲಬಿನ ಸಾಂಕ್ಷನ್ ಕೊಟ್ಟರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.

ಮೆಡಿಕೋನ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಧೋಂಡಗಲ್ಲರವರು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಾದಗಿಗೆ ಹೋಗುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಅದು ನಿಂತಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಬೆಳಗಾವಿಯ ಡಾ: ಕ್ಷ. ಶಂಕ್ಷಬೀಮುಕಾಮಿನಲ್ಲಿದ್ದಾರ ಕಾನಡಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪದವೀಧರನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಯಾವ ರುಸುಂಗಾರೆ.

ಹೋಗಿ ಸೇರಿದರು ೬ ತಿಂಗಳಾದವು.

ಬೆಳಗಾವಿ ಯ ಡಿ. ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್‌ರಾದ ರಾ. ರಾ. ಚನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಬದಲು ಆಗುವದು. ಎಂದು ವರ್ತಮಾನವಿದೆ.

ರಾ. ರಾ. ಕನ್ನಡ ಟ್ರಾನ್ಸಲೇಟರರಾದ ಗಂಗಾಧರಯ್ಯನವರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ನವನೀತ ಗ್ರಂಥ ಒಂದು ಕನ್ನಡ ಕವಿತಾಸಂಗ್ರಹದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತವಾದದ್ದರಿಂದ ಇದು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಛಾಪಿಸಲ್ಪಡುವದೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.

ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಚ್ಚು ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಇಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇಲ್ಲಿಯ ಛಾಪು ಖಾನೆಯವರು ಮಿ. ಡಿಕ್ಸನ ಧೊರೆಗಳವರು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ಅವರ ಹತ್ತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡದಕ್ಕೆ ಆ ಧೊರೆಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಈ ಛಾಪು ಖಾನೆಯವರ-

ಕನ್ನಡ ಅಚ್ಚುಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ಅವು ಅವರಿಗೆ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಕ್ಕದ್ದರಿಂದ ಕೆಲಸ ಬಹಳ ಹೀನವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕನ್ನಡ ಅಚ್ಚು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡದ ಹೊರತು ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಂಥ ಪುಸ್ತಕಗಳಾಗುವದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಅಂಥಾ ಪುಸ್ತಕಗಳಾದ ಹೊರತು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಂತದ ಸುಧಾರಣೆ ಯಾಗುವದೂ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ

Correspondence.

ಪತ್ರಗಳ ಸಾರಾಂಶವು.

ಉಗರಗೊಳ್ಳ ತಾಲೂಕ ಪರಸಗಡ - ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು-೪೦।೪೫ ಹುಡುಗರು ಇದ್ದಾರೆ. ತಾ॥ ೨೨ನೇ ಫೆಬ್ರುವರಿ ದಿವಸ ಹಾನಗಲ್ಲಿನ ದೇಸಾಯಿ ಸ್ವಾದರ ರಾ॥ ರಾ॥ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರವರು ಶಾಲೆಯ ಪಂಚರನ್ನು ತಗೊಂಡು ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದು ಹುಡುಗರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಪಾಯಿಯ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಹಂಚಿದರು.

ಬಾದಾಮಿ - ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ೬೦ ಜನ ಹುಡುಗರಿದ್ದಾರೆ. ಮು..

ದತವಿಲ್ಲದೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲ; ಶಾಲೆಯ ಇನ್ನೇ ಮಾರ್ಚ-
ದಿವಸ ವೂ. ಕಲೆಕ್ಟರ ಮೊದಲಾದವರು ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದು ಹುಡುಗ-
ರಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ತಮ್ಮ ಸಂಗತಿ ವ್ಯಕ್ತ ಮಾವ
ಲೇದಾರರಿಗೆ ಶಾಲೆಗೆ ಬೇಕೆ ಬೆಳ್ಳೀ ಸ್ಥಳವೆಲ್ಲ ಕೊಡಬೇಕೆಂ
ದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವರು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಬಂದು ಹಳೆ ಧರ್ಮಶಾ
ಲೆಯುಂಟು; ಅದನ್ನು ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇವೆಯೆಂ
ದು ಹೇಳಿದರು. ಅದೇ ದಿವಸ ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ಡೆಪ್ಯುಟರರು
ಶಾಲೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ರಜಿಸ್ಟರಬುಕ್ಕಿ
ನಲ್ಲಿ ಬರೆದರು. ಮಾಮಲೇದಾರರೂ, ಫೌಜದಾರರೂ
ಶಾಲೆಗೆ ಬಹಳ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಶಾಲೆಗಿನ್ನೂ ಬೇಕಾದ
ಸಾಮಾನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. (ಪತ್ರ ಬರೆದವರು ಶುದ್ಧ ಬರೆಯುವ
ಅಭ್ಯಾಸ ಚನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಶಿಫಾರಸ ಮಾಡು
ತ್ತೇವೆ. ಸಂ.ಕ.)

ದೇವನಿರಿ ತಾಲೂಕ ಕರ್ಜಗಿ-ಶಾಲೆಯ ಸಂಬಂಧ ವರದಾ.
ರಾ. [illegible] ಟಿ. ಕೇಳಭಾಗಮರಾಯರ ಶಾ।। ನೇ ಕೈಬ್ರಾಲಕಿ ಪ್ರವ-
[illegible] ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ-ರೂಪಾಯಿಗಳ [illegible]
[illegible] ಇವರು ಶಾಲೆಗೆ ಬಹಳ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

Historical Events.

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು.

೧ ಆದಾಮನೂ, ಹವ್ವಳೂ — ಕ್ರಿಸ್ತೀಯನ್ ಜನರು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಕ್ರಿಸ್ತಶಕಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ೪೦೦೪ ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕಾಲದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕ್ರಿಸ್ತಜನರಲ್ಲಿ ೧೪೦ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮತಗಳುಂಟು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಹೇಳುವವು ಕ್ರಿ.ಶ.ಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ೩೬೧೬ ವರ್ಷಗಳಂತಲೂ, ಬಹು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಹೇಳುವವು ಕ್ರಿ.ಶ.ಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ೬೯೮೪ ವರ್ಷಗಳಂತಲೂ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತವೆ.

ಈಸಾಪ್ ನೀತಿಕಥೆಗಳು — ಕ್ರಿ.ಶ.ಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ೫೬೫ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವಂತೆ. ಆದರೆ ಈಸಾಪನು ಕಲ್ಪಿತ ಮನುಷ್ಯನೆಂದು ಬಹು ಮತವುಂಟು.

---

೩ ಯುಗಗಳು — ಕ್ರಿಸ್ತೀಯನ್ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕಾಲದಿಂದ ಕ್ರಿಸ್ತನ ಜನ್ಮಕಾಲದವರೆಗೆ ಹೋದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ೬ ಯುಗಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ — ೧ನೇದು, ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜಲಪ್ರಳಯದವರೆಗೆ ವರ್ಷಗಳು — ೧೬೫೬ ೨ನೇದು, ಜಲಪ್ರ-

ಳಯದಿಂದ ಅಬ್ರಹಾಮನ ವೇಳೆ ವರೆಗೆ, ೪೨೭ ವರ್ಷಗಳು — ೩ನೇದು, — ಅಬ್ರಹಾಮನಿಂದ ಮೋಶೆಯು ಇಜಿಪ್ತ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಕಾಲ ವರೆಗೆ, ೪೩೦ ವರ್ಷಗಳು — ೪ನೇದು, ಆ ಪ್ರಯಾಣದಿಂದ ಸಾಲೋಮೋನನು ಗುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ವೇಳೆ ವರೆಗೆ, ೪೭೯ ವರ್ಷಗಳು — ೫ನೇದು, ಆ ಗುಡಿಯ ಕಾಲದಿಂದ ಜೆರೂಸಲೇಮು ಹಾಳಾದ ಕಾಲಮಟ್ಟಿಗೆ ೪೨೪ ವರ್ಷಗಳು — ೬ನೇದು, ಜೆರೂಸಲೇಮು ಹಾಳಾದ ಕಾಲದಿಂದ ಕ್ರಿಸ್ತನ ಜನ್ಮಕಾಲ ವರೆಗೆ ೫೮೪ ವರ್ಷಗಳು.

---

೪ ಹೊಲಗಳು — ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಸನ ಮಾಡಿ ಬೀಜ ಬಿತ್ತುವ ಯುಕ್ತಿ ಜಲಪ್ರಳಯವಾದ ನಂತರ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹೊರಟಿತು. ಈ ಯುಕ್ತಿಯು ಮೊದಲು ಇಜಿಪ್ತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತು.

---

೫ ಅಜೀನಿಯನ್ಸ್ — ಈ ಮತದವರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೬೬೪ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದರು. ದೇವರು ಮಾಂಸಾಹಾರವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಅವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಬಾಯಬಲದ ಜೆನೆಸಿಸ್ ಎಂಬ ಭಾಗದ ಮೊದಲನೇ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಈ ಹಳೆ ಮತದವರ—

ವಿನ ಯಂತ್ರಗಳು ಈಗ ಹೊಂಚೆಪ್ರಕಟಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಚಿಕ್ಕ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಬ್ಬುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದಾವೆ.

---

೧ ಹವೆ- ಟಾರಿಸೆಲಿಯು ೧೬೪೩ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹವೆಯ ಭಾರವನ್ನು ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚಿದನು. ಪಾಸ್ಕಲ್‌ಯು ೧೬೪೮ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾರವು ಹವೆಯ ಉನ್ನತಿಯ ಪ್ರಮಾಣದಂತೆ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇತ್ತಲಾಗಿ ಹಾಲೀ, ನ್ಯೂಟನ್ ಮೊದಲಾದವರು ಅನೇಕ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಹವೆಯ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು, ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿದರು. ಮಾಗ್ಡಿಬರ್ಗ ಯೆಂಬಲ್ಲಿ ಗೆರಿಕ ಯು ೧೬೫೦ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ವಾಯಾಕರ್ಷಣ ಯಂತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೧ ಸಂಚಿಕೆ ೨.

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ಮೇ ೧೮೬೭

Education.

ಶಿಕ್ಷಣವು.

ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಒಳ್ಳೇ ಚಟಗಳನ್ನು ಜಾಗ್ರತಿಪಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ನಾವು ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು.

ಚಟಗಳು ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಯಾವನೇ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಂದ ಶ್ರಮೆಯು ಹಗುರಾಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವು ಸಂತೋಷಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಟ್ಟ ನಡತೆಯ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದಲೂ, ಅನುಚಿತವಾದ ಮೋಹಗಳಿಂದಲೂ ಅವು ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ನಡತೆಗೆ ಸಂಬಂಧವಾದ ಚಟಗಳಿಗಿಂತ ಮಾನಸಿಕ ಚಟಗಳು ಕಡಿಮೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದವುಗಳಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ ಬೇಕಾದರೆ, ಯಾವದೊಂದು ನಿಯಮದ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ಕ್ಕಿಂತ ಆ ನಿಯಮದ ಮೂಲತತ್ವಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವು ಉಂಟಾ...

ಬಿಸುವ ಚಟವು ಬಾಲಕರ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಹುಪ್ರಯೋಜನಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಚಾರದ ಚಟಗಳೂ, ನಡತೆಯ ಚಟಗಳೂ, ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದಲೂ, ಪುನಃ ಪುನಃ ಆವರ್ತನಗಳಿಂದಲೂ, ಕಾಲಪಾಕದಿಂದಲೂ ಮಾತ್ರ ಸ್ಥಿರವಾಗುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕೆಲಸವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದನ್ನು ಮಾಡುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಖೋತ್ಪಾದಕವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವಂಥಾದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಯತ್ನಮಾಡುವದರಿಂದ ಸಾಧ್ಯಗೆ ಅತಿಸುಲಭವಾಗಿರುವದು. ಒಳ್ಳೇ ಚಟಗಳು ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಲಕ್ಷ್ಯ, ವಿಚಾರ, ಸಂಗತಿಕರಣ, ಉದ್ಯೋಗ, ಸದ್ಗುಣ, ಧಾರ್ಮಿಕತ್ವ ಇವುಗಳ ಚಟಗಳು ಉದಾಹರಣೆಯ ಬಲದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆಯೋ, ಹಾಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಲದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ಯಾರ ವರ್ತನೆಯವರು ಮಾದರಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವ ಗುಣವು ಬಾಲಕರಲ್ಲಿ ಬಹು ಜಾಗೃತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಆಲಸ್ಯಗಾರರಾಗಲಾರರು, ಅವರಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವೇ ಉದ್ಯೋಗದ ಚಟವುಂಟಾಗುವದು. ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಹೊರ್ತಾನಿಯಮವನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲಾಗದೋ,

ಹಾಗೆ ಶಾಸನವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ ಹೊರತು ಯಾವುದೊಂದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಹುಡುಗರಂತ ಮಾಡಿಬಾರದು.

ಲಾಕ್ ಎಂಬಾತನು ಹೇಳುವ ದಂ.ನಂ.ದರ. ದೇಶದವರ ಪ್ರಾಪ್ತ
ಗಳಿಂದ ಗುಣಗಳೂ, ದೋಷಗಳೂ ಬಾಲಕರ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯ
ಕ್ಷವಾಗಿ ಬರುವಂತೆ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬಹುದು. ಯಾವ ಕೆಟ್ಟ
ನಡತೆಯನ್ನು ಬಾಲಕರು ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ತಾವು ಸ್ವತಃ ಕೈಕೊಳ್ಳುವ
ರೋ, ಅದನ್ನು ಬೇರೆಯವರಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ನಾಚಿಕೆ ಪಡಬಾರದು.
ಸಾಧಾರಣ ವಾಕ್‌ಶಿಕ್ಷಣಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಂತೂ ಇರುವದೋ ನಾವು
ನಾನು ಇಚ್ಛಿಸಿದುದೇ ತಿಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರದು ಹೂವದಂತೆ,
ಬಾಲಕರ ಸ್ಮರಣದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ, ನಿಯಮಗಳನ್ನು, ಉಪ
ದೇಶಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಬಿಡುವದೇ. ಅವು ಅವರಿಗೆ ಬಹುಶಃ ತಿ-
ಳಿದಿರುವದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಹೇಳಿದಕ್ಷಣವೇ ಮರೆತುಹೋಗುತ್ತವೆ.
ಕೆಲವು ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ನಿಯಮ
ಗಳನ್ನು ಪಾಠಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳ ಹತ್ತನೇ ಪಾಲು
ಸಹ ಪಾಠಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹುಡುಗರಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವದಿ-
ಲ್ಲ; ಅವುಗಳನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿ ಅರ್ಥ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದಂತು
ದೂರೇ ಸರಿ. ಹೀಗಿರುತ್ತಾ ಆ ಬಾಲಕರು ಆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು
ಪಾಠಮಾಡದೆ ಇರುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ ಸರಿ. ಹೀಗೆ ಕೆಲ-

[illegible]

ಅವರು ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಆಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸಬೇಕ

ತ್ತೆಯೂ ಬಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸುಮ್ಮನೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಭಯವಿಲ್ಲದ ಹೊ

ದ ಮೇಲೆ ಅಂಥಾ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಆದರೂ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹೇಸ

ದೆ ಅವರು ಮೊದಲಿನಂತೆ ನಡೆಯಲಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಠಮಾಡಿಸಿ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಬಿಡ

ಕಲಿಸುವದು ತಕ್ಕ ಮಾರ್ಗವಲ್ಲ. ಆ ನಿಯಮಗಳು ಹುಡುಗರ

ಸಹಜ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು. ನಿಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇಂಥಾ ದೋಷ

ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವದು ಅವಶ್ಯವೆಂದು ನಿಮಗೆ ತೋರಿದ

ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಅವ

ಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಚಟವು

ಬೀಳುವದು. ಇಂಥಾ ಚಟಗಳು ಬಹು ನೆಲೆಗೊಂಡ ನಂತರ

ಸ್ಮರಣದ ಸಹಾಯದ ಹೊರತು ಮಾತ್ರ ತಕ್ಕ ಕೆಲಸಗಳು ಸುಲ

ಭವಾಗಿಯೂ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೂ ತಮ್ಮಿಂದ ತಾವೇ ಆಗಿ

ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಆದಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೇ ಸರಳ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹುಡು

ಹೇಳುವದು ಅವಶ್ಯಕವಾದದ್ದು. ಅವು ಯಾವವೆಂದರೆ.

೧. ಯಾವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಚಟ ಅವರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗ

ಬೇಕೆಂದು ನೀವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೀರೋ, ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ವ

ಸುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತ ಶಿಕ್ಷಣಗಳಿಂದಲೂ, ಸಾತ್ವಿಕವಾದ ಉಪದೇಶಗಳಿಂದಲೂ, ಅವರ ಕೈಯಿಂದ ನಡೆಸಿರಿ. ಅವರು ಯಾವಾಗಾದರೂ ಮರೆತರೆ, ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡಿದರೆಂದು ನೆನಸಿ ಕಠೋರವಾದ ಶಿಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಬೋಧಪಡಿಸಬೇಡಿರಿ.

೨ ಅನೇಕ ಚಟಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ. ಅದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತೊಂದರೆಪಟ್ಟು ಒಂದಾದರೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಡದೆ ಹೋಗುವದು. ಎಡೆಬಿಡದೆ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಒಂದು ಕೆಲವಾದರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಂಟಾದ ಬಳಿಕ ಇನ್ನೊಂದರ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಆರಂಭ ಮಾಡಬಹುದು.

ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡುವ ಚಟವೂ, ಏಕಾಗ್ರತೆಯ ಚಟವೂ, ಅಭ್ಯಾಸದ ಮುಖ್ಯಾಂಗಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೩ [illegible] ಹಾಗೆ, ನಾವು ಹೇಳುವ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರೀತಿಪಡುವ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಬೋಧನಕ್ರಮವಿದ್ದರೆ, ಅದರಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡುವ ಸ್ವಭಾವವು ಅವರಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಉಂಟಾಗುವದು. ಏಕಾಗ್ರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೇಳಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸುವ ಸ್ವಭಾವವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ-

ಡು. ಅತಿಸ್ಥೂಲವಪುಷ್ಕ, ಅತಿಕಷ್ಟತರವಾದ ಕೆಲಸವಾಗಿರುತ್ತ
ದೆ. ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಚಿತ್ರಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಉಂಟಾಗಲಾ
ರದು; ಆದಕಾರಣ ಮನೋನುಸಾರವಾಗಿ ಇದನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸ
ತ್ತ ನಡೆದರೆ, ತೀವ್ರವೇ ಇದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳು
ವದು. ಈ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ, ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಪಡಿಸಿ
ದ ಜ್ಞಾನಾಂಶಗಳಿಂದಲೂ, ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವದಕ್ಕೆ ಬ
ಹುಬಲವುಳ್ಳ ಸಾಧನವಾಗುತ್ತದೆ

ಅವಲೋಕನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜಾಗ್ರತೆ ಪಡಿ
ಸಬೇಕು.

ಸ್ಪಷ್ಟಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಠಗಳಿಂ
ದ ಅವಲೋಕನ ದಟವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.
ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ಗಿಡಗಳನ್ನೂ, ಪಾಷಾಣಾದಿಗಳನ್ನೂ, ಪು
ಷ್ಪಗಳನ್ನೂ, ಪಶುಗಳನ್ನೂ, ಮನೆಯೊಳಗಿನ ನಾನಾತರದ
ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ, ಪರೀಕ್ಷಿಸಿನೋಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಹು
ಡುಗರಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡುವದರಿಂದ ಅವಲೋಕನಶಕ್ತಿಯು
ಜಾಗ್ರತವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮುಂದೆ
ಬರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ರಚನೆ, ಗುಣ, ಉಪಯೋಗ ಮೊದಲಾ
ದವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸುವ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಪಡೆ

ಪೆರೆ, ಅದರಿಂದಮುಂದೆ ಅನೇಕಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳ ವಿಷಯ [illegible]
ನ್ನೂ ಕುರಿತು ಶೋಧನ ನಡಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯು [illegible]
ದೆ.....

Shabdamanidurpana.

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಂ।।

ಪುರುಷರೆ ಪುಲ್ಲಿಂಗಂ ಸ್ತ್ರೀ
ಯರೆ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಮುಳಿದುವೆಲ್ಲಂ ನಪುಂ
ಸಕಮಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದೊಳ್.
ಸುರಚಿತ ಚರ್ಚನೆಯು ಮುಂತಾದಲಿಂಗಮೊಳವಾನಿರ್ದ್ದೆ।।

ಅರ್ಥ— ಪುರುಷಂ ಪೇಳ್ವ ಶಬ್ದಂಗಳ್ ಪುಲ್ಲಿಂಗಂಗಳ್ ಸ್ತ್ರೀ ಯರಂ ಪೇಳ್ವ ಶಬ್ದಂಗಳ್ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಂಗಳ್, ಉಳಿದ ಶಬ್ದಂಗಳ್ [illegible] ಲ್ಲವು ನಪುಂಸಕಲಿಂಗಂಗಳ್, ಉಂ — ಪುಂ, ಶಿವ, ಕೃಷ್ಣ, ಬ್ರಹ್ಮ ಇಂ. ಸ್ತ್ರೀ, ಗೌರಿ, ಪಾರ್ವತಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಇಂ. ನಪುಂ, ಮರ, ಬೆಟ್ಟ ಮಲೆ, ಕರಡಿ, ಇಂ. ತಿರ್ಯಗ್ಜೀವಂಗಳ್ಗೆ ಪೇಳ್ದ ನಾಲ್ಕೆರ್ದ್ ನವುಸಂಗಳ್ಗೆಲ್ಲವು ನಪುಂಸಕಲಿಂಗಂಗಳ್ [illegible] ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಪಂಡಿತಪ್ರಸಿದ್ಧಮಾಗಿರ್ಪ್ಪುವು [illegible]

ಲ್ಲಿಂ ಕ್ರಮದಿಂ ತೃತೀಯಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಬರುವವು.

ಜನಕ್ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆ ಸಂತಾನಕೆ.

ಮೆನಿತುಂ ದುಸ್ತ್ಯಾಗಮಪ್ಪುದೆಂತೆನೆ ॥

ತ್ರಿವಿಧಮೊಳ್ಳಿಂಗಂ ಮತ್ತಾ

ಜನಂ ಮಗಟ್ಟುದ್ದಿಬಿಳೆನೆ ಮನೆಯೆರಡುಮಲ್ಲ ॥ ೧ ॥

ಅರ್ಥ - ಜನಕ್ಕಟ್ಟಿಂತ ಜನದಿಂದ ಬಿಡಿಸಲ್ಕಂ . ಇಂತೆ ಜನ್ಮ, ಸ-

ತ್ವ, ಸಂಬಂಧಗಳು ಮನೆ ಸಂತಾನಗಳ್ ಹೇಳುವ ತ್ರಿವಿಧ ಲಿಂಗ

ಬರುವವು. ಉ - ದುರ್ಜನ, ಸಜ್ಜನ, ಸುಜನ, ಇಂತಿವು -

ಹಲವು ಮಾನ್ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಮಹಾಜನ ಮುಂದೆ ಸೇರುವಂತೆ

ಗಳು ಸತ್ತ್ರಜ.

ಸ್ವಾದಿಸಿ ಮಮುಂ ಬಿರಿಯುತದೊಳ್.

ಒಂದಿಪ್ಪಾಪ್ರಾಪ್ತ ವಿಭಕ್ತಿಗಳಪ್ಪುವು ॥

ಸಂದಪ್ಪದರ್ಥವಶದಿ

ಸಂದಿಹ ಸಿದ್ಧ ವಿಧದ ಲಿಂಗಂಗಳ್ಳಿಂ ॥ — ೨ ॥

ಅರ್ಥ - ಸಂದಿರ್ಪ ನಾನಾತೆರದ ಲಿಂಗಂಗಳೊಳಂ

ನಾಮ ವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ ಮ್, ಅಮ್, ಇಂದೆ, ಒತ್ತ್, ಅತ್, ಅಂದು, ಡರ್,

ಎಂದು ಪ್ರಥಮಾ, ದ್ವಿತೀಯಾ, ತೃತೀಯಾ, ಚತುರ್ಥೀ, ಪಂ

ಚಮೀ, ಷಷ್ಠೀ, ಸಪ್ತಮಿಗಳೆನಿಸಿ ನಾಲ್ಕನೆದಿಂ ಬರುವವು.

ಂಕಾರಕವೆಂಬುದು ಕ್ರಿಯಾನಿಮಿತ್ತಂ, ಅದು ಕರ್ತೃ, ಕರ್ಮ,

ಕರಣ, ಸಂಪ್ರದಾನ, ಅಪಾದಾನ, ಅಧಿಕರಣ, ವೆಂದು ಷ-

ಡ್ವಿಧಮಾಗಿಪ್ಪುದು. ಷಷ್ಠಿಯುಂ ಮಂ ಸಂಬಂಧಾರ್ಥಕಂ. ಅ-

ಅಂ.- ಮರಂ, ಮರನಂ, ಮರದಿಂ, ಮರಕ್ಕೆ, ಮರದತ್ತಣಿಂ,

ಮರದ, ಮರದೊಳ್

ಏಕದ್ವಿತ್ವಬಹುತ್ವಮ

ನೇಕದ್ವಿಬಹುತ್ವವಸ್ವರಗಳೊಳ್ ಆಚರಿಪರ್॥

ಪ್ರೇಕ್ಷಾಕರಂ ಕನ್ನಡದೊಳ್.

ಶೇಕಬಹುತ್ವಂ ದ್ವಿವಚನಮುಚಿತದೆಂಬರ್॥ ೯॥

ಅರ್ಥ - ಒಂದೆರಡು ಮೂರೆಂದು ಪದಾರ್ಥಮನೆಣಿಸುವ ಪ್ರೇ-

ಕ್ಷೆಯೊಳ್ ಏಕವಚನ, ದ್ವಿವಚನ ಬಹುವಚನಂಗಳಂ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರೆನಿಸು-

ವರ್. ಏಕವಚನ ಬಹುವಚನಂಗಳ್ ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧಂ-

ಗಳ್. ದ್ವಿವಚನಮಂ ಜಾಣ ಚಿತ್ರದಿನರಿವುದು. ಉದಾ - ಪ್ರೇ

ರುಬಿದು, ಕಣ್ಗಳಿವು, ಕುರುಳ್ಗಳಿವು, ಕಬಿಯುವಂ, ಕನಿಸ-

ಳಿವರ್. ಜಾಣ ಚಿತ್ರ ದ್ವಿವಚನಕ್ಕೆ - ಭೀಮಾರ್ಜುನರ್, ರಾಮ

ಲಕ್ಷ್ಮಣರ್.

ಕಮನೀನಿಸಮಾವಿಭಕ್ತಿಗ

ಮೊದಲೊಳ್ ಆದಂಕಗಳಂಗಮಂ ದಿತೆಂಬುವು॥.

ದ್ವಿ ಮೊದಲಿಗಳ್ಗಾಗಮಮಿಲ್ಲ

ಸಮಾಸಿಸಿದೊಡಂ ಸರ್ವನಾಮಗುಣವಚನಂಗಳೊಳಂ ॥ ೬೩ ॥

ಅರ್ಥ- ದ್ವಿಬಹುವಚನ ವಿವಕ್ಷೆಯೊಳ್ ದೊರೆವ ವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ಗೆ ಮೊದಲೊಳ್ಗಾಗಮಮಿಲ್ಲ. ಸರ್ವನಾಮಗುಣವಚನವಿಶೇಷಣದೊಳ್ಗಾಗಮಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪುದು ಆದೇಶವಾಗುವದು.

ಉ.— ದ್ವಿವಚನ, ತೋಳ್ಗಳ್ ರಂಭಾಸ್ತಂಭಕ್ಕತೆಗಳ್, ಕಣ್ಗಳ್ ಮೊದಲಾದವುಗಳ್— ಬಹುವಚನಕ್ಕೆ— ಕಾಲ್ಗಳ್, ದ್ವಿತಾಬ್ಜಂಗಳ್. ಸರ್ವನಾಮ, ಅವುಪಿರಿಯವುಭಾವಿಸಾದಿಂ ತಪ್ಪಿರಿಯವೆನಿಪ್ಪುದಿದು ವಿಭೇದಂ ಸರ್ವ ಗುಣವಾಚಿ, ಇನಿಯದುವು ವಿಷಯಸುಖಂ ಸಾಜೀವನಸವಿಮೊಳ್

ಸಂಗಡಿಸಿ ಸರ್ವನಾಮದ

ಲಿಂಗಾಂತ್ಯಾಕ್ಷರಮವು ವಿಸಾದ್ಯಾಕ್ಷರಂ ॥

ಲಿಂಗದಿಪೊಂದಿಂ ಗುಣವಚ

ನಂಗಳ್ಗಂ ತ್ರ್ಯುದುಕಾರಮಾದೊಡೆಯೊಂದಿಂ ॥ ೬೪ ॥

ಅರ್ಥ- ಸರ್ವನಾಮದ ಲಿಂಗದ ಕಡೆಯಕ್ಷರಕ್ಕಂ, ವಿರಳ

ದ್ಲ ಅವು ಪಾಂಚದ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಸಂಗಡದಿಂ ಪೊಂದು ಮ

ಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು. ಉದಾ- ಕೆರೆಕೆರೆಯಂಗಳನೇ, ತಿ

ಳಿಂಬಂತು ದುಕರೆವರ್ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಯಮುನೆ ಸ್ತ್ರೀ

ಪ್ರತ್ಯಯೊಳ್, ನೆರೆದಿರ್ಪ ಸ್ಥಳ ದುವಿಮಾಧಿಯಾಗಿ ಕೆರೆವ

ದೇಶಂ- ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಿಗೆ, ಕರಿಯವು, ಅ

ಯವು; ಬರಯುಗಳನುಪ್ಪುಗೊಂಡನೆಯು, ಅಲೆಯವುದಿ

ದನಂಗಳಾದುವವರವರೆಂದು। ಪ್ರತಿತಂಗಳೊಂದನೆಯಂದಿ

ದು, ಅದುಳ್ಳುದುವ್ರಮುಂಟೆಬಂದಜಲದಾಗಮದೊ-

ಳ್. . . . .

ಅಸಂಖ್ಯೇತರಾಂ

ತತ್ಪ್ರತ್ಯಯ ತತ್ಸಮವು ಬಿನಾದಿಗಳೊಳ್ ಉ॥

ಮಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಪುಲ್ಲಿಂಗದೊ

ಳ್ಕಟ್ಟುಮಿರರದರಿರ್ ಉರುಂದುಹೋಗೆಸ್ತ್ರೀಗಳೊಳ್॥೨೦

ಅರ್ಥ- ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಿಯ ಕರೆವೆಯತು ಸಾರಕ್ಕೆ ದುಕಾರವು,

ಅವು ಎಂಬ ದರ ಅದಿಗೆ ಹೋಗುವುವು ಬರುವುವು ಸ್ತ್ರೀ-

ಲಿಂಗ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಬಹುವಚನದೊಳ್ ಗಳ್ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಆ-

ದೇಶವಾಗಿ ಅರ್, ಇರ್, ಉರ್, ಎಂಬುವು ಬರು-

ವವು. ಉದಾ- ಒಳ್ಳಿದುವು, ತಿಳಿದುವು, ದಕ್ಷಿಣವು;

ಪೆಂಡಿರ್, ತೋಳ್ಗರ್, ದೇವರ್, ನಂಟರ್, ಇನಿಯರ್,

ಮಂದಿಗ, ತಂದೆಬಿರ್, ತಾಯ್ಬಿರ್, ಹೊಸೆಬಿರ್,

ಪುಲಿಂಗಮುಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಮುಮವ
ರ್ಣಿಸಿ ಸಂಖ್ಯಾಸರ್ವನಾಮಕೃದ್ಗುಣವಚನ॥
ಸ್ವರದುರುತದ್ಧಿತಮುಂ ಮುಂ
ದರುವಕ್ಕುಮದಂತಲಿಂಗದೊಳ್ ಕಿದಿರಾಗ್ರ॥ —೭॥

ಅರ್ಥ- ಪುಲ್ಲಿಂಗಮುಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಮುಂ ಪೇಳಕೆವಳಿಮುಂ ದರುವಕ್ಕುಂ- ಪುಲ್ಲಿಂಗಕ್ಕೆ, ಕೋಬಿದರ್, ನಂದನರ್, ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಕ್ಕೆ, ಬೇಬಿಯರ್, ಕಾಂತೆಯರ್,, ಅಂಪು ಸ್ತ್ರೀರೂಪದೊಳಮರ್ಣಿಸಿ ಸಂಖ್ಯೆಯುಂ, ಸರ್ವನಾಮಮುಂ, ಕೃತ್ತು, ಗುಣವಚನಮುಂ, ತದ್ಧಿತಮುಂ, ಇದರಿಂದ ಬರದೊಳ್ ದುವಕ್ಕು ಸ್ತ್ರೀ ಕಂಕರ್, ಪಯಿಂಥಾನಿವರ್, ಸರ್ವನಾಮಕ್ಕೆ, ಏರರ್, ಅವರ್, ಇವರ್, ಉವರ್, ಕೃತ್ತಿಂಗೆ, ಮಾಡಿದರ್, ಬೇಡಿದರ್, ಕೊಂಡರ್, ನುಡಿದರ್, ಸುಳಿಗಲ್ಲಿಂ ನಲ್ಲರಕ್ಕದ ಪೊಲ್ ಜಟ್ರಾಗಮುಂ ಬರಂತೆಯುಂ ಮಂದಿ। ಗತಿವಗೆಪ್ರಯುಕ್ತಿತೊ, ಲ್ಗೊದಂಬದಂ ಮಾಡಿದರ್ ಮುಗಾತರಕ್ಕೆವಿಸರ್ಗ॥ ಗುಣವಚನಕ್ಕೆ, ಬೆಳ್ಳರ್, ಬಲ್ಲಿದರ್; ತದ್ಧಿತಕ್ಕೆ, ಮಣಿಗಾರರ್, ಕಂಚುಗಾರರ್, ಜೆರೆಗಾರರ್, ಪುಲ್ಲಿಂಗಮಲ್ಲದಂತೆಯುಂ ಬೋಪಂಸುರರ್, ನರರ್, ದಡ್ಡರ್,

[illegible]

[illegible]

Appointments.

बेळगांव जिल्ह्यांतील मास्तर लो-
कांच्या नेमणुका.

विगीं कोणकोणत्या इसमांची, एप्रिल महिन्यांत
रण्यांत आली त्याजबद्दल.

१ कसबा मरगड तालूक पिडी येथील शाळेतील इं-
ग्रजी मदतनीस बापूजी बाबुराव दिवेकर यांस बेळ-
गांव अँग्लोव्हर्न्याक्युलर स्कुलांत दरमहा १८ रु-
चे जाग्यावर तारीख १ पासून नेमण्यांत आले आहे.
कसबा एमकनमर्डी येथील पंतोजी शिवाजी आ-
पाजी यांणी शाळेचें काम वाईट केल्यामुळें त्यांस क-
मी पगारावर कसबा असुंडी तालुक परसगड ये-
थें दरमहा १० रु. पगारावर नेमणुक करण्यांत आ-

ली आहे. पूर्वी त्यांला १५ मिळत असे. नेमणूक ता

रीख सदर.

३ कसबा असुंडी येथील पंतोजी नारायण रामचंद्र बोद्रे यांणीं काम हुषारीनें केलें. सबब त्यांला उगो ळ येथें दरमहा १४ रु. पगारावर नेमणूक करण्यांत आली आहे. पूर्वी त्याला पगार १२ रु. मिळत असे. नेमणूक तारीख सदर.

४ कसबा उगोळ तालूक परसगड येथील पंतोजी पराप्पा सिद्दप्पा यांचा वर्ग कसबा एमकनमर्डी- येथें पंतोजीचे जाग्यावर दरमहा १५ रुपयेवर ता० १ एप्रील पासून करण्यांत आला आहे.

५ कसबा सौंदत्ती तालूक परसगड येथील शाळेंतील शिक्षक डोंगरी बाबासाव यांचा वर्ग मदतनीसचे जाग्यावर दरमहा १५ रु. पगारावर कसबा संपगांव तालूक मजकूर या शाळेंत करण्यांत आला. पूर्वी त्याला पगार ११ रुपये होता, हुषारीमुळें. नेमणुक ता. १ ए. मि.

६ कसबा संपगांव तालूक मजकूर शाळेंतील मदत-

नीस यांचावर्गी कसबा सौंदत्ती तालुक परसगड शाळेंत शिक्षकीचे जाग्यावर १५ रु॰ वर करण्यांत आला. पगार सारखाच आहे.

२ नवीन शाळा, एप्रिल १८६७ महिन्यापासून झाल्या त्यावर कोणास नेमिलें त्याजबद्दल.

१ कसबा बेळगांव तालूक मजकूर या ठिकाणीं नवीन मराठी शाळा स्थापन करण्यांत आली. त्याजा ग्यावर बेळगांव एथील अ्याँ॰ व॰ स्कुलांतील मदत नीस माहादाजी रामचंद्र बोडस यांस नेमण्यांत आलें आहे. त्याला पगार पूर्वीं १६ असून हाल्लीं १८ रुपये आहे.

कसबा धमणगी तालूक बेळगांव येथील नवीन शाळेचे पंतोजीचे जाग्यावर आबाजी अणाजी शिक्षक बागेवाडी यांजला नेमण्यांत आलें आहे. त्याला पगार पूर्वीं ६ रु॰ असून हाल्लीं १२ रुपये. यानें पूर्वीं बदलीपंतोजीचें काम पाहिलें आहे.

२ कसबा अथणी शाळेंतील शिक्षक विरुपाक्ष

बिन केंचणा यांस नवीन शाळेवर कसबा आबडग

टी येथें पंतोजीचे जाग्यावर दरमहा १२रु.पगारा

वर नेमणूक करण्यांत आली आहे. त्यालापूर्वी

पगार ८रु. मिळत असे.

४ आथणी येथील ८ रुपयाचे शिक्षकीचे जाग्यावर

अण्णाचारी सत्यबोधाचार्य उमेदवार यांस नेम-

ण्यांत आलें आहे.

३ बेळगांव जिल्ह्यांत मुलींच्या शाळा स्थापन करणे पैकी ३

सरकारी शाळा स्थापन झाली. त्यांजवर कोणाची नेमणूक

जाहली. त्यांजबद्दल तपशील. तारीख १ एप्रिल सन

१८६७ पासून.

१ बागेवाडी तालुक बगेवाडी मुलींच्या शाळे-

वर बडसुद अम्मा नवीन उमेदवार यांची नेम-

णूक पंतोजीचे जाग्यावर रु. पगारावर करण्यां

त आली आहे.

कसबा अथणी येथें दरमहा १रु. वर गंगेबा

बिन गणमणेप्पा यांस नेमण्यांत आलें आहे.

यांस आजपर्यंत ..... त्यांत नोकरी नव्हती.

कसबा बैलहोंगळ येथील पंतोजींचे जाग्यावर संगे या रानेया उमेदवार याची नेमणुक दरमहा १६ रु॰ वर करण्यांत आली आहे.

कसबा किन्तूर येथील पंतोजीचे जाग्यावर त्यांचे स्कुलांतील पंतोजी सातवीर अप्पा रानेप्पा यांस दरमहा १५ रु॰ वर नेमण्यांत आलें आहे.

कसबा कित्तूर येथें मुसलमानी शाळेवर मस्तुम हुसेन साहेब यास दरमहा १६ रु॰ वर नेमण्यांत आलें आहे.

कसबा भंडेगळी तालूक बेळगाव हा शाळा बंद होऊन पुनः सुरू झाली. त्याजाग्यावर शंकर पडसुर अप्पा उमेदवार यास दरमहा १२ रु॰ वर नेमण्यांत आलें आहे.

येणप्रमाणें बगैरेगीर नवीन शाळा आणि नवीन नेमणुका गेल्या एप्रिल महिन्यांत झाल्या. ता॰ १६ मे १८६७

Chanbassapa B. D.

डि॰ इ॰ इ॰ जिल्हा बेळगांव.

Natural Philosophy.

ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನ ೧ನೇ ಭಾಗ.

೧ ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ಪ್ರಕೃತಿಶಾಸ್ತ್ರವು ಯಾವತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸಾಧಾರಣಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದಲ್ಲದೆ ಆ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿಕೌತುಕಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚಿ, ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುವದಕ್ಕೂ, ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವದಕ್ಕೂ, ಯಾವತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪ್ರವರ್ತಿಪಡಿಸುವಂಥ ಸೃಷ್ಟಿನಿಯಮಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚುವದಕ್ಕೂ ನಾವು ಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದೇ-

ಸೃಷ್ಟಿ

೨ ಒಂದು ಅಮರ್ಯಾದವಾದ ಅವಕಾಶವೂ, ಅದರಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುಗಳೂ ಕೂಡಿ ಸೃಷ್ಟಿಯೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮರ್ಯಾದೆ ಇಷ್ಟೇ ಎಂದು ಹೇಳುವದು ಮನುಷ್ಯರಿಂದಾಗದು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಚುಕ್ಕೆಗಳು ಇರುವಾಗ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡುವ ನಕ್ಷತ್ರ

ಧಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅವಕಾಶವು ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಿಂದು ಮಾತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಆಚೆಯಲ್ಲಿರುವಂಥ ಕೋಟ್ಯಾವಧಿ-ಸೂರ್ಯಗಳೂ, ಗ್ರಹಗಳ-ದುರ್ಬೀನಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಗೋಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ.

ಸಿದ್ಧನಾಥ ವಾಚನ ಮಂದಿರ
ಮೊರಬ. ಜಿ. ಧಾರವಾಡ.

ಅವಕಾಶ.

೧ ಅವಕಾಶವೆಂಬುದು ಒಂದು ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಅವಕಾಶವೆಂತಲೂ, ಸಾಪೇಕ್ಷ ಅವಕಾಶವೆಂತ ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧವು.

೨ ಕೇವಲ ವಿಸ್ತಾರ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅವಕಾಶವೆಂಬರು. ಇದಕ್ಕೆ ಮರ್ಯಾದೆಗಳಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವದೂ ಗುಣವಿಶೇಷವಿಲ್ಲ. ಅದರ ಗುಣ ಒಂದು ಉಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

೩ ಅಸ್ವತಂತ್ರ ಅವಕಾಶದ ಎರಡು ಭಾಗಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಾಪೇಕ್ಷ ಅವಕಾಶವೆಂಬುವರು.

ವಸ್ತು.

೧ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಅಥವಾ ದುರ್ಬೀನು-ಸಾಧನದಿಂದ ಗೋಚರವಾಗುವಂಥ ಯಾವತ್ತು ಸೃಷ್ಟ

ಪದಾರ್ಥಗಳೇ ವಸ್ತುಗಳೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

೭ ಪರಮಾಣುವೆಂಬ ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮಕಣಗಳು ಒಂದು ನಿಯಮಿತವಾದ ಆಕಾರವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಕೂಡಿ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೮ ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಂಥ ಕೆಲವು ಪದಾರ್ಥಗಳು ದೃಶ್ಯಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ದೃಶ್ಯತ್ವವು ಪ್ರಕಾಶವನ್ನಾಂತವುಗಳಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗದಿರುವ ಗುಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಬೇರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹವೆಯು ಈ ವಿಧದ ವಸ್ತುವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅತಿ ಕಠಿಣವಾದ ಕೆಲ ವಸ್ತುತ್ವವು ಯಾವ ಸ್ಥಾ[illegible] ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೋ ಅಕ್ಕೋ ಇದರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

೯ ಯಾವ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪರಮಾಣುಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಕೂಡಿ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆಯೋ ಅದು ಆಕರ್ಷಣವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ಶಕ್ತಿಯು ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಕೆಲವು ಪದಾರ್ಥಗಳು ಬೇರೆ ವಿಶೇಷಕಾರಣಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಸ್ವೋತ್ರ[illegible]-

ಶ್ಯಾಸವೆ. ಪ್ರತ್ಯಾಕರ್ಷಣವೆಂದರೆ ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದರಿಂ ದ ದೂರಪಡಿಸುವ ಗುಣ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಣದಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದೇನೆಂ ದರೆ, ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಉಷ್ಣತೆಯ ಪ್ರತ್ಯಾಕರ್ಷಣಗುಣದಿಂ ದ ಒಂದರಿಂದೊಂದು ದೂರಾಗುತ್ತವೆ.

೧೦ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯೂ, ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಯಾವತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳೂ ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮವೂ, ಅನಶ್ವರವೂ (ನಾಶವಾಗದಂಥ) ಆದ ಪರಮಾಣುಗಳಿಂದಲಾಗಿರುತ್ತವೆ; ಈ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಜ್ಞಾನದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಇದುವರೆಗೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿದವುಗಳೇ ಆಗಲಿ, ಅಥವಾ ಮುಂದೆ ತಿಳಿಯುವಂಥವೇ ಆಗಲಿ. ಆ ಪರಮಾಣುಗಳು ವಿಶ್ವಾಕರ್ಷಣದಿಂದ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಅಂಟಿಕೊಂಡು ತರತರದ ಆಕಾರವೂ ಮಹತ್ವವೂ ಉಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೧೧ ಈ ಪರಮಾಣುಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಉಷ್ಣತೆಯ ಮಾಣದಿಂದ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಆದದರಿಂ ಆ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ೩ ಪ್ರಕಾರಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ವು ಯಾವವೆಂದರೆ, ಅಪ್ರವಾಹಿ, ಪ್ರವಾಹಿ, ವಾಯುರೂಪಿ. ಕಲ್ಲು ಅಪ್ರವಾಹಿ, ನೀರು ಪ್ರವಾಹಿ, ಹವೆ ವಾಯುರೂಪಿ. ಪ್ರವಾಹಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಾಣುಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳ ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಾಡದ

ಹಾಗೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರವಾಹಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಒಂದರಮೇಲೊಂದು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲದೆ ತಿರುಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ವಾಯುರೂಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಅಗಲಿದವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೨) ಆಕರ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರೋತ್ಸಾರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಆಂತರದ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಗಳಾಗುವುದರಿಂದ ವಸ್ತುಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಭೇದಗಳುಂಟಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವು ಯಾವವೆಂದರೆ, ಸಚ್ಛಿದ್ರ, ಘನ, ಕಠಿಣ, ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ, (ಮಣಿಯುವಂಥಾದು), ನಿಃಸತ್ವ (ಕುಂಟೆಯಂಥಾದು), ಘನವರ್ಧನೀಯ (ಸುತ್ತಿಗೆಯಿಂದ ಬಡಿದರೆ ಹಿಗ್ಗುವಂಥಾದು), ತಾಂತ್ರಿಕ (ತಂತಿಯಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವಂಥಾದು), ಜಿಗಟು.

೩) ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳೂ, ಪ್ರಕಾರಗಳೂ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನಿರ್ಜೀವಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಸಜೀವತ್ವಪಕ್ಷವುಂಟು. ಸಜೀವತ್ವವೆಂದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಯುಕ್ತತ್ವವು. ಕೆಲಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳುಂಟು. ಆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ದ್ವಾರದಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಕೋಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ವನಸ್ಪತಿಕೋಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಣಧಾರಣಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಕೃತ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತ-

Historical Extracts

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು.

ಅಲ್ಕೆಮಿ, ಅಥವಾ ಕಿಮಯಾ ಅಂದರೆ ಬೇರೆ ಧಾತುಗಳಿಂದ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ವಿದ್ಯೆ - ಜನರು ಹೇಳುವ ಪುರಾತನವಾದ ದಂತಕಥೆಗಳನ್ನು ನಂಬಿದರೆ ಈ ವಿದ್ಯೆಯು ಬಹಳ ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಿಂದಲೂ ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ರೋಮರನ ಕಾಲದಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೦೦ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಅದರ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಬಹು ಸ್ವಲ್ಪ ಜನರು ಮಾತ್ರ ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ಲಿನಿಯೆಂಬ ಇತಿಹಾಸಕರ್ತನು ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ, ರೋಮಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ರಾಜನಾದ ಕಾಲಿಗುಲಾಯೆಂಬವನು ಸುಂಬಳಮಾರದಿಂದ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಆಕಾರವನ್ನು ಮೊದಲನೆ ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚಿದ ಯಾರು ಮಾಡಿಸಿದವ. ಕ್ರಿ.ಶ. ದಲ್ಲಿ ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಲಾಭಕ್ಕಿಂತ ಖರ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾದದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು. ಈಜಿಪ್ತದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಬಂಗಾರ ವಿದ್ಯೆಯಿತ್ತೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚಿದವರು ಅರಬಸ್ಥಾನದವರಂತೆ. ಕ್ರಿಸ್ತಶಕದಲ್ಲಿ ಎಂಟನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಜಾಬರನೆಂಬ

ವನು ಸುಕೃತಿಯನ್ನು ನಡಿಸಿರುವಾಗ ತನಗಾದ ಅನುಭವಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದನು. ಅವನು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಚಿನ್ನ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಖಲೀಫನಿಗೆ ತಂದು ತೋರಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಒಂದು ಕೆಂಪಿನದೂ, ಬಿಳಿದೂ ಆದ ಪುಡಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದೆನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಅವನು ರಾಯಲ್ ಸೊಸಾಯಿಟಿಯಂಥಾ ಸಮಾಜದವಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟನಾದದ್ದರಿಂದ ಆ ಸಮಾಜದವರು ಸುಕೃತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮೆದುರಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿತೋರಿಸಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗಡಿಪಾರ ಮಾಡಲಾದೀತು, ಎಂದು-ಅವನಿಗೆ ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ವಿಷತಿಂದು-ಸತ್ತನು. ೧೭೮೨.

ಅಲ್ ಕುರಾನ್, ಅಂದರೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಧರ್ಮಸ್ಥಾಪಕನಾದ ಮಹಮ್ಮದನಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕುರಾನವು. ಕ್ರಿ.ಶ.೬೧೦ನೇ ವರ್ಷದ ಸುಮಾರಿಗೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದು ಬಹು ಸರಸವಾದ ಅರಬಿ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬರೆದಿರುತ್ತದೆ. ಮುಸಲ್ಮಾನರು (ನಾವು ನಮ್ಮ ವೇದಗಳ ಹಾಗೆ) ಈ ಪುಸ್ತಕವು ದೇವರಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಗ್ಯಾಬ್ರಿಯಲ್ ಎಂಬ ದೇವದೂತನು ಇದನ್ನು ಮಹಮ್ಮದನಿಗೆ ತಂದು ಕೊಟ್ಟನು

ಎಲ್, ನೈಲ (ಬ್ರಾಕ್ಷಾಕನು) ಎಂಬ ಮಧ್ಯಗ್ರೀಕ ಜನರ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟನಾ ಬಾಕಸ್ ಎಂಬವನಿಂದ ತಯಾರು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವೆಂದು ಕಥೆಯುಂಟು.

ಅಲೆಗ್ಝಾಂಡ್ರಿಯಾ - ಇದರ ಕೋಟೆಯು ಅಲೆಗ್ಝಾಂಡರ ದಿಗ್ರೇಟ ಎಂಬ ಗ್ರೀಸ್ ದೇಶದ ಬಹು ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾದ ಅರಸನಿಂದ ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವ ೩೩೨ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದರ ಸುತ್ತಳತೆ ೬ ಮೈಲು. ಈ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಜುಲಿಯಸ್ ಸೀಝರನ ಸಂಗ್ರಾಮ ಪಟ್ಟದವರಾಯು ಕ್ರಿ.ಶ. ೬ಮುಂಚೆ ೪೦ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಿ, ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಇಜಿಪ್ತ ದೇಶದ ಅರಸರುಗಳ ಬಹು ದೊಡ್ಡದಾದ ಪುಸ್ತಕಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ೪೦೦೦೦೦ ಕೈಬರಹದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟನು. ಸನ್ನ ೬೪೩ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಾರಾಸೀನ್ ಎಂಬ ಜನಾಂಗದವರು ಪಾಪವ ಪಟ್ಟಣ ಕೈವಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇದರಲ್ಲಿರುವ ೬ನೇ ಪುಸ್ತಕಾಲಯದೊಳಗಿನ ೭೦೦೦೦೦ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ... ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ತಮ್ಮ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ನೀರು ಕಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ೧೧೦೦೦೦೦ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹೊಂದಿದ್ದು ಜಗತ್ತಿನ ಸುಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಹು ದುಃಖಕರವಾದ ಸಂಗತಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯ

ವನು ದುಷ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಡಿಸಿರುವಾಗ ತನಗಾದ ಅನುಭವಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದನು. ಅವನು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಬಿನ್ನ ಮೋಡಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಮಲಿಗೆ ತಂದುತೋರಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಒಂದು ಕೆಂಪದೂ, ಬಿಳಿದೂ ಎಂಬ ಪುಡಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದೆನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಅವನು ಕಾಯಲ್ ನೋಸ್ಟಾಯಿಟೀಯೊಂಬುವ ಮಾಜನವಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟವಾದದ್ದರಿಂದ ಆ ಮಹಾಜನವರು ದುಷ್ಕೃತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮೆದುರಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿತೋರಿಸಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗಡಿಪಾರ ಮಾಡಲಾದೀತು, ಎಂದು-ಅವನಿಗೆ ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ವಿಷತಂದು-ಸತ್ತನು. ೧೭೮೨.

ಅಲ್ ಕುರಾನ್, ಅಂದರೆ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥವಾದ ಮಹಮ್ಮದನಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕುರಾನವು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೬೧೦ ನೇ ವರ್ಷದ ಸುಮಾರಿಗೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದು ಬಹು ಸರಸವಾದ ಅರಬಭಾಷೆಯಿಂದ ಬರೆದಿರುತ್ತದೆ. ಮುಸಲ್ಮಾನರು (ನಾವು ನಮ್ಮ ವೇದಗಳ ಹಾಗೆ) ಈ ಪುಸ್ತಕವು ದೇವರಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಗ್ಯಾಬ್ರಿಯಲ್ ಎಂಬ ದೇವದೂತನು ಇದನ್ನು ಮಹಮ್ಮದನಿಗೆ ತಂದು ಕೊಟ್ಟನೆ

ಎಲ್,ಸ್ಪೈನ (ಫ್ರಾನ್ಸಾಕರು) ಎಂಬ ಮಧ್ಯಸ್ಥತ್ರೀಕ ಜನರ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟನಾ ಟಾಕನ್ ಎಂಬವನಿಂದ ತಯಾರು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವೆಂದು ಕಥೆಯುಂಟು.

ಅರೆಸ್ ಥಾಂಟ್ರಿಯಾ - ಇದರ ಕೋಟೆಯು ಅರೆಸ್ ಥಾಂಪದಿದ್ದೇಟ ಎಂಬ ಸ್ಪೇನಿ ದೇಶದ ಬಹು ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾದ ಅರಸಿನಿಂದ ಕ್ರಿ.ಮು. ೩೩ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದರ ಸುತ್ತಳತೆ ೬ ಮೈಲು. ಈ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಜುಲೇಯಸ್ ಸೀಸರ್ ಎಂಬ ರೋಮ ಪಟ್ಟದ ದೊರೆಯು ಕ್ರಿ.ಶ.ಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ-೪೭ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಿ, ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಇಡೀ ಪ್ರದೇಶದ ಅರಸರುಗಳ ಬಹು ದೊಡ್ಡದಾದ ಪುಸ್ತಕಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ೪೦೦೦೦೦ ಕ್ಕೆ ಬರಹದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟನು. ಸನ್ನ ೬೪೦ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಾರಾಸೀನ್ ಎಂಬ ಜನಾಂಗದವರು ಈ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕೈವಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇದರಲ್ಲಿರುವ ೨ನೇ ಪುಸ್ತಕಾಲ ಕಾಲಯದೊಳಗಿನ ೭೦೦೦೦ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ೬ ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ತಮ್ಮ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ನೀರು ಕಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ೫೧೧೦೦೦೦೦೦ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹೋದದ್ದು ಜಗತ್ತಿನ ಸುಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಹು ದುಃಖಕರವಾದ ಸಂಗತಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯ

ತತ್ತ್ವ:

ಕೋಲ್‌ಬ್ರೂಕ್, ಇಂದಿಗೆ ಸುಮಾರು ಗಣಿತ-ಕುಗಣಿತ ವೃತ್ತಾ

ದಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುವುದು. ತಾವು

ಕೆಂಪು ಸಾವಿರವನು ಸಾವಿರ ನೇ ವರ್ಷ ದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ

ಕುಗಣಿತ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದನು. ಇವನು ಕುಗಣಿತವನ್ನು

ತೃಪ್ತಿದಾಯಕವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಸಾವಿರದ ನೂರನ್ನು

ಸಂವತ್ಸರ ವರ್ಷ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿತ ಎಂದು ಸುಮಾರು

ಗಣಕ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಯವನ ಸಾವಿರದ ನೂರ ಮೊದಲಿಗೆ ಕುಗಣಿತ

ದಲ್ಲಿ ಥೀನ ಮನಸ್ಸಿನ ದೀಕ್ಷಿತ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನು, ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

ಸಾವಿರದ ನೂರನು ಶ್ರೀ ಪ್ರಕಟವಾದ ಅಂಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ

ರಚಿಸಿದನು ೧೫೫೦

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅಂದಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ - ನ್ಯಾಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ

ಮತ್ತು ಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ ಸಾವಿರ ವರ್ಷದಿಂದ ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಂದೆ ಸ್ಪಷ್ಟ. ಕುಬೇರ ದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೊರೆತ ಆಕೃತಿ

ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗ್ರಂಥ ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರಸ್ತುತ: ಅಧ್ಯಯನ ಶಾಸ್ತ್ರ

ವನು ಕುಬೇರನ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ, ನ್ಯಾಯದ ಪ್ರದೇಶದ

ఇతిహాసవన్నుత్రిశ-క్షేమంచే యున్న సంస్కృత
బరిదను. ఫినీషియను, హీబ్రూ

హీబ్రూవర్ణమాలికయందలి అక్షరములెన్ని. అవి-
షే; ఆదక్షిణులనుండి వ్రాయుచున్నారు; ఆదక్షి-
ణయూరోపీయులు వ్రాయుచున్నారు. హీబ్రూవర్ణమా-
లికయందిని ఫినీషియను వర్ణమాలయందు పుట్టినది
తక్కువ దేశములయందు వచ్చినదేశములు ఫినీషి
యను వర్ణమాలయందునుండి, గ్రీకు-క్షేమం
చే- అందులో అక్షరములున్నవి. అవి యేవనం
దరి—

A, B, Γ, Δ, I, K, Λ, M, N, O, Π, P, Σ, T, Y,

ఈ అక్షరములు మొదట ఫినీషియనుల, అక్షర
ములయందు వ్రాయబడినది. ఇప్పుడు అక్షరములు, ఉత్తరము
లుగా వ్రాయబడినవి అక్షరములు ప్రత్యేకముగా-
గాఁ గూడవు. అవి రోమను అక్షరములు-
వను Φ, X, Ψ, Ω అను అక్షరములు గ్రీకు-క్షేమం
చే ముందుగ వచ్చినవి. రోమను ఇంకా
ఒక నల్గు. గ్రీ-క్షేమంచే ఇంకా అక్షరమాలిక

Z, Ψ, H, ಔ, ಈ ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದನು. ಈ ಅ
ಕ್ಷರವು ಕ್ರಾಗೆ ಬಂತೋ ತಿಳಿಯದು. ಗ್ರೀಕ ವರ್ಣಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ
ಕ್ರಿ. ಶ. ಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ೭೮೦ನೇ ವರ್ಷದವರೆಗೆ ೧೬ ಅಕ್ಷರಗಳಿದ್ದವು.
ಆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ೨೪ ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ಅಯೋನಿಕ್ ವರ್ಣಮಾಲೆಯು
ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂತು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳ ವರ್ಣಮಾಲೆಯ
ಅಕ್ಷರಗಳು ಇಷ್ಟಿಷ್ಟೆಂದರೆ.

ಇಂಗ್ಲಿಶ ೨೬	ಜರ್ಮನ ೨೬
ಫ್ರೆಂಚ „ „ ೨೩	ಸ್ಲೆವೋನಿಕ ೨೭
ಇತಾಲಿಯನ್ „ ೨೦	ರಶಿಯನ್ „ „ ೪೧
ಸ್ಪೆನಿಶ್ „ ೨೭	ಲಾಟಿನ್ „ „ ೨೨
ಗ್ರೀಕ್ „ ೨೪	ತುರ್ಕಿ „ „ ೩೩
ಹೀಬ್ರೂ „ ೨೨	ಸಂಸ್ಕೃತ „ „ ೫೦
ಅರಾಬಿಕ್ „ ೨೮	ಚೈನಿ „ „ ೨೧೪
ಪರ್ಶಿಯನ್ „ ೩೨	೦

ಅಲ್ಲದೆ ಕಿಂದರೆ ಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂತು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ
ಆಸನವು — ಇವುಗಳನ್ನು ಸೀಕ್ವ್ ಟ್ರೈಯಾಂ ವನೆನ್ಸೇ ದೇ
ಶದಲ್ಲಿ ಜುಪಿತರನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಿ. ಶ. ಕ್ಕೆ

ಮುಂಚೆ ೧೫೫೬ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡಿದನು. ಇ
ವನೇ ಲಗ್ನದ ನವತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪ್ರವರ್ತಿಪಡಿಸಿದನು.
ಇವನು ನಿಜಪ್ರದೇಶದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿ
ಆರಾಧಿಸುವ ನವತೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದನು.

Viveka Chintamani.

ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮಣಿ.

ಪ್ರಮಾಣಶಾಸ್ತ್ರಗಳು.

ಅನಂತರದೊಳ್ಗಾ ಪರಮೇಶ್ವರನಿರ್ಮಿತಮಾದ ಚೇತನಾಚೇ-
ತನರೂಪಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ। ಭೋಗಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಮಾಗಿ ಜೀವಕೋಟಿ
ಪ್ರವರ್ತಿಸು ತರ್ಕವಾದಿಗಳಿಗಭಿಮತವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಾ
ವಾವವೆಂದೊಡೆ ಮೊದಲು ಮುಖ್ಯಪ್ರಮಾಣವಾದ ಋಗ್ವೇ
ದ। ಸಾಮವೇದ। ಅಥರ್ವಣಾವೇದವೆಂಬಿವೆಲ್ಲಯುಂ ಭುವಂ
ದೀಶ್ವರಪ್ರಣೀತವೆಂದು ಪೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರ್ದನಾಲ್ಕುವೇ
ದಂಗಳವುಗಳಲ್ಲಿ॥.

ವೇದಪ್ರಭೇದಗಳು.

ಋಗ್ವೇದವಿಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಭೇದಮಾಗಿಹುದು। ಯಜು

ವೇದವು ನೂರೊಂದು ಭೇದವಾಗಿಹುದು| ಸಾಮವೇದವು ಸಾವಿರಭೇದವಾಗಿಹುದು| ಅಥರ್ವಣವೇದವು ನವಭೇದವಾಗಿರ್ಪುದು॥

ವೇದವಾಕ್ಯಸ್ವರೂಪ

ಮತ್ತಮಾ ವೇದಂಗಳಾದೊಡೆ| ವಿಧಿವಾದ| ಅರ್ಥವಾದ| ಮಂತ್ರವಾದ| ನಾಮಧೇಯಂಗಳೆಂಬ| ನಾಲ್ಕುಭೇದದಿಂ ಸಮಸ್ತ ಧರ್ಮಂಗಳಂ ಬೋಧಿಸುವವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಮನುಷ್ಯರ್ಗಳ್ಗೆ ವಿಶೇಷಧರ್ಮದಿಂ ತಿಳುಹಿಸಿ| ಧರ್ಮವೇ ಮಾತ ಲಕ್ಷ್ಯದೆಂಬುದೇ ವಿಧಿವಾದವೆನಿಸುವದು| ಸಂತಿಗಳಂತೆ ಅನ್ಯಯಾರ್ಥ ಮಂತ್ರಾಂಗಾದಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ತುತಿ ಅರ್ಥವಾದವೆನಿಸುವದು| ಆಚಾರ್ಯವಂತೆ ಮಾತೆ ಲಕ್ಷ್ಯದಂತೆ ಸ್ತೋತ್ರದ ಮಂತ್ರವಾದವೆನಿಸುವದು| ಜನನೀ ಜನಕರಂತೆಯೂ ನಾದಿಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಂ ಪೇಳ್ವುದೇ ನಾಮಧೇಯ ಮಕ್ಕುಂ॥

ವೇದಾಂಗಗಳು.

ಮತ್ತಮಾ ವೇದಕ್ಕೆ| ಪಾದ| ಹಸ್ತ| ಮುಖ| ಘ್ರಾಣ| ನೇತ್ರ ಶ್ರೋತ್ರಂಗಳೆಂದ ಕ್ರಮದಿಂ| ಛಂದಸ್ಸು| ಕಲ್ಪ| ವ್ಯಾಕರಣ| ಶಿಕ್ಷೆ| ಜ್ಯೋತಿಷ| ನಿರುಕ್ತಿ| ಗಳೆಂಬವೆ ಷಡಂಗಂಗಳವುಗಳಲ್ಲಿ ಛಂದಸ್ಸೇ ಮಂತ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ತ್ರಿಷ್ಟುಪು ಮೊದಲಾದ ಛಂದ-

ಸ್ತ್ರಗಳಿಂದನುಷ್ಠಾನಕ್ರಮಗಳಂ ಪೇಳುವದು। ಕಲ್ಪವೇ ಆಶ್ವಲಾಯನಸೂತ್ರ, ಬೋಧಾಯನಸೂತ್ರ, ಆಪಸ್ತಂಬಸೂತ್ರಾದಿಸೂತ್ರರೂಪವಾದ ಯಜ್ಞಪ್ರಯೋಗಾದಿಗಳಂ ಕಲ್ಪಿಸುವದು। ವ್ಯಾಕರಣವೇ ವೈದಿಕಶಬ್ದಸಿದ್ಧಿಯಂ ಸಮರ್ಥಿಸುವದು। ಶಿಕ್ಷೆಯೇ ಉದಾತ್ತಾನುದಾತ್ತಸ್ವರಿತ ಪ್ರಚಯಂಗಳೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಧಸ್ವರಕರಣಪೂರ್ವಕಮಾಡಪದಪಾಠಕ್ರಮದಿಂ ವೇದಾಧ್ಯಯನಾದಿಕವಂ ಶಿಕ್ಷಿಸುವದು। ಜ್ಯೋತಿಷವೇ। ಲಗ್ನ। ತಿಥಿ। ನಕ್ಷತ್ರ। ಯೋಗ। ಕರಣಾದಿಗಳಿಂ ವೈದಿಕಕರ್ಮಂಗಳಿಗೆ ಕಾಲಂಗಳಂ ತಿಳಿಪುವದು। ನಿರುಕ್ತಿಯೇ ವೈದಿಕಶಬ್ದನಿರ್ವಚನಮಂ ನಿಯಮಿಸುತ್ತಿರ್ಕುಂ॥

ಉಪಾಂಗಗಳು

ಬಳಿಕ। ಮೀಮಾಂಸೆ। ನ್ಯಾಯ। ಪುರಾಣ। ಸ್ಮೃತಿಗಳೀ ನಾಲ್ಕುಂ ವೇದಗಳಿಗೆ ಉಪಾಂಗಂಗಳು ಇವುಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮುಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಿರ್ಪ್ಪುವು॥

ಉಪವೇದಗಳು

ಬಳಿಕ। ಆಯುರ್ವೇದ। ಅರ್ಥವೇದ। ಧನುರ್ವೇದ। ಗಾಂಧರ್ವವೇದಂಗಳೀ ಇವೇ ಉಪವೇದಚತುಷ್ಟಯಂಗಳಪ್ಪುವುಗಳಲ್ಲಿ। ಆಯುರ್ವೇದವೇ। ವ್ಯಾಧಿನಿದಾನ। ವ್ಯಾಧಿಚಿಕಿತ್ಸೆ। ಮಂತ್ರೌ-

ಷಧಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳಿಂದ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯಾದಿಗಳಂ ತೋರಿಸುವದು। ಅಥರ್ವವೇದವೇ। ದಕ್ಷಿಣೆ। ಆಜ್ಯ। ಚರು। ಉಪಹಾರಾದಿಗಳಂ ಸಂಪಾದಿಪುದರಿಂ ಧರ್ಮಾದಿಚತುರ್ವರ್ಗ ಸಾಧನಮಾನಿಪದು। ಧನುರ್ವೇದವು ಶತ್ರುಜಯಾರ್ಥಮಾಗಿಯೇ ಮಂತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಯೋಗಾದಿಗಳಂ ಕಲಿಸುವದು। ಗಾಂಧರ್ವವೇದವು ಸಾಮವೇದಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಗಮಪದನಿ ಯೆಂಬ ಸಪ್ತಸ್ವರ ಸಂಕೇತ ಪ್ರಬಂಧಗಳುಂ ಸಂಭಾವನಾತ್ಕ

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುವದು.

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತ. ೩ ಸಂಚಿ. ೬೨.

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ಜೂನ ೧೮೬೮.

Education.

ಶಿಕ್ಷಣವು.

೧ ನೇ ಭಾಗ.

ಬುದ್ಧಿತತ್ವಜ್ಞಾನವೂ, ನೀತಿತತ್ವಜ್ಞಾನವೂ, ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಆವಶ್ಯಕವಾದಷ್ಟು ಬೇರೆಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಗತ್ಯವಾದದ್ದು; ಆದರೆ ಅದು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭೂತಭವಿಷ್ಯದ್ವರ್ತಮಾನಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದೇ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವೆಂಬದರ ಪೂರ್ಣವಾದ ಅರ್ಥವು. ಸಾರಾಸಾರವಿಚಾರದಿಂದ ವಿದ್ಯಮಾನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ; ಸ್ಮರಣದಿಂದ ಪೂರ್ವಕಾಲಸ್ಥಿತಿಯು ಜ್ಞಾಪಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ತರ್ಕಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮುಂದಿನ ಸಂಭಾವ್ಯಸ್ಥಿತಿಯು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಅಭ್ಯಾಸ..

ನ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬಹು ವಿರಳವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೋ, ಅಷ್ಟೇ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನಾವು ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮುಖವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೋಡುತ್ತೇವೆ, ಅದರೊಳಗಿನ ಯಂತ್ರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಯಂತ್ರವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದವನು ಅದರ ರಚನೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದು ಅಗತ್ಯವು. ಶಿಕ್ಷಣವು ಮನುಷ್ಯನ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಜಾಗ್ರತಿಪಡಿಸುವದನ್ನೂ, ಸ್ಥಿರಪಡಿಸುವದನ್ನೂ, ಬಯಸುತ್ತದೆ, ಹಾಗಾದರೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರಕಾರವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎಂದರೆ ಮೇಲಿನದೆಂದು, ಅದರೊಳಗಿನ ಸ್ವಭಾವದ ಸಿದ್ಧಿ ದರ್ಶನವಾಗಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣವು ನಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವ ಗುಣಗಳ ತತ್ವವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಮನುಷ್ಯನ ಅಂತ್ಯವು ದೇವರ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಜಾಗ್ರತೆಗೂ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಗೂ ಸ್ಥಾನಿರುವ ಶಕ್ತಿಗಳು ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮನಸ್ಸು ತನ್ನನ್ನೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡುವ ಸಾಹಸವು ಅದರ ಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಮಹತ್ವದವಾದ-

ಯುತ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿ ಸುತ್ತಲಿರು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಅದರ ಪ್ರವಾಹವನ್ನೇ ನಾವು ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿಕಳೆಗಳೆಲ್ಲ ಬಾಲಕರಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ, ಅದರೆ ಅವು ಅಂಕುರರೂಪವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯನು ಬಾಲಕರಿಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಅವನು ಅವರ ಸುಖದುಃಖಗಳ ಭಾಗಸ್ಥನಾಗಬೇಕು. ಅವನು ಅವರಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ, ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡುವ ಸ್ವಭಾವವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕು. ಅವನು ತಾನೇ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ತನಗಾದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನೆನಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಇಂಥಾ ತರಶಿಕ್ಷಣದ ಫಲವು ಹೀಗಾಗುವದೆಂದು ಅವನಿಗೆ ತತ್ಕಾಲವೇ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ ನಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದಿಂದ-ವಿದ್ಯಮಾನ ಕಾಲವರೆಗೂ ನಾವು ಮಾಡಿದ ಅಸಂಖ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಆಲೋಚನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಸಾಧನ ನಮ್ಮ ಸಾಂಪ್ರತದ ವರ್ತನವನ್ನು, ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಹೊಗಲಕ್ಷ್ಯಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರ

[illegible] ಯುಸು ಕುರಿತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚಟಿಗೆ [illegible]

ಪಡುತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯ ವಿಚಾರಗಳು.

ನಾವು ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗ ನಮಗೆ ಆನಂದಕರವಾದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೆವು, ದುಃಖಕರವಾದದ್ದನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಹೊ[illegible]ವುಳ್ಳ ಪದಾರ್ಥಗಳು ನಮಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದುವು, ಕುರೂಪಿಯಾದವುಗಳಿಗೆ ನಾವು ಅಂಜುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಿರುಪದ್ರವಿಗಳಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವರನ್ನು ಕಂಡು ನಾವು ಅಂಜನಡುಗುತ್ತಿದ್ದೆವು, ಮತ್ತು ಅಂಥಾ ಭಯಪಡಿಸುವ ಸಂಗತಿಗಳು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಮಗೆ ಕ್ಲೇಶಕೊಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದೆವು, ಅವುಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ, ರಚನೆ, ಉಪಯೋಗ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಬಹು ಆತುರಪಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಸರಳವಾದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕಲಿಯ ಹೇಳಿ ದಂಡಿಸುವಂಥ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ನೋಡಿ ನಾವು ಬಹು ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದೆವು, ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಜ್ಞಾನಸಂಶೋಧವಾಗಿ ಕಲಿಯುವಷ್ಟೆಲ್ಲ ಸ್ಥಿತಿಮಾಡದಂಥ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ನಾವು ಬಹಳ ಮೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಈ ಸಂಗತಿಗಳು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ನೆನಪಾಗುತ್ತವೆ.

ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಹಾಗೆ ನಾವು.

ಾಗಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು; ಚಿಣಿಫಣಿ, ಚೆಂಡು, ಬುಗುರಿ ಮೊದಲಾ
ದವುಗಳು ನಮಗೆ ಬಹು ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದವು; ಅರಸರು, ಪ್ರಜೆ
ಗಳು, ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳು, ಗುರುಶಿಷ್ಯರು ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಬುದ್ಧಜನ
ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು, ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿ ನಾವು ಆ
ಡುತ್ತಿದ್ದೆವು; ರಮ್ಯವಾದ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವುದಕ್ಕೆ
ಸುಂದರವಾದ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಕೊಯಿದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಬ
ಹು ಪ್ರೀತಿಪಡುತ್ತಿದ್ದೆವು; ಪಶುಪಕ್ಷ್ಯಾದಿಗಳ ಜಾತಿಭೇ
ಆಹಾರ, ಗುಣ, ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದ
ಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಾಸಿಗರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದೆವು; ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಆಕಾಶವನ್ನ
ಸುಂದರವಾದ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸರೋವ
ಗಳನ್ನೂ ವೇಗವುಳ್ಳ ನದಿಗಳನ್ನೂ, ಭವ್ಯವಾದ ಪರ್ವತಗಳ
ನೋಡಿ ನಾವು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿದ್ದೆವು; ಒಂದೊಂದ
ವೇಳೆ ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಅನೇಕವಿಧದ ಪದಾರ್ಥ
ಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸುವುದರ
ನಿಮಗ್ನರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದೆವು; ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದ ಗ್ರಂಥಪಾಠಗ
ನ್ನು ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಬಹಳ ಬೇಸರಪಡುತ್ತಿದ್ದೆವು;
ದರೆ ಇಂಥಾ ಪಾಠಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳ ಕಥೆಗ
ನ್ನು, ಹುಡುಗರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಮೆಚ್ಚ

ತ್ತಿದ್ದೆವು ; ನಮಗೆ ಯಾರು ಯಾನು ಹೇಳಿದರೂ ಅದು ನಿಜವೆಂದು ನಾವು ನಂಬುತ್ತಿದ್ದೆವು ; ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ದಿವಸಗಳು ಬೇಗ ಹೋಗಲೆಂತಲೂ, ಹಿರಿಯರ ಹಾಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಬೇಕೆಂತಲೂ ನಾವು ಬಹಳವಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು ; ಹಬ್ಬಗಳ ಜಾತ್ರೆಗಳೂ ಯಾವಾಗ ಬರುವವೆಂದು ನಾವು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆವು ; ಈ ಸಂಗತಿಗಳು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ನೆನಪಾಗುತ್ತವೆ.

ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ದಿವಸಗಳು ತೀರಿದನಂತರ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಿ ಸ್ವತಂತ್ರದಿಂದ ವಿಚಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು; ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಠಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮತ್ತು ಅದ್ಭುತ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು, ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು ನಾವು ಆಲೋಚಿಸಿ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಈ ಸಂಗತಿಗಳೆಲ್ಲ ನಮಗೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತವೆ

ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಅತಿ ಚಪಲವಾದ ಪೂರ್ವವಯಸ್ಸಿನ ಕಾಲವು ಆಗಿ ಹೋದನಂತರ ಈ ಗೃಹಸ್ಥಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಮಗೇನು ಬಂದಿದೆ! ಪ್ರಪಂಚ ಈಗ ಆಶೆಯ ತೋರಿಕೆಗೆಲ್ಲ ನರಳಿ ಹೋದವು. ಈಗ ನಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯದ ಸೊಬಗು-

ಗಳೆಲ್ಲ ಹಿಂದಾಗಿ ಹೋಗಿ, ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ಜನತೆಯ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ
ರವಾದ ನಿಜಸ್ವರೂಪವೇ ಮಾತ್ರ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಾಗುತ್ತ
ದೆ. ನಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದ ಜೊತೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಈಗ ಚಿರನಿದ್ರೆ
ಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ; ಇನ್ನವರು ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಲ್ಲಾನಿ-
ಗತನವಸ್ಥೆಯ ಮರಳು ಬಿಟ್ಟು ಈಗ ನಮ್ಮನ್ನಾಗಿ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ
ಯೂ ಕ್ಲೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಮುಳುಗಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ನಾವು ಮಾತಲ-
ಕದ್ದು ಏನು? ಉದ್ಯೋಗವೂ ಚಿಂತೆಯೂ, ಸಂತೋಷ
ಕಯೇನು ಇಲ್ಲ;

ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಪೂರ್ವವಯಸ್ಸನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋ
ಚಿಸುವವರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಅನೇ-
ಕ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಸಂಗತಿಗಳು ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತವೆ.

Shabdamanidurpana.

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವು

ಪವನಸ್ತೋಳ್ಳ ಮಾಸಂಖ್ಯೆಯೊಳ್ ಕ್ರಂ
ಪ್ರವಹರಿಕಂ ವರ್ತಮಲ್ಲ ಬಿತ್ತಂ ದರ್ಶಂ॥
ಭುವಿಕದಂ ತಂ ನಿರೆಬಂ
ದುವಿಕಲ್ಪ ಬತ್ತ ಮಾರ್ಗಲೋಪಮಹಾರ್ಧಂ
ಗ

ಅರ್ಥ — ಆಪು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವಿಷಯಮಾದ ಪವರ್ಣಂಗಳ್ (ಪ
ರಿಮಾಣವಾಚಕದಲ್ಲಿ) ಸಂಖ್ಯೆಯೊಳ್ಗಂ ವರ್ತ್ತಮಕ್ಕುಂ. ಅವ
ಕಾರಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಬಕಾರಮಕ್ಕುಂ. ಅಕಾರಾಂತಮಾದವೆಯಾ
ಬಿಂದು ವಿಕಲ್ಪದಿಂದಕ್ಕುಂ, ಬಕಾರಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಂ ಲೋಪಮಕ್ಕುಂ.

ಉದಾ. — ಪವರ್ಣಂಗಳ್ ಅಕಾರಕ್ಕೆ, ಎಲ್ಲವರ್ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ,
ಮೂವತ್ತ ಮೂವರ್, ಹುವರ್, ನೂರ್ವರ್, ಅವರ ಬಕಾರಕ್ಕೆ
ಅನಿಬರ್, ಇನಿಬರ್, ಏಬರ್, ಇಬರ್, ನೆರೆದರುಮಗಳ್-
ನಿಬರುಮಂ ಕಾದಿಗಳ್ಲಿ ನೂರ್ವನೆಪ್ಪಾರ್. ಅಕಾರಾಂತ
ಬಿಂದುವಿಗೆ, ಪಲಂಬರ್, ಕೆಲಂಬರ್, ವಿಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಪಲಬರ್, ಕೆಲ
ಬರ್ ಬಕಾರಲೋಪಕ್ಕೆ, ಪಲರ್, ಕೆಲರ್,

ಪವರ್ಣಂ ಸೂಚಿಪ ಸಂಖ್ಯೆಯ
ನವಿಶೇಷದಿನು ನಿವರ್ತಿರೂಢಿಯನಿತನಿತ,
ಲ್ಲವು ಕೆಲವು ಪಲವು ತಾವ.
ತ್ತ್ರವರ್ಣಲೋಪಮನಿವರ್ತ್ತಮಾದವಿಕಲ್ಪವೆಸ್ಸು. ೨೯

ಅನಿತು, ಇನಿತು, ಎನಿತು, ಎಂದು ಪವರ್ಣಂ ಪೇಳ್ದ ನಿರ್ವಿ
ಶೇಷ ಶಬ್ದಂಗಳ್, ವಿಶೇಷದಿಂ ಸಂಖ್ಯೆಯ ನಾಸಿವರ್ಣಪ
ಲವು, ಕೆಲವು ಎಂಬ ಶಬ್ದಂಗಳ್, ವರ್ತ್ತಮಿದಿರೊಳ್ಗಿ ದೋ
ಷ ಮಂತ್ರವರ್ಣಲೋಪ ಮಂಪವೆಕ್ಕುವ. ಅನಿಬರ್

ಇನಿಬರ್, ಪಲಬರ್, ಕೆಲಬರ್.

ವಿಕಲ್ಪಂ ಕೆಲವಱೊಳ್ಕುಱಿಂ
ಗಕಾರಾಗಮಮಂ ತೆಱವರ್ಣನಾಮದೊಳ್ಗಂತಾಂ
ಪ್ರಕಟಂ ಗಕಾರಮಂ ತಿಳಿ.
ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ದಸ್ತ್ವಾದಶ್ರಿಗಳ್ವರ್ಗಂ ॥೩೦॥

ಅರ್ಥ — ಮತ್ತೆ ಕೆಲವಱೊಳ್ಕುಱಿಂ (ತ್ರಿಗುವರ್ಣಕೆಯುಳ್ಳವುಗಳ್ಗೆ) ಗಕಾರಾಗಮಮಕ್ಕುಂ. ಕೆಲವಱೊಳ್ಕುಱಿ ಬಿಲ್ಲದೆಯುಂ ಗಕಾರಮಮಕ್ಕುಂ. ಉದಾ — ಬುಧರ್ಕಳ್, ಗೋವರ್ಕಳ್, ಅರು ಬಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ್, ನಾಳ್ಕಳ್, ಕೋಲ್ಕಳ್, ಸಿವರ್ಣನಾಮದೊಳ್ಗ ಱವಿನ ಮೇಲೆ ಗಕಾರಮಮಕ್ಕುಂ, ಉದಾ — ಅವರ್ಗಳ್, ಇವರ್ಗಳ್, ಉವರ್ಗಳ್, ದಿರುವಿಂಗೆ ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ಗಕಾರಮಮಕ್ಕುಂ, ಅಂಬಾಂದಿರ್ಗಳ್, ಅಂಬಾಂದಿರ್, ಭಾವಂದಿರ್ಗಳ್, ಭಾವಂದಿರ್, ವಿರುವಿಂಗೆ ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ಗಕಾರಮಮಕ್ಕುಂ. ಅತ್ತಿವಿರ್ಗಳ್, ಅತ್ತಿವಿರ್, ತಾಯ್ವಿರ್ಗಳ್, ತಾಯ್ವಿರ್, ತಂದೆವಿರ್ಗಳ್, ತಂದೆವಿರ್,

ಸವನಿಸುದು ಯತ್ಕೃತಗಾ.
ಕವಮುಖದೊಳ್ಗಸುರು ಮುನೀಶ್ವರಾದಿ ವಿಶಿಷ್ಟಾಂ
ಕ್ಷಪವಿನಯದೊಳ್ಗಾಂದಿದ.

ಸಂವೃತ್ತಿಯೊಳ್ಳ್ರಾಂ ಬಹುತ್ವಮುನ್ನತ್ವದೊಳ್॥೩೧॥

ಅರ್ಥ- ಪಾತ್ರವಿಶೇಷವಿಲ್ಲದೆಡೆಯೊಳ್, ಪ್ರಯತ್ನಮಾ ರ್ಗಸುರತ್ವದೊಳ್, ಗುರುಮುನೀಶ್ವರಾದಿವಿಶೇಷದೊಳ್, ಅನಪ್ರವೃತ್ತಿಯೊಳ್, ಪಠವಚನಕ್ಕೆ ಬಹುತ್ವಮಪ್ಪುದು ಅ ದಕ್ಕೆ ಪ್ಪಂ ಎಮ್ಮತಂದೆಗಳ್, ಎಮ್ಮಯ್ಯಂಗಳ್, ಎಮ್ಮತಾಯ್ಗಳ್ ಗುರುಗಳ್, ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಗಳ್, ತೋಂಟದಸ್ವಾಮಿಗಳ್, ಶ್ರೀವ ತ್ಸಮಂತಭದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧಕವಿಪರಮೇಷ್ಠಿಸ್ವಾ ಮಿಗಳ ಪೂಜ್ಯಪಾದ, ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪದಂಗಳ್ಗೆ ಶಾಶ್ವತಪ ದಮಂ॥ ಅನಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ ಶಾಮೊನಪೆದ ವಿರೋಧನಾರುಮಿಲ್ಲದವರೆಗಳ್ಗೆ ನಿವೃತ್ತಿಯೊಳ್ಗವಡು ವದೇಗುಲ, ದೆವೆಯಾವುದು ಪುಪದನಿಮಗ ಮಾಯ್ದ ರಾಯೋ.

ಉದಯಿಸಿ ಪುಂಗಳ್ಗೆರ್ಳ
ಮೊದಯೊಳ್ ದಂತಕ್ಕೆ ಬಂದುದು ಪ್ರಾಂಗ
ಕ್ಕದುನಪ್ಪಿನೊಳ್ ತಪ್ಪಂ
ಪುದಿದಿಕೆಗಳ್ ಬಂದು ನಿಯತ್ತಮದುಸಂಸ್ಕೃತದೊಳ್॥೩೨॥

ಅರ್ಥ- ಮಿಲ್ಲಂಗಪ್ರಲಂಗದದಂತಕ್ಕೆಗಳ್, ಅಂದರ್ ಪೆರ- ಮಾಗೆನಮಾಡಂದುವಕ್ಕು: ಅಂಗಂಗಳ್, ಅಂಗಾಂದಿರ್,

ಭಾವಂಗಳ್, ಭಾವಂದಿರ್, ಮಾತುಂಗಳ ಮಾವಂದಿರ್; ಸ್ತ್ರೀ
ಲಿಂಗಕ್ಕೆ, ಅಕ್ಕಂಗಳ್, ಅಕ್ಕಂದಿರ್, ಅಬಿಂದುವಕಾರಾಂತನಪುಂ
ಸಕಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಗಳ್ ಬರೆ ವಿಕಲ್ಪಂ, ಮರಂಗಳ್, ಮರಗಳ್, ಪೊಲಂ
ಗಳ್, ಪೊಲಗಳ್, ಕೆಲಂಗಳ್, ಕೆಲಗಳ್. ಅಕಾರಾಂತವಾದ ಸಂ
ಸ್ಕೃತಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಬಿಂದು ನಿತ್ಯಂ. ಗುಣಂಗಳ್, ಕುಲಂಗಳ್, ದೇಶಂ
ಗಳ್, ಇ.

ಪರದೊಳ್ ಕರಮಿರೆ ಬಿಂದುಗೆ
ದೊರೆಕೊಳ್ಗುಂ ನತ್ವಮತ್ವಮಾವತ್ತತ್ವಂ
ಚರಿಪರೆ ವರ್ಗಮನೆಸೆ ಬಳಿ
ನಿರವದ್ಯಂ ನಿಜಮಕಾರ ಘಟಿಗಂ ವರ್ತಂ ॥೩೩॥

ಅರ್ಥ — ಬಿಂದುವಿಗೆ ಪರಂ ಪರಮಾಗೆ ನಕಾರಮಕಾರಮಕ್ಕುಂ
ನಕಾರಕ್ಕೆ, ಪೊಲನರೆಯದ ಸೆಲನರಿಯದ॥ ಇಂವರ್ಗಂ ಗಪ್ಪ
ಗಾರಸಾರಂ ಕುಸುಮಶರನ ಮೆಲ್ಲಾಡಿದಂ ಕ್ರೋಳ್ಳಿಸತ್ತು॥ ಲ್ಲ
ವಪುಷ್ಪಂ ಮೆಲ್ಲಬಸಂತಂ ಬಯಸಿಪಡಿದ ನೇತ್ರಂ ಸುಧಾ
ಸಾಧಮಂ ಸೋ॥ ಸುವಚಂದ್ರಂ ತಾನೆ ಮೆಲ್ಲಾತ್ತಿಸಿದ ನತ್ತಿಜ
ಡಂ ಘಾಂದಸಂಪದ್ವಜಂ ಸಿ॥ ಕ್ಷಾವಮಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃ ಘಾದಂ ಬಿಸಿ
ತತ್ಕಯ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷದಿಕ್ಕನ್ನೆಯಂದಂ॥ ಮಕಾರಕ್ಕೆ, ನಿಜ
ಮಾಗೆ, ಆವಾಗಮೆನ್ನ ದಕ್ಷಪರಮ. — ಆಯುರ್…

ಕ್ಕೆ ಯುಕ್ತಸ್ವರಮೊಂದು ಸ್ವಾಂತಂಬರಂ ನಿರಾಕುಳಮಾನಿ। ಕೋ
ಮಳಕದನದೃಷ್ಟಿಸಾಧಿ। ಪ್ರಾಂಶು ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನದಿಂ ತೊ
ಳಯಿಪಿದ॥ ಅಮಕಾರಕ್ಕಾಮೇ ವಕಾರಮಕ್ಕುಂ. ಕ್ವಾಟ
ವರ್ಣ್ಗಳಿಮಾಗಿದ್ದುಕುಳಂ। ಕಾನ್ಗೊಂದವೆಂತು ತತೆಯಿಲ್ಲದನಾ
ಸಿಕವನ್ನೆಂಬಂಡು ದಮುಸಿಕ್ಕಿಪೆ॥ ಸಹಜಮಕಾರಕ್ಕೆ ವಕಾರ
ಮಕ್ಕುಂ - ತಾಮರೆ, ತಾವರೆ, ಸಾಮಂತಂ, ಸಾವಂತಂ,
ತಮಗ್, ತವಗ್, ತಮರ್, ತವರ್, ಸಾಮಿ, ಸಾವಿ.

ಬಿಂದು ಪದಾಂತಕ್ಕಿಲ್ಲದೆಡೆ
ಸಂದುತ್ರಿಧಾತ್ಪುರುಷವಚನದೊಳ್ ಲೋಪಮದು
ತಂದೊರೆವಡೆದಿದಿಗೊಳ್ ಸ್ವರ
ವೊಂದಿರೆ ಪುಲ್ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಾಗಮ ಮಕ್ಕುಂ॥ ೩೪॥

ಅರ್ಥಂ - ತ್ರಿಧಾತ್ಪುರುಷವಚನದೊಳ್ ಕಾರಾಂತಕ್ಕೆ ಬಿಂದುವಕ್ಕುಂ,
ಅಕಾರಾಂತಮಲ್ಲದೆಡೆಯೊಳ್ ಲೋಪಮಕ್ಕುಂ. ವೇ
ದ ವಿದಂ ಪಾಲತ್ರಯವೇದಿ ಬಹುಶ್ರುತನಥವಾ ಕುಶಲಂ
ಸುಭಿಷಂ। ಸೋದಯನುತ್ತಮನಾಶ್ರಿತವಾದಪರಂಪರ
ಹಿತಂ ಮಹೋಹಿತಮಕ್ಕುಂ॥ ಬಂದರೋ ಪಕ್ಕೆ, ಪೆಲ್,
ಪೊಂದರು, ನಿಮ್ಮ, ಬಳ್ಳಿ, ಕರದಿ, ಅಕಾರಾಂತಪುಲ್ಲಿಂಗಸ್ವ
ರಾದಿವಿಭಕ್ತಿಪರಮಾಗೆ, ಯಿಲ್ಲಿಯುಂ ನಕಾರಾಗಮಮ-

ಕ್ಕಂ - ಅವನಂ ; ಅವನಿಂ, ಅವನತ್ತಣಿಂ, ಅವನ, ಅವನೊಳ್.

ಪುದಿಗುಮದಂತಕೆ ಪುಲ್ಲಿಂ
ಗದವೋಲ್ ಕಿರಿದೆದೆಗಳಲ್ಲಿಯುಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂ
ಗದೊಳಂ ಪುಂನಪ್ಪಿಸೊಳಂ
ಪುದಿದಿರ್ಕೆನಿಂತಿಳ್ಪುದಿವನುದಾಹೃತಿಮುಖದಿಂ ॥೨೨॥

ಅರ್ಥ - ಕಿರಿದೆದೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಅಕಾರಾಂತಕ್ಕೆ ಪುಲ್ಲಿಂಗದಹಾಗೆ ಸಪ್ತವಿಭಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿಂ ಪತ್ತುಗೆ. ಗಂಡಾದ ಅಕಾರಾಂತ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯುಂ, ಕಿರಿದುಶಬ್ದಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಕಾರಾಂತಪುಲ್ಲಿಂಗದಂತೆ, ಸಪ್ತವಿಭಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿಂ ಪುದಿದಿರ್ಕೆ, ಉದಾಹರಣಮುಖದಿಂದಿವಂ ತಿಳ್ವುದು. ಅಕಾರಾಂತ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಂ, ಅಕ್ಕನಂ, ಅಕ್ಕನಿಂ, ಅಕ್ಕಂಗೆ, ಅಕ್ಕನತ್ತಣಿಂ, ಅಕ್ಕನ ಅಕ್ಕನೊಳ್, ಅಕಾರಾಂತ ಮನಪುಂಸಕಕ್ಕೆ, ಹರಿಣಂ, ಹರಿಣನಂ, ಹರಿಣನಿಂ, ಹರಿಣಂಗೆ, ಹರಿಣನತ್ತಣಿಂ, ಹರಿಣನ, ಹರಿಣನೊಳ್, ಕೋಣಂ, ಹಂಸಂ, ಹನುಬಂ, ನಹಂ, ಗರುಡಂ, ಕೂರ್ಮಂ, ಕಮಠಂ, ವೃಷಭಂ, ಬಸವಂ, ಯಾಂಬ ವರ್ಣಮಂ ತರಿಪ್ಪುದು. ವರಾಹಶಬ್ದದೊಳ್ ಕಲ್ಪಂ. ವರಾಹನಿಂ, ವರಾಹದಿಂ, ಇತ್ಯಾದಿ. ಕಿರಿದೆದೆಗಳಲ್ಲಿಯುಂ ಬುದರಿಂದಭ್ಯಾಸ, ತುರಂಗ, ಹಯ, ಗಜಾದಿ ಶಬ್ದಂಗಳ್ಗೆ ನಪುಂ

ನಕರೂಪಮೀವಿತ್ರ್ಯಂ
ಅತತನಮಂ ನಕಲಂಗ
ದ್ವಿತೀಯಯೊಳ್ಕೃತವಿಧಿ ಮತ್ತಮಿನ.
ಗತಿವಡೆಗುಂ ಸಂಸ್ಕೃತದೊಳ್
ತೃತೀಯ ಮೊದಲಾದುವರ್ಣದಾಗಮಮಕ್ಕುಂ ॥೩೬॥

ಅರ್ಥ - ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಅಕಾರಾಂತ ನಮಂ ನಕಲಿಗೆಕ್ಕೆ ಪರ-ಮಾದ ದ್ವಿತೀಯಗೆ ನಕಾರಮಕಾರಂಗಳಕ್ಕುವು. ನಕಾರಕ್ಕೆ ಪೊಲನಂ, ನೆಲನಂ, ಬಿಲನಂ, ಮಕಾರಕ್ಕೆ, ಚಿಟ್ಟಮಂ, ಸೃ-ಷ್ಟಮಂ, ಹಳ್ಳಮಂ, ಕೊಳ್ಳಮಂ; ಸಂಸ್ಕೃತದೊಳ್ಕಾರಮಮಕ್ಕುಂ. ಕುಲಮಂ, ಚಲಮಂ, ವಿದ್ಯಾ, ಬಲಮಂ ಶೌರ್ಯವಲೀವಿಮಂ ಪೊಗಳ್ವನೆಲಂ। ನೆಲಕೆಲ್ಲಂ ನೆಗಳ್ದಂ ದ್ವಿಪಟುಲವನಗನಿಧನ ವಿಟ್ಟ ವಿಚಿತ್ರತ ಮಭುಜಂ॥. ತೃತೀಯ-ಮೊದಲಾದವರ್ಣದಕಾರಾಗಮಮಕ್ಕುಂ. ಯಂತ್ರದಿಂ, ಯಂತ್ರದತ್ತಣಿಂ, ಯಂತ್ರದ, ಯಂತ್ರದೊಳ್.

Natural philosophy

ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನ - ೨ನೇ ಭಾಗ.

೧೧ ಸ್ಥಿತಿಯುಳ್ಳ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಯಾವದಾದರೂ ವೊಂದು ಕಾರಣವಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಕಾರಣಗಳು ಮುಖ್ಯಕಾರಣವೆಂತಲೂ ಗೌಣಕಾರಣವೆಂತಲೂ ಯೆರಡುವಿಧವು. ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಲಯಕರ್ತನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ಯೆಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣವು.

೧೨ ಯಾವದೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನಿಕಟವಾದ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಕಾರಣಗಳೇ ಗೌಣ, ಅಥವಾ ಸಾಮಾನ್ಯಕಾರಣಗಳೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆ, ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೂ, ಉಷ್ಣತೆಗೂ ಕಾರಣ ಸೂರ್ಯನು; ಹಗಲುರಾತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿಯು ತನ್ನ ಸುತ್ತು ತಿರುಗುವದೇ ಕಾರಣವು.

೧೩ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಬರುವ ಯಾವತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದು ಬಹು ಗೊತ್ರದವುಳ್ಳ ಕೆಲಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಗಳ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳುಂಟಾಗುವ ರೀತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

೧೪ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದವುಂಟಾಗುವ ಕಾರ್ಯವು ಬೇ

ಹೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದದರಿಂದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಾವು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವದು ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನ್ಯಾಯದಂತೆ, ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನದಿಂದ ಮೋಕ್ಷವುಂಟಾಗಿ ದೋಷದಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

೧೯ ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚುವ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಥಾದೊಂದು ಸಂಗತಿಯು ಯಾಕಿರುತ್ತದೆ, ಯಾಕೆ ಬದಿಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲ, ನ್ಯಾಯಾಯಿತೆಂದು ನಾವು ಈ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಶೋಧ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯಕಾರಣಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚುವದೇ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮುಖ್ಯಕರ್ತವ್ಯವು.

೨೦ ಕಾರಣಗಳ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾಗದರೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಿಶ್ಚಯವಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ಪುಷ್ಟಿ ಪಡೆದಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಅವುಗಳಿಂದ-ಉಂಟಾಗುವ ನಿಯಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಕೆಲಸವು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕ್ರಮಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನಿಜಸಂಗತಿಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಗಳ ಜ್ಞಾನವು ಬೆಳೆಯುತ್ತ

೨ ನೇ ಭಾಗ.

ಸೃಷ್ಟಪದಾರ್ಥಗಳ ಸಾಧಾರಣ ಧರ್ಮಗಳು.

ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಧರ್ಮಗಳ ಪ್ರಕರಣ.

೧ ವಿಸ್ತಾರ, ೨ ಘನತಾ, ಅಥವಾ ನಿರ್ಭೇದ್ಯತಾ.

ವಿಭಾಜ್ಯತ್ವ, ಗಮಕತ್ವ, ಜಡತ್ವ, ಗಾತ್ರ, ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವ, ನಿಃಸಾರತಾ, ಘನವರ್ಧನೀಯತಾ, ತಾಂತ್ರಿಕತಾ, ಪ್ರಸ್ರುತಿ, ನಾಳ, ಇವು ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ, ಅಥವಾ ಆಗಂತುಕ ಧರ್ಮಗಳು,

೨೧ ಅವಕಾಶವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸುವ ಧರ್ಮವೇ ವಿಸ್ತಾರವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

೨೨ ಘನತಾ, ಅಥವಾ ನಿರ್ಭೇದ್ಯತಾ ಅಂದರೆ, ಒಂದು ಪದಾರ್ಥವು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ಪದಾರ್ಥವು ಸೇರಲಾರದು.

ಒಂದು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿ, ಅದರೊಳಗೆ ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಒಗೆದರೆ ನೀರು ಹೊರಬೀಳುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಪದಾರ್ಥಗಳು ಈ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅಪವಾದಗಳಾಗಿ ತೋರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅವು ನಿಜವಾಗಿ ಅಪವಾದಗಳಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ.

ತುಂಬಿದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿದರೆ ನೀರು ಹೊರಚೆಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗುವ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ನೀರಿನ ಪರಮಾಣುಗಳು ಗೋಲಕರೂಪವಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಅವು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ಥಳವು ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಉಪ್ಪಿನ ಪರಮಾಣುಗಳು ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೆಲಮಟ್ಟಿನವರೆಗೆ ಉಪ್ಪಿನ ಹರಳುಗಳನ್ನು ನೀರೊಳಗೆ ಚೆಲ್ಲಿದಾಗ್ಯೂ ನೀರು ಇದ್ದಷ್ಟೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮೀರಿದ ಕ್ಷಣವೇ ನೀರು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.

—೨ ಕೆಲವ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇರುವಾಗ್ಯೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಯಷ್ಟು ಸ್ಥಳ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯೋ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೆರಸಿದರೆ ಕಡಿಮೆ ಸ್ಥಳ ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಒಂದು ಪಾತ್ರೆ ತುಂಬ ನೀರೂ, ಅಷ್ಟೇ ಮದ್ಯಾರ್ಕವೂ ಮಿಶ್ರವಾದರೆ, ಆ ಮಿಶ್ರಣವು ಎರಡು ಪಾತ್ರೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

—೩ ಜಸ್ತ ತಾಮ್ರಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಣಧರ್ಮ ಬರುತ್ತದೆ.

—೪ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಶಾಖದಿಂದ ವಿಸ್ತಾರವಾಗುತ್ತವೆ.

ಯಾಕಂದರೆ ಉಷ್ಣತೆಯಿಂದ ಅವುಗಳ ಪರಮಾಣುಗಳು ಒಂದರಿಂದೊಂದು ದೂರಸರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ನೀರಿನಿಂದ ಘಟ್ಟಸ್ಸಂಟು ಮಾಡಿದರೆ ಮೊದಲಿನ ೧... ಪಾಲು ಸ್ಥಳ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೧೮ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಘನತ್ವವುಳ್ಳವುಗಳೂ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಛಿದ್ರವುಳ್ಳವುಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಹೆಚ್ಚು ಛಿದ್ರವುಳ್ಳವುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹಗುರಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕಡಿಮೆ ಛಿದ್ರವುಳ್ಳವುಗಳಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಘನತ್ವವುಳ್ಳವುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಭಾರವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೧೯ ಆದದರಿಂದ ಘನತ್ವವು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸಾಂಸಿದ್ಧಿಕ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಭಾರಗಳು ನೀರಿನ ಭಾರಕ್ಕೆ ಸರಿ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಇದು ಮುಂದೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಡುವದು.

Circular issued by Dy. Edl. Inspector B. D.

ಸರಕ್ಯೂಲರ.

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೇದ ಡಿಪುಟಿ ಇಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕಟರು ತಮ್ಮ ತಾಬೇದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವತ್ತು ಕನ್ನಡ ಪಂತೋಜಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಸಿಷ್ಟಂಟ ಪಂತೋಜಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ.

ನಾವು [illegible] ವರ್ಷ ಸಾಲಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಕೆಳಗೆ ಬರದಿರುವ ತಪ್ಪುಗಳು ಬಹಳ. ಆದರೆ ಪಂತೋಜಿಗಳು ಮುಂದಿನ ಪ್ರಕಾರ ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆರಂಭ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾವ ಪಂತೋಜಿಗಳಾದರೂ ಸೋಹನತಿನಿಂದ ಮನಸ್ಸೋಕ್ತ ಕಲಿಸಿದ್ದು ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕಂಡುಬಂದರೆ ಅದರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ತಜವೀಜು ಮಾಡಲಾಗುವದು.

೧ ಏಕೈ ಸಂಣಾವಿ ಮತ್ತು ಧಿಕ್ಕೈ ದೊತ್ತವಿ ಎಂದು ಹುಡುಗರು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಪಂತೋಜಿಗಳು ಕಲಿಸಬಾರದು. ಶಿಕ್ಷಕರು ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕಲಿಸಗೊಡಬಾರದು.

೨ ದ್ವಿತ್ವ ಅಕ್ಷರಗಳು ಅಂದರೆ ಕ್ಕ, ತ್ತ, ಪ್ಪ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕಕ, ತತ, ಇನಾವು ಬಂತಲು ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡಗೊಡಬಾ

ದು ಮತ್ತು ಬರಿಯಗೊಡಬಾರದು.

೩ ಶ ಬರಿಯಂದರೆ ಹುಡುಗರು ಸ ಆಗಲಿ ಅಥವಾ ಷ-
ಗಲ ಬರೆದು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ; ಹಾಗೆ ಬರಿಯಗೊಡಬಾರದು.
ಸ, ಮತ್ತು ಷ ಇವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭೇದವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊ-
ಡಬೇಕು.

೪ ಹುಡುಗರು ನೇತ್ರ ಎಂಬುವದನ್ನು ನೇತ್ರ ಎನ್ನುತ್ತಾ-
ರೆ. ಬಹುವಚನ ವೆಂಬುವದನ್ನು ಬವುವಚನವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕ-
ರ ಎಂಬುವದನ್ನು ಕನ್ನರ, ಕತ್ತರ ಎಂತ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅದ-
ಕ್ಕೆ ಹಿಂಗೆ ಅನ್ನಗೊಡಬಾರದು.

೫ ಶಬ್ದದ ಮೊದಲನೇ, ಎರಡನೇ, ಮೂರನೇ ಮೊದಲಾದ
ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಒತ್ತಿ ಓದಲಿಕ್ಕೆ ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹು-
ಡುಗರು ಸ್ಸಿಗೆ ಓದಿದ ವಾಕ್ಯಗಳ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲಾ.
ಆದರೆ, ಹಿಂಗೆ ಕಲಿಸದೆ ವಾಕ್ಯಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು.
ಅಂದರೆ ಕಲಿಸಿದ ಹಾಗಾದೀತು.

೬ ಧೂಂಬ್ರಾಕ್ಷರಗಳ ಕಲಿಯುವ ಹುಡುಗರ ಕಡೆಗೆ ಮುಖ್ಯ
ರೋಂಜಿಗಳು ಬಿಲಕುಲ್ ಲಕ್ಷ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲಾ; ಇದು ಬಹಳ
ಗೈರ ಶಿಸ್ತು. ಮುಂದೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಬಾರದು.

೭ ಶಬ್ದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವತ್ತು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ

ನಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಇದು ಒಂದು ಮಾದರಿ ಯಾವತ್ತು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಲೆಖ್ಖಮಾಡುವಾಗ ಕನ್ನಡ ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಆಂಗ್ಲ ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಗೊಡಬಾರದು.

೮ ಕೆಲವು ಸಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ೩ ಅಥವಾ ೪ ಹುಡುಗರವೊಂದು ವರ್ಗಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಇರಬಾರದು. ಒಂದು ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ೩೦ಕ್ಕಿಂತಲು ಕಡಿಮೆ ಹುಡುಗರು ಇರಬಾರದು.

೯ ಒಂದೇ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಹುಡುಗರನ್ನು ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಒಂದೇ ಪ್ರಕಾರದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಹುಡುಗರನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕು.

೧೦ ಕೆಲವು ಪಂತೋಜಿಗಳಿಗೆ ೧ನೇ ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ಪುಸ್ತಕಗಳೊಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗೆ ಯಾವ ಶಬ್ದಗಳು ಬರುವದಿಲ್ಲ ಅವರು ಆ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಇತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸುವೆವು.

೧೧ ಕೆಲವು ಪಂತೋಜಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರ ಬರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬರದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಮನಸು ಕೊಟ್ಟು ಬರಿಯದಿರ-

[illegible]
[illegible]
[illegible] — ತಾ ೨೧
[illegible] ಜಾನವರಿ ೧೮೬೮ ಯಿಸವಿ. ಮುಕ್ಕಾಂ ಬೆಳಗಾವಿ.

[Signed] Chunbussappa B[illegible]

[illegible] ಬೆಳಗಾವಿ.

नोटीस-(बेळगांव जिल्ह्यांतील पंतोजीलोकांस)

१ आह्मीं परीक्षा घेण्या करितां गेलों असतां, कांहीं शाळेंत नकाशे वगैरे चांगले स्वच्छ ठेवित नाहींत. आणि ते गुंडाळून ठेवण्याचे असून, तसेच ठेवितात. तर यापुढें असें न होतां चांगले ठेविण्या विषयीं जी तजविज पंतोजीस वाटेल ती त्यांणीं करावी.

१ शाळेंत खडू, आणि कागद, शाई आणि चांगले रुमाल नसतात आणि फळ्यावरील अक्षरें पुसणें झाल्यास, मुलांचें धोतर घेऊन पुसतात. तर या पुढें सर्व वरील तजविज व्हावी.

१ इकडील हुकूमा शिवाय आपलें गांव सोडून-

कोठें हीं जाऊंनये, ह्मणून सरक्युलर असून पंतोजी व शिक्षक लोक गांवीं जातात तर यापुढें कोणी जाऊं नये, गेल्यास जाग्यावर हक्क राहणार नाहीं.

१ कांहीं पंतोजी लोक, शाळा स्वच्छ ठेवण्याकडे लक्ष देत नाहींत व शिकविण्याकडेही नजर नसते. विनाकारण बढती करितां रिपोर्ट करितात तर तसे पंतोजी लोकांनीं न करितां वरील प्रमाणें बंदोबस्त ठेवावा हुषारी आमचे नजरेस आल्यास पगार आपोआप जास्त लायखी प्रमाणें होतच आहे.

१ शाळेंत नमुने कोणत्या रीतीनें असावेत ह्मणून मेहरबान इन्स्पेक्टर सा. बहादूर यांणीं छापून प्रसिद्ध केलें असून, त्या प्रमाणें कित्येक पंतोजी ठेवित नाहींत. यापुढें गैरशिस्त आढळल्यास दंड करावा लागेल.

१ नार्मल स्कुलांतील उमेदवार पंतोजींनीं आगर शिक्षकीचे कामावर ने मिळें असता ते लक्ष देऊन काम करीत नाहींत. मनमानेल तशी वहिवाट कांहीं पंतोजी ठेवितात. ह्मणजे कोणी कडून तरीं मोकळीक व्हावी ह्मणजे पैसा भरून द्यावा लागणार नाहीं. तर तसें कोणी सम

नूं नये. मन लावून काम करावें. मागें मेहरबान इन्स्पेक्टर साहेब बाहादूर यांणीं त्याज बद्दल नोटीस प्रसिद्ध केलेली आहे ती सर्वांनीं पाहावी. इकडून नोटीशी छापतात त्या सर्व पंतोजींनीं आणि शिक्षकांनीं ध्यानांत ठेवाव्या. आह्मीं परीक्षेस आल्यावेळीं त्यांस विचारूं. कळावें. तारीख ७ माहे जून १८६७ इसवी सु॥ बैल हौंगल.

(Signed.) Chambuppa. B.D.

डि. इ. इ. जिल्हा बेळगांव.

बेळगांव जिल्ह्यांतील वगाविगी.

(गेल्या मे महिन्यांत.)

१ कसबा डोलगरवाडी येथील शाळा बंद करून, तेथील पंतोजी बाबाजी सखाराम यांचा वर्ग संपगांव तालुक्यांत कसबा देवरसिगेहळी येथें करण्यांत आला आहे.

२ कसबा दुडगी तालुक बिडी येथील पंतोजी वीरभद्रपा वीरपसापा याचा वर्ग नवीन शाळेवर कसबा कतकटा तालूक परसगड येथें करण्यांत आला आहे. दरमहा बारा रु. पगार.

३ कसबा नंदगड येथील आंग्ल स्कुल बंद करून तेथील पंतोजी धोंडो नरसिंह यांची नेमणुक कसबा इटगी येथें करण्यात आली आहे.

४ कसबा कोजलगी येथील शाळा बंद होऊन तेथील पंतोजी यांची नेमणुक कसबा घोडगिरी येथें करण्यांत आली आहे.

५ संगोळी माजी पंतोजी भाऊ नरसिंह यांचा वर्ग कित्तुर स्कुलावर करण्यांत आला आहे. कळावें. तारीख ७ जून १८६७ इ॥ मुकाम बेलहोंगल.

(Signed.) Chambers B. D.

डि· इ· इ· बेळगांव.

Appointments

ನೇಮಣುಕಗಳು.

(ಜಿಲ್ಹಾ ಶಾಲಾ)

ಮೆಹರಬಾನ ಇಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬರವ ಅಪ್ಪಣೆಮೇಲಿಂದ.

೧ ಯಲ್ಲಾಪೂರ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಗಣೇಶ ಶಾನಭಾಗ ಇವ

ಆಗ ಚಂಡಿಯಕ್ಕ ಮತ್ತು ಚಂಡಿಯವರ ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರ ಗಣೇಶ ಬಾಳಕೃಷ್ಣ ಇವರಿಗೆ ಯಲ್ಲಾಪೂರಕ್ಕೆ ಬದಲ್ಪಿಸಲು ತ್ತದೆ.

೨ ಬನವಾಸಿ ಸಾಲೆಯ ಮೊದಲನೇ ಅಸಿಸ್ಟಂಟನ ಜಾಗದ ಮೇಲೆ ತಿಂಮಪ್ಪ ಮಂಜನಾಥ ಉಮೇದವಾರ ಇವರಿಗೆ ನೇಮಿಸಿರುತ್ತದೆ.

೩ ಮಾಜಾಳಿ ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರ ವೆಂಕಟರಾವ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಇವರಿಗೆ ಕೆಲಸದಿಂದ ದೂರ ಮಾಡಿ ಅವರ ಜಾಗದ ಮೇಲೆ ದ-ತ್ತಾತ್ರೇಯ ಗೋವಿಂದ ನಾಮ್ಡೇ ಸ್ಕೂಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಇವರಿಗೆ- ನೇಮಿಸಿರುತ್ತದೆ.

೪ ಹಲ್ಯಾಳ ಸಾಲೆಯ ಮೊದಲನೇ ಅಸಿಸ್ಟಂಟ ಗಣೇಶ ರಾವಜಿ ಡಿಗರಜಕರ ಇವರಿಗೆ ಅದೇ ಸಾಲೆಯ ಹೆಡ್ಡಮಾಸ್ತರ ಮಾಡಿ ಈಗ ಯಿರುವ ಹೆಡಮಾಸ್ತರ ಗೋವಿಂದ ಚಿಮಣಾಜಿ ಇವರಿಗೆ ಅವರ ಅಸಿಸ್ಟಂಟ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ.

ಸೂಚನೆ- ಗೋವಿಂದ ಚಿಮಣಾಜಿ ಮತ್ತು ವೆಂಕಟೇಶ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಇವರು ಲಕ್ಷಪೂರ್ವಕನಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಡಿಸದಿ-ದ್ದ ಕಾರಣ ಅವರಿಗೆ ಯಕಸಾನಿ ಹೊಂದಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಉದಾಹರಣೆ ಎಲ್ಲ ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರರು ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಡಬೇಕು

ತಿಳಿಯಬೇಕು. ತಾರೀಖು ೨೫ ನೇ ಮಾಹೆ ಜೂನ ಸಂನ ೧೮೬೭ ಇ||.

(Signed.) Appajee Bulworav
ಡಿ. ಇ. ಇ. ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾನಡಾ.

Historical Extracts —

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು.

ಅಲ್ಟರ, ಅಂದರೆ ಬಲಿಪೀಠ. ಗ್ರೀಸ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ರಾಪ್ಸ ಎಂಬವನು ಮೊದಲು ಜುಪಿಟರನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದನು. ಇವನೇ ಲಗ್ನದ ನಡತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿದನಂತೆ. ಇಜಿಪ್ತ ದೇಶದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಗ್ರೀಸ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆರಾಧಿಸುವ ನಡತೆಯನ್ನು ಸಹ ಇವನೇ ಉಂಟುಮಾಡಿದನು. ಕ್ರಿ.ಶ. ಮುಂಚೆ ೧೫೫೬

ಅಮೇಜೋನಿಯಾ ಎಂಬ ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಓರೆಲಾನಾ ಎಂಬವನು ಸಂನ ೧೫೪೧ ನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚಿದನು. ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರ ಧರಿಸಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅಮೇಜೋನಿಯಾ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟನು

ಅಮಾಝೋನ್ಸ್ ಯೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀರಾಜ್ಯದ ಮೂಲಚರಿತ್ರೆ
ವೃಗಲಿಬಲಿ ಮಾಡದ್ದು. ಅವರು ಕಾಪಾಡೋನಿಯಾ ಯೆಂ
ಬ ಪ್ರಾಂತರಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಸಿಥಿಯನ್ ಜನಾಂಗದವರವೆಂ
ದಪ್ಪೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗಂಡಂ
ದಿರೆಲ್ಲರನ್ನು ಅವರ ಶತ್ರುಗಳು ಕಪಟದಿಂದ ಕೊಂದು ಹಾಕಿ
ದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಧವೆಗಳು ಡೆಲ್ಲ ಆ ದೇಶ-
ದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀ ಸಾಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಯತ್ನಗಳ ಮಾಡಿ
ದರು. ಅವರು ತನ್ನಾಗಿ ಸೇವೆ ಕೊಂಡ ನಂತರ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊ
ಳ್ಳುವದು ಕೇವಲ ಲಜ್ಜಾಸ್ಪದವಾದದ್ದೆಂದು ಕಟ್ಟುಮಾ
ಡಿದರು. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ವಂಶವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸುವ
ದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಿಯಮಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪು
ರುಷರ ಸಹವಾಸ ಮಾಡುವದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರು. ಈ ಸ್ತ್ರೀ
ಯರು ಸತತವಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವ-
ರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಶಸ್ತ್ರಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅ-
ಡ್ಡಿಯಾಗ ಬಾರದೆಂತ ತಮ್ಮ ಬಲ ಮೊಲೆಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಬಿ
ಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅಮಾಝೋನ (ಗ್ರೀಕ
ಅಂದರೆ ಸ್ತನರಹಿತ) ಯೆಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಈ ಸ್ತ್ರೀಯ
ರ ರಾಣಿಯಾದ ಥೆಲಸ್ತ್ರಿಸೆ ಯೆಂಬವಳು ಶಿಕಂದರಬಾದ

ಷ್ಠಾಪನ ಪಸಿಯಾಯ್ತು. ಅಂತರದಲ್ಲಿ ದೇಶಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತ ನಡೆ
ದ್ದಾಗಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಅವನಿಂದ ತನಗೆ ಸಂತತಿಯಾ
ಗಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಅವನ ಸಮಾಗಮ ಮಾಡಿದಳು
ಆಗ ಅವಳ ಸಂಗಡ ೩೦೦ ಜನ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪರಿವಾರವಿತ್ತು.
ಹಿರೋಡೋಟಸ್.

Vivek Chintamani.

ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿ

(ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ.)

ಉಪನಿಷತ್ತು.

೨೪ ಶತರುದ್ರ। ಬೃಹದಾರಣ್ಯ। ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ। ಕೈವಲ್ಯ। ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರ। ಕಠವಲ್ಲೀ। ಕಾತ್ಯಾಯನ। ಬ್ರಹನ್ನಾರಾಯಣ ಹಂಸ। ಪರಮಹಂಸ। ಬಾಷ್ಕಳ। ಬ್ರಹ್ಮಬಿಂದು। ಆರುಣಿ। ಅಮೃತಬಿಂದು। ಚರ್ಚೆ। ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮ। ಜಾಬಾಲ। ತೇಜೋಬಿಂದು। ವಾಜಸನೇಯ। ಬೋಧಾಯನೀಯ। ಆತ್ರೈಲಾಯನೀಯ। ಮೈತ್ರಾಯಣೀಯ। ಸಾಂಖ್ಯಾಯನೀಯ। ಭಾಗುರಾಯಣೀಯ। ಶೌನಕೀಯ। ಶಿವಸಂಕಲ್ಪ। ಶ್ರವಣ। [illegible]। ತಲವಕಾರ। ನಿರಾಲಂಬ। [illegible]।

ಛಾಂದೋಗ್ಯ। ಕೌಷೀತಕೀ। ಮಾಂಡೂಕ್ಯ। ಮುದ್ಗಲ। ಮುಂಡಕ। ವೆಂಬ ಮೊದಲಾದವೆ ಶತೋಪನಿಷತ್ತುಗಳ ವುಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಾಂಗವಾದ ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಾದಿಗಳಂ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಾದಿಗಳಂ। ವಿವರಿಸುತಿರ್ಪುವು।।

ಸ್ಮೃತಿಗಳು.

ಬಳಿಕ ಮನುಸ್ಮೃತಿ। ಅತ್ರಿಸ್ಮೃತಿ। ಹಾರೀತಸ್ಮೃತಿ। ವಿಷ್ಣುಸ್ಮೃತಿ। ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಸ್ಮೃತಿ। ಉಶನಸ್ಮೃತಿ। ಆಂಗೀರಸಸ್ಮೃತಿ। ಯಮಸ್ಮೃತಿ। ಆಪಸ್ತಂಬಸ್ಮೃತಿ। ಸಂವರ್ತಸ್ಮೃತಿ। ಕಾತ್ಯಾಯನಸ್ಮೃತಿ। ಬೃಹಸ್ಪತಿಸ್ಮೃತಿ। ಪರಾಶರಸ್ಮೃತಿ। ವ್ಯಾಸಸ್ಮೃತಿ। ಶಂಖಲಿಖಿತಸ್ಮೃತಿ। ದಕ್ಷಸ್ಮೃತಿ। ಗೌತಮಸ್ಮೃತಿ। ಶಾತಾತಪಸ್ಮೃತಿ। ವಶಿಷ್ಠಸ್ಮೃತಿ। ಗಳೆಂಬವೆ ಆಯಾಯನಾಮಧೇಯಮುಳ್ಳವರಿಂದುಕ್ತವಾದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿವುಗಳೊಳಗೆ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಮನುಸ್ಮೃತಿಧರ್ಮವೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಹುದು। ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಗೌತಮಸ್ಮೃತಿಧರ್ಮವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಹುದು। ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಶಂಖಲಿಖಿತಸ್ಮೃತಿಧರ್ಮವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಹುದು। ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಪರಾಶರಸ್ಮೃತಿಧರ್ಮವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಹುದು। ಈಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ। ಜಾತಿ। ವರ್ಣ। ಆಶ್ರಮಾಚಾರಂಗಳಂ- ದಾಯವಿಭಾಗಾದಿ ಹದಿನೆಂಟು ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಭೇದ

ಗಳಂ ಮಹಾಪಾತಕಾದಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂಗಳಂ ವಿಧಿಸುವದಕೋರ್ಗಕೆ। ಕಂಮ। ಕಂಸಬಿಗ। ಅಂದ್ರದ್ರಾಮಿಡಕೆಂ ಬಡಕೆ ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿಗಳು। ಬ್ರಾಹ್ಮಣ। ಕ್ಷತ್ರಿಯ। ವೈಶ್ಯ। ಶೂದ್ರಕೇ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಂಗಳವರಲ್ಲಿ॥

ಮುಂದಕ್ಕೆಸಾಗುವದು.

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ಜುಲಾಯಿ ೧೮೭೭.

Education.

ಶಿಕ್ಷಣವು.

ಈಗ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ, ವ್ಯಕ್ತಿವಿಷಯ, ಸಾಮುದಾಯಿಕ, ಸಹಾಯಶಿಕ್ಷಕ, ಶಿಕ್ಷ್ಯಶಿಕ್ಷಕ, ಪ್ರದಶಿಕ್ಷಣ ಯೆಂದು ಐದು ವಿಧವು.

ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದರಿಂದಾದರೂ ಈ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ನಡಿಸಲಾಗಬಹುದು. ಆ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಏಕೀಕರಣ, ಪೃಥಕ್ಕರಣ ಯೆಂಬ ರೀತಿಗಳು ಬಹಳ ಗೌರವವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಯೆರಡು ರೀತಿಗಳನ್ನು ಉಪಪತ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೂ, ಅನುಪಪತ್ತಿಕವಾಗಿಯೂ ಅವಲಂಬಿಸಬಹುದು. ಇವಲ್ಲದೆ ಪ್ರಶ್ನರೀತಿ, ಯುಗಪದುತ್ತರರೀತಿ, ಪದಶೋಧನರೀತಿ, ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣರೀತಿ ಇವೇ ಮುಖ್ಯರೀತಿಗಳು.

ಪ್ರಕೃತಿವಿಷಯಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬೋಧನ ಪದ್ಧತಿಗಳು.

ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಷಯಕ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಅ-
ನುಸರಿಸಬಹುದು. ಅವರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಶೇಷ ದೃಷ್ಟಾ-
ಮುಖಾಂತರ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದಲೂ, ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಪದ್ಧತಿಯಿಂ-
ದಲೂ, ಕಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಷಯವನ್ನು ರೀತಿ ಚೆಂ-
ದರೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಕಲಿಸುವ ರೀತಿ-
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬುದ್ಧಿಪ್ರಕಾರ
ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕಲಿಸುವದಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಕನಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗು-
ತ್ತದೆ. ಆದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನೋಭಾವನೆಗಳನ್ನು
ಶೋಧಿಸುವದಕ್ಕೂ, ಅವರಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲವನ್ನುಂಟುಮಾ-
ಡುವದಕ್ಕೂ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ರೀತಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಪ-
ಯುಕ್ತವಾದದ್ದಿದೆ. ಪಾಠಹೇಳುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏಕೀಕರಣ,
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತೆ, ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಥವಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನರೀತಿಯಿಂದ ಹೊರ-
ಟು ಕಲಿಸಿ ಪುನರಾವರ್ತನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ ಪ್ರಕೃತಿವಿಷಯಕ ರೀ-
ತಿಯಿಂದ ಪುನಃ ಕಲಿಸಿದರೆ ಬಹು ಸರಸಾಗುವದು. ಶಾ-
ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಪಾಠಪುಸ್ತಕಗಳು
ಇದ್ದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿವಿಷಯಕ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಬಹು ಪ್ರ-

ಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನು ತನ್ನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಿಷ್ಯರು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ ನಡಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ವೇಕ್ಷ್ಯ ವೇಳ್ಯಕ್ಕೆ ಅವರ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು; ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಈಷ್ಟೇ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ನೋಟಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು

ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಲಿಸುವದರಿಂದ ಲಾಭಗಳು ಯಿಷ್ಟೇಯಿರಲಿ, ಈಗಿನ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವ-ಸಾಧಾರಣ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವದು-ಅಸಾಧ್ಯ. ಸುಮಾರು ೧೫ ಹುಡುಗರಿರುವ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನು ಹೊಂದೆ ಗಣಿತದ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಬೇರೆ-ಬೇರೆ ಕಲಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನಿಗೆ ವಿದ್ರದು ಮಿನಿಟು ಗಳೆಂದರೂ ೮ ತಾಸು ಕಳೆಯಬೇಕಾಗುವದು. ಆದರೆ ಉತ್ತಮತರದ ಶಿಕ್ಷಣವು ವ್ಯಕ್ತಿವಿಷಯಕವೋ ಸಾಮುದಾಯಿಕವೋ ಎಂದು ನಿಶ್ಚೈಸುವದು ನಮ್ಮ-ಈಗಿನ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ   ಸಾಂಪ್ರತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ-ನಿಯಮಿತ ಕಾಲದೊಳಗೆ ಬಹುತಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಜನ-ಕ್ಕೆ ಅಧಿಕತಮವಾದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ಪಕ್ಷ ತಕ್ಕ ರೀತಿಯಾವದೆಂದು ಗೊತ್ತು ಮಾಡುವದೇ ನಮ್ಮ

ದೂನವಾನಿ ಕಲಿತವರು ಇರುವದು ಅಸತ್ಯವಾದ.

Natural Philosophy.

ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನ.

೧. ಸೃಷ್ಟಪದಾರ್ಥಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ಭೇದಿಸಲ್ಪಡುವ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿಭಾಜ್ಯತ್ವವೆಂಬ ಹೆಸರು.

೨. ಯಾವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಣಗಳಿಂದ (ಪರಮಾಣುಗಳಿಂದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಆಗಿವೆಯೋ, ಅವು ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತರ್ಕದಿಂದ ನಾವು ಅವುಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

೩. ಕೆಳಗಿನ ಬೇರೆ ಉದಾಹರಣಗಳಿಂದ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಪರಮಾಣುಗಳ ಪರಮಾವಧಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ನಾವು ತರ್ಕಿಸಬಹುದು. ಈ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಾಣುಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಾಗದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅವು ಅಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಅ- ತೋರಿಸುವದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುವದು.

೪. ನಮ್ಮ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವರು ಹೊರಡುವ ಛಿದ್ರಗಳ-
ಲ್ಲಿ ೧/೨ ಚದುರ ಇಂಚು ಉಸುಬಿನ ಕಾಳಿನಿಂದ

ತ್ರದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಅ-
ತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜಂತುಗಳುಂಟು, ಅವು ಮೂರು ಲಕ್ಷ ಕೂಡಿ-
ಒಂದು ಉಸುಬಿನ ಕಾಳಿನಷ್ಟು ಆಗಲಾರವೆಂದು ಅ-
ವನೇ ಹೇಳುರುತ್ತಾನೆ. ಯಾರಮುಕ್ಕೇರು ತೂರ ಅಂಥಾ ಪ್ರಾ
ಣಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಈ
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತ ಹೆ-
ಚ್ಚಾಗುವದು. ಈ ಜಂತುಗಳಿಗೆ ಉಳಿದ ಜಂತುಗಳ ಹಾಗೇ-
ಕಾಲು, ಮೋರೆ, ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಅವಯವಗಳುಂಟು.

೨೧ ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಕ ಯಂತ್ರದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸುವ
ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಒಂದು ವನಸ್ಪತಿಯುಂಟು. ಅದರಿಂದ ಸೂ
ಕ್ಷ್ಮವಾದ ರಜ ಹೊರಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಧೂಳಿಯು ಹೊ-
ಗೆಯ ಹಾಗೆ ಹಗುರಾಗಿ ಹವೆಯಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆ
ದರೆ ಅದರೊಳಗಣ ಒಂದೊಂದು ಕಣವು ಆ ವನಸ್ಪತಿಯ
ಬೀಜವೇ. ಒಂದು ಕೂದಲಿನ ಅಗಲು ಈ ಬೀಜದ ಒಂ
ದು ಲಕ್ಷದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಪಾಲು ಆಗುತ್ತದೆ.

೨೨ ಒಂದು ಗುಂಜಿ ತೂಕ ಕಸ್ತೂರಿಯನ್ನು ಒಂ
ದು ಹನ್ನೆರಡು ಅಡಿ ಚಚ್ಚೌಕವಾದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿಯು

ತ್ತಾರೆ, ಯಾಜ್ಞಾಂ ವರುಷ ಅದರ ಸುಗಂಧ ಬರುತ್ತದೆ
ಅಂಥಾ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿತ್ತು ಲಕ್ಷ ಘನಯಿಂಯಗ
ಕದೆಟ್ಟಷವೆ ಯಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದೊಂದು ಘನಯಿಂ
ಳಗೆ ಅಂಕಸ್ತಾರಿಯ ಅನೇಕ ಬೇರಮೂಲಗಳು ಶೇ
ಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಆ ಕೋಣೆ ಯೊಳಗಿನ ದವೆಂ
ಲಕ್ಷಾವ ... ಬರಲಾರದೂ ಸುಗಂಧವು ಇಲ್ಲದಾ
ಗಾಗುವದಿಲ್ಲ.

೪೬ ಸೊನ್ನಗಾರರು ಚಿನ್ನದೊಡೆರು ಪೊಂದುಯ
ಚಿನ ... ಲಕ್ಷ್ಯದ ಅರವತ್ತುಸಾವಿರನೇ ಪಾಲನಷ್ಟ
ಕ್ಕ ... ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಎರಡು ಗುಂಜಿ ತೂಕ ಚಿನ್ನ
... ಕಂಬ ಟ್ಟಾಂಕ ಘಾಟು ತಗರು ಮಾಡಬಹುದ
... ಘಾಯ ಯಸ್ತನು ತ್ತಿ ಕೋಳ್ವ ಪ್ಪು ಲುದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿಯ
ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಚಿನ್ನದ ಮೊಲಾಮು ಕೊಡಬೇ
ಕಾದರೆ, ... ಜಾಸ್ತಿ ಚಿನ್ನ ಸಾಕಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ

೪೭ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವದೊಂದು ಹೊ
ದಪ್ಪಾಗದಂತೆ ಗಡುಕೊಂಡು ಅದನ್ನ ಕ್ಷಾರಗಳಿಂದ, ಅ
ಥವಾ ಬೆಂಕಿಯ ಮೇಲೆ ಕರಗಿಸಿ ಘೂತ್ರರೂಪವಾಗಿ ಮಾ
ಡಿ, ಸುನ್ನ ತುಂಬಿ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಹುದ

ನಮ್ಮ ಮರಣದನಂತರ ನಮ್ಮ ಶರೀರದ ಪರಮಾಣುಗಳು ಮನಸ್ಸಿ-
ನೊಂದಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ಶರೀರವಾಗುವದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ.

೩೬ ಎರಡು ಶೇರು ಉಣ್ಣೆಯನ್ನು ನೂರ್ತು ೪ ಮೈಲು ಉದ್ದ ದಾರಮಾಡಬಹುದು. ಒಂದು ಶೇರು ರೇಶಿಮೆಯಿಂದ ೪೮೨ ಮೈಲು ಉದ್ದ ತಂತುವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಜೇಡರ ಹುಳದ ತಂತುಗಳು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವ ಒಂದು ತಂತುವಿನೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಸಾವಿರ ತಂತುಗಳು ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ.

೩೭ ಯಾವ ಧರ್ಮದಿಂದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಬೇರೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗುತ್ತವೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ಗಮಕತ್ವವೆಂಬುವರು.

೩೮ ಅನುಭವದಿಂದ ತಿಳಿದದ್ದೇನೆಂದರೆ, ಎಂಥಾ ಪದಾರ್ಥವೇ ಆಗಲಿ, ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಚಲನೆ ಕೊಡಬಹುದ

Notices.

जाहीराती.

इज्युकेशनल इन्स्पेक्टर दक्षिणभाग यांजकडून, सर्वांस कळावें कीं, इतके दिवस मॅट्रिकुलेशन सर्टिफिकीटाचे परीक्षेस, इतिहास आणि भूगोल यांची जरूर नव्हती, परंतु सरकारचा नवीन ठराव झाल्यावरून, देशाचा इतिहास व साधारण भूगोलाची माहिती उमेदवार लोकांस असली पाहिजे. तूर्त कानडी देशाचा इतिहास तयार नाहीं, सबब "महाराष्ट्रदेशाचें वर्णन" यांतील माहिती विचारली जाईल. कळावें ता॰ ८ जुलै १८६७, मुकाम बेळगांव.

(*Signed*) *W. A. Russell*

इज्युकेशनल् इ॰ द॰ भाग

दक्षिण भागातील सर्व मास्तर लोकांस, इज्युकेशनल इन्स्पेक्टर दक्षिण भाग यांजकडून, हुकूमदे-

ण्यांत येतो ऐसाजे, हाली चालू असलेल्या वेळापत्र कांत आरे ह्मणजे बाळबोध पुस्तकांचा अभ्यास करविणें असें आहे. परंतु बाळबोध पुस्तकांचा, या पुढें बिलकूल अभ्यास करवूंनये. कानडी पुस्तकें त्या वेळांत वाचवावीं. आणि मोडी- लिहिणें, मोडी कागद वाचविणें इत्यादि मात्र मराठी अभ्यास चालवावा. व सदर्हू प्रमाणें मास्तरांनीं आपलीं वेळापत्रकें दुरुस्त करावीं.

सदर्हू ठराव ज्या शाळा निवळ मराठी आहेत त्यांस लागूं नाहीं. इतर सर्व कानडी शाळेंत सदर्हू- प्रमाणें वहिवाट ज्यारीनें राहिली पाहिजे. कळावें ता० ८।७।६७ मुकाम बेळगांव.

(Signed) W. A. Russell.

इ. इ. द. भाग.

दक्षिण भागातील सर्व स्कूलमास्तरास – एज्युकेशनल् इन्स्पेक्टर दक्षिण भागयांजकडून हुकूम- तारीख १ आगष्ट १८६७ इसवी पासून, खालीं

लिहिल्याप्रमाणें, नवीन शाळेंत येणाऱ्या मुलांपासून एट्रन्स फी घेण्यांत यावी. (एट्रन्स फी ह्मणजे प्रथम शाळेंत जो मुलगा येईल, त्याजपासून एकवार शाळेंतील दरमहाचे फी शिवाय जास्त पैसा घ्यावयाचा तो.)

व्हरन्याक्युलर शाळेंत ह्मणजे ज्या शाळेंत फक्त देशभाषा शिकवितात त्या शाळेंत.	}	दरमुलास. ०२
अँग्लो व्हरन्याक्युलर शाळेंत ह्मणजे ज्या शाळेंत देशभाषा, व इंग्रजी शिकवितात, त्या शाळेंत.	}	०४

टीप— अँग्लो व्हरन्याक्युलर शाळेंत इंग्रजी-शिकविण्याचा प्रारंभ मुलांस ज्यावेळीं करावयाचा, त्या वेळेस मात्र ०४ आणे एट्रन्स फी घ्यावी. बाकी देशभाषा शिकण्या करितां जीं मुलें प्रथम येतील त्यां पासून प्रत्येक मुलांस एट्रन्स फी व्हरन्याक्युलर शाळे प्रमाणें ह्मणजे ०२ आणे घेण्यांत यावें.

सदरहू प्रमाणें व हिवाट तारीख १ आगस्ट १८६७ पा-

सून अमलात आणावा. ता० १२ जून सन १८६० इस
वी. मु॥ बेळगांव
(Signed) W. A. Russell.

इ. इन्स्पेक्टर द० भाग.

दक्षिण भागांतील सर्व स्कुलमास्तरांस.

एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर दक्षिण भाग यांजकडून हुकूम. किती एक शाळेंत सामान, पुस्तकें, नकाशे वगैरे चोरीस गेल्याबद्दल, आह्मांकडे रिपोर्ट आले व पुष्कळवेळ आमचे कडे बोभाट ही आले आहेत त्यावरून खालीं लिहिल्याप्रमाणें हुकूम देण्यांत येत आहे तो.

जी शाळा सामान ठेविण्या जोगी नसेल त्या शाळेचे मास्तरांनीं लागलाच आपापल्या डिपुटी इन्स्पेक्टरांकडे रिपोर्ट करावा आणि शाळा दुरुस्त करविण्याची तजविज करावी. असें जर त्यांणीं केलें नाहीं तर सर्व जबाबदारी शाळेचे सामानाबद्दल त्यांजकडे आहे. चोरीस गेलेलें सामान मास्तर यांजकडून

भरून घेतलें जाईल.

डिपुटी इन्स्पेक्टर यांणीं आपले जिल्ह्यांत ज्या ठिकाणीं चांगली शाळा, सोयवार सामान सुरक्षित ठेवण्या जोगीं नसेल ती जागा चांगली दुरुस्त करवि याची तजविज अतीसत्वरकरावी. ज्यावेळीं ते शाळा तपासण्यास जातील त्यावेळीं ती जागा त्यांणीं पाहून कसी आहे त्या बद्दल आह्मांकडे परीक्षेचा रिपोर्ट येतो, त्यांत लिहून पाठवित जाऊन, दुरुस्त करवि-ण्याची कायतजविज केली तें ही कळवावें.

या उपर सामान वगैरे चोरीस गेल्याचा बो-भाटा आह्मांकडे आल्यास त्याबद्दल चौकशी अंती त्यांचे कडे वेळचे वेळीं, बंदोबस्त न केल्याबद्दल दो-षयेईल त्यांजवर चोरीस गेलेले सामान भरून दे-ण्याची जबाबदारी राहील. कळावें. ता० १५ जु-लै १८६७ इसवी

(Signed) W. A. Russ[...]

डि. इ. इ. इ.भाग.

कसबा आडगी तालुका राणे बिदूर जिल्हा धारवाड येथील मास्तर गुरुनाथ बाळाजी होंगळकर-हे काहीं दिवस हुकुमावांचून गैरहजर राहिले-सबब त्यास एक पगार २० रु. दंड करण्यांत आला आहे. ता० २६।७।६७ मुकाम बेळगांव.

(Signed) W. A. Russell

एज्युकेशनल इं० द० भाग.

दक्षिणभागांतील सर्व स्कुलमास्तर यांस.

एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर दक्षिण भाग यांजकडूनहु।

लोकल्सेस देणारे मुलांकडून ॥८ अर्धा आणा प्रमाणें फी घेण्याची वहिवाट आहे, परंतु जे लोकसेस देतात त्याजपासून सदर्हू बद्दल, सर्टिफिकीट-प्रथम आणऊन, नंतर अर्धा आणाप्रमाणें फी घ्यावी. असें असतां कितीएक शाळेंत अशा सर्टिफिकीटावांचून मुलें शाळेंत घेतलीं आहेत असें समजल्यावरून, हुकूम देण्यांत येतो कीं, या पुढें सर्टिफिकिटावांचून, सेस देणारे मुलांकडून अर्धा आ-

भरून घेतलें जाईल.

डिपुटी इन्स्पेक्टर यांणीं आपले जिल्ह्यांत ज्या ठिकाणीं चांगली शाळा, सोयवार सामान सुरक्षित ठेवण्या जोगीं नसेल ती जागा चांगली दुरुस्त करवि-ण्याची तजविज अतीसत्वर करावी. ज्यावेळीं ते शाळा तपासण्यास जातील त्यावेळीं ती जागा त्यांणीं पाहून कसी आहे त्या बद्दल आह्मांकडे परीक्षेचा रिपोर्ट येतो, त्यांत लिहून पाठवित जाऊन, दुरुस्त करवि-ण्याची कायतजविज केली तें ही कळवावें.

या उपर सामान वगैरे चोरीस गेल्याचा यो भोटा आह्मांकडे आल्यास त्याबद्दल चौकशी अंती ज्यांचे कडे येळचे वेळीं, बंदोबस्त न केल्याबद्दल दो-ष येईल त्यांजवर चोरीस गेलेले सामान भरून दे-ण्याची जबाबदारी राहील. कळावें. ता० १५ जू-लै १८६७ इसवी.

(Signed) W. A. Russel

डि· इ· इ· द· भाग·

क सबा आडगा तालुका राणे बिन्नूर जिल्हा धारवाड येथील मास्तर गुरनाथ बाळाजी होंगलकर हे कांहीं दिवस हुकूमाशिवाय गैरहजर राहिले सबब त्यास एक पगार २० रु. दंड करण्यांत आला आहे. ता० २६।७।६७ मुकाम बेळगांव.

(Signed) W. A. Russell

एज्युकेशनल इ. द. भाग

दक्षिणभागांतील सर्व स्कुलमास्तर यांस.

एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर दक्षिण भाग यांजकडून हु.

लोकल्सेस देणारे मुलांकडून ।।. अर्धा आणा प्रमाणें फी घेण्याची वहिवाट आहे, परंतु जे लोकसेस देतात त्याजपासून सदर्हूबद्दल, सर्टिफिकीट प्रथम आणवून, नंतर अर्धा आणा प्रमाणें फी घ्यावी. असें असतां कितीएक शाळेंत अशा सर्टिफिकिटावांचून मुलें शाळेंत घेतलीं आहेत असें समजल्यावरून, हुकूम देण्यांत येतो कीं, या पुढें सर्टिफिकिटावांचून, सेस देणारे मुलांकडून अर्धा आ-

णा प्रमाणें फी घेतल्याचें आह्मांस समजल्यास, ज्या मास्तरांकडून अशी वहिवाट होईल व फी सध्यें कोणत्या प्रकारें घोटाळा मास्तर लोक करतील त्यांजला दंड करण्यांत येईल, अगर कादूनही टाकिले जाईल.

डिपुटी इन्स्पेक्टर हे शाळेची परीक्षा घेण्यास जातील त्यावेळीं आपापले जिल्ह्यांतील शाळेंत सदरहू बद्दल, चांगली चौकशी करावी. आणि हुकूमाप्रमाणें ज्या मास्तरांकडून वहीवाट झाली नसेल, त्याज बद्दल आह्मांकडे लागलेच रिपोर्ट करित जावे. ता० २१।७।६७ मु॥ बेळगांव.

(Signed) W. A. Russell.

ए. इ. द. भाग.

जाहीराती.

मेहरबान आर्डिंग्टन साहेब बहादूर इ. इन्स्पेक्टर मध्य भाग यांणीं पुणें पाठशाळा पत्रकांत नोटीस दिली आहे ती बेळगांव जिल्ह्यांतील स्कूल

मास्तर यांस मालूम होण्याकरितां आह्मीं येथें छापून-प्रसिद्ध करण्यांत आली आहे. तिकडे सर्व मास्तरांनीं चांगलें लक्ष पुरवावें

" मध्यभागांतील शाळाखात्याकडील अधिकारी-वगैरे सर्व लोकांस कळण्याकरितां प्रसिद्ध करण्यांत-येते कीं, गोविंद बल्लाळ चिपळूणकर हे कसबे वकवे ता-लुके मजकूर येथील शाळेवर मास्तर असतानां-त्यांणीं शाळेंतील लोकलसेस न देणाऱ्या मुलांपासून दोन आणे प्रमाणें फी वसूल करून सरकार कागदीं सदहू मुलें लोकलसेस देत असल्याचें नमुद केलें आणि-त्याजबद्दल अर्धा आणाप्रमाणें फी जमा केली, असें-मेहरबान डि. इ. इन्स्पेक्टर जिल्हा सातारा यांचे नजरे-स शाळेचे परीक्षे समयीं आल्यावरून, एकंदर नुक-सान ११८।४८६ पै सदहू गोविंद बल्लाळ चिपळूणकर या-जपासून भरून घेऊन त्यांस बडतर्फ केलें आहे. तर सदरहू मनुष्यास शाळाखात्यांत कोणतीही नोकरी-स ठेऊं नये.

फर्मावें तारीख २५ माहे जून सन १८६७ इ.

सर्वी.

(Signed) J. Waddington

इज्युकेशनल इन्स्पेक्टर मध्यभाग.

(Singned) Chanbassappa B. Dharwar.

डि. इ. इन्स्पेक्टर जिल्हा बेळगांव.

नोटीस.

बेळगांव जिल्ह्यांतील सर्व स्कुलमास्तरांस कळण्या करितां प्रसिद्ध करण्यांत येते कीं, ग्रांटेंड लोकल स्कूलांस बसलेल्या मुलांकडून दरमहा अर्धा आणा घेण्याची वहिवाट सुरू आहे. परंतु त्याजबद्दल मास्तर बिक लोकलसेस देणारा आहे कींवा नाहीं याची खात्री करून घ्यावी. ह्मणजे कोणत्या गांवीं शेत असेल त्याजबद्दल दाखला घेतल्या शिवाय किंवा त्याची पावती पाहिल्या शिवाय त्यां मुलांकडून अर्धा आणा फी न घेतां दोन-आणे घेत जावी. दाखल्या आल्या पासून अर्धा आणा फी सुरू करावी आणि त्याजबद्दल खालीं लिहिलेल्या नमुन्या प्रमाणें सर्व पंतोजी लोकांनीं एक बुक ठेवावें

तें आह्मीं परीक्षेस आल्यावेळीं तपासून पाहूं. कळावें

ता० ११ जुलै १८६७ मु॥ निपाणी.

/Signed/ Chanbassappa B. Dharwar.

डि·इ·इ· बेळगांव.

नमुना.

नंबर	१	
मुलाचें नांव.	२	
जमिन कोणाचे नांवें आहे.	३	
मुळत्याचे वगैरे नांवें असल्यास एकत्र आहेत कीं वा नाहीं.	४	
कोणत्या गांवीं आहे.	५	
सर्वे नंबर कोणता.	६	
दाखला आहे कींवा नाहीं.	७	

ನೋಟೀಸು.

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಹೇದ ಡಿಪುಟಿ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಆಫ್ ಸ್ಕೂಲ್ಸ ಇವರು ಸದರ ಜಿಲ್ಹೇದೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಲಿಗಳ ಪಂತೋಜಿಗಳಿಗೆ ಈ ಸರಕ್ಯೂಲರ ನೋಟೀಸಿನಿಂದ ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ,— ಮೋರಿಸ ಸಾಹೇಬರು ಇಂಗ್ಲಿಷದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನದ ಚರಿತ್ರದ ಭಾಷಾಂತರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆಗದೆ. ಆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬೆಳಗಾಂವಿ ಬುಕ್ಕ ಡಿಪೋದಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಡಿಪೋ ಬುಕ್ಕ ಪಂತೋಜಿಗಳು ತಮ ತಾಲೂಕಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಯಾ ವರ್ಷದ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವೆವು. ಇದಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ನೆಟ್ಟಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕು. ತಾರೀಖು ೨೪ ಜುಲಾಯಿ ೧೮೬೭ ಇ॥ ಬೆಳಗಾಂವಿ

/Signed/ Chanbassappa B. Dharwar.

ಡಿಪುಟಿ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಆಫ್ ಸ್ಕೂಲ್ಸ.

ಜಿಲ್ಹಾ ಬೆಳಗಾಂವಿ.

ಸರ್ಕ್ಯುಲರ ನೋಟಿಸು.

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಹೆಯ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಸದರ ಜಿಲ್ಹೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ— ಈ ಕೆಳಗೆ ಛಾಪಿಸಿದ ನಮೂನೆಯಂತೆ ಒಂದೊಂದು ನಮೂನೆ ತಯಾರುಮಾಡಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ತಂಮ ತಂಮ ಸಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ೧೦ ರುಪಾಯಿಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಪಗಾರವುಳ್ಳವರ ಹೆಸರು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ಇತ್ತಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

ತಾರೀಖು ೨೬ [illegible] ೧೮೭ಯಿ॥ ಬೆಳಗಾವಿ

(Signed) Chanbassappa B. Dhanwar

ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ್

ಜಿಲ್ಹಾ ಬೆಳಗಾಂವಿ.

ಸಿದ್ಧನಾಥ ವಾಚನ ಮಂದಿರ.
ಮೊರಬ. ಜಿ ಧಾರವಾಡ.

([illegible]) [illegible]

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	ಕುಟುಂಬದ ಮನುಷ್ಯರ			[illegible]	[illegible]	ನಂ.
						[illegible]	[illegible]	[illegible]			

[illegible]

(Singned) Chanbassappa B. Dhanur

ಡೆ. ಎ. ಇ. ಜಿಲ್ಲಾ ಬೆಳಗಾವ.

Appointments

नेमणूका.

खालीं लिहिलेल्या नेमणूका जुलै १८६७ दुसरी महिन्यांत एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर दक्षिणभाग यांचे आफीसांतून झाल्या, त्या.

१ रंगो रामचंद्र मास्तर हुजूर यास एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर दक्षिणभाग यांचे आफीसांत कारकुनीचे कामावर नेमिलें दरमहा २५ रु.

१ केशव बाळाजी हुजूर असिस्टंट बेळगांव ॲंग्लोव्हरन्याक्युलर स्कुल्स यांस हानगल जिल्हा धारवाड येथें २० रु. वर असिस्टंट मास्तर नेमिलें.

१ मोरो नारायण गडपोले असिस्टंट मास्तर गोकाक यांस करजगी, जिल्हा धारवाड येथें २० रुपयांवर हेडमास्तर नेमिलें.

१ देसाण्णा बसाप्पा [illegible] यांस विजापूर येथें हेडमास्तर १० रुपयांवर नेमिलें.

१ आबाजी रामचंद्र कणबर्गी यांस विजापूर येथें २५ रु. वर असिस्टंट मास्तर नेमिलें.

१ अनंत अपाजी हंदीगडेकर यांस कुमठा तालूक मजकूर येथें हेडमास्तर ३५ रु. पगारावर नेमिलें.

मुकाम बेळगांव तारीख १६ जुलै १८६७

(Signed) W. A. Russell.

ए. इ. द. भाग.

मास्तरांच्या नेमणुकावबदलीविषीं.

जिल्हा कळादगी.

माहे एप्रिल महिन्यांत.

१ मल्हार केशव रंगापुर हेडमास्तर हिपरगा यांस कळादगी येथील कानडी शाळेचे हेडमास्तर नेमिलें. पगार २५ रुपये.

१ तमाजी यळगुर्द हेडमास्तर विज्यापूर शाळा नंबर २ यांस कळादगी येथें पहिला असिस्टंट नेमिलें पगार सोळा रुपये
१६

१ अनंत भिकाजी गोखले इंग्लिश टिचर हिपर्गा यांस त्याच शाळेंत अक्टिंग हेडमास्तर नेमिलें पगार ३० रुपये.

१ गणेश बल्लाळ अठवले हेडमास्तर मुद्देबीहाळ यांस पर्वती येथें ॲंग्लोव्हरन्याक्युलर स्कुलचे हेडमास्तर नेमिलें पगार २३ रु.

१ श्रीनिवास नारायण नरगुंदकर हेडमास्तर पवताशाळा नंबर १ यांस तालीकोट येथें हेडमास्तर नेमिलें पगार रुपये २५

१ विष्णु कृष्ण करीमली हेडमास्तर तालीकोट यांस बादामी येथें हेडमास्तर नेमिलें पगार १५ रु.

मे १८६७ महिन्यांत.

१ रामचंद्र भिमाजी कलघटगी हेडमास्तर बिळगायांस केरूर येथें हेडमास्तर नेमिलें. पगार १८

१ नारायण अनंत बापट हेडमास्तर केरूर यांस विजापूर शाळा नंबर १ येथें पहिला असिस्टंट नेमिलें प.रु.१८

१ भिकाजी वासुदेव पर्वे असिस्टंट विजापूर शाळा नंबर १ यांस बिळगी येथें हेडमास्तर नेमिलें पगार रु. १८

जून १८६७ महिन्यांत.

१ गोविंद सखाराम तांबोळवाडकर पहिला असिस्टंट हुंडि यांस मुद्देबिहाळ येथें हेडमास्तर नेमिलें. पगार स-

रकारी २० रुपये.

येणें प्रमाणें नेमणुका मेहरबान इज्युकेशनल इन्स्पेक्टर साहेब बहादूर दक्षिणभाग यांच्या मंजुरीनें करण्यांत आल्या आहेत.

मुकाम कलादगी } (Signed) Vishwanath Vishnu.
ता० २६ जून १८६७ } डि० इ० इ० कलादगी.

ನೇಮಣೂಕಗಳು ಹೊಸ ಶಾಲೆಗಳ ಬಾಬತ್ತು

ಜಿಲ್ಹಾ ಧಾರವಾಡ.

ತಾ॥ ೧೫ ಮಾಹೆ ಜೂನ ೧೮೬೭ ಯಿಸವಿ ದಿವಸದಿಂದ ತಾ॥ ೧೫ ಜುಲಾಯಿ ಸನ ಮಜಕೂರ ವರೆಗೆ.

೧ ಧಾರವಾಡ ತಾಲೂಕ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಶಾಲಾ ದಮೇಲೆ ರಾಮಚಂದ್ರ ಗೋಪಿನಾಥ ಉಗೆದವರ ಯಿವರಿಗೆ ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರನೇಮಿಸಿಧೆ.

೨ ಸದರ ತಾಲೂಕ ಅಗ್ಗಲಾವರದಲ್ಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರ ವಿನಾಯಕ ಬಿಡ್ರೀ ಟಿಕ್ರೀನ ನರಗೊಳ ಯಿವರಿಗೆ ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರನೇಮಿಸಿಧೆ.

೩ ಬಂಕಾಪೂರ ತಾಲೂಕ ಯಿಂಗಳಗಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಗಾಚಾರ್ಯ ಅಜ್ಜಾಚಾರ್ಯ ಮದತಸ್ವರೂಪ ಸಾಅಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಯಿವರಿಗೆ ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರನೇಮಿಸಿಧೆ.

೧ ಸದರ ತಾಲೂಕ ಕಗ್ಗನದಳ್ಳಿ ಸುಬಾಜಗೋಪಾಲ್ಕ ಮದ-
ತನಿನ ಪಾರಸವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೆಳಗಾವ ಇವರಿಗೆ ಸ್ಕೂಲ
ಮಾಸ್ತರನೆಮಿಸಿದೆ.

೧ ಕರಜಗಿ ತಾಲೂಕ ದೇವಿಹೊಸೂರ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಜಾಗೆಕ್ಕೆ
ಮಹಾದೇವ ಗಣೇಶ ಜೋಗಳೇಕರ ಮದತನಿನ ಹಾನಗಲ ಇವನಿ.

೧ ನವಲಗುಂದ ತಾಲೂಕ ಶಿರುರ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಜಾಗೆಕ್ಕೆ ಧೊಂಡೊ
ನಾರಾಯಣ ಮದತನಿನ ನವಲಗುಂದ ಇವರಿಗೆ ನೆಮಿಸಿದೆ.

೧ ನೆಪರ ತಾಲೂಕ ಶಿ[illegible]ರ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಜಾಗೆಕ್ಕೆ ಹಜರತಖಾನ
ವಲ್ಲದ ರತ್ನಿಮಾ[illegible] ಮದತನಿನ ಮೋರಬ ಇವರಿಗೆ ನೆಮಿ-

೧ ಕೋ[illegible] ತಾಲೂಕ ಕಕಲ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಜಾಗೆಕ್ಕೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸ
ಪ್ರಂ[illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜ ಇವರಿಗೆ ನೆಮಿಸಿದೆ.

೧ ಕೋಪಳ ತಾಲೂಕ ಮಾಸೂರ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಜಾಗೆಕ್ಕೆ ರಾಮಚಂ-
ದ್ರ ವಿಶ್ವನಾಥ ಮದತನಿನ ಕರಜಗಿ ಇವರಿಗೆ ನೆಮಿಸಿದೆ.

೧ ಕಲಘಟಗಿ ತಾಲೂಕ ಗಳಗಿ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಜಾಗೆಕ್ಕೆ ಬಾಳಾ-
ಜಿ ನಿಖಾರಾಮ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ದೆವಣಗಿಹಳ್ಳಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೆಳ
ಗಾಂವಿ ಇವರಿಗೆ ನೆಮಿಸಿದೆ.

೧ ಗದಗ [illegible] ಮದತನಿನ ಜಾಗೆಕ್ಕೆ ಅಬದುಲಬಿಗ ವಲ್ಲದ
ಮಿರಜಾಸಾಹೇಬ [illegible] ಇವರಿಗೆ ನೆಮಿಸಿದೆ.

೧ ಶಿಗಾಂವಿ ಮದತನಿನ ಪ್ರಭಾಕರ ದಿನಕರ ಯವರಿಗೆ ಕಲಾದ-
ಗಿ ಜಿಲ್ಹೆದಲ್ಲಿ ವರ್ಗ ಆದಮುಳ್ಗಾ ಅಂಜಾಗೆದ ಮ್ಯಾನೇಜಾನಗ
ಲ ಮದತನಿನ ಶೇಷಗಿರ ರಾಮಚಂದ್ರ ಕಾಂಗುಡಾನಗಲದಲ್ಲಿ
ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಅಶ್ವತ್ಥ ಚಾರ್ಯ ಯವರಿಗೆ ನೇಮಿಸಿದೆ.

೧ ಶೋಂಪತಾಲೂಕ ಶಿಪೆಸುರ ಸಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಕುಟುಗದ
ಬಹಾಳ್ಕರ ಸ್ವಮಿ ಅಂದರಿಂದಾನದರ್ಶ ಸಾಲಿ ಬಂದಮು-
೨ ಮಾಸ್ತರ ಕೃಷ್ಣಾಮಂತ್ರ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಫೋಸ್ಸುರಯವರಿಗೆ-
ಬಂಬಳ ತಾಲೂಕ ಸೋರಟೂರದಲ್ಲಿ ಸಾಲಿ ಮಾಸ್ತರ ನೇಮು
ಸಿದೆ-

೧ ಹಮನಿಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಗುರುಸಿದಪ್ಪ ಬಂಸೂರ ಲಂಕ
ಪ್ಪಯವರಿಗೆ ವಂದು ತಿಂಗಳ ಶಿಕರಜಾ ದೊರತ್ರದೆ.

ತಾರೀಖ ೧೬ ನೇ ಮಾಹೆ ಜುಲಾಯಿ ಸಂವತ್ಸ
ಯನವಿ ಮುಕ್ಕಾಂ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.

(Signed) Nagesh Vinayek.
ಡೆಂ. ಸ್ಕೂ. ಇ. ಜಿಲ್ಹಾ ಧಾರವಾಡ.

ನೇಮಣೂಕುಗಳು

(ಜಿಲ್ಲಾ ಶಾಸನ.)

ಮುಕರಟಾನ ಇಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬ ಬಾಹದ್ದೂರ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗ ಇವರ ಅಪ್ಪಣೆಮೇರೆಂದ.

೧ ಮುನ್ಸಿ ಮೇರಿನ ಗಾಬರ್ಗಸಾಲ ದಿನಾ ಇವರಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ ಕುಮಟೆ ಸ.ಕ್ರ. ಅ.ವ.ಸಾಲೆಯ ಹೆಸ್ತ ಮುನ್ಸಿ ಜಾಗೆಗೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಿರುತದೆ. ಕುಕ್ಕೆ ಇವರು ಮಿ ಕಟ್ಟಾಸ ಪ್ರೈಸ್ಟರ ಸಾಹೇಬರವರ ಅಪ್ಪಣೆ ಮೇರೆ ಕುಮಟೆ ಇಂಗ್ಲಿಶ ಸಾಲೆ ಪುಸ್ತಕ ಅಗಬೆಂಗಡಿ ಮುನ್ಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡ-ಬೇಕು... —

೧ ಕಾರವಾರ ಇಂಗ್ಲಿಶ ಸಾಲೆಯ ಮರ್ಗಿ ಅಶಿಷ್ಟಂಟ-ಅನಂತ ಅಪ್ಪಾಜಿ ಇವರು ಕುಮಟೆ ಸ.ಕ್ರ. ಅ.ವ.ಸಾಲೆ-ಅಸಿಸ್ಟಂಟ ಮುನ್ಸಿ ಕೆಲಸ ನೋಡಬೇಕು.

೧ ವಿನಾಯಕ ವರದರಾಮ ಇವರಿಗೆ ಕುಮಟೆ ಧಾರ-ವಾಡ ಶಾಲೆಗೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಿರುತದೆ.

೧ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಮಂಜುನಾಥ ಇವರಿಗೆ ಅಂಕೋಲೆಯಿಂ-ದ ಹೊನ್ನಾವರಕ್ಕೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಿರುತದೆ.

೧ ಸುಬ್ರಾವ ಶ್ಯಾಮಯ್ಯ ಇವರಿಗೆ ಹೊನ್ನಾವರದಿಂದ

೧ ಶಿಗಾಂವಿ ಮದತನಿಸ ಪ್ರಭಾಕರ ದಿನಕರ ಯವರಿಗೆ ಕಲಾದ-
ಗಿ ಜಿಲ್ಹೆದಲ್ಲಿ ವರ್ಗ ಆದ ಮುಲ್ಕಿ ಅಂಜಾಗೆದ ಮ್ಯಾನೇಜರ
ಲ ಮದತನಿಸ ಶೇಷಗಿರ ರಾಮಚಂದ್ರ ಹಾಂಗು ದಾನಗಲದಲ್ಲಿ
ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಅಶ್ವತ್ಥಾಚಾರ್ಯ ಯವರಿಗೆ ನೇಮಿಸಿದೆ.

೧ ಕೋಂವ ತಾಲೂಕ ಶಿಪೆನುರ ಸಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರು
ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಅದರಿಂದಾ ಸದರ್ಹು ಸಾಲಿ ಬಂದ ಮಾ-
ಡಿ ಮಾಸ್ತರ ಕೃಷ್ಣ ಮಂತ್ರ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹೊಸ್ಸೂರ ಯವರಿಗೆ-
ಧಂಬಳ ತಾಲೂಕ ಕೋರಟೂರದಲ್ಲಿ ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರನೆಂದು
ಹಚ್ಚಿದೆ-

೧ ಹಮನಿಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಹುದ್ದೆದ ಪ್ರಾಬಂ ನಾರಲಂಗ
ಪ್ಪಾ ಯವರಿಗೆ ಪೆಂದು ತಿಂಗಳ ಕೆರ ರಜಾ ದೋರತ್ರದೆ.

ತಾ|| ೧೬ ನೇ ಮಾಹೆ ಜುಲಾಯಿ ಸಂ|| ೧೮೭೦
ಯಸವಿ ಮುಕ್ಕಾಂ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

(Signed) Nagesh Vinayak
ಡೆ|| ಇ|| ಜಿಲ್ಹಾ ದಾರವಾಡ.

ನೇಮಣೂಕಗಳು

(ಜಿಲ್ಹಾ ಕಾನಡಾ.)

ಮೆಹರಬಾನ ಇಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬ ಬಾಹದ್ದೂರ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗ ಇವರ ಅಪ್ಪಣೆ ಮೇಲಿಂದ.

೧ ಮಾಸ್ತರ ಮೇಲಿನ ಗಾಂವಠೀ ಸಾಲಿ ದಿನಾ ಇವರಿಗೆ ಚೆಂಡೆಕೊಪ್ಪದಿಂದ ಕುಮಟೆ ಸೆಂ.ಸ್ಕೂ. ಅ.ವ.ಸಾಲಿಯ ಹೆಡ್ಡ ಮಾಸ್ತರ ಜಾಗಕ್ಕೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಿರುತದೆ. ತುರ್ತಕ್ಕೆ ಇವರು ಮೆಹರಬಾನ ಡೈರೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬರವರ ಅಪ್ಪಣೆ ಮೇರೆ ಕುಮಟೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಸಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಆಕ್ಟಿಂಗ ಹೆಡ್ಡ ಮಾಸ್ತರ ಕೆಲಸ ಮಾಡ-ಬೇಕು.... ——

೧ ಕಾರವಾರ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಸಾಲಿಯ ಮರ್ಹಾಟಿ ಅಸಿಸ್ಟಂಟ-ಅನಂತ ಅಪ್ಪಾಜಿ ಇವರು ಕುಮಟೆ ಸೆಂ.ಸ್ಕೂ. ಅ.ವ.ಸಾಲೆಯ-ಆಕ್ಟಿಂಗ ಹೆಡ್ಡ ಮಾಸ್ತರ ಕೆಲಸ ನೋಡಬೇಕು.

೧ ವಿನಾಯಕ ಪರಶರಾಮ ಇವರಿಗೆ ಕುಮಟೆಯಿಂದ-ಅಂಕೋಲೆಗೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಿರುತದೆ.

೧ ಶ್ಯಾಂತ್ರಯಾ ಮಂಜುನಾಥ ಇವರಿಗೆ ಅಂಕೋಲೆಯಿಂದ ಹೊನ್ನಾವರಕ್ಕೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಿರುತದೆ.

೧ ಸೋಂಬರಾವ ಶಾಮರಾಯ ಇವರಿಗೆ ಹೊನ್ನಾವರದಿಂದ

ಭಟಕಲ್ಲಿಗೆ ವರ್ಗಮಾಡಿರತದೆ.

೧ ತಿಂಮಪ್ಪಾಯ್ಯ ರಾಮಚಂದ್ರ ಯಿವರಿಗೆ ಭಟಕಲ್ಲ-
ದಿಂದ ಚಿಂಕಿಕೊಡ್ಡಿಗೆ ವರ್ಗಮಾಡಿರತದೆ.

೧ ಗೋವಿಂದ ಚಿಮಣಾಜಿ ಹ ಶ್ರೀಗ ಸಾಲಿಯ ಮೊದ
ಲನೇ ಅಶಿಷ್ಟಂಟ ಇವರಿಗೆ ತೆರಗಾಂವ ಸಾಲಿಯ ಮಾಸ್ತ್ರಮಾ
ಡಿರತದೆ.

೧ ವಾಸುದೇವ ಅನಂತ ಹೊಂನಾವರ ಸಾಲಿಯ ಅಶಿಷ್ಟಂ
ಟ ಯಿವರಿಗೆ ಸಿದ್ದಾಪೂರ ಸಾಲಿಯ ಹೆಡ್ಡಮಾಸ್ತ್ರಮಾಡಿರತದೆ.

೧ ರಂಗೋ ಭಿಮಾಜಿ ಯಿವರಿಗೆ ಸಿದ್ದಾಪೂರದಿಂದ ಮಲ್ಲ
ನಿ ಸಾಲಿಗೆ ವರ್ಗಮಾಡಿರತದೆ.

೧ ಕೃಷ್ಣೋ ಶಿವಾಜಿ ಯಿವರಿಗೆ ಮಲ್ಲನಿಯಿಂದ ಕುಣಕುಂದ
ಕ್ಷೆತ್ರ ಸಾಲಿಗೆ ವರ್ಗಮಾಡಿರತದೆ.

೧ ನರಸೊ ವೆಂಕಟೇಶ ಇವರಿಗೆ ತೆರಗಾಂವಿಯಿಂದ ಸಾಂ
ಬರಾಣಿ ಕ್ಷೆತ್ರ ಸಾಲಿಗೆ ವರ್ಗಮಾಡಿರತದೆ.

೧ ವಾಸುದೇವ ವೆಂಕಾಜಿ ಸಾಹಾಪೂರ ನಗರ ಸಾಲಿಯ ಮಾಸ್ತ್ರ
ರ ಇವರಿಗೆ ಕಾರವಾರ ಕೊಂಣ ಕುಡುಗು ಸಾಲಿಯ ಮಾ
ಸ್ತ್ರರ ನೆಮಸಿದೆ

೧ ವೆಂಕಟೇಶ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಇವರಿಗೆ ಹೊನ್ನಾವರ ಸಾಲಿ-

[illegible] ಕೊಡುವದು.

೧ [illegible]

[illegible]

[illegible] ರೂ. ನೆ.

[illegible] ರೂ. ನೆ.

[illegible] ರೂ. ನೆ.

[illegible] ರೂ. ನೆ.

[illegible] ರೂ.

(Signed) Appaji Baburao.

[illegible]

नेमणुका (जिल्हा बेळगांव)

नवीन शाळा झाल्या त्याबाबद.

१ बेळगांव येथें मुसलमानी शाळा करून त्याजवर पंतोजी सेख गोसू वलद दसगिर साय दरमहा रुपये १६ आणि शिक्षक शेक शोदीन वा मोहदीन दरमहा ८ रु. वर

१ कसबा कसापूर तालूक संपगांव येथें उमेदवार शिशैया कलैया यांस दरमहा १२ रु. वर नेमणूक करण्यांत

आली आहे.

बगांव गोंधू नवीन नोकने मल्याबद्दल.

१ बेळगांव कानडी ॲंग्लो व्हरन्याक्युलर स्कुलांतील मदतनीस बाळकृष्ण गुंडो यांस चालू महिन्यापासून दरमहा १२ रु. वरने मध्यांत आलें आहे.

२. हारुबिडी हंगल येथें नार्मल स्कुलांतील स्वामी रामचंद्र यांस १२ रु. प. वरने मूळ तेथील पंतोजी दादाजी अंनत कामत यांस डोलगरवाडी येथें पंतोजी चे जाग्यावर दरमहा ७ रु.

ता. ३० जुलै १८६७ बेळगांव

(Signed) Vishwanath Vishnu.

डिपुटी एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर

जिल्हा कलादगी.

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೩ ಸಂಚಿಕೆ ೪.

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ಅಗಷ್ಟ ೧೮೬೬.

Education.

ಶಿಕ್ಷಣವು.

ಗೃಹಶಿಕ್ಷಣ.

ಒಂದುಮನೆತನದ ಯಜಮಾನನು ಆಮನೆತನದವರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಸಂಬಂಧದಿಂದ ಹೀಗೆ ಕರ್ತವ್ಯನಿಧಿಯ ಹಾಗೆ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಒಳ್ಳೇ ಪ್ರವರ್ತ್ತಿಯಿಂದ ನಡೆಯುವಂಥ ಗೃಹಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ನಡೆಯುವವನೇ ಸತ್ಶಿಕ್ಷಕನು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಗೃಹಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವುಗಳು ಯಾವವಂದರೆ, ಧರ್ಮಬೋಧನೆಗಳು ಲೇಖನ, ನಕ್ಷೆ, ಗಣಿತದಲು ದಾಖಲೆಗಳು, ವ್ಯಾಕರಣ ಭೂಗೋಲ, ವಾಚನಪಾಠಗಳು, ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದೋ,

ಹಾಗಂದರೆ, ಇಂಥಾ ವಿಷಯವಂದರೇನು, ಯೆಂಬಪ್ರ-
ಶ್ನೆಗೆ ನಿಃಸಂದೇಹವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಯಾವವಿಷಯಗಳ-
ನ್ನು ಕುರಿತು ಕೊಡಬಹುದೋ, ಆ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆ-
ಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನಾವು ಮಾಡಿದ ಉದ್ಯೋಗದ
ಫಲವು ಅವರಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವದಾಗಿದ್ದರೆ, ಬಾಲಕರು ಉತ್ಸಾಹದಿ
ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದದರಿಂದ ನಕ್ಷೆ, ಗಣಿತ ಈ ಯೆರ-
ಡು ವಿಷಯಗಳು ಬೇರೆಯವುಗಳಿಗಿಂತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ
ತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹ್ಯಾಗಂದರೆ ನಕ್ಷೆಯ ಪಾಠ ಕೊಡಬೇಕಾ-
ದರೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ಇಂಥಾ ದೇಶದ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂ-
ಡು ಬನ್ನಿ, ಯೆಂದು ಹೇಳ್ಳಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಸಾ-
ಧಾರಣ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಿ, ಬಂದು ನಕ್ಷೆ-
ಯನ್ನು ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಇದರ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ತೆ-
ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ, ಯೆಂದು ಹೇಳ್ಳದರೆ, ಅವರು ತಾವು
ಕಲಿತ ನಿಯಮಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಆ ಪ್ರ-
ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆಯುವರು. ಅಂಕಗಣಿತ, ಭೂಗೋಲ,
ವ್ಯಾಕರಣ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿ-
ಯ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಆ ವಿಷಯಗಳ ಸೂತ್ರಗಳು
ಅವರ ಹತ್ತರ ಅವೆಯೋ, ಇಲ್ಲೋ, ನೋಡಬೇಕು. ಪ್ರ

ಶಾರದಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತುಕೊಂಡು ಬಂದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಕನು ತಕ್ಕಷ್ಟು ವೇಳೆಯನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕೆ ಇಷ್ಟರ ಬೇಕು. ಶಾಲೆಯ ಪ್ರವರ್ಥೆಯು ಆಸ್ತಾನಿದ್ದರೆ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಿನಿಟುಗಳು ಈಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವವು. ಈ ವಿಧದ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನು ಮಾಪತಕ್ಕಮುಟ್ಟಿಕೆಲಸ ಮಾಡಬಂದರೆ, ಅವನು ಅಂಕುಮುಗರವನೆಯ ಯಜಮಾನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬಾಲಕರು ಪಾಠಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಡಿರೆಂದು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಈ ಉದ್ಯೋಗವು ಫಲವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗದು.

ಕೆಳಗಿನ ವೃತ್ತಮ ತರದ ಶಾಲೆಗಳ ಮೊದಲನೇ ವರ್ಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗೃಹಶಿಕ್ಷಣದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಕ್ರಮವು ನಾವು ಸೂಚಿಸುವದು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ—

ಸೋಮವಾರ ಸಾಯಂಕಾಲ——ಚಿತ್ರಕೋರಿಯೆನ್ನಾ, ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಭೂಮಿತಿ

ಮಂಗಳವಾರ " " " " ವ್ಯಾಕರಣದ ನಿಯಮಗಳೂ, ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ,

ಬುಧವಾರ " " " " ಅಂಕಗಣಿತ, ಬೀಜಗಣಿತ,

ಕೋಷ್ಟಕಗಳು.

ಗುರುವಾರ ,, ,, ,, ನೀತಿಯ ಬೋಧನೆಗಳೂ, ನಿಯಮಗಳೂ.

ಶುಕ್ರವಾರ ,, ,, ,, ಅಂಕಗಣಿತ, ಚಿತ್ರ, ವಾಚನ ಪಾಠಗಳು.

೨. ಶಿಷ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ ಪದ್ಧತಿ.

ನೂತನ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಶಿಷ್ಯಶಿಕ್ಷಕಪದ್ಧತಿಯೂ ಅತಿ ಸಾರವತ್ತಾದ ಸುಧಾರಣೆ ಎಂದು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಗುಣಗಳು, ಅದು ಶಿಷ್ಯಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಬಹುದು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಸಾಗುವ ಲಾಭಗಳು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. (೧) ಶಿಕ್ಷಕ ಭಾವಶಿಷ್ಯರ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಅನುಭವಿಕವಾದ ವಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುಣಗಳ ಕೆಲಸ ನಡೆಸುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. (೨) ಇದರಿಂದ ಬೋಧನೆಯ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ, ಸಹಕಾರ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಕನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವಾಗ ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿರಬೇಕು. ಮಾಸ್ತರನು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪಾಠಗಳ

ಸುವದಕ್ಕೂ ಅವರಿಗೆ ವೇಳೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.
ಆವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಅಭ್ಯಾಸವಿಷಯ
ಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವದಲ್ಲದೆ, ಶಿಕ್ಷಣಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಸ
ಬೇಕು. ಬೇರೆಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಗತಿಯನ್ನು
ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವರು ಕಲಿಸುವರೀತಿ
ಯನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಮಾಸ್ತರರು
ಅವರ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವದಕ್ಕೂ, ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಬಲವಾಂ
ಟು ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವಾಗ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣದ
ಫಲವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಅನುಮಾನಮಾಡಬೇಕು. ಕೇವಲ
ಅವರು ಕಲಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಂದಲೇ ಅವರ ಯೋಗ್ಯತೆಯ
ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಲಾರದು. ಆದದರಿಂದ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ
ಉಂಟಾದ ಫಲವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಾಸ್ತರನು ಬಿಂ
ದುವನ್ನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಡಬೇಕು. ಈ ಗಣಿಸ್ತರ ದಿಂದ ಮಾ
ಸ್ತರನ ಶಾಂತ ಅನುಭವವು ಹೆಚ್ಚಾಗುವದಲ್ಲದೆ, ಈ ಶಿಷ್ಯ
ಶಿಕ್ಷಕರ ಕಲಿಸು ಬರೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಗುಣದೋಷ-
ಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಿಷ್ಯಶಿಕ್ಷಕರು ತಾವು ಕಲಿಸತಕ್ಕ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಮಾಡ-

ಬು ಚಿತ್ರಗಳೆ ತೆಗದುಕೊಂಡು ತಯಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಸ್ತರನು ಸ್ವತಃ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

೪ ಮಿಶ್ರಪದ್ಧತಿ.

ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ, ಉತ್ತಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮವು ನಡಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಇಂಥಾ ಶಾಲೆಗಳ ಮಾಸ್ತರನು ತನ್ನ ಶಾಲೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು, ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆವಶ್ಯಕ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಬೆರಸಬೇಕು. ಬಹು ದೊಡ್ಡವಾದ ಮೂಲಾಭ್ಯಾಸದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮುದಾಯಿಕ, ಶಿಕ್ಷ್ಯಶಿಕ್ಷಕ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಸಂಯೋಗವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಥಾ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವು ಬಹಳ ಸಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಣ್ಣ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಜನ ಶಿಕ್ಷಕರು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿವಿಷಯಕ, ಗೃಹಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಲಿತುಕೊಂಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವಾಗ ಈ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನೇ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವದು ತಕ್ಕದ್ದು.

Natural philosophy

ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನ.

೩೯ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಯಾವಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆಯೋ, ಅದೇಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ (ಸ್ಥಿರವಾಗಲಿ ಚರವಾಗಲಿ) ಉಳಿಯುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಬಾಹ್ಯಪ್ರೇರಣೆಯ ಹೊರತು ಆ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬದಲಾಗದು......

೪೦ ಒಂದು ದಪ್ಪವಾದ ಕಾಗದದ ಸಣ್ಣ ತುಂಡನ್ನು ಎಡಗೈಯ ಒಂದು ಬೆರಳಿನ ತುದಿಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು, ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪೈ ಇಟ್ಟು, ಬಲಗೈಯ ನಡುವಿನ ಬೆರಳ ತುದಿಯನ್ನು ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿಗೆ ತಟ್ಟಿಸಿ ಆ ಕಾಗದ ತುಂಡಿಗೆ ಹೊಡೆದರೆ, ಅದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಹೋದಾಗ್ಯೂ ಪೈಯು ಬೆರಳಿನ ಮೇಲೇ ಉಳಿಯುವದು

೪೧ ಎರಡು ಪಂಚಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಮೀಪವಾನಿಟ್ಟು, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದು ತೆಳ್ಳಾನ ಹಲಗೆಯ ತುಂಡನ್ನಿಡು; ಆ ತುಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದೊಂದು ಪಂಚಪಾತ್ರೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದೊಂದು ದುಡ್ಡು ಇಟ್ಟು ಆ ಹಲಗೆಗೆ ಒಂದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಬಡಿ, ಅಂದರೆ ಅದು-

ಕೋಷ್ಟಕಗಳು.

ಗುರುವಾರ ,, ,, ,, ವೀಕ್ಷಿಯ ಬೋಧನೆಗಳ್ಯಾನಿಯ ಪಾಠಗಳು.

ಶುಕ್ರವಾರ ,, ,, ,, ಅಂಕಗಣಿತ, ಚಿತ್ರ, ವಾಚನ ಪಾಠಗಳು.

೨. ಶಿಸ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ.

ನೂತನ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಶಿಸ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಅತಿ ಸಾರವತ್ತಾದ ಸುಧಾರಣೆ ಎಂದು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಯಾವ ತರಗತಿಯೊಳಗಾಗಲಿ, ಅದು ಶಿಸ್ತು ಶಿಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯಲಾರದು. ಈ ಪದ್ಧತಿ ಎಂದು ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. (೧) ಈ ಶಿಕ್ಷಣವು ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಹುಡುಗರ ಮೇಲೆ ನಡೆಸುವುದರಿಂದ ಯೋಗ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. (೨) ಇದರಿಂದ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ, ನಿಯಂತ್ರಣ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಣೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ನಡೆಸುವ ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಎಡೆಗೊಡದಂತೆ ಬಂಧನ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅವರ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸ

సువదక్షాల్లూపీకీ వెళ్లియున్న సేవకులవలెను.
అపేక్షయల్ల అవలగి సాధారణావ అభ్యాసవిషయ
గ్రన్థరలను వదల్లడి, శిక్షణా పద్ధతిగ్రన్థసంకలన
చేశారు. చేసే చేసే విషయ గళ్లల్ల అవసరత్యన్న-
బరిమున్నత చేశారు. విశేషాని అవరు రలని వరీతి
పున్న బరివినచేశారు. శిగిమాదు వదలింవ మాస్త్రరడు
అవర తప్పు గ్రన్థ అస్థవదన్ను, అవగాక్షణాక్షల బలవ్యం
ను. మాంచువదభ్యాఅనుభవ వాగ్దాత్రిరే. ఉవిద్యార్థి
గ్రన్థస్త్రయ స్థ ప్రారంభవిలాలిసు వాంగ అవరశిక్షణద
పలవన్ను అను భ్యాని అనుమాన మూవచేశారు. కేవల
అవసరలిసువని న్నతి గ్రంథలిఅవ భాంగ్రపత్రయ
విరాగియ బాగలాకడు. ఆదరించ అవరశిక్షణా దిండ
మా రక్షలవన్న ల్లకే దిమువదల్లో స్థర మాస్త్రరసు ఓ:
రునస్థియ స్థ మాల చేశారు. ఈ రజ్జ్నర దిందవా
స్త్రర నవ్వాంత అనుభవవృద్ధిగాలవదల్లడి, ఉశిస్త్ర
శిక్షకరలను పరియల్ల యాంత్రవా గినణాదిరాష్ట్ర
గ్రన్థ పరిక్షేసువదక్షే సహాయ పాగంత్రటే.
శిక్షశిక్షకరు తాము కలసి తర్కవాంతగ్రన్థ పొంద

ಕೋಷ್ಟಕಗಳು.

ಗುರುವಾರ ,, ,, ,, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಬೋಧನೆಗಳು, ನಿಯಮಗಳು.

ಶುಕ್ರವಾರ ,, ,, ,, ಅಂಕಗಣಿತ, ಚಿತ್ರ, ಪಾಠನ ಪಾಠಗಳು.

೩ ಶಿಸ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ.

ನೂತನ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಶಿಸ್ತುಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಅತ್ಯವಸರವಾದ ಸುಧಾರಣೆ ಹೊಂದುವುದಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಅದು ಶಿಸ್ತು ಶಿಕ್ಷಣವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಕೂಡದು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಬಾಲಕರಿಗೆ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಉಪಯುಕ್ತವಿದೆ. (೧) ಈ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಶೇಷ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಸಂತತಿಗಳಾದ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ನಡೆನುಡಿಗಳು ಹೊಂದುತ್ತವೆ. (೨) ಇದರಿಂದ ಹೊಸ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಮೂಲವಾಗಿ, ಪರೀಕ್ಷಣಾ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ, ಪ್ರಯೋಜನಕತ್ವವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಕರು ಶಿಸ್ತನ್ನು ನಡೆಸುವ ಶಕ್ತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಬಲವು ಹೊಂದುವವರಾಗಬೇಕು. ಮೊದಲನೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀಕಾರಗಳು

ಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ವೇಳೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಅಭ್ಯಾಸ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವದಲ್ಲದೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಗತಿಯನ್ನು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವರು ಕಲಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಬರೆದಿಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಮಾಸ್ತರರು ಅವರ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವದಕ್ಕೂ, ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಬಲವಂತು ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ವಿಚಾರಿಸುವಾಗ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಫಲವನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಅನುಮಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೇವಲ ಅವರು ಕಲಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಂದಲೇ ಅವರ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಲಾರದು. ಆದದರಿಂದ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಫಲವನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಾಸ್ತರರು ಹಿಂದುವರಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ರಜಿಸ್ತರದಿಂದ ಮಾಸ್ತರನ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವವು ಹೆಚ್ಚಾಗುವದಲ್ಲದೆ, ಈ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕಲಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಗುಣದೋಷಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಕರು ತಾವು ಕಲಿಸತಕ್ಕ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹೊಂದ

೩. ಟಿಪ್ಪಣಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಯಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
ಅಪರ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಮಾಸ್ತರನು ಸ್ವತಃ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

೪. ಮಿಶ್ರಪದ್ಧತಿ.

ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ, ಉತ್ತಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮವು ನಡಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಇಂಥಾ ಶಾಲೆಗಳ ಮಾಸ್ತರನು ತನ್ನ ಶಾಲೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಜರಗಿಸಬೇಕು. ಬಹು ದೊಡ್ಡವಾದ ಮೂಲಾಭ್ಯಾಸದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮುದಾಯಿಕ, ಶಿಕ್ಷುಶಿಕ್ಷಕ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಸಂಯೋಗವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಥಾ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವು ಬಹಳ ಸಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಜನ ಶಿಕ್ಷಕರು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿವಿಷಯಕ, ಗೃಹಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಹಿಟ್ಟಾಗಿ ಕಲಿತುಕೊಂಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವಾಗ ಈ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನೇ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವದು ತಕ್ಕದ್ದು.

Natural philosophy

ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನ.

೩೯ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಯಾವಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವುಗಳು ತ್ತವೆಯೋ, ಅದೇಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ (ಸ್ಥಿರವಾಗಲಿ ಚರವಾಗಲಿ ಉಳಿಯುವಸ್ವಭಾವವು ಜಡತ್ವವೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಬಾಹ್ಯಪ್ರೇರಣೆಯಹೊರತು ಆಸ್ಥಿತಿಯು ಬದಲಾಗದು......

೪೦ ಒಂದುದಪ್ಪವಾದಕಾಗದದಸಣ್ಣತುಂಡನ್ನು ಎ ಡಗೈಯ್ಯ ಒಂದುಬೆರಳಿನತುದಿಯಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು, ಅದರಮೇಲೆ ಒಂದುಪೈ ಇಟ್ಟು, ಬಲಗೈಯ್ಯನಡುವಿನಬೆರಳ ತುದಿಯನ್ನು ಹೆಬ್ಬೊಟ್ಟಿಗೆ ತಟ್ಟಿಸಿ ಆ ಕಾಗದ ತುಂಡಿಗೆ ಹೊಡೆದರೆ, ಅದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಹೋದಾಗ್ಯೂ ಪೈಯು ಬೆರಳಿನ ಮೇಲೇ ಉಳಿಯುವದು

೪೧ ಎರಡುಪಂಚಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಒಂದರಕ್ಕೊಂದು ಸಮೀಪವಾಗಿಟ್ಟು, ಅವುಗಳಮೇಲೆ ಒಂದು ತೆಳ್ಳನೆಹ ಲಿಗೆಯತುಂಡನ್ನಿಡು; ಆತುಂಡಿನಮೇಲೆ ಒಂದೊಂದು ಪಂಚಪಾತ್ರೆಯಮೇಲೆ ಒಂದೊಂದು ದುಡ್ಡನ್ನಿಟ್ಟು ಹಲಗೆಗೆ ಒಂದು ಕಡ್ಡಿಗೆಯಿಂದ ಬಡಿ, ಅಂದರೆ ಅದ

ಹಾರಿ ಹೋಗಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ನಡುಸ್ತಂಭಗಳು ಬಿಂಬಪಾತ್ರಗ-
ಳೊಳಗೆ ಬೀಳುವವು. ಇದರಿಂದ ಆ ದುಡ್ಡುಗಳಲ್ಲಿನ ಧಾ-
ವತ್ತೆ ಯಹುದ ವುಸ್ತ್ರಿಷ್ಟವಾನಿಕಾಣುತ್ತದೆ.

೪೨. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಸತ್ತಯಲ್ಲಿರುವ ಬಿದಾರ್ಥಗಳು-
ಸರ್ವಕಾಲವೂ ಗತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ನಾವು ನಿಲ್ಲುತ
ಹತ್ತಿ, ಭೆಕ್ಷನೆ ನಿಂತರೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತದೆ.
ಇದಕ್ಕಾರಣದಿಂದ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತ್ತುವ ಅಭ್ಯಾ-
ಸವಿಲ್ಲದವರು ಓಡುವ ಕುದುರೆಯು ನಿಂತಕ್ಷಣವೇ ಮುಂ-
ದಕ್ಕೆ ಹಾರಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಓಡುವ ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಕೂತವ-
ರಾದರೂ ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಅಶ್ವವು ನಿಂತ ಕೂಡಲೆ ಮುಂದ-
ಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ.

೪೩ ಮೊಳದ ಚೀಟಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಲವು ಇದೇ ಗುಣಕ್ಕೆ
ತ್ತಾಗಿರುವ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿರುವ ನಾಯಿ-
ಯನ್ನು ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನಾಯಿ-
ಯು ಬಹಳ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಮೊಲವು
ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಾಯಿಯ ಶರೀರ-
ವು ಗತಿಗೆ ಒಳಗಾದದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೊಲ
ದ ಸಂಗಡ ಅಕ್ಷಣವೇ ತಿರುಗುವ ದಿದ್ದಾಗ್ಯ ಮುಂದಕ್ಕೆ

ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದು ತನ್ನ ಗತಿಯನ್ನು ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುವವರೆಗೆ ಮೇಲ್ಮುದೂರ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇತ್ತರ ಅದು ಮತ: ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರುವವರೆಗೆ ಮೇಲ್ಮುಖವ: ಅತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ತತ್ವಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಬಹಳವುಂಟೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇವೇ ಗತಿಯ ಜಡತ್ವದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು. ಜಡತ್ವವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥಕ್ಕೂ ಈ ಅರ್ಥಕ್ಕೂ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯುಂಟು. ಇದನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮರೆಯಬಾರದು.

೪ನೇ ಭಾಗ.

ಘನಗಳ ಗೌಣಧರ್ಮಗಳು

೪೩ ಆಕರ್ಷಣದಲ್ಲಿಯು ಪ್ರೋತ್ಸಾರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವು ಭೇದಗಳು ಉಂಟಾಗುವದರಿಂದ ಕಾಠಿಣ್ಯ, ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತಾ, ಘನವರ್ಧನೀಯತಾ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳು

ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೪೪ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಠಿಣ್ಯವು ಅವುಗಳ ಘನತ್ವಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಸೀಸಕ್ಕಿಂತ ಗಾಜುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಠಿಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ಗಾಜುಗಳಿಗಿಂತ ಸೀಸವು ಹೆಚ್ಚು ಘನವಾಗಿ, ಅಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಭಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಜ್ರವು ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗಿಂತ ಕಠಿಣವಾದದ್ದು. ಆದರೆ ಚಿನ್ನವು ಮೃದುವಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅದು ವಜ್ರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಾಠಿಣ್ಯವು ಪರಮಾಣುಗಳ ಸಂಸಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೪೫ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮೇಲೆ ಶಕ್ತಿಗಳು ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಅವುಗಳ ಪರಮಾಣುಗಳು ಸಂಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರಾಗಿ, ಆ ಶಕ್ತಿಯು ನಿಲ್ಲದ ತರುವಾಯ ಅವು ಮುನ್ನಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವವು. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಎಲ್ಲಾ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವು.

೪೬ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವು ಒತ್ತಿ ಜಗ್ಗಿದಾಗ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳೊಳಗಿನ ಎಲುಬು ಮಿಸುಕೊಂಡಿಯೊಳಗೂ ಅದರ ಸ್ಥಿತಿಯುಂಟು

ಬಹುಶಃ ಎಲ್ಲಾ ಕಠಿಣ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ರಬ್ಬರು, ಕೇಶ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಮೃದು ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗುಣವುಂಟು. ಎಲ್ಲ ವಾಯುರೂಪಿ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೪೭ ಒಂದು ಚಕ್ರೋಉಕ್ಕಿನ ಕತ್ತರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತುದಿಗಳು ಕೂಡುವವರೆಗೂ ಮಣಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಕೂಡಲೆ ಅದು ಮುಂಚಿನ ಹಾಗೆ ಸರಳವಾಗುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರವನ್ನು ಮಣಿಸಿ ಸುರುಳಿ ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ಅದು ಪುನಃ ನೆಟ್ಟಗಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಪ್ರಿಂಗು ಯಂಬಯಾನವಯಲು ಬಳಸಲು ಈ ಗುಣವಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಛತ್ರಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅದು ಬರುತ್ತದೆ. ಉಕ್ಕಿನಿಂದ ಆಗುವ ಷ್ಟಿಯಾರಗಳ ಕಮಾನುಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತುಂಟು.

೪೮ ಆನೆಯ ಕೋರೆ ಹಲ್ಲು ಬಹಳ ಕರ ಅದು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ದಂತದ ಗುಂಡು ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೆ, ಅದು ಎಷ್ಟು ದೂರದಿಂದ ಬೀಳುತ್ತದೆಯೋ ಅಷ್ಟು ದೂರ ಪುಟಿದೇಳುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟ ಬೀಳುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಲ್ಲು ಹಸಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಗಾಜಿನ ದಪ್ಪ ಗೋಲಿ ಒಂದು ಸಲಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕಾರು ಸಾರಿ ಪುಟಿದೇಳ-

ವು ಒಣಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ತಿಳಿಯುವದೇನಂದರೆ, ಶೆ-
ಟ್ಟು ತಗಲಿದ ಕೂಡಲೆ ಆಗುಂಚಿಗೆ ಅದರ ವರ್ತುಲಾಕಾರವಾ-
ದ ಮೈಯು ಕಲ್ಲಿಗೆ ಹತ್ತಿ ಕಲ್ಲು ಒಣಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲ-
ಕಲಿರಿಸಿದನಂತರ ಆಗುಂಚು ಪುನಃ ಮುಂಚಿನಿದ್ದ-
ಹಾಗೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

Shabdmanidurpana.

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ.

ನಿಮನಿಸಿತೋರಿಸುಗುಣಮಂ
ದಮಿಂದೆಯಿಂಬಿವು ತೃತೀಯೆಯೆಯೊಳ್ ಪ್ರಕಾ-
ರಮದೊಂದೆ ಮಿಣ್ತ್ರಿತೀಯೆಗೆ
ಸಮುಚಿತಮಾದೇಶಮರಿದು ಕೊಳ್ಳ ಕ್ರಮದಿಂ॥ ೨೭

ಅರ್ಥ — ಇಂ, ಇಂದಂ, ಇಂದೆ, ಯಿಂ ದ್ವಿತೃತೀ-
ಯೆ ಮೂರರನಾಲ್ಕಿ ಸ್ವರದು. ಇವರಾದೇಶಮಾಗಿ-
ಬೇರೊಂದಕಾರಮಪ್ಪುದು. ಉದಾ. — ತುರಗ-
ದವೇಗಾಳಿಯಿಂ, ಭಯದಿಂದಂ, ಮುಳಿಸಿಂದಂ, ಯ-
ದೃಚ್ಛೆಯಿಂದೆ, ದುಳಿಯುಳ್ಳಗಳಿಂ ದೂಸರಿದು ಚಿಕ್ಕೆ
ಲಕ್ಕಕೆಡೆಗ್ಗಾ. ಆದೇಶದ ಏಕಾರಕ್ಕೆ - ಕ್ರಮದಿ,

ನಯದಿ, ಭಯದಿ.

ಬಿಡಿಕುಮುವರ್ಣಮುವರ್ಣ
ಕ್ಕೆದೊಳಂ ಋಕಾರದೊಳಮಿನಾಗಮಬಿಧಿಕ,
ಕ್ಕಿದುವತ್ವಸಂಧಿಯೆಡೆಯೊಳ್
ಮುಡಿತತೃತೀಯೆಯೊಳಮವಿಕಲ್ಪ...

ಅರ್ಥ—ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಪ್ಪ ಉವರ್ಣದೊಳಂ ಋವರ್ಣ-ದೊಳಂ, ಊಕಾರಮೋಕಾರದೊಳಂ, ಹ್ರಸ್ವಮೈಕಾರ-ದೊಳಂ, ತೃತೀಯೆ ಮೊದಲಾದುವರೊಳ್ ಇನಾಗಮ-ಮಕ್ಕುಂ. ತೃತೀಯೆಯೊಳಂ ವತ್ವಸಂಧಿಯೆಡೆಯೊಳ್ ಇನಾಗಮಂ ವಿಕಲ್ಪದಿಂದಕ್ಕುಂ. ಪ್ರಯೋಗಂ—ತಳರ್ದಾಸನಂದೆ, ಮಾವಿನ್, ಪಿತೃವಿನ್, ಭೂವಿನ್, ಬಿನ್ನಿನ್, ಮೊನ್ನಿನ್, ವ್ಯಂಜನದೊಳ್ ಮುಂಟು—ಕುಸುಮಿನ್, ತೃತೀಯವಿಕಲ್ಪಕ್ಕೆ— ಮಾತಿಂ, ಮಾತಿನಿಂ, ಕಮುವಿಂ, ಕಮುವಿನಿಂ; ವತ್ವಸಂಧಿಯವಿಕಲ್ಪಕ್ಕೆ— ಮಮುವಿಂ, ಮಮುವಿನಿಂ, ಮಮುಗೆ, ಮಮುವಿಂಗೆ, ಮಮುವ, ಮಮುವಿನ; ಮನುವಿನ ಮಾರ್ಗಂ. ಸಾರಗುರು, ಬಿನದಿಯವು ಪದಮಾನಸಾನು ಪೊಂದ ಮತಿಷ್ಟಂ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ವು ಬೀಳಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದತಿಳಿಯುವದೇನಂದರೆ, ಕ-
ಟ್ಟ ತಗಲಿದರೂ ಆಗುಂತಾನೆ ಗ್ಗಿ ಅದರ ವರ್ತುಲಾಕಾರವಾ
ದ ಪ್ರೈಯು ಕಲ್ಲಗೆ ತತ್ತಿಕಲ್ಲು ಬೀಳಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲ
ದ ತಿರಿಸಿದನಂತರ ಆಗುಂತುಚುನಕ್ಕು ಮುಂತೆ ಇಡ್ಡ
ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

Shabdmanidurpana.

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ.

ನಮನಿಸಿಣೋಂ ಕಾಸುಗಮಿಮಿಂ
ದಮಿಂ ಬೆಯಿಂಬಿ ಪೃತ್ರತೀಯ ಯುಯಾಂಕ್ಷಮಿಕಾ
ರಮ ದೊಂದ ಮೃತ್ಯುತೀಯಿಗೆ
ನಮುಚಿ ತಮಾದೇಶಮರಿದು ಶೌರ್ಯಕ್ಷಮದಿ॥ ೩೭

ಅರ್ಥ — 'ಇ', 'ಇಂದಂ', 'ಇಂದ', ಯಿಂ ದ್ವಿತೀಯತೃತೀ-
ಯ ಮೂರೆರಡನ್ನು ಸಾರಿದು. ಇವಕ್ಕಾದೇಶವಾಗಿ-
ದೆ ಣಕಾರವಾಗುವದು. ಉದಾ. — ತುರಗ-
ವಹ್ನಿ ಹಾಳಿಯಿಂ; ಭಯದಿಂದಂ, ಮುಳ್ಳಿನಿಂದಂ, ಯ
ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಂದೆ, ಮುಳ್ಳಿಯಿಂಗಳ್ಗಂ ದೊಡ್ಡರಿದು ಚಿಕ್ಕ-
ಪಕ್ಕೆಗಳಿಗೆ. ಆದೇಶದ ಏಕಾರಕೆ — ತ್ರಮದಿ,

ನಯದಿ, ಭಯದಿ.

ಬಿಡಿತ ಇವರ್ಣಮುವರ್ಣಂ
ತ್ತದೊಳಂ ತೃಸ್ವೈತ್ತದೊಳಮಿನಾಗಮವಿಧಿತ,
ಪ್ಪೈದುವತ್ತಸಂಧಿಯೆಡೆಯೊಳ್
ಮುದಿತತೃತೀಯೆಯೊಳಮದುವಿಕಲ್ಪ್ರದಿ

ಅರ್ಥ—ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಪ್ಪ ಉವರ್ಣದೊಳಂ ಇಮುವರ್ಣ-ದೊಳಂ, ಔಕಾರಮೋಕಾರದೊಳಂ, ತ್ರಸ್ವೈಮುವೈಕಾರ-ದೊಳಂ, ತೃತೀಯೆ ಮೊದಲಾದುವರೊಳ್ ಇನಾಗಮ-ಮಕ್ಕುಂ. ತೃತೀಯೆಯೊಳಂ ವರ್ತಸಂಧಿಯೆಡೆಯೊ-ಳ್ ಇನಾಗಮಂ ವಿಕಲ್ಪದಿನಕ್ಕುಂ. ಕ್ರಮಪ್ರಯೋ-ಗಂ—ತಳಿರ್ವಾಸಿನಂದೆ, ಮಾವಿನ್, ಪಿತೃವಿನ್, ಭೂವಿ-ನ್, ಬಿತ್ತಿನ್, ಮೊಸ್ಪಿನ್, ವ್ಯಂಜನದೊಳಮುಂಟು—ಕುಸುಮಿನ್, ತೃತೀಯವಿಕಲ್ಪಕ್ಕೆ— ಮಾತಿಂ, ಮಾತಿನಿಂ, ಕಡುವಿಂ, ಕಡುವಿನಿಂ; ವರ್ತಸಂಧಿಯ ವಿಕಲ್ಪಕ್ಕೆ—ಮಡುವಿಂ, ಮಡುವಿನಿಂ, ಮಡುಗೆ, ಮಡುವಿಂಗೆ, ಮಡುವ, ಮಡುವಿನ. ಮನುವಿನ ಮಾರ್ಗಂ. ಸಾ-ರಗುರು, ವಿನತಿಯ ವೃಷಭಮಾನಸಾನುವೃಂದ ಯತಿಷಂ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ವು ಬಿಣಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ತಿಳಿಯುವದೇನಂದರೆ, ಶಿ-
ಷ್ಟತನದ ಮೂಲ್ಯ ಆಗುಂಷೆ ಗ್ಗಿ ಅದರ ವತುರ್ಗಾ ಕಾರವಾ
ದ ಮೈಯು ಕಲ್ಗಡೆ ಹತ್ತಿಕಲ್ಲು ಬಿಣಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲ
ದ ತಿರಿಸಿದನಂತರ ಆಗುಂಮೆ ಮುನ ಮುಂಚೆ ಇದ್ದ
ಹಾಗೇ ಆಗುತ್ತದೆ

Shabdmanidurpana.

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ.

ಸಮನಿಸಿ ತೋರಿಸುಗುಮಿಂ
ದಮಿಂದೆ ಯಿಂಬಿವು ತೃತೀಯಯಿಂ ಕ್ರಮದಿ
ರಮ ಬೊಂದೆ ಮಿಣ್ತೃತೀಯಗೆ.
ಸಮುಚಿತಮಾದೇಶಮರದು ಕೌಕ್ಷತ್ರಮದಿಂ॥ ೩೭

ಅರ್ಥ — 'ಇಂ', 'ಇಂದಂ', 'ಇಂದೆ', ಯಿಂ ದಿತೃತೀ-
ಯಾ ಮೂರರನಾನಿಪಂದು. ಇವಕ್ಕಾದೇಶ ಮಾನಿ-
ಚೇ ಶೂಂಕಕಾರವುಬುಂದು. ಉದಾ.—ತುರಗ-
ದಿಂ ಹಾಳಿಯಿಂ; ಭಯದಿಂದಂ, ಮುಳಿಸಿಂದಂ, ಯ
ಪೃಷ್ಟಿಯಿಂದೆ, ದುಳಿಯಳ್ಗಗ್ಗಂ ದೊಸುರಿದು ಚಿಕ್ಕೇ
ಲಕ್ಕೆ ಕೆಡೆಕ್ಕೆ. ಆದೇಶದ ಏಕಾರಕ್ಕೆ—ತ್ರಮದೆ,

ನಯದಿ, ಭಯಂ.

ಅದಂತಮುವರ್ಣಋವರ್ಣಾ
ಕೃದೊಳಂ ಪ್ರಕೃತಿಗಳೊಳಮಿನಾಗಮಮಕ್ಕುಂ,
ಸ್ತ್ರೀದುವರ್ತಸಂಧಿಯೆಡೆಯೊಳ್
ಮುದಿತ ತೃತೀಯೆಯೊಳಮದು ವಿಕಲ್ಪಂ

ಅರ್ಥ — ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಪ್ಪ ಉವರ್ಣಾಂತದೊಳಂ ಋವರ್ಣಾಂತದೊಳಂ, ಔಕಾರ ಓಕಾರದೊಳಂ, ಹ್ರಸ್ವಮಪ್ಪೆಕಾರದೊಳಂ, ತೃತೀಯೆ ಮೊದಲಾದುವರೊಳ್ ಇನಾಗಮಮಕ್ಕುಂ. ತೃತೀಯೆಯೊಳಂ ವರ್ತಸಂಧಿಯೆಡೆಯೊಳ್ ಇನಾಗಮಂ ವಿಕಲ್ಪದಿಮಕ್ಕುಂ. ಪ್ರಯೋಗಂ — ತಳಿರ್ವಾಸಿನಿಂದೆ, ಮಾವಿನ್, ಪಿತೃವಿನ್, ಭಾವಿನ್, ನಿನ್ನಿನ್, ಮೊನ್ನಿನ್, ವ್ಯಂಜನದೊಳ್ ಮುಂಟು — ಕುಸುಮಿನ್, ತೃತೀಯ ವಿಕಲ್ಪಕ್ಕೆ — ಮಾತಿಂ, ಮಾತಿನಿಂ, ಕಮಲಿಂ, ಕಮಲಿನಿಂ; ವರ್ತಸಂಧಿಯ ವಿಕಲ್ಪಕ್ಕೆ — ಮಡುವಿಂ, ಮಡುವಿನಿಂ, ಮಡುಗೆ, ಮಡುವಿಂಗೆ, ಮಡುವ, ಮಡುವಿನ, ಮಡುವಿನ ಮಾರ್ಗಂ. ಸುರಗುರು, ಬಿನಡಿಯವು ಪಿದಮಾನಸೋನು ಪೊಂದ ಯತಿಪ್ಪಂ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪಗಲಿರುಳೆಂಬಲ್ಲಿಯಕ್ಕ.

ಪ್ರಗತಿಯಿನಾ ವ್ಯಂಜನಾಂತದೊಳ್ ಕೆಲ್ಲರೆಡೂ

ಬಿಗಳ್ಗಾಗಳ್ ಗಳ್ಳಂಟದಿ.

ನಗಲ್ಬಿರುಳ್ಬಿಡದಿನಾಗಮಂ ದೋಷಕರಂ ॥೩೯॥

ಅರ್ಥ— ಪಗಲಿರುಳ್ ಎಂಬ ವ್ಯಂಜನಾಂತಶಬ್ದಂಗಳೊಳ್ ಇನಾಗಮಂ ವಿಕಲ್ಪದಿನಕ್ಕುದು. ಆಗಳ್ ಗಳ್ ಎಂಬ ವ್ಯಂಜನಾಂತಶಬ್ದದೊಳ್ ಇನಾಗಮಂ ನಿತ್ಯಂ - ಮಿಕ್ಕವೆಯೊಳ್ ಇಲ್ಲ; ದೋಷಂ. ಉದಾ - ಪಗಲಂತದೇಟ್ಟವಿಳಿಂಗಳ್; ಪಗಲಿನ ರವಿಕಿರಣಂಗಳ್, ಇರುಳ ಸರೋಜವಾದುದರ ರಾಯರ ಸಂಸಾರಂ, ಇರುಳಿನ ನಕ್ಷತ್ರಾಭ್ಯುದಯದ ಪೊಲ ದರ್ಶನಸುಖಂ ಬಡೆದಪನ್. ನಿತ್ಯಕ್ಕೆ — ಆಗಳಿನ ಕಜ್ಜವಂ, ಬಚ್ಚರಿಂಗಳಿನ ಬೆಸನೆ, ದೋಷಕ್ಕೆ - ಚವಿಲನ, ಮುಗಿಲಿನ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಜನಿಯಿಸುದುದಂತ ಕೃತ್ಸ್ನ

ವರ್ಣಾಮಗುಣವಚನಸಂಖ್ಯೆಗಳ್ ಪವರ್ಗ್ಗರಿ

ಬಿನಮಕಾರಂ ದ್ವಿಗಾ

ಚನಿರೆ ತೃತೀಯಾದಿಗ ಪ್ರಭಾಗನಾಪತಗುಂ

॥೪೦॥

ಅರ್ಥ:— ಏಕಾಂತಮಪ್ಪ ಕೃತ್ತಿಂಗಂ, ಸರ್ವನಾಮಕ್ಕಂ,
ಗುಣವಚನಕ್ಕಂ, ಸಂಖ್ಯೆಗಂ, ಚವರ್ಗಂ ತ್ರಿತಯಮೊದ-
ಲಾದುವರ್ಕ್ಕೆ ಅರಕೆಯಾಂ ಆಗಮಮಕ್ಕುಂ - ದಿಗ್ವಾಚಕಕ್ಕೆಲ
ಸಿದೆಚ್ಚಿಯೊಳ್ಗಂ ತೃತೀಯಾಂತಂ ಅಣಾಗಮಮಕ್ಕುಂ
ಉದಾ- ಕೃತ್ತಿಂಗೆ, ಮಾಡಿದುದರಿಂ, ಸರ್ವನಾಮಕ್ಕೆ,
ಅದರಲ್ಲಿ, ಅವರೊಳ್, ಗುಣವಚನಕ್ಕೆ, ಕಿರಿದರೊಳ್,
ಗುಣವಚನಮಲ್ಲದಲ್ಲಿಯುಂ ಅಕಾರಮೊದರ್ಗಮುಂ
ಉ. ಸಂಖ್ಯೆಗೆ, ಮೂರರಿಂ, ನಾಲ್ಕರಿಂ, ಚವರ್ಗೆ, ಇ-
ನಿತರಿಂ, ಇನಿತರಿಂ, ದಿಗ್ವಾಚಕಕ್ಕೆ, ಮೂಡಣಂ, ತೆಂಕ-
ಣಂ, ಬಡಗಣ, ಮೂಡಗಣ, ಮುಂತಣ, ಬಂತಣ, ನಡು
ವೆಂಬುದು ಸ್ವರಾಂತರಮಂ ಪರಿತು ದಿಗ್ವಾಚಕಮುಳ್ಳ| ಮಧ್ಯ
ಮಂ ಕರಿಯದಿಕ್ಸ್ವಾಲೇಂ. ಎತೇಯಂಬುದು ತೆರವಂ
ಪರಿತುಪೆಳ್ದ ದಿಗ್ವಾಚಕಂ, ಆ ಯಾತೆಯನಿಂದಣೇವ
ತ್ರುಷ್ಟದು

ಮಧುಪವಿರಮಾದೂವೃತ್ತಂ
ಜೋರೆಕೂರ್ಗುಮರಣ್ಯಗುಳ್ದ ದಿಗ್ವಾಚಕಕ್ಕೂರ್ಗೆ
ಪರಿದಿಗ್ವಾಚಕಕ್ಕೂರ್ಗೆ
ಚರಿಸುವುದಾತರದೇವತ್ತ್ರಿಧಿಕಾಬ್ಧಿಕರಂ ||೪೧||

ಅರ್ಥ- ಅಣ್ ಪ್ರತ್ಯಯದಿಸ್ಸಾತಕಂ ಪುಲ್ಲಿಂಗಪುಸ್ತ್ರೀಯಾಳ್ಗ
ಕಾರಮಂತ್ಯಕಕ್ಕುಂ. ಉದಾ— ಮೂಡಣಂ, ತೆಂಕಣಂ,
ಪಡುವಣಂ, ಮುಂದಣಂ, ಹಿಂದಣಂ. ಅಣ್ ಪ್ರತ್ಯಯಮಿಕ್ಕದಿ
ಸ್ಸಾತಕದೊಳ್ ದಕಾರಾಗಮಮಕ್ಕುಂ, ಕೆಲದಂ, ಬಲದಂ, ಅಲ್ಲಿ
ದಂ, ಇಲ್ಲಿದಂ

ಎನೀತರಕೆನಿಸಾ ಮಾಡಿಯಾ
ಳ್ವಾನೆಗಳ್ ಚತುರ್ಥಿಗಕ್ಕುಂ ಮೇತ್ರಕ್ಕೆಕ್ಕೆ
ಬೀಸುದಿಯಾಂತರೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಾ
ತಾನಕ್ಕುಂ ತೃತೀಯಾ ಮೊದಲಾದುವರ್ಗಳೊಳ್ ॥೪॥

ಅರ್ಥ— ಯಾನೆಂಬ ಸರ್ವನಾಮಂ, ಪ್ರಥಮೆಗೆ, ಏನಂ
ದುಂ ಏತರೆಂದುಮಕ್ಕುಂ, ಚತುರ್ಥಿಯೊಳ್ ಏತಕೆಂದು,
ಏಕೆಂದುಂ ಅಕ್ಕುಂ. ತೃತೀಯಾ ಮೊದಲಾದವಕ್ಕೆ ಏತರೆಂದು
ಪ್ರಕೃತಿಯಕ್ಕುಂ.

ಒದವು ಘಾದದಂತೆಸಲ್ಲಿಂ
ಗದೊಳ್ಳೆಯಾಂದಾದಿಬಂದು ಬಿಂದ್ವಿತಂಪಿ
ಗೊದವುವುದು ನಪುಂಸಕಂ
ಗದೊಳ್ ಚತುರ್ಥಿಗೆಯಕ್ಕು ಮುಳ್ಳದೆಪೆಗಳ್ಲಿಂ ॥೫॥

ಅರ್ಥ- ಅಕಾರಾಂತಪುಲ್ಲಿಂಗಕೆ ಪರಮಾದ ಚತುರ್ಥಿ—

ಇಬಂದುವರಿಸುಗೆ ಯಿಂದಪ್ಪು. - ಅಕಾರಾಂತನಪುಂಸಕ ಲಿಂಗಶಬ್ದದಿರಮೇದ ಚತುರ್ಥೀವಿಭಕ್ತಿಯಿಂ ದ್ವಿತ್ವವಪ್ಪು. - ಅಕಾರಾಂತಪುಲ್ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಜನಾಂತಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಚತುರ್ಥಿಗೆ ಇಂಗವುಚನಪ್ರತ್ಯಯಲ್ಲಿ ವಿಕಲ್ಪದಿಂದಪ್ಪು.

ಉದಾ.— ಅರಸಿಂಗೆ, ಅರಸಂಗೆ - ಅರಸಂಗಮಾರ್ಗಣಂ ಬಿಟ್ಟಾತ ಯು. (ಕೃತಿ) ಪೂರ್ವದ ಪೊಲಕ್ಕಂ ಪೊಲಕ್ಕೆ। ಘಾತಕ್ಕೆ ಗಾಢ ತ್ತ, ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ ಚತುರ್ಥಿಯಲ್ಲಿ - ಬನಕ್ಕೆ, ಬನಕೆ ಹೊಲಕ್ಕೆ, ಹೊಲಕೆ, ಇಂತು ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನೂ ವ್ಯಂಜನಾಂತಕ್ಕೆ ಕವಿಗಳು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವರು ಅನೇಕ ನಾವು ಸುಖದಂ। ಕಲ್ಕೆ, ಕಲ್ಗೆ, ಪುಲ್ಕೆ, ಬೆಳ್ಗೆ; ವಚನಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೆ — ಕವಿಗಳ್ಗೆ - ಇತ್ಯಾದಿ.

जाहीरात.

दक्षिण भागांतील सर्व स्कूल मास्तर यांस.

एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर साहेब दक्षण भाग यांजकडून-या सोबत नमुना छापला जात आहे. त्या प्रमाणें पत्रक तयार करून, ज्या मास्तरांस रजा पाहिजे असेल त्यांणीं आपले डिप्युटी इन्स्पेक्टर यांजकडे पाठवावें.

सदहू नमुन्या प्रमाणें पत्रक न पाठविल्यास त्या मास्त रांस रजा मिळणार नाहीं. रजा मागण्याच्या पत्रका बरोबर दुसरा रिपोर्ट पाठविण्याचें कारण नाहीं.

कळावें तारीख २ अगस्ट १८६७ इसवी.

(Signed) W. A. Russell.

ड्युकेशनल इन्स्पेक्टर दक्षिण
भाग.

☞ १८७ पृष्ठावर नमुना छापला आहे तो पहावा.

रजेबद्दल नमुना.

जावकनंबर तारीख मोडे	रजा पाहिजे त्याद्	पूर्वी रजा भोगलेली.		हाली पाहिजे ती रजा.		रजा मागण्याचें कारण (थोडक्यांत) व रजा मिळाली असतां मागें कामाचा बंदोबस्त कसा राहील त्या विषयीं.
शाळा.	समाचें नांव व हुद्दा व पगार.	रजेचा प्रकार.	+ रजेची मुद्दत.	कोणते प्रकारची.	किती मुद्दत पावेतों.	

+ यासदरांत पूर्वी रजेवर गेल्या आल्याची तारीख, महिना वगैरे दर्शवावा.

हेडमास्तर शाळा तालुका

ನೋಟೀಸು

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವತ್ತು ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆ-
ಗಳ ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ - ಕೆಳಗೆ ಸಹಿ ಮಾಡುವವರ
ಯಿಂದ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ - ಈಗ ಯಿರುವ ತಿಗ
ಳ ಮುಂದೆ ... ಕ್ರಮದಿಗೆ ಕಲಿಸುವ ಶಾಲಾ ಪತ್ರ
ಕನ್ನಡ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಕಳಿಸುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು
ನೋಟಿಸು ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನಿಂಮಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವರ ಕಡೆಯಿಂ-
ದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳು ಬರುವದಿಲ್ಲಾ. ಆದರೆ ಇನ್ನು
ಮುಂದೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಕಳಿಸುತ್ತ ಹೋ-
ಗಬೇಕು. ಯಾರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲವೋ ಅವರು ಕ
ನ್ನಡ ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಕಲಿಯಬೇಕು. ತಾರೀಖ ೧೭ ಆಗಸ್ಟ-
೧೮೬೭ ಯಿಸವಿ. ಬೆಳಗಾವಿ.

(Signed) Chanbasapa B. D.

ಡಿಪುಟಿ ಯೆಜ್ಯುಕೇಶನ ಯಿನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ

नोटीस

सर्व मास्तर लोकांस कळवितों कीं, रजिस्टर बुकांत न
न दाखल असल्या शिवाय कोणास शाळेंत अभ्यास

करिण्याकरितां घेऊंनये. आणि रीतीप्रमाणे नांव दा-
खल करण्याची फी व महिन्याची फी दिल्या शिवाय र-
जिस्टरांत नांव दाखल करूंनये. कळावें ता २६ आगस्ट
१८७७
मुकाम बेळगांव.

(Signed) Kanbasapa B.D.

डि.इ.इ. जिल्हा बेळगांव

नोटीस.

बेळगांव जिल्ह्यांतील सर्व मास्तरलोकांस कळावें कीं,
आह्मीं साळमजकुरीं शाळांची परीक्षा घेण्या करितां-
गेलों होतों त्यावेळीं पाहतां, कांहीं पंतोजी लोकांनीं जीं
माफी मुलें शाळेंत घेतलीं होतीं तीं वास्तविक गरीब-
नसून फी देण्यासलायक होतीं, व खरोखर जीं गरी-
ब होतीं त्यांजला माफी न करितां फी घेत होते. तरी
या पुढें तसें न करितां कोणास शाळेंत माफी मुलें घे-
णें झाल्यास इकडील हुकूमा शिवाय घेऊंनये. ज्यामुळें
न माफी करण्याबद्दल हुकूम इकडून जाईल त्याजबद्द-
ल रजिस्टर निराळें ठेवित जावें. माफी मुलें घेणें-

तीं पांचमुलें फी देणार असलीं ह्मणजे साहवें मुल माफी, ए

कछ्यावें · या नियमाप्रमाणें घेतलीजावी· जास्ती घेऊंनयेत·

कळावें ता० २१ अगष्ट १८६७ बेळगांव·

(Signed) Chanbassappa B. Dharma

डि· इ· इ· जिल्हा बेळगाव·

नोटीस सर्व पंतोजीस – मे· इ· इ· साहेब बहादूर यां

जकडून दरमाही पट कोणत्यारीतीनें पाठवावा. याचानमुना पु-

वीं कानडी स्कुलपेपरमध्यें छापून गेला आहे· त्यांतील८वे कोष्टकां

तीरुतनशिलवर्ष अखेरीस मात्र लिहून पाठवावा. दरमाही

पट पाठवावयाचा तो हाल्लीं नमुना छापविला आहेत्याप्र-

कोणत्याही तारीखेस मुलगा शाळेंत आलातरी त्याजकडू

न फी रीतीप्रमाणें घेऊन त्याचेंनांव रजिस्तरास दाखलकरावें

शिवाय नांव दाखल करूंनये·

दरमहीपट महिन्याचे पहिले तारखेस तयार करून ट-

पालांत घातला पाहिजे· वक्तशीर पटन आल्यास योग्य त-

जविज करणें पडेल· ता०२१।८।६७ मु॥ बेळगांव·

(Signed) Chanbassapa B. Dhar...

डि· इ· इ· जिल्हा बेळगांव

आवक नंबर सन १८६ इ.

कसबा तालुक जिल्हा बेळगांव एथील सरकारी शाळेचें माहे सन १८६ इसवीचे महिन्या-

शाळेंतील मुलांचा व फीचा तपशील.	इंग्रजी शिकणारीं मुलें.	कानडी, मराठी शिकणारीं मुलें.	मुली.	एकूण.	तपशील. वार	तपशील. नादार.
१	२	३	४	५	६	७
माहे गुदस्त अखेर शिल्लक मुलें						
माहे मजकुरीं नवीन आलीं तीं.						
माहे मजकुरीं गेलीं तीं.						
माहे मजकुरी अखेर शिल्लक.						
दररोजची हजेरीची सरासरी.						
फी देणारे मुलांकडून चालत्या महिन्यांत वसूल.					फीवसुलीचा आकार.	
अर्धा आणा देणारीं मुलें.						
दोन आणे ,, ,, ,,						
चार ,, ,, ,, ,,						
एकूण मिळून जमा.						
दोन आणे प्रमाणें मुलें.						
चार ,, ,, ,,						
एकूण.						

हजूर रवाना तारीख माहे सन १८६ इसवी मुक्काम.

महल पत्रक. मेहरबान डिपुटी इज्युकेशनल इन्स्पेक्टर जिल्हा बेळगांव यांजकडे.

शाळेंतील फीचा हिशेब.	सामान व पुस्तकाचा तपशील	शेरा.
८	९	१०
माहे गु॥ बद्दल शिलक. माहे मजकुरीं जमा.	बुकें शिलक माहे गु॥ माहे मजकुरीं जमा. शाळापत्रक वगैरे.	शाळेंत काम चाललेले दिवस. सुट्या. रविवार. बाजाराबद्दल ॥ दिवस. प्रमाणें. इतर सणाबद्दल वगैरे.
भरणा झाला तो. तारीख बाकी शिलक राहिली ती.	शाळेंत हाल्लीं सामान आहे त्याचा तपशील. नवीन माहे मजकुरीं आलें तें.	इंग्रजी शाळेंत मुलें शिकावयास गेलीं ती. माहे मजकुरीं शाळेंत येऊन परीक्षा घेतली व शेरा लिहिला असेल तो. माहे गुदस्त महिन्याचा पगार वगैरे सर्व पोंचला तो.

सही पंतोजीची.

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಹೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಕನ್ನಡ
ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರರಿಗೆ.

ಈ ನೋಟೀಸಿನಿಂದ ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ— ನಿಂಮ ಸಾಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿವ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಯಾವತ್ತು ವಿಷಯ ಸಹ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಅಂಕಿಗಳಿಂದ ಲೆಖ್ಖ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಯಿದರಂತೆ ನಿಂದಕ್ಕೆ ನೋಟೀಸು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಕೆಲವು ಮಾಸ್ತರರು ಆದರಂತೆ ನಡಿಯುವದಿಲ್ಲ ವೆಂತ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಆದರಿಂದ ತಿರಿಗಿ ಈ ನೋಟೀಸು ಛಾಪಿಸಿಯದ್ದೇವೆ.

ತಾರೀಖ ೨೮ ಅಗಸ್ಟ ಸನ ೧೮೬೭ ಯಿ॥ ಮುಕ್ಕಾಮ ಬೆಳಗಾಂವಿ.

(Signed) Chanbasapa B. D.

ಡೆಂ॥ ಎಂ॥ ಜಿಲ್ಹಾ ಬೆಳಗಾಂವಿ.

जाहीरात.

कलादगी जिल्ह्यांतील सर्व स्कुलमास्तरांस, कळविण्यांत येते कीं, मेहरबान डे. इ. इ. जिल्हा बेळगांव यांणीं माहे जुलै सन १८६७ च्या कानडी मठपत्रकांत (पान ११४ यांत) दिलेली नोटीस, कलादगी जिल्ह्यांतील स्कुलमास्तरांस लागू आहे असें समजून, त्यांणीं

त्याप्रमाणें अमलांत आणावें. कळावें ता० २७ माहे अगष्ट १८५७

(Signed) Vishwanath Vishnoo.

डि. इ. इ. जिल्हा कलादगी.

Appointments.

नेमणूका

जिल्हा धारवाड.

(ता० १८ माहे आक्टोबर सन १८५७ पासून ता० ७।१०।५७)

१ बाळाप्पा बिन दानापा धारवाड यांस रोणयेथी-ल शाळेंत इंग्लिश मदतनीस नेमिले.

१ केशव बाळाजी मदतनीस ऑग्लोव्हरन्याक्युलर स्कुल बेळगांव यांस हानगल येथील स्कुलांत इंग्लिश मदतनीस नेमिले.

१ सदाशिव कृष्ण गोखले यांस कसबा नवलगुंद येथील शाळेंत इंग्लिश मदतनीस नेमिलें

१ मोरो नारायण इंग्रजी मदतनीस गोकाक यांस कर्जगी येथें इंग्लिश मास्तर नेमिलें.

१ भास्कर रामचंद्र [illegible] मदतनीस [illegible] रन्याप्पुलर स्कूल हुबळी, यांस धारवाड येथें वर्गकरून, तेथील मदतनीस सिदाप्पा बिन कार्यकींगच्या यांस अक्रजगी येथें वर्ग करण्यांत आला.

१ चिंतो धोंडदेव नरगुंदे स्कुलमास्तर कसबा-नरगुंद यांस दहा दिवसांची हक्काची रजा मिळाली

१ गुरुनाथ बाबाजी शेंगळकर स्कुलमास्तर श्रा-उगी हे, जून सन १८६७ महिन्यांत दोन तीन वेळां बिगर हुकूम आपली जागा सोडून दुसरे गांवीं गेले-होते सबब त्यांस एक महिन्याचा पुरा पगार दं-ड झाला. या गोष्टीकडे आमचे ताब्यांतील पंतोजी लोक चांगलें लक्ष पुरवितील अशी आशा आहे.

तारीख १९ माहे अगष्ट १८६७

[Signed] Nagesh Vinayak.

डि. इ. इ. जिल्हा धारवाड.

मास्तरांच्या नेमणुका व बदलाबदली.

जिल्हा कलादगी.

(ता० २५ जून पासून २५ अगष्ट पावेतों)

१ महादेव श्रीपत देवस्थळी यांस बागलकोट येथें प्रोबेशनरी ट्रेनिंग टीचर नेमिलें पगार रुपये १०

१ कृष्णाजी केशव साने हेडमास्तर बागलकोट यांस तालिकोट येथें हेडमास्तर नेमिलें पगार रुपये ३०

१ श्रीनिवास नारायण नरगुंद हेडमास्तर तालीकोट यांस बागलकोट येथें हेडमास्तर नेमिलें. पगार रुपये २५

१ नारायण अनंत बापट आसिस्टंट विज्यापूर शाळा नंबर १ यांस इंडी येथें आसिस्टंट नेमिलें प. रु. २०

१ राघो श्रीनिवास आसिस्टंट पवती शाळा नंबर १ यांस गुदूर येथें लोकल फंडाच्या शाळेवर हेडमास्तर नेमिलें पगार रु. ११

१ गोपाळ खंडो कुमठेकर हेडमास्तर शिरसाड यांस सुकसी येथें लोकल फंडाच्या शाळेवर आक्टिंग हेडमास्तर नेमिलें पगार रु. १४

१ हणमंत श्रीनिवास इतरकी हाळकर अशिस्टंट मनगोळी यांस नालवलग येथें लोकल फंडाच्या शाळेवर अक्टिंग हेडमास्तर नेमिलें पगार रुपये १२

१ सांबाजी मार्तंड हणमसागर यांस मनगोळी येथें आबेदानरी असिस्टंट नेमिलें.

१ पुरुषोत्तम गोविंद पळसकर यांस कमतगी येथें लोकल फंडाच्या शाळेवर अक्टिंग हेडमास्तर नेमिलें. पगार रुपये १२

१ प्रभाकर दिनकर जोगळेकर यांस जालीहाळ येथें लोकल फंडाच्या शाळेवर अक्टिंग हेडमास्तर नेमिलें पगार रुपये १५

१ गुरुराव राघवेंद्र बादामी अक्टिंग असिस्टंट बागलकोट यांस कटगेरी येथें आक्टिंग हेडमास्तर नेमिलें पगार रुपये १०

१ भीमाजी मनोहर काथवटे बागलकोट येथील मुलींचे शाळेचे हेडमास्तर यांस कंदगल येथें अक्टिंग हेडमास्तर नेमिलें.

१ आपाजी रामचंद्र कलूर बागलकोट मुलींचे शा-

ळेवर अक्टिंग हेडमास्तर नेमिले.

१ हणमंत राव बिन षण्मुखप्पा यांस साळवडगी- येथें लोकल फंडाच्या शाळेवर अक्टिंग हेडमास्तर नेमि[ले]

२ संगनबसप्पा बिन मुनव्वा असिस्टंट सिंदगी यांस सिंदगी येथील लोकल फंडाच्या मुलींचे शाळे- वर हेडमास्तर नेमिले. तारीख २६ माहे अगष्ट १८९७

मु॥ मुकाम कलादगी.

[Signed] Vishwanath Vithoo.

डि. इ. इ. जिल्हा कलादगी.

Physical Geography.

ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರವು.

(ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಿಂದ)

ಕಟಿಬಂಧಗಳು, ಋತುಗಳು, ಉಷ್ಣಮಾನಗಳು.

ಪೃಥ್ವಿಯ ಕಕ್ಷೆಯ ಪಾತಳಿಗೆ ಅದರ ಅಕ್ಷವು ಸೊಟ್ಟಾಗಿರುವದರಿಂದಲೂ ಅದು ಪೃಥ್ವಿಯ ವಾರ್ಷಿಕಗತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದೊಳಗಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಿಂದುವಿನ ಕಡೆಗೆ ಮೋರೆ ಮಾಡಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಉತ್ತರದಕ್ಷಿಣ ಗೋಲಾರ್ಧಗಳು ಸೂರ್ಯ-

ಪ್ರಕಾಶವನ್ನೂ ಉಷ್ಣವನ್ನೂ ಸಮಭಾಗದಿಂದ ಅನು-
ಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಎರಡು ಗೋಳಾರ್ಧಗಳೂ ಸಮಪ್ರಕಾ-
ರವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನೂ ಉಷ್ಣವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದರೂ ಅವುಗ-
ಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಗೆ ಬೀಳುವ
ದರಿಂದಲೂ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸೊಟ್ಟಾಗಿ ಬೀಳುವದರಿಂದಲೂ
ಉಷ್ಣಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಭೇದಗಳುಂಟು. ಎರಡು ಗೋಳಾ-
ರ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷುವವೃತ್ತದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳ-
ಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ನೆಟ್ಟಗೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ-
ಬೀಳುವದರಿಂದ ಉಷ್ಣಪ್ರದೇಶಗಳು ಅತಿ ಕಾದು ಹೋಗುತ್ತ-
ವೆ. ಧ್ರುವದ ಕಡೆಗೆ ಮತ್ತು ಧ್ರುವದ ಸುತ್ತುಮುತ್ತ ಸೂರ್ಯ-
ನ ಸೊಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೆ, ಆದಕಾರಣ ಅತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಉ-
ಷ್ಣಮಾನವು ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲಣ ಪ್ರದೇಶವು ಕಟಿ-
ಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ಅವೆ, ಮತ್ತು ಆ ಕಟಿಬಂಧ
ಗಳು ಹವೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ. ಕಟಿಬಂಧಗಳೆಂದರೆ
ಪಟ್ಟಿಗಳು, ಉಷ್ಣಕಟಿಬಂಧ ಒಂದು, ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ
ಕಟಿಬಂಧಗಳು ಎರಡು, ಮತ್ತು ಶೀತಕಟಿಬಂಧಗಳು-
ಎರಡು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಐದು ಕಟಿಬಂಧಗಳವೆ. ಉಷ್ಣ-

ಕಟಿಬಂಧವು ಪೃಥ್ವಿಯ ಮಧ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಅಂದರೆ ಅತಿ ಉಷ್ಣಭಾಗವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಇದೆ. ಈ ಕಟಿಬಂಧವು ವಿಷುವವೃತ್ತದ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ 23½ ಅಂಶದಷ್ಟು ಅಗಲವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಎರಡು ಅರ್ಧಗೋಲದ ಸಮಭಾಗವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಉಷ್ಣ ಕಟಿಬಂಧದ ಉತ್ತರ ಮರ್ಯಾದೆಯು ಕರ್ಕವೃತ್ತವು. ದಕ್ಷಿಣ ಮರ್ಯಾದೆಯು ಮಕರವೃತ್ತವು. ಈ ಎರಡು ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ವೃತ್ತಗಳವರೆಗೆ ಉಷ್ಣ ಇದ್ದು ಮತ್ತು ಇದರೊಳಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ನೆಟ್ಟಗೆ ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಉತ್ತರ ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ ಕಟಿಬಂಧವು ಕರ್ಕಸಂಕ್ರಾಂತಿ ವೃತ್ತದ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಧ್ರುವ ವೃತ್ತದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ ಕಟಿಬಂಧವು ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿ ವೃತ್ತ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಧ್ರುವ ವೃತ್ತಗಳವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳೊಳಗಿನ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಟಿಬಂಧವು 43 ಅಂಶ ಅಗಲವಾಗಿ ಉಂಟು. ವಿಷುವವೃತ್ತ ಮತ್ತು ಧ್ರುವವೃತ್ತದ ಹತ್ತರದ ಈ ಕಟಿಬಂಧದೊಳಗಿನ ಭಾಗಗಳ ಹವಾಮಾನವು ಉಷ್ಣ ಅಥವಾ ಶೀತವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯುಳ್ಳ ಇದರ ನಿಮಿತ್ತ ಪೃಥ್ವಿಯ ಪೃಷ್ಠಭಾಗದ ಈ ದೊಡ್ಡ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ ಕಟಿಬಂಧಗಳೆಂದು ಹೆಸರು ಕೊಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಇದೆ—

(ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುವದು.)

ಶಾಲಾಪತ್ರಂ.

ಪುಸ್ತಕ ೧ ಸಂಚಿಕೆ ೬

ಬೆಳಗಾವಿ, ನೊವ್ಹೆಂಬರ್ ೧೮೬೬

Education.

ಶಿಕ್ಷಣವು.

ಏಕೀಕರಣ ಪೃಥಕ್ಕರಣ ಪದ್ಧತಿಗಳು.

ಮೂಲತತ್ವಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವದಕ್ಕೆ ಏಕೀಕರಣಪದ್ಧತಿಯು ಬಹು ಉಪಯುಕ್ತವಾದದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ರೀತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಕನು ತಾನು ಕಲಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯವನ್ನು ಮೊದಲು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ಕಡಿಯಬೇಕು. ತರುವಾಯ ಈ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕ್ರಮದಿಂದ ಒಂದರಿಂದೊಂದು ಜೋಡಿಸುತ್ತ ಹೋಗಿ, ತಾನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಲಪೇಕ್ಷಿಸುವನೋ, ಅದು ತನ್ನಿಂದ ತಾನೇ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಸೇರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಒಂದು ಏಕೀಕರಣಪದ್ಧತಿಯ ಉದಾಹರಣ.

ತರ ಅದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಪುನಃ ಪ್ರಕರಣ ವಿಸ್ತೃತಿಯಿಂದ ಚರ್ಚಿಸಿದರೆ ಬಹು ಲಾಭವಾಗುವದು. ಸಿದ್ಧಮಾದರಿಯ ಭೂಮಿತಿಯ ಕೃತ್ಯಗಳು ಈ ಬಗೆಯ ವಿಸ್ತೃತಿಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ-ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಪಾಠದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವದೊಂದು ಪಾಠದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕಲಿಸುವಾಗ ಪ್ರಕರಣಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪಾಠ್ಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿಂದ ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಿದನಂತರ ಆ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಬೋಧ್ಯವಾದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಾಡಿ ಸುತ್ತ ಹೋಗಿ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಆ ಸಣ್ಣ ಅವಯವಗಳು ಹ್ಯಾಗೆ ಕೂಡುತ್ತ ಹೋಗಿದ್ದವೆಂಬ ಸ್ಥಗಿತವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಶಿಕ್ಷಕನು ಪಾಠಗಳ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿ ನಡೆಯಲಾರನು. ಅಂಥವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೋಲಿಸಿದಂಥ ಪ್ರಯೋಜನವು. ಅದರಂತೆ-ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಜ್ಞಾನದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಕಲಿಸಲಾರದವನಿಗೆ ಪಾಠ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಅಗತ್ಯವು.

ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ಈ ... ರಮ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು-

ಬರಿಸು ಕಲಿಸುವದರಿಂದ ಬಹುಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವದು. ಅಂದರೆ ಯಥಾ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ನಿಯಮಗಳೇ ಆಗಲಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಪವಾದಗಳುಂಟು. ಆದದರಿಂದ ಕ್ಷುದ್ರಮಂದು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಯಾರೂ ನಿಲ್ಲಬಾರದು.

Natural philosophy

ಪದಾರ್ಥ ವಿಜ್ಞಾನ.

೪೯ ಬಹಳವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಾವಯವ ಪದಾರ್ಥಗಳು ನಿಸ್ಸಾರ ಗುಣವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಯಾವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಪರಮಾಣುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಾಕರ್ಷಣ ಪ್ರಬಲ್ಯವು ಯಾರಿತವಾರುತ್ತದೆಯೋ, ಆ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗುಣವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅತಿಶಯ ನಿಸ್ಸಾರವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಗಾಜು, ಚೀನಾಪಾತ್ರೆಗಳು, ಗೋಂವಿ ಪಕ್ವ ಕಬ್ಬಿಣ, ಬಿಡು ಬಿಡುಸಾದ ಉಕ್ಕು ಮುಂತಾದವುಗಳೇ.

೫೦ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಪರಮಾಣುಗಳು ಚಿಲ್ಲಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಬಿಡದೆ ಜಗ್ಗಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತವೆಯೋ,

ಅದಕ್ಕೆ ಘನವರ್ಧನೀಯತ್ವವೆಂಬ ಹೆಸರು. ಘನವರ್ಧನೀಯ-
ತ್ವವೆಂದರೆ, ಸುತ್ತಿಗೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದರೆ ತೆಳ್ಳಗಾಗುವ ಗುಣ.
ಚಿನ್ನವು ಬಹು ಘನವರ್ಧನೀಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ತಗ
ಡುಗಳು ಎಷ್ಟು ತೆಳುವಾಗುತ್ತವೆಂದರೆ, ೧೮೦೦ ತಗಡು
ಗಳು ಕೂಡಿ ಈ ಕಾಗದದಷ್ಟು ದಪ್ಪ ಮಾತ್ರವಾಗುತ್ತವೆ. ಬೆ-
ಳ್ಳಿ, ತಾಮ್ರ, ತವರುಗಳು ಕೆಲವಂಶ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಘನವರ್ಧ
ನೀಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೨೧ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ತಂತಿಗಳನ್ನು ಎಳೆ-
ಯಬಹುದೋ, ಅವು ತಾಂತ್ರಿಕಗುಣವುಳ್ಳವುಗಳೆಂದು
ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಈ ಗುಣವಾದರೂ ಸ್ನೇಹಾಕರ್ಷಣದಿಂದ
ಲೇ ಉಂಟಾದದ್ದು. ಪ್ಲಾಟಿನಾ, ಬೆಳ್ಳಿ, ತಾಮ್ರ, ಚಿನ್ನಗಳು
ಬಹಳವಾಗಿ ತಾಂತ್ರಿಕಗುಣವುಳ್ಳವುಗಳು. ಶಾಸ್ತ್ರವಾದಿ
[illegible] ಎಂಬವನು ಪ್ಲಾಟಿನಾ ಧಾತುವಿನ ತಂತಿಗಳ
ನ್ನು ಜೇಡಹುಳುವಿನ ತಂತುಗಳಿಗಿಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಎಳೆ-
ದನು.

೨೨ ಕರಗಿದ ಗಾಜಿನಿಂದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮ-
ವಾದ ತಂತುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ತಂತುವಿನಿಂ
ದ ಗಾಜಿನ [illegible] ಪ್ರಾವರ [illegible].

೫೩ ಪ್ರಸ್ತುತ, ಅಂದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ವಂಬಗಾಣ ವೃಕ್ಷ ನಾನಾತರದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಧಾತುಗಳೂ, ಶಿಲೆಗಳೂ, ಪ್ರಾಣಿಶರೀರಸ್ಥ ಪದಾರ್ಥಗಳೂ ಈಗ ಉಂಟು. ಸ್ವಾಯುಗಳು ಈಗ ವೃಕ್ಷಜಾತಿಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕೂದಲೂ, ಕೊಂಬು, ಜೇನು, ನಾರಿನ ವಸ್ತ್ರಗಳು ಜನ್ಮದವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಪದಾರ್ಥಗಳು ಈಗ ಬದ್ಧನಮಗೆ ಬಹುಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿವೆ.

೫೪ ಧಾತುಶಿಲೆಗಳ ಸಲಾಖುಗಳು, ಬಂದುಕಟ್ಟೌಷ ಇಂಚಿನ ೧೦೦೦ನೇ ಪಾಲುಗಳ ತರಬಿದ್ದರೆ, ಟಟ್ಟಭಾರವನ್ನು ತಾಳುವವೆಂಬುದಾಗಿ ವರವು ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಂತೆ.

		ಟಾಂಟು			ಟಾಂಟು
ಉಕ್ಕು	——	೧೩೪	ಬೆಳ್ಳಿ	——	೧೧
ಶುದ್ಧಕಬ್ಬಿಣ	" "	೭೦	ಚಿನ್ನ	" "	೯
ಅಶುದ್ಧಕಬ್ಬಿಣ	" "	೧೯	ತವರು	" "	೫
ತಾಮ್ರ	" "	೧೯	ಸೀಸ	" "	೭
ಪ್ಲಾಟಿನ	" "	೧೭	ತೀಗ	" "	೧೩

೮೩ —— ೧೨ { ಅಕ್ಷ(ಮರ) " " ೧೪

ಬರ್ಚ(ಮರ)- ೧೪ | ಜೀವದಾರು " " ೧೧

ಉಕ್ಕಿನ ತಂತಿಯು ೬೨ ಮೈಲು ಉದ್ದವಾಗುವವರೆಗೆ ತನ್ನ ಭಾರವನ್ನು ತಾನೇ ತಾಳುತ್ತದೆ.

Shabdmanidurpana

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವು.

ಅಮರ್ದೀರ್ಯ ತೃತೀಯತ್ತಂ
ಸಮಾಸವಿಧಾನಮಾದತ್ತಾಣದೊಳೆಲ್ಲಂ॥
ಸಮಸಂದ ಚತುರ್ಥಿಗೆಕಾ.
ಪ್ರಮಾರ್ಗದೊಳ್ ಲಕ್ಷ್ಯಮುಂಟು ತಾನಿಂತಿರಲ್॥ ೪೪

ಅರ್ಥ- ಸಮಾಸಮಿಲ್ಲದೆಯುಂ ಸಮಾಸಲಕ್ಷಣಂ ಮೊತ್ತ ಚತುರ್ಥಿಗೆ ತೃತೀಯಗೆ ತ್ರುತಿಯತೆಯಿಲ್ಲ; ಉದಾ.— ಕಾಳ್ಕ್ಕೆ, ನಾಳ್ಕ್ಕೆ, ಎತ್ತಕ್ಕೆ, ಅದಕ್ಕೆ, ಅನಿತಕ್ಕೆ, ಎತ್ತಕ್ಕಂದುಮುಂಟು.

ಪಿಂದುಂ ಚತುರ್ಥಿಗಂ ಸೂತ್ರ.
ಪುರುಷಸ್ತ್ರೀವಿಷಯ ವಿಹಿತಬಹುವಚನದೊಳ್ಗಂ
ದಿಕ್ಕಿಳಿಲಕ್ಷ್ಯ ತ್ರಿತಾನ್

ಚ್ಚರಿವಿಗೆಯತ್ವಮೆಂದು ತಗುಳ್ಗಿ ಕ್ರಮದಿಂ ॥ ೮೧

ಅರ್ಥ- ಸಂಸ್ಕೃತ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಮುಂ ಗದಬಹುವಚ-
ನದೊಳ್ಗಂ, ಎರಡುಮೆಂಬುದರಿಂ ತದ್ಭವದಮುಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂ-
ಗದೊಳ್ಗಂ, ಚತುರ್ಥಿಗೆ ದ್ವಿತ್ವ ವಿಕಲ್ಪಂ. ಉದಾಹರಣ-
ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ- ಬುಧರ್ಗ್ಗೆ, ಬುಧರ್ಗೆ, ಬಾಂಧವರ್ಗ್ಗೆ, ಬಾಂ-
ಧವರ್ಗೆ, ಕಾಂತೆಯರ್ಗ್ಗೆ, ಕಾಂತೆಯರ್ಗೆ, ತದ್ಭವಕ್ಕೆ- ಎಳೆ
ವರ್ಗ್ಗೆ, ಎಳೆವರ್ಗೆ, ಸೂಳೆಯರ್ಗ್ಗೆ, ಸೂಳೆಯರ್ಗೆ.

ಅತ್ರಣಿನೆಂದು ನಿಮಿಷ್ಟುವ
ರತ್ರಂದಾಗಿರ್ದ ಪಂಚಮಿಯೊಳ್ ಕೆಲರ್
ಪತ್ರಿಸುವರ್ ಮೂಡೆರಡಂ
ಕೆತ್ತ ತೃತೀಯೆಯ ನಕಾರಮಂ ಪರಿಹರಿಪರ್ ॥ ೮೨

ಅರ್ಥ- ಅಲ್ಲಿಯುಂ ಪಂಚಮಿಯ ನತ್ರಣಂ ಹೆಂದು ಹೇಳ್ವ
ಲಕ್ಷ್ಯಂ- ಆ ಪಂಚಮಿಯೊಳ್ ಇಂ, ಇಂದಂ, ಇಂದೆ-
ಯೆಂಬ ತೃತೀಯೆಯ ಮೂರು ರೂಪಮಂ ಕೆಲರ್ ಪತ್ರಿ
ಸುವರ್. ಆ ಮೂರೆರಕ್ಕಾದೇಶಮಾದ ನಕಾರಮಂ ಬಿಡು
ವರ್. ಉದಾ. — ಅಷ್ಟನತ್ರಣಿಂ, ಅತನತ್ರಣಿಂ,
ತೃತೀಯಾ ರೂಪಕ್ಕೆ- ಕೆರೆಯತ್ರಣಿಂ, ಕೆರೆಯತ್ರಣಿಂದಂ
ಕೆರೆಯತ್ರಣಿಂದೆ ಕೆರೆಯತ್ರಣೆ ಯೆನಲಾಗದು.

ಅದರಿವರೆಕ್ಕೆಲಬರೆದಿಂ

ಪ್ರಾದೇಶ್ವಮನಸ್ವದಲ್ಲಿಷಷ್ಠಿಯಕ್ಕಾ

ಕ್ಕಾ ದೀರ್ಘಮವಿರಚಿಕೆಬರ್

ಭೇದದ ಸಂಭ್ರಮದ ಷ್ಟ್ರ ಯೋಗ್ಯತ್ತ್ವಾದಿಸಾವರ್

ಅರ್ಥ - ಆ ಯೋಂಬಷಷ್ಠಿಯ ಅಕಾರಕ್ಕೆ ಕೆಲಬರೆದಿಂ

ದೇಶಮನೊದಂಬಡುವರ್. ಅಂತಿಂಘ್ರಮಂ ಕೆಲರ್

ದ ದೊಳ್ಗಂ, ಸಂಭ್ರಮದೊಳ್ಗಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವರ್.

ದಾ. ವ್ಯಾಪನಾ, ಸಂಗಾಂಬುಧಾ. ರಾಜಪಿಲನಾ, ರಾತು

ಭೇದಕ್ಕೆ, ಅಕ್ಕಪಾಮರುಷ್ಟ್ರಂ ಬಗಳ್ಗೆಂಕೆ ಸಂಬಿಗಳ್ಗೆ

ನೆಗೊಂಪುವೋಂನಿ ಮಿತ್ರದಿಂ, ಸಂಭ್ರಮಕ್ಕೆ, ಬಿದ

ಪಾ ಬಿಡನಪಾನಿನಸಾತನೊಳ್ಗಲಂ. ವಿಧಿಯೊಳ್ಗಮು

ಮು, ಸತ್ರಮಂ ನುದಿಸಪಾನೀನಾತನೊಳ್

Physical Geography

ಭೂಗೋಲಶಾಸ್ತ್ರವು.

(ಶ್ರೀನಿಂಗರಾವೇಜಡಿಂದ)

ಶೀತಕಟಿಬಂಧಗಳು ಉತ್ತರದಕ್ಷಿಣಧ್ರುವವೃತ್ತಗಳಿಂದ ಧ್ರುವಗಳ ವರೆಗೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಅಗಲದಲ್ಲಿ ೨೩॥ ಅಂಶಗಳು. ಈ ಕಟಿಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಶೀತವು ಅತಿಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಇದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಧ್ರುವಗಳ ಹತ್ತರ ಅತಿ ಉತ್ಕಟ ಶೀತವು ಇರ್ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನಂದರೆ, ಇಲ್ಲೆಲ್ಲ ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲು ಇರುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಬೇಸಿಗೆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಓರೆಯಾಗಿ ಬೀಳುವದರಿಂದ ಜಾಸ್ತಿ ಉಷ್ಣ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಟಿಬಂಧವು ಇಷ್ಟು ಅಗಲ [illegible] ಸಮನಾಗಿ ಈ ಕಟಿಬಂಧಗಳ ರೇಖೆಯು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ- ಈ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ನೂರು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಿದರೆ ಉಷ್ಣಕಟಿ- ಬಂಧದ ಪಾಲಿಗೆ ೪೦ ಭಾಗಗಳು ಬರುತ್ತವೆ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಮ- ಶೀತೋಷ್ಣಕಟಿಬಂಧಕ್ಕೆ ೨೬ ಭಾಗಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶೀತಕಟಿಬಂಧಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಪಾಲು ಬರುತ್ತವೆ. ಇದರ ಮೂಲಕ ಅತಿಶೀತವಾದ ಭಾಗವು, ಮತ್ತು ಜನ[illegible]ರಂಥಸ್ಥಳವು, ಮತ್ತು ಜನರು ಇರಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂಥಸ್ಥಳಗಳು ಸಹ-

[illegible] ಸೃಷ್ಟಿದರ ಗುಂಪಿಗೆ [illegible] ಉತ್ತರ,

ಅಂದರೆ ಈ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದ

[illegible] ಇರುವವರು [illegible] ದಲ್ಲಿ ತರಬ

ಹುದು, ಮತ್ತು ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ತನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಇತರ ಪ್ರಾ

ಣಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಉಪಯೋಗವೆಂದು ನಮಗೆ ತೋ

ರುತ್ತದೆಯೋ, ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದು ನಿರುಪಯೋಗಿ ಎಂದೋ

[illegible] ಕಾಣಬರುವದು. ಆದರು ನಮಗೆ ಯಾವದು -

ನಿರುಪಯೋಗವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆಯೋ, ಅದು ಅವನ -

[illegible] ಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ [illegible]

[illegible] ಆಕುಂಠಿತ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಜಗದೀಶ್ವರನ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು

[illegible] ಯತ್ನದಿಂದ [illegible] ಅವನ ಕೆಲಸ [illegible] -

[illegible] ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜ್ಞಾನವು ಮನುಷ್ಯನ [illegible]

ರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದೇನಲ್ಲ —

ಪ್ರಕೃತಿಯು [illegible] ಭಾಗಗ-

[illegible] ವಾದವುಗಳು ಆದರೂ, ಈ ಭಾಗಗಳು

[illegible] ಭಾಗಕ್ಕೆ [illegible]

[illegible] ದಿಂದ ಇವುಗಳ ಭಾಗವು [illegible]

ಇದೆ. [illegible] ಬಂಧಗಳೂ, [illegible]

ಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ
ಬೇರೆ ದಿನಮಾನಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದರಿಂದ ಇದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ-
ತೆಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರದೇಶದ ವಸ್ತು ಹಗಲುಗಳನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸಿರು-
ತ್ತದೆ. ವಿಷುವದ್ವೃತ್ತದಮೇಲಣ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹಗಲುಗ-
ಳು ಸಮಾನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ಹಗಲು ೧೨ ತಾಸು
ರಾತ್ರಿ ೧೨ ತಾಸುಗಳಿರುವವು. ಸ್ಥಳವು ವಿಷುವವೃತ್ತ ಬಿಟ್ಟು
ದೂರಕ್ಕೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ಅಹೋರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಭೇದವುಂಟಾ-
ಗುತ್ತದೆ. ಸೂರ್ಯನು ಉತ್ತರಗೋಳಾರ್ಧದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಇಲ್ಲಿ-
ಯ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಹಗಲು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ರಾತ್ರಿ ಸಣ್ಣದಾಗಿರು-
ತ್ತದೆ. ಇವನು ದಕ್ಷಿಣಗೋಳಾರ್ಧದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಇದಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತ-
ವಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿಷುವವೃತ್ತದಮೇಲಿನ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ದಿನರಾತ್ರಿಗಳು ಸ-
ಮವೆಂದು ಮೇಲೆ ನಾವು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ವಿಷುವವೃತ್ತದಿಂದ
೨೩½ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅರ್ಧ ತಾಸಿನ
ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ನಾವು ೬೦ ರ ಸಮಾಂತರ ಅ-
ಕ್ಷಾಂಶ ವೃತ್ತವನ್ನು ತಲುಪಿದರೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗೋಳಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಹಗ-
ಲು ೧೮ ಘಂಟೆಗಳಿರುವವು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ೬೬½
ಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ೦ ದು ಸಮಾಂತರ ಅಕ್ಷಾಂಶ ವೃತ್ತವನ್ನು ತಲುಪಿದರೆ,

ಸಮಾಂತರ ಅಕ್ಷಾಂಶ ವೃತ್ತವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದರೆ, ಹವೆಯ ಎರಡು ಪಟ್ಟಿಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗೋಳಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತವೆ. ಉಷ್ಣವಲಯದ ಪಟ್ಟಿಗೆ ೧೨ ದಿವಸ ೧೨ ತಾಸು ರಾತ್ರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರಾಯಣ ವೃತ್ತದಿಂದ ಧ್ರುವಗಳ ವರೆಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ಪಟ್ಟಿಗಳು ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹನ್ನೆರಡು ಪಟ್ಟಿಗಳು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತವೆ. ಉಪಧ್ರುವ ವೃತ್ತದಿಂದ ಧ್ರುವದವರೆಗೆ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆಗುವದು ಅರ್ಧತಾಸಿನಲ್ಲಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಒಂದೊಂದು ತಿಂಗಳ ವರೆಗೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಧ್ರುವವು ಆರು ತಿಂಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಆರು ತಿಂಗಳು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವದುಂಟು.

ಅಂದರೆ ದಿನಮಾನದ ಮೇಲಿಂದ ಉಷ್ಣಮಾನವನ್ನು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಯಾಕಂದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಧ್ರುವ ಪ್ರದೇಶ, ಇವು ಒಂದೇ ಹವೆಯ ಪಟ್ಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ಅವುಗಳ ದಿನಮಾನವು ಮತ್ತು ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮಾನವು ಒಂದೇ ಪ್ರಕಾರವು ಇರುವವು. ಪರಂತು ಇವು ಅನುಭೋಗಿಸುವ ಉಷ್ಣತೆಯು ಒಂದೇ ಅಲ್ಲ. ಉತ್ತರ ಧ್ರುವದಲ್ಲಿ ಬೇಸಗೆ ಎಂದು ಕರೆಯುವದುಂಟು. ಅದರ ಅಕ್ಷಾಂಶವು ೫೫° ಅಕ್ಷಾಂಶದ ಮಧ್ಯದ ಉಷ್ಣಮಾನವು ೩೨ ಅಂಶವು. ಅಂದರೆ

[illegible] యుష్ణమానవృష్ణి గలదు, [illegible]

న యుష్ణమానవు ౧౦ అంశలాని చూపుత్తది. ఇదే [illegible]

[illegible] యుష్ణమానవు

చూపుత్తది [illegible] ఇక్కడ [illegible]

[illegible] యందు జేసెను. ఇదరవి-

[illegible] వల్లను [illegible]

Notice.

నోటీసు.

శ్రీ రాజశ్రీ [illegible] మొదలు [illegible]

[illegible] విద్యార్థి [illegible] కలసి [illegible]

[illegible] అనేక [illegible]

[illegible] వున్నా [illegible]

[illegible]

[illegible] సిద్ధరించముంది [illegible]

[illegible] కలసిరందను [illegible]

[illegible]

[illegible]

... ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗೋಳಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ... ಕ್ಕೆ ಬಂತು

ಸಮಾಂತರ ಅಕ್ಷಾಂಶ ವೃತ್ತವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದರೆ, ಹವೆಯ ಎರಡು ಪಟ್ಟಿಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗೋಳಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತವೆ. ಈ ಎರಡನೇ ಪಟ್ಟಿಗೆ ೧೨ ದಿವಸ ೧೨ ತಾಸು ರಾತ್ರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕುಪ್ರಾಂ ವಿಷುವೃತ್ತದಿಂದ ಧ್ರುವಗಳ ವರೆಗೆ ಉನ್ನತಮ ಪಟ್ಟಿಗಳು ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಉನ್ನತಮ ಪಟ್ಟಿಗಳು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತವೆ. ಅವರಾರ್ಧ್ರುವವೃತ್ತದಿಂದ ಧ್ರುವದವರೆಗೆ ದಿವಸರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆಗುವದು ಅರ್ಧ ಗೋಳದಲ್ಲಿ. ಆದರೆ ಒಂದೊಂದು ತಿಂಗಳ ವಿರುತ್ತದೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಧ್ರುವವು ಆರು ತಿಂಗಳು ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಆರು ತಿಂಗಳು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವದುಂಟು.

ಆದರೆ ದಿನಮಾನದ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಷ್ಣಮಾನವೆಷ್ಟು ಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಯಾಕಂದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ರೇಖಾಂತರ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ವಿಲಯಂತ, ಇವು ಒಂದೇ ಹವೆಯ ಪಟ್ಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳ ದಿನಮಾನವು ಮತ್ತು ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮೂರತಪ್ಪ ಒಂದೇ ಪ್ರಕಾರವು ಇರುವವು. ಪರಂತು ಇವು ಅನುಭೋಗಿಸುವ ಉಷ್ಣತೆಯು ಒಂದೇ ಇಲ್ಲ. ಲ್ಯಾಬ್ರಾಡರದಲ್ಲಿ ಬೇಬೆ ಎಂದು ಕರೆಯುಂಟು. ಅದರ ಅಕ್ಷಾಂಶವು ೫೪°. ಅಲ್ಲಿಯ ಮಧ್ಯದ ಉಷ್ಣಮಾನವು ೩೨ ಅಂಶವು. ಇಂಗ್ಲಂ...

ము ఉంఛాణాలు ఉష్ణమానవృష్టినిరయి, పరఉంష్ణఘ్యూర్గ
గెన ఉష్ణమానవు ౧౦౦ అంశలాని ఇదుత్తరి. ఇదర వ్యా-
ఉండయాంత యూవచ్చిగ్గగళ్లి సమానఉష్ణమానవు
ఇదుత్తరో, [illegible] ఈచేయుంమతగిదర, అ-
దక్కే సమాన ఉష్ణమానకెంషయుందుకేసారు. ఇదరవి-
షయ దల్లిముంతినవ్యాఖ్యానదల్లి మాతాడువా.

Notice.

నోటీసు.

శ్రీవాజం అష్టాజ శ్రీరసంసి ఇవను మొదలు త్రింశ
గశాలెయు విద్యార్థిగ యూనివ్వు బంధోజ యకెలసక్కెనే
మినల్పట్టి సంశరదరగత త్రాల్యాస్స్టి అసు అగ్రావ-
దశాలెయు కెలసవన్నునేమత్తు రవాగ బళ్ళసాబజి
[illegible] ఇద్రుకేశవల్ ఇనస్పెక్టరిగె [illegible]
[illegible] సిద్ధరింద ముంది మకు [illegible]
[illegible] విద్యాలెయల్లు కెలసదిందను స్తేంద మా
[illegible] బిరుత్తాసే.

[illegible]

...ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸೋಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ೧೨-೧೨ ಬಿಸಿಯಾಗು

ಸಮಾಂತರ ಅಕ್ಷಾಂಶ ವೃತ್ತವನ್ನು ಕರ್ಕಾಟಕ ರೇಖೆ, ಹವೆಯ ಎರಡು

ಪಟ್ಟಿಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗೋಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತವೆ. ಈ ಎರಡು ಸೀ

ಪಟ್ಟಿಗೆ ೧೨ ದಿವಸ ೧೨ ತಾಸು ರಾತ್ರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ

ವಿಷುವವೃತ್ತದಿಂದ ಧ್ರುವಗಳ ವರೆಗು ಹನ್ನೆರಡು ಪಟ್ಟಿಗಳು ಉ-

ತ್ತರಕ್ಕೆ ಹನ್ನೆರಡು ಪಟ್ಟಿಗಳು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತವೆ. ಅವರು ಧ್ರು

ವ ವೃತ್ತದಿಂದ ಧ್ರುವದವರೆಗೆ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ

ಆಗುವದು ಅರ್ಧ ತಾಸಿನದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದೊಂದು ತಿಂಗಳ

ವಿರುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಧ್ರುವವು ಆರು ತಿಂಗಳು

ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಆರು ತಿಂಗಳು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವದುಂಟು.

ಆದರೆ ದಿನಮಾನದ ಮೇಲಿಂದ ಉಷ್ಣಮಾನವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿ-

ಸಬಾರದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ರೇಖಾಂತರ ಮತ್ತು

ಉತ್ತರ ವಿಲಯಂತ, ನಾವು ಒಂದೇ ಹವೆಯ ಪಟ್ಟಿಗಳಾಗಿ ಇರು-

ತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಆ ವೃಗಳ ದಿನಮಾನವು ಮತ್ತು ಅಕ್ಷಾಂಶ ಭೂ

ರತ್ನವು ಒಂದೆ ಪ್ರಕಾರವು ಇರುವು. ಪರಂತು ನಾವು ಅನುಭೋ

ಗಿಸುವ ಉಷ್ಣತ್ವವು ಒಂದಲ್ಲ. ಲಬ್ರಾಡೋರದಲ್ಲಿ ಬಲ

ಬೆ ಎಂದು ಕೊಲ್ಲಿಯುಂಟು. ಅದರ ಅಕ್ಷಾಂಶವು ೫೪° ಅ-

ಲ್ಲಿಯ ಮಧ್ಯದ ಉಷ್ಣಮಾನವು ೩೧ ಅಂಶವು. ಐರ್ಲಂಡ್

బరహాకువ ఉష్ణమానవృక్షాదులు, సరంకట్టబూర్వ

ఉష్ణమానవృ ౫౦ అంశలకాని ఇరుత్తది. ఇదరవృ్‌-

లందయూన యూవస్త్రేగళ్ళు సమానఉష్ణమానవృ

ఇరుత్తవో, అక్షికకడెంపు శేషాయంముతగెదర, అ-

దక్కెసమానఉష్ణమానశేషయందుకూసరు. ఇదరవి-

షయ వర్ణముంటినవ్యాఖ్యానదల్లి మాతాడువా.

Notice.

నోటీసు.

శ్రీ రాజ అప్పాజి శ్రీరసాని ఇవను మొదలు త్రోసి

గ శాలెయ విద్యార్థిః యూనిద్దు ఒంతోజ యశేలసికెసి

తిసిల్పట్టి సంకరవరగత తాల్కాస్కైకి అసుంట్రిగావు-

దశాలయ శేలసి వస్తునో యుత్రువాగ బళ్ళగాబిజి

కైకు ఇసిబి ఇత్సుకేశనల్ ఇనస్పెక్టరవికె బహుదై-

ప్రోక్షన్ను హోం సిద్ధరింద ముంద హుకు యాసవయశి

అవను విద్యాశాలెయల్లి శేలసదింద సస్పెండ్ మా

డల్పటిరుత్తానె.

మంత్రాంశి ఖాళగావి. తా॥ ఊనసా. ఈవా.

ಸೆಪಟಂಬರ ೧೮೭೭ ಇಸವಿ.

/Signed/ W. A. Russell

ಇಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ದಕ್ಷಿಣ

ಭಾಗ.

Notice.

ನೋಟಿಸು.

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಹೇದ ಡೆಪುಟಿ ಇಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರವರಿಂದ, ಗೋಕಾಂವಿ, ಪರಸಗಡ, ಸಂಪಗಾಂವಿ, ಈ ಮೂರು ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮುಲಕೀ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ — [illegible] ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ [illegible] ಕಲಿಸಿದರನ್ನು [illegible] ಹೇಳಿದೆ. ಆದರಿಂದ [illegible] ಪಾಟುಗಳನ್ನು [illegible] ದಿವಸದಿಂದ ಬಾಳಬೋಧವು [illegible] ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಯಾವತ್ತು [illegible] ಕನ್ನಡದಿಂದ ಕಲಿಸಬೇಕು. [illegible]

ತಾರೀಖು ೧೧ ಸಪ್ಟಂಬರ ೧೮೭೭ ಇ|| ಬೆಳಗಾಂವಿ.
/Signed/ Chanbassappa B. Dharwar.

ಡಿಪುಟಿ ಎ. ಇ. ಬೆಳಗಾಂವಿ.

ನೋಟಿಸು.

ಗೋಕಾಂವಿ, ಸಂಪದತ್ತಿ ತಾಲ್ಲೂಕ ಸಂಪಗಾಂವಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ- ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಉತ್ತರದಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಿಂದಾಗಲಿ ನನಗೆ ಕಳಿಸಬಹುದು. ಇಂಗ್ಲೀಷ ನೀವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಸಂಬಳದ ಬಿಲ್ಲು ಬರುವದಾಗದಿಲ್ಲ. ಅಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆ ಬಾರದು. ತಾರೀಖು ೧೬ ಸಪ್ಟಂಬರ ೧೮೭೭ ಇ|| ಬೆಳಗಾಂವಿ.

/Signed/ Chanbassappa B. Dharwar.

ಡಿಪುಟಿ ಎ. ಇ. ಬೆಳಗಾಂವಿ.

ನೋಟಿಸು.

ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಹೇದ ಡಿಪುಟಿ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ ಇನಸ್ಪೆ-

ಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿರುವ ಯಾವತ್ತು ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ- ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಯತ್ರಕರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವ ಕಾಗದಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟಗೆ ಲಕ್ಷ ಕೊಟ್ಟು ಬರಿಯದ ಕಾರಣ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದ ತಪ್ಪುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ತಪ್ಪು ಬರಿಯಬಾರ-ದೆಂದು ನಾವು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಎರಡುಸಾರೆ ನೋಟೀಸು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಾಗದಪತ್ರಗಳು ಅಶುದ್ಧ ಬರವು ಬರುತ್ತವೆ. ಆದಕಾರಣ ಇನ್ನುಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವ ಯಾವತ್ತು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಬರದು ತಿರಿಗಿ ಪ್ರಾದಿನೋಡಿ ತಿದ್ದಿ ಯತ್ರಕರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕು.

ತಾರೀಖು ೧೭ ನವೆಂಬರ ೧೮೭೭

/Signed/ Christopher B. [illegible]

[illegible] ಜಿಲ್ಹಾ ಬೆಳಗಾಂವಿ.

ನೋಟೀಸು.

ಮುಲಕೀ ಪರೀಕ್ಷೆ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಉಮೇದವಾರ ಜನರಿಗೆ ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ [illegible] ತಿಳುಹಿಸುವದೇನಂದರೆ-

ಸರಕಾರದವರು ಧಾರಾಳವು, ವ್ಯಾಪಾರ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕಾಗಿ
ಗಳಲ್ಲಿ ಉಮೇದವಾರಜನರ ಪಂಕ್ತಿ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳ ಬೇ-
ಕೆಂದು ಠರಾವು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದಕಾರಣ ಪಂಕ್ತಿಯೊಳ-
ಗೆ ಸೇರಬಯಸುವರು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ತಾ.
ಈ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲಗಳ ಪಂಕ್ತಿ ತೆಗೆಯು ಸ-
ಹ್ಯ ವದರಲ್ಲಿ ಯಿಂದ ಧಾರವಾಡ ೧೮೯ [illegible]
ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮುಂದೆ ಮುಲ್ಕೀ ಪಂಕ್ತಿಗಾಗುವುದು.

ಸಾಲಮಾಡುವವರು ಯಾವತ್ತೂ [illegible]
ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದ್ಲನ ಬೇಕು. [illegible]
ಬಂದರೆ ೧೮೯೭ ಯಿಸವಿ.

(Signed) Chanbasappa B. [illegible]

ಧಾರವಾಡ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ [illegible]

नोटीस.

बेळगांव जिल्ह्यांतील सर्व शेतकरी लोकांस कळवि-
तों कीं, पुढील वर्षाचे पर्जन्य काळचे पूर्वी जी बागायत
हे दुरुस्त करावयाची असलेले गांवांतील लोकांनीं
अमुक कामाकरितां अमुक रुपये पाहिजेत म्हा-

बद्दल रिपोर्ट तारीख १० माहे फेब्रुवारी १८६७ रोजीं पाठ

वून द्यावे. ज्या पंतोजींकडून ता० २० फेब्रुवारीचे आं

त दुरुस्तीच्या बद्दल मार्ही येणार नाहींत त्याजला-

ज बाब द्यावा लागेल याबरील मजकुराकडे पंतोजी

नीं चांगलें लक्ष द्यावें. ता० १८ माहे सपटंबर सन

१८६७ मु॥ बेळगांव.

Signed/ Chanbassappa B. Dharwar

डि॰ इ॰ इ॰ जिल्हा बेळगांव

नोटीस.

धारवाड जिल्ह्यांतील स्कुलमास्तरांस.

१ पगाराचीं दोन अभिस्थावरें मामलेदार मार्फत

सहीकरितां आलीं ह्मणजे आपलें नांव ज्या अभिस्था

व्यांत नसुन असेल तेथें मात्र सही करीत जावी. किये

क मास्तर दुसरे अभिस्थाव्यांत आपलें नांव नसून

आपले हातानेंच नांव घालून सही करितात असें

नजरेस आलें आहे, तर या पुढें असें होऊंनये. कांहीं

इसमाचीं दोन्हीं अभिस्थाव्यांत नांवें चुकून वि॰

न भेला असतील तर दोन्ही ठिकाणीं सही करावी.

२ नमुन्या प्रमाणें साध्याचे कागदावर दरमाही-पट भरेंव मास्तरांकडून नक्कशीर घेत नाहींत. फैलास घालण्याकरितां वरचे बाजूस २ बोटें जागा सोडून अध्यी ताबाघर अर्जे पत्रक ओढून तयार करून गांवचें नांव वरचे बाजूस मोठे अक्षरानें लिहून [illegible] १२ महा पहिले तारखेस रवाना करीत जावें. कुचराई झाल्यास उपयोगी पडणार नाहीं. ता०१६।१।६७ धारवाड.

(Signed) Nagesh Vinayak.

डि. इ. इ. डि. धारवाड.

नोटीस.

बेळगांव जिल्ह्यातील पंतोजी लोकांस.

देण्यांत येते कीं,— पंतोजी अगर शिक्षकलोक आपले बढतीकरितां वगैरे विनाकारण आमचेकडे रिपोर्ट करितात. याजकरितां कोणी पंतोजी अ

गार शिक्षक लोकांनीं आपले बदली करितां वगैरे रिपो
र्ट वारंवार आमचे कडे करूं नयेत. हुशारीनें आणि मे
हनत घेऊन शाळेंचें काम केलें ह्मणजे त्यांची मेहनत
लक्ष्यांत आणून त्यांजला पगार वाढविण्याचीलजवि
ज होत जाईल. तसेच पंतोजी लोकांनीं आपले शाळे
करितां शिक्षक पाहिजेत ह्मणून वारंवार रिपोर्ट क
रूं नयेत. मुलांची संख्या योग्य वाढतांच सवडीप्र
माणें शिक्षक देण्याची तजविज होईल. इतकें होऊन
मुद्धां कधीं कोणास रिपोर्ट करण्याचें जरूर पडल्यास
आमचे कडील पगारा बद्दल वगैरे कामाकरितां सपटंबर,
डिसेंबर, मार्च, आणि जून या महिन्यांत होत अ-
सले त्या वेळेस कमजास्ती इसम आणि पगार-
दारांस. करितां त्या महिन्याचे १० वे तारखेचे आंत
आमचेकडे रिपोर्ट पाठवून द्यावे. या शिवाय विना
कारण रिपोर्ट आमचेकडे पाठवून देऊं नयेत.

उपरांत शाळेंत वारमाही [illegible] नमुने पंतो
जी लोकांकडून भरून आले, त्यांत [illegible] नमुने
अगदीं वाईट व [illegible] असून [illegible] नमुन्यां

त्यामेद एकमेकांस नव्हता. मन मानेल तसे भरून भावे होते ते विशेष परत पाठविले असतां विलाकारण त्रा स वाटेल याजकरितां पंतोजी लोकांनीं तालुके पंतो- जीचे अगर नजीकचे हुशार पंतोजीकडे जाऊन विशे- ष समजून घ्यावे आणि आम्ही परीक्षेस येऊं त्यावे- ळी समस्त माहिती घ्यावी. पुढील विशेष ... ते कोणाकडून चुकीचे आल्यास त्याजबद्दल ... विज केली जाईल. यावरील मजकुराचा समज पंतो- जी लोकांनीं नीट घेऊन त्याप्रमाणे वहिवाट ठेवावी.

ता० २१।९।६७ बेळगांव

(Signed) Channabasappa B. Chinnur

डि. इ. इ. जि. बेळगांव

Appointments.

नेमणुका.

(जिल्हा धारवाड.)

तारीख १६ आगष्ट १८६७ पासून ता० १५ सपटेंबर पर्यंत.

१ त्र्यंबकाजी रामचंद्र विद्यार्थी ट्रेनिंग कालेज बेळगांव

स हुलकोटी नवीन शाळेवर अॅक्टिंग मास्तर नेमि-
ळे. पगार रुपये १२

२ आत्माराम गोविंद घाणेकर शिरोळ मास्तर यांस
मीगटी येथील नवीन शाळेवर नेमिले. पगार रु
पये बारा १२.

३ विरापाक्षप्प नवसप्पा कागनेळी मास्तर यांस हुली
ली येथील नवीन शाळेवर मास्तर हे नेमिले. पगार
रुपये बारा.

४ हुळगेरी शाळेतील मदतनीस गुंडो रंगो यां
स कुपेकूर नवीन शाळेवर अॅक्टिंग मास्तर नेमि-
ले. पगार १२ रुपये.

५ रामदत्त माताद्दिन गोवनकोप मास्तर यांस
पाडगळ येथें नवीन शाळेवर अॅक्टिंग मास्तर नेमि-
ले. पगार रुपये १२.

तारीख १८ माहे सपटंबर १८६७ इसवी.

(Signed) Nagesh Vinayek.

डि. इ. इ. जिल्हा धारवाड.

बेळगांव जिल्ह्यांतील नेमणुका.

आगस्ट महिन्यांत झाल्या त्या

१ बाळकृष्ण जगन्नाथ गरदे यांस कसबा दोड्डगरवा डी येथे पंतोजीचे कामावर. पगार १२ रुपये.

२ आबाजी कृष्ण सवलगेकर यांस कसबा सवलगा तालूक चिकोडी येथें पंतोजीचे कामावर नेमिलें दरमहा १२ रुपये.

३ महादेव गणेश शास्त्री यांस कसबा सौंदत्ती तालुक चिकोडी येथें पंतोजीचे कामावर नेमिले. दरमहा १२ रु.

४ स्वामीराव कृष्ण यांस कसबा हारुगिरी होंगल ता. परसगड येथें पंतोजीचे कामावर नेमिलें द. १२ रुपये.

बदल्या झाल्या त्या.

१ नारायण शेष गिर सौंदत्ती पंतोजी यांचा बदली बेळगांव ए. व. शाळेंत दरमहा ११ रुपये पगारावरने.

२ गोरीया बाबासाब अंकलगी शिक्षक यांचा बदली किनूर येथें मदतनीस आठ रु. पगारावर नेमणूक. बेळगांव १९।१।६१

[illegible]

डि. इ. इ. जिल्हा बेळगांव.

ನೇಮಣೂಕಗಳು, ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾನಡಾ.

ಮುಂಬಯಿ ಸರಕಾರದ ಗ್ಯಾಜೇಟಿನಲ್ಲಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ [illegible]

[illegible] ಖಾತೆಯ ಸಂಬಂಧವಾದ ನೇಮಣೂಕಗಳು.

[illegible] ಸಾಲೆ ಪಂತೋಜಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಿದ [illegible] ಯವರು ಸಾಲೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಜಾಗಾ [illegible] ಭೀಮಾ ಯಿವರಿಗೆ ನೇಮಿಸಿರುತ್ತದೆ.

[illegible] ಸಿಂದಗಿ ಸಾಲೆ ಪಂತೋಜಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಕವಾದ [illegible] ಯವರು ಸಾಲೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಆ ಜಾಗಾದ ಮೇಲೆ ಶಿವರುದ್ರಯ್ಯಾ ಸಂಗಯ್ಯಾ ಯಿವರಿಗೆ ನೇಮಿಸು[illegible]

[illegible] ಸಾಲೆ ಪಂತೋಜಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಂಗೇಶ ಗಣಪಯ್ಯಾ ಯಿವರಿಗೆ ನೇಮಿಸಿರುತ್ತದೆ.

[illegible] ಸಾಲೆ ಪಂತೋಜಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಂಜನಾಥ [illegible] ಯಿವರಿಗೆ ನೇಮಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಮಾವಿನಕುರ್ವೆ ಪಂತೋಜಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಿ. ಸುಬ. [illegible] ಯಿವರಿಗೆ ನೇಮಿಸಿರುತ್ತದೆ.

[illegible] ಸಾಲೆ ಪಂತೋಜಿಯ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ವಿಠ್ಠಲ [illegible] ಯಿವರಿಗೆ ನೇಮಿಸಿರುತ್ತದೆ.

[illegible] ಸಾಲೆ ಪಂತೋಜಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿ

ಶಾಲ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಯವರಿಗೆ ನೇಮಿಸಿರುತ್ತದೆ.

೮ ಮಂಗಳ್ವಾಡ ಪೇಂಠೋಜಿಯ ಜಾಗಾದ ಮೇಲೆ ದಾದಾಜಿ ಅನಂತ ಯವರಿಗೆ ನೇಮಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ತಾರೀಖು ೨೧ ನೇ ಸೆಪ್ಟಂಬರ ೧೮೭೭

/ Signed / Appayea Babrao.

ಡಿ. ಇ. ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಜಿಲ್ಹಾ ಕಾನಡಾ.

ನೋಟೀಸು.

ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಹೆ ಯೊಳಗಿರುವ ಯಾವತ್ತು ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಈ ನೋಟೀಸಿನಿಂದ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ- ಮೇಹರಬಾನ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬರ ಕಡೆಗೆ- ಯೇನಾದರು ರಿಪೋರ್ಟು ವಗೈರೆ ಮಾಡುವದಿದ್ದರೆ ಅವಶ್ಯ ನಮ್ಮ ದ್ವಾರದಿಂದ ಕಳಿಸಬೇಕು. ಪರಭಾರೆ ಕಳಿಸಬಾರದು. ಇದರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂತಾ ಮೆ|| ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬರು ಯುತ್ತರದಿಗೆ ಬರದು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಾ|| ೨೭ ಸೆಪ್ಟಂಬರ ೧೮೭೭. ಬೆಳಗಾಂವಿ.

Signed / Chanbasappa. B. D.

ಡಿ. ಇ. ಇ. ಜಿಲ್ಹಾ ಬೆಳಗಾವಿ.

ಸೂಚನಾ.

ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಹೆಯೊಳಗಿನ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಜನರಿಗೆ-
ಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ- ಶಾಲೆ ಯಲ್ಲಿ ಮೆಹರ್ಬಾನ ಇನ
ಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಧೊರೆ ಸಾಹೇಬರು, ಬೇರೆ ಯಾರಾದರೂ ದೊಡ್ಡ ಮನು
ಷ್ಯರಾಗಲಿ ಬಂದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲರು ಎದ್ದು ನಿಂತು
ಅವರು ಕುಂತ್ರುವದಕ್ಕೆ ಹೇಳುವವರೆಗೆ ಹಾಗೇ ನಿಂತಿರುವ
ಹಾಗೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಚಂದಾಗಿ ಬೋ
ಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ತಿಳಿಯಬೇಕು. ತಾ॥ ೭ ಮಾಹೆ ಸೆಪಟಂ
ಬರ ಸನ ೧೮೭೭ ಇ॥

(Signed) Chanbassapa. B. D.

ಡೆ. ಎ. ಇ. ಜಿಲ್ಹಾ ಬೆಳಗಾಂವಿ.

ಪ್ರಸಿದ್ಧಪತ್ರಿಕೆ.

ಬೆಳಗಾಂವಿಯ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿ ಬರಲಪೇಕ್ಷಿಸು
ವ ಯಾವತ್ತು ಉಮೇದವಾರ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವ
ದೇನಂದರೆ- ಬರುವ ಅಕ್ಟೋಬರ ತಿಂಗಳಿನ ೨೫ನೇ ತಾ
ರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊ
ಳ್ಳುವ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರುವವರು.

ಅಂತಾರಂಬಿಗ ಮುಂಚೆ ೧ ದಿನ ನಮ್ಮ ಮುಂದ ಹಾಜರಾಗಿ
ತಮ್ಮ ಹೆಸರ ಬರೆಸಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಕೊಡುವವರು (ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನೂ
ಒಳ್ಳೆ ನಡತೆಯನ್ನೂ ಕುರಿತು.) ತಾಖಲುಮಾಡಬೇಕು.

ಅಭ್ಯಾಸವು- ಕನ್ನಡ ಬರಹವನ್ನು ಶುದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಸ್ಪಷ್ಟ
ವಾಗಿಯೂ ಬರೆಯೋಣ, ಓದೋಣ, ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣದ ಸಾ
ಮಾನ್ಯಜ್ಞಾನ, ಭೂಗೋಲಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳು, ಗಣಿತದಲ್ಲಿ
ಅಂಕಗಣಿತ ಸಂಪೂರ್ಣವು. ಇಷ್ಟು ಅಭ್ಯಾಸವು ಯಾರ ಹುಡು
ಗರಿಗೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅವರೇ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರಬೇಕು. ನಮ
ಗೆ ಬೇಕಾದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದರೆ ನಂಬರ
ಪ್ರಕಾರ ಮೇಲಿನವರಿಗೆ ಮೊದಲು ತರಬೇತಿ ಮತ್ತವರಿಗೆ-
ಸರಬರಾಯಿ ಕೆಲಸಗಳು ಕೊಡಲ್ಪಡುವವು. ಮುಂದೆ ಸ್ಥಳಗಳು ತೆರ
ವು ಆದಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವುಗಳು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಡುವವು. ಶಾಲೆಯ
ಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವವರು ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಕಾರ ಕರಾರ ಬರೆದುಕೊಡಬೇ-
ಕಾಗುವದು.

ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರುವ ಉಮೇದವಾರರ ವಯಸ್ಸು ೧೫ ವ-
ರ್ಷದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರಕೂಡದು.

ಪರೀಕ್ಷೆ ಇಳಿದ ಜನರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಸ್ಥಾನ ಸಿಕ್ಕಬರುವದೋ
ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲು ಸ್ಥಳಗಳು ಸಿಕ್ಕ ನಂತರ ಕಲಿತ [illegible]

ನೋಟಿಸು.

ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಹೆಯೊಳಗಿನ ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರಜನರಿಗೆ- ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ- ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಹರ್ಬಾನ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಘೋರೆಗಳಾಗಲಿ, ಬೇರೆ ಯಾರಾದರೂ ಮೊತ್ತ ಮನುಷ್ಯರಾಗಲಿ ಬಂದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲರು ಎದ್ದುನಿಂತು ಅವರು ಕುಂತುಕೊಳ್ಳುವ ವರೆಗೆ ಹಾಗೇ ನಿಂತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಚಂದಾಗಿ ಬೋಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ತಿಳಿಯಿರಿ. ತಾ|| ೭ ಮಾಹೆ ಸೆಪ್ಟಂಬರ ಸನ ೧೮೭೭ ಇ||

(Signed) Chanbassapa. B. D.

ಡೆ. ಇ. ಇ. ಜಿಲ್ಹಾ ಬೆಳಗಾಂವ

ಪ್ರಸಿದ್ಧಪತ್ರಿಕೆ.

ಬೆಳಗಾಂವಿಯ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿ ಬರಲಪೇಕ್ಷಿಸಾವ ಯಾವತ್ತು ಉಮೇದವಾರ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ- ಬರುವ ಅಕ್ಟೋಬರ ತಿಂಗಳಿನ ೨೫ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೆ. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರುವವರು.

ತಮ್ಮ ಹೆಸರ ಬರೆಸಿ ಸರಟೀಫಿಕೇಟುಗಳನ್ನು (ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಒಳ್ಳೆ ನಡತೆಯನ್ನೂ ಕುರಿತು.) ಹಾಜರುಮಾಡಬೇಕು.

ಅಭ್ಯಾಸವು- ಕನ್ನಡ ಬರೆವವನ್ನು ಶುದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೂ ಬರೆಯೋಣ, ಓದೋಣ, ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣದ ಸಾಮಾನ್ಯಜ್ಞಾನ, ಭೂಗೋಲ ಸಾಖ್ಯ ಮುಂತವಗಳು, ಗಣಿತದಲ್ಲಿ ಅಂಕಗಣಿತ ಸಾಮಾನ್ಯವು. ಇಷ್ಟು ಅಭ್ಯಾಸವು ಯಾರದುಕನ್ನಿಸಿ ಆಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅವರೇ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರಬೇಕು. ನವುಗೆ ಬೇಕಾದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದರೆ ನಂಬರ ಪ್ರಕಾರ ಮೇಲಿನವರಿಗೆ ಮೊದಲು ತಂಬುಕ್ಕು ಮುಕ್ಕವರಿಗೆ-ಸರಟಿಫಿಕೇಟುಗಳು ಕೊಡಲ್ಪಡುವವು. ಮುಂದಿನ ಸ್ಥಳಗಳು ಕರವು ಆದಾಗ ಅನ್ನಗಳು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಡುವವು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯದವರು ಸರಸ್ತೆ ಯಾತ್ರಾರ್ಕ ಕಾರಬರದು ಕೊಡಬೇಕಾಗುವದು.

ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರುವ ಉಮೇದವಾರರ ವಯಸ್ಸು ೧೮ ವರ್ಷದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರಕೂಡದು.

ಪರೀಕ್ಷೆ ಇಳಿದ ಜನರೊಳಗಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಬರುವದೋ ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲು ಸ್ಥಳಗಳು ಕೊಟ್ಟನಂತರ [illegible]

[illegible]

Signed) Bhojangrao. H. M. [illegible]

[illegible]

नोटीस.

दक्षिण भागांतील सर्व स्कुलमास्तर व अ·मा· यांस·

डेप्युटी एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर साहेब दक्षिणभाग यांजकडून· कित्येक मास्तर व असिस्टेंट मास्तर आम्हांकडे विनाकारण परभारे रिपोर्ट करितात, तसें करणें अगदीं गैर आहे. याजकरितां हुकूम देण्यांत येतो कीं, कांहीं विशेष कारण असल्यावांचून मास्तरानें आम्हांकडे बिलकुल लिहूं नये· तसेच असिस्टेंट मास्तर यांस अर्ज करणें असेल तर तो अर्ज हेड मास्तर यांचे मार्फत करीत जावा· आमचे हुजूर जो कागद पाठवायाचा तो, डिपुटी इन्स्पेक्टर- यांचे मार्फत आला पाहिजे, या हुकूमा विरुद्ध वर्तणुक कोणा मास्तराकडून झाल्यास त्यांना रिपोर्ट त्यांजकडे परत पाठवून पाठविला जाईल· तारीख २६ सप्टेंबर- बेळगांव

The Director's Report for 1866/1867

ಮಿಷೆಬಾನ ಡಿರೆಕ್ಟರ ಧೋರೆಗಳವರ ಸನ ೧೮೬೬|೬೭

ನೇ ಇಸವಿಯ ವಾರ್ಷಿಕ ರಿಪೋರ್ಟು.

ಈ ರಿಪೋರ್ಟಿನ್ನ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಮಾ-ಪ್ರಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸತಕ್ಕ ಈ ರಿಪೋರ್ಟಿನ ಮುಖ್ಯವಿನ ಸಂಗತಿಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ—

ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯ ಖರ್ಚಿನ ಜಮೆಯು, ಸರಕಾರಿಯಿಂದ ೯೧೬೭೭—೯—೦ ಪೋಂಡಿಹಾ ಬಿನ ಹಣಬಂಧಾಶ್ರು ೯—೧೪—೧೧ ಕ್ಯಾಪಿರ ಮುವಿನದರಸರ ಹೋಗಿವವರುಷ್ಕಿಂತ ಈ ವರುಷ ಹೆಚ್ಚು ನಿಕ್ಕಿತು.

ಯಿಷ್ಟು ಶಾಲೆಗಳಿಗಾಗಿ ಈ ಖರ್ಚಾಯಿತೆಂಬುದರ ವಿವರ - ಸ್ತ್ರೀಗಂದರೆ, ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು, ಕಾಲೇಜುಗಳು ಕೂಡಿ ೧೬೬ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ೧೦೭೭೯೪, ಸರಕಾರದಿಂದ ಸಹಾಯವುಳ್ಳ ಇದ ಶಾಲೆಗಳು ೫೭, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ೬೯೦; ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಮರೀಮನೆ ಮಾತ್ರ ಹೊಳ್ಳಗಾರ ಶಾಲೆಗಳು ೭೭, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ೪೪೬೩. ಎಲ್ಲಾ ಕೂಡಿ ಶಾಲೆಗಳು ೧೭೫೪ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು

[illegible]

[illegible]

(Signed) Bhojungrao. Th. H.

[illegible]

[illegible]

नोटीस.

दक्षिण भागांतील सर्व स्कुलमास्तर व अ. मा. यांस हुज्युकेशनल इन्स्पेक्टर साहेब दक्षिणभाग यांजकडून. कितीएक मास्तर व असिस्टंट मास्तर आम्हांकडे विनाकारण परभारे रिपोर्ट करितात, तसें करणें अगदीं गैरआहे. याजकरितां हुकूम देण्यांत येतो कीं, कांहीं विशेष कारण असल्यावांचून मास्तरानें आम्हांकडे बिलकुल लिहूं नये. तसेच असिस्टंट मास्तर यांस अर्ज करणें असेल तर तो अर्ज हेडमास्तर यांचे मार्फत करीत जावा. आमचे हुजूर जो कागद पाठवायाचा तो, डिपुटी इन्स्पेक्टर यांचे मार्फत आला पाहिजे, या हुकुमा विरुद्ध वर्तणूक कोणा मास्तराकडून झाल्यास त्यांचा रिपोर्ट त्यांजकडे परत नाटचेतु पाठविला जाईल. तारीख २६ सप्टेंबर. बेळगांव

१८८७

The Director's Report for 1868/1869

ಮೈಸೂರಿನ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಥೋರ್ನಿಗಳವರ ಸನ ೧೮೬೮

ನೇ ಇಸವಿಯ ವಾರ್ಷಿಕ ರಿಪೋರ್ಟು.

ಈ ರಿಪೋರ್ಟು ಈಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಮಾತ್ರ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸತಕ್ಕ ಈ ರಿಪೋರ್ಟಿನ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ—

ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾ ಖಾತೆಯ ಖರ್ಚಿನ ಮೊಬಲಗು, ಸರಕಾರದಿಂದ ೯೧೮೮೮-೯-೦ ಜೋಡಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ೧೬೨೪೯-೧೪-೧೧ ರೂಪಾಯಿ ಮುಂಚಿನ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಈ ವರ್ಷ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚು.

ಇನ್ನು ಶಾಲೆಗಳಿಗಾದ ಈ ಖರ್ಚು ಆಯಿತೆಂಬುದರ ವಿವರ - ವೆಂದರೆ, ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು, ಕಾಲೇಜುಗಳು ಸೇರಿ ೧೮೮, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ೧೦೬೭೯೪; ಸರಕಾರದಿಂದ ಸಹಾಯ ಹೊಂದಿದ ಶಾಲೆಗಳು ೫೭, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ೬೯೯೦; ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಮಾತ್ರ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ೬೬, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ೪೪೬೩. ಎಲ್ಲಾ ಕೂಡಿ ಶಾಲೆಗಳು ೧೭೫೪ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು

... ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ...

ಹಿಂದೆ ೯ ವರುಷ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಂತೆ ಶಾಲೆಗಳವರೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವು ಸಡಿಗಂಡಿತು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ದೇಶಗಳ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ರಮ ಆಂಗ್ಲೋ ವರ್ನ್ಯಾಕುಲರ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಅಂದರೇನು ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ, ಅದೇ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರವೇಶ ಬಯಸುವರಿಗೆ ಮೊದಲು ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಹಾಸ್ ಆಗತಕ್ಕ ಸ್ಥಾಂತರಗಳು (ಮಯಾದಿಗಳು) ಸಾಹೇಳುತ್ತವೆ. ಈ ಸರ್ಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದರಿಂದ ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರತಿಯ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಡಿಮೆ ಯಾದರು. ಹೋದ ವರುಷದರಿಂದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ವರ್ಷ ಘೋಷಿಸಿ ಮಾಡಿದಂತೆ ಅಂಗ್ಲೋವರ್ನಾಕುಲರ ಶಾಲೆಗಳ ಹೊಸ ಪ್ರವೇಶ ಯು ಇನ್ನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಇದರ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಇಂಡಿಯಾದ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಹೊಸ ನೇಮಣೂಕು ಇನ್ನು ಆಗಿಬರಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಈ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಆಗತಕ್ಕ ಅಸಾಧಾರಣೆಯು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತು.

ಈ ವರ್ಷ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಸರಕಾರೀ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೭೯೧೮

ಮಧ್ಯಮ ತರದ ಹಾಯಿಸ್ಕೂಲು ... ನಿ ವಸಿ

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಮುಂದರಿದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ದೇಶಭಾಷೆಯ ವಿ-
ದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತ ನಡೆದದೆ. ಕ್ರೈಸ್ತಜನರು ಮು-
ಸ್ಲಿಮರಿಗಿಂತ ವಿದ್ಯಾಸಾಧನದಲ್ಲಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಈ
ವರ್ಷ ಕ್ರೈಸ್ತಜನರಿಂದಲೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆ-
ಚ್ಚಿತು. ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಲ್ಪಡುವ ದೇಶಭಾಷೆಯ ಶಾ-
ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವಂತವರ ಸಂಖ್ಯೆ [illegible] ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.
ಆದರೆ ಉತ್ತರದ ಪರದೇಶ ಭಾಷೆಯ ಶಾಲೆಗಳೂ, ಕನ್ನಡ-
ದ ಶಾಲೆಗಳೂ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಉತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪರದೇಶಭಾಷೆಯ [illegible] ಯೂರೋಪಿಯ-
ನ್ ೪೧ ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು [illegible]. ಉತ್ತರಭಾಗದ-
ಲ್ಲಿ ೨೭೭ ಜನ, ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ [illegible] ಜನ, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ
೫೧ ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು. ೪ [illegible] ಪ್ರಾ-
ರಂಭವಾದುವು. ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ [illegible]
ರಿಗಳು ಬರುಯುವದಿಲ್ಲ ನಂತರ.

ಕೇವಲ ದೇಶಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಯೂರೋಪಿ-
ಯನ್ [illegible] ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ವಿ-
ದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಿಂತ [illegible] ದೇಶ-
ಭಾಷೆಯನ್ನು [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು-

ಅಂಕಿ ಮೊನ್ನಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವವರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದ ಅರ್ಧದವರು ಅಂದರೆ ೧೦ ಸ್ತ್ರೀ ೫೦ ರ ಪ್ರಕಾರ, ಮೊದಲನೆಯ ರು ಮರ್ಯಾದೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ೫೦ ಜನರು ಸಾಧಾರಣ ವಾಣಿ ಪಾಸ್ ಆದವರು ಪ್ರಕಾರ, ೧೦ ಜನ ಮೂರನೇ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ೩ ಜನ ಎರಡನೇ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ೨ ಜನ ಮೊದಲನೇ (ಪ್ರಥಮ ಶ್ರೇಣಿಯ) ಮರ್ಯಾದೆಯ ಪ್ರಕಾರ.

೬. ಅಂತಾಜ ನಿಂದ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿನಂತ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹಿಂದಾಗಿ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತವಿರುತ್ತದೆ.

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೩ ಸಂಚಿಕೆ ೮.

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ಅಕ್ಟೋಬರ ೧೮೬೮

Education.

ಶಿಕ್ಷಣವು.

ಏಕೀಕರಣ ಪೃಥಕ್ಕರಣ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳು.

...ಕ್ಷಕನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ...ಳುವದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಾದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ...ಕಲ್ಪಿಸುವದು ಇವನು ಕಲಿಸತಕ್ಕ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವು, ೧ನೆಯ ಏಕೀ- ...ಣ ಪದ್ಧತಿ;— ಒಂದು ಎತ್ತರವಾದ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಒಂದು- ...ಸ್ತು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದರೆ, ಅದು ಕೆಳಗೆ ಬರುತ್ತಾ, ಬರುತ್ತಾ ...ಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗುವದು ಎಂದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯುವದು. ...ಬಿಟ್ಟ ಹೊತ್ತು ಮೊದಲನೆ ಸೆಕೆಂಡದಲ್ಲಿ ಅದು ೧೬ ಫೂಟು- ...ಬರುವದು. ಎರಡನೇ ಸೆಕೆಂಡದಲ್ಲಿ ಅದು ೪೮ ...ಗಳಷ್ಟು ಅಂತರ ದಾಟುವದು. ಮೂರನೇ ಸೆಕೆಂಡದಲ್ಲಿ-

(=೪೩) ಹದಿನಾರರಿಂದ ಗುಣಿಸಲಾಗಿ ಆ ಮೂರನೇ ಸೇಕಂ-
ದಗಳಲ್ಲಿ ದಾಟಿದ ಅಂತರವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದದರಿಂದ-
ಅಂತರ ಅಡಿ = ೩^{2} × ೧೬. ಮೂರನೇ ಸೇಕಂಡದ ಕಡೆಯ
ಲ್ಲಿ ಅದು ಹದಿನಾರರ ಒಂಬತ್ತರಷ್ಟು ಅಂತರವನ್ನು ದಾಟು-
ವದು. ಆದದರಿಂದ ಮೂರು ಸೇಕಂಡಗಳಲ್ಲಿ ದಾಟಿದ ಅಂ-
ತರ ಅಡಿ = ೩^{2} × ೧೬ ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸೆ-
ಕಂಡಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಅದರ ಇಳಿಯುವ ವೇಗವನ್ನು ತಿಳಿ-
ಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯತಕ್ಕ ಸಾಧಾ-
ಣ ನಿಯಮವೇನಂದರೆ, ಹೇಳಿದ ಸೇಕಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಸೇ-
ಕಂಡಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ೧೬ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಬಂದ
ಅಡಿ ಅಂತರ ದಾಟಿ ಪದಾರ್ಥವು ಕೆಳಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ನಿ-
ಮ ಪ್ರಕಾರ ೭ ಸೇಕಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಅಡಿ ಕೆಳಗೆ ಬ-
ವದೆಂದರೆ, ೭^{2} × ೧೬ = ೭೮೪ ಅಡಿಗಳು - (೨) ಪೃ-
ಥಕ್ಕರಣ ಪದ್ಧತಿ — ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವ ಪದಾರ್ಥದಿಂದ
ದಾಟಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳದ ಅಂತರವು ವೇಳೆಯ ವರ್ಗದಂತೆ
ಳೆಯುತ್ತದೆ. ಹಾಗಂದರೆ ಅಂತರ ಅಡಿ = $(ವೇಳೆ)^{2}$ ×
ಈ ಪ್ರಕಾರ ೫ ಸೇಕಂಡಗಳಲ್ಲಿ ದಾಟಿದ ಅಂತರ ಅಡಿ = ೫^{2}
× ೧೬ = ೪೦೦

ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ, ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಿಂತ ಪೃಥಕ್ಕರಣ ಪದ್ಧತಿಯು ವಿಶೇಷ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೨ ಪ್ರಶ್ನ ಪದ್ಧತಿ

ಪ್ರಶ್ನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಎರಡು ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಹುದು — (೧) ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ [illegible] ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿರುವರೆಂಬುದನ್ನು ಅಳೆಯುವದರಲ್ಲಿ; (೨) ಕಲಿಸುವದರಲ್ಲಿ. ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಆಗಮನಾತ್ಮಕ ಪದ್ಧತಿಯೆಂದು ಹೆಸರು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕಲಿಸುವಾಗ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವವರು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು; ತಾವು ಕಲಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವದನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತರುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಅವರ ಮುಖದಿಂದ ಹೊರಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವದು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಷಯ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ನಾವು ಬರೆಯುವದೆಲ್ಲ ಬೋಧನಾಂತರದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಾದದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಈ ಎರಡು ವಿಧದ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪ್ರ-

ಯೋಜಿಸುವವರಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸತಕ್ಕ ನಿಯಮಗಳು ಕೆಲವಂ-
ಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೂ ಈ ಕೆಳಗೆ ಬರೆ-
ದ ನಿಯಮಗಳು ಉಭಯಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿವೆ.

ಉಭಯವಿಧ ಪ್ರಶ್ನಪದ್ಧತಿಗೆ ಸಾಧಾರಣವಾದ ನಿಯಮಗಳು.

೧ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಮುಂಚೆ ಉತ್ತರ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕೊಡಬೇಕೋ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕೊಡಬೇಕೋ, ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷಕನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಬೇರೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದಾಗ ಯಾವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಉತ್ತರ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೈಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಶಿಕ್ಷಕನು ಒಬ್ಬನ ಉತ್ತರ ಕೇಳಿ, ಅದು ಸಮಾಧಾನಕರವಿದ್ದರೆ, ಬೇರೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೇಳಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕಡೆತನಕ ಎಲ್ಲರ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು.

೨ ಕಲಿಸುವಾತ ಶಿಕ್ಷಕನ ಭಾಷೆಯು ಕೈಲಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿಯೂ, ಸಂಕ್ಷೇಪಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು. ಅವನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನದ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾ-

ಥಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬುದ್ಧಿ ವೃದ್ಧ್ಯಾಗಿರಬೇಕು. ಯಾವುದೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ, ಶಿಕ್ಷಕನು ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ರಚನೆಯನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕೇಳಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೆ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸಿ ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕೇಳಬೇಕು. ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕರಿಗೆ ಬಹು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಉತ್ತರ ಬರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬಾರದು. ಪ್ರಬುದ್ಧರಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಕ್ಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಹಾಗೆ ಅವರಿಗೆ ರೂಢಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕು. ಅನಿಶ್ಚಯಾತ್ಮಕ, ಅಥವಾ ಅಪೂರ್ಣೋತ್ತರಗಳಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕನು ಎಂದೂ ಸಮಾಧಾನಪಡಬಾರದು.

೩. ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ "ಹೌದು" "ಅಲ್ಲ" ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳೇ ಮಾತ್ರ ಉತ್ತರಗಳಾಗುವವೋ, ಅಂಥಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಸಹಸಾ ಕೇಳಬಾರದು.

೪. ಕಲಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯವು ಕ್ರಮದಿಂದ ತನಗೆ ತಾನೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಕ್ರಮವೂ, ಸಂಬಂಧವೂ ಇರಬೇಕು. ಕಲಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಕರು ಎಂದೂ ಅಸಂಬದ್ಧ, ಅಕ್ರಮಿಕವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಕೇಳಬಾರದು.

೭ ಮನಸಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವವನ ತತ್ತ...

ತಕ್ಷಣವೇ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ತೀವ್ರವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಷ್ಟು ಭಾವವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬೇಕು.

೮ ಬಾಲಕರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಉತ್ತರ ಕೊಡು ವ ಹಾಗೆ ಅವರಿಗೆ ರೂಢಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

೯ ಒಂದೇ ವಿಷಯದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ವರೂಪಗಳು ವಿ ದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸಿಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಬೋಧಪ್ರದವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಒ ಂದೆ ಪ್ರಶ್ನವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳಿಂದ ಕೇಳಬಹುದು

೧೦ ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮತಮ್ಮೊ ಳಗೆ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳನ್ನು ನಡಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದು ಲಾ ಭಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೧೧ ಕಠಿಣ ಪ್ರಶ್ನಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ವಿ ದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾನ ಕೊಡಬೇಕು.

೧೨ ಶಿಕ್ಷಕನ ಕಣ್ಣುಗಳು ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊ ಡದಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅಂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ಅವನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ ..ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನ ಮಾಡಬೇಕು

೧೩ ಕಲಿಸುವಾಗ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಶ್ನಗಳನ್ನು ಕೇ

ಳಬಹುದು. (೧) ಆರಂಭದಲ್ಲಿ, ಕಲಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯವ-
ನ್ನು ಕುರಿತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಾ
ಗಿಯೂ, ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ರೇಕವನ್ನುಂಟುಮಾಡು
ವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಅವರ ಯೋಗ್ಯತಾನುರೂಪವಾಗಿ ಕಕ್ಷನ
ತನ್ನು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಸಮರ್ಥನಾಗಬೇಗಿಯೂ.
(೨) ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದಲ್ಲವನ್ನು ಹೇಳಿಸಿ
ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಶೇಷ ಚನ್ನಾಗಿ
ಬೋಧಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೂ. (೩) ಕಡೆಯಲ್ಲಿ,
ಕಲಿಸಿದ ವಿಷಯದ ಸಾಧಾರಣಸ್ವರೂಪವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗ
ಳ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಬೇಕಾಗಿಯೂ, ಅವರು ಒಟ್ಟೊ
ಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿರುದು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ
ವಾಗಿಯೂ.

Shabdmanidurpana.

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವು.

ಅವಿಶೇಷದನಾಂಘ್ರ
ಪ್ರವೃತ್ತಿಶಬ್ದಾಂತರಾಳ್ಗೊಡಾಷ್ಟಮಿನು.
ದವಿಹುಂದಿ ಪ್ರಯೋಗಂಗಳು.

೫ ಮನಸಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವವನ ತಪ್ಪನ್ನು ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ತೀವ್ರವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವ ಸ್ವಭಾವವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬೇಕು

೬ ಬಾಲಕರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವ ಹಾಗೆ ಅವರಿಗೆ ರೂಢಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

೭ ಒಂದೇ ವಿಷಯದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ವರೂಪಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೋಧ್ಯವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಒಂದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳಿಂದ ಕೇಳಬಹುದು.

೮ ಒಂದು ವೇಳೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದು ಲಾಭಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೯ ಕಠಿಣ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾನ ಕೊಡಬೇಕು.

೧೦ ಶಿಕ್ಷಕನ ಕಣ್ಣುಗಳು ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡದಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ಅವನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

೧೧ ಕಲಿಸುವಾಗ ಮೂಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇ-

ಳಬಹುದು. (೧) ಆರಂಭದಲ್ಲಿ, ಕಲಿಸತಕ್ಕವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ರೇಕವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಅವರ ಯೋಗ್ಯತಾನುಕೂಲವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕನು ತನ್ನ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಬೇಕಾಗಿಯೂ. (೨) ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಶೇಷತನ್ನಾಗಿ ಬೋಧಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೂ. (೩) ಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ಕಲಿಸಿದ ವಿಷಯದ ಸಾಧಾರಣಸ್ವರೂಪವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಬೇಕಾಗಿಯೂ, ಅವರು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೂ.

Shabdmanidurpana.

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವು.

ಅವಿಶೇಷದಿನಾದಿಯುಗ
ಪ್ರವೃತ್ತಶಬ್ದಾಂತರಾಳದೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದ
ಧ್ವನಿಕುಂದಿತ್ತೇಯೆಗಂದುಂ.

ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರದಿಂ ದ್ವಿತ್ವಪ್ರಾಪ್ತ ಶಬ್ದಂಗಳ್ ॥೪೬॥

ಅರ್ಥಂ — ಅಂತುಂ ಮುಂದಣ ಶಬ್ದಾಂತರಾಳದೊಳಂ ದ್ವಿತ್ವ-
ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಪ್ರಕರಂ ಪರಮಾಗೆ ಯುಂ ವಿಕಲ್ಪದಿನಕ್ಕುಂ। ಶಬ್ದಾಂ-
ತರಾಳಕ್ಕೆ॥ ಇಂದೊಳ್ಗಂ। ಇಂದೊಳ್ಗಂ। ಅರಗಿಸಿದಂ।
ಅರಗಿಸಿದಂ। ಎಣ್ಗೊಣಂ। ಎಣ್ಗೊಣಂ। ನೆಯ್ಗ-
ನೆಯ್ಗಂ। ದ್ವಿತ್ತುಂ ಬಳಿಕೆ। ಕಲ್ಲನೆತ್ತಿದಂ। ಕಲ್ಲಾನೆತ್ತಿದಂ।
ಬಲ್ಲನದಂ। ಬಲ್ಲಾನದಂ। ಎನಿತ್ತುನಿತ್ತುಂ ಬುಜ ಪತ್ರನೇತ್ರ
ರಂತಾ ಇಷ್ಟಪಾತ್ರನಂಗಳ್ ಬಗ್ಗನಂ ಕರಾತಿಯಾ। ಅವತ್ರಿನಿ-
ತ್ರವನೆದೊಳ್ಗನೇಳರ। ತನತ್ತು ಬಲ್ಲಾನದಚಿತ್ತು ಕರುವ
ಸ್ತ್ರೀಲ್ ಪಕಮಾ ಪತ್ಸುರಮುಂ। ದೀರ್ಘ ಮುಂಟು। ಉಂದ
ಮುಂ ಯಮಸ್ತ್ರೀಲ ದವ್ಯಂ ಮುಗಣಾವಮುನಸಶರವಂಕ್ಷಪ
ಚರಾಂಗಂ॥

ಅಲ್ಲಿಯಾಳ್ಗಂ ಬಿವೃಮಿಕ್ಕೆಪೆ
ಗಲ್ಲಂ ದಿಸ್ಗಾಬಿ ಯಪ್ಪಿದಂತಕ್ಕಲ್ ಮ॥
ಪ್ರಳಯಂ ದಂತಕ್ಕೆತ್ತುಂ
ಬಲ್ಲಕಮಕರಿಂ ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಳ್ಗ್॥೪೭

ಅರ್ಥಂ — ಅಲ್ಲಿಯುಂ ದುಂಡ್ಲ ಎಂದುಂ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಪ್ರಾ-
ಮಾಸ್ತ್ರದಿನಕ್ಕುಂ। ದಿಸ್ಗಾಬಿ ಯಪ್ಪ ಕಾರಾಂತದ ಮೇಲೆ-

ವಿಕಲ್ಪದಿಂದಲ್ ಅಪ್ಪುಂ। ಉಕಾರಾಂತದಿಗ್ವಾಚಿಕಂಗಳ್ಗೆ
ತ್ತಮಪ್ಪುಂ। ಪ್ರಯೋಗಂ। ಕೊಳ್ಗದಲ್ಲಿ। ಕೊಳ್ಗದೊಳ್। ಬ
ನದಲ್ಲಿ। ಬನದೊಳ್। ಸಭೆಯಲ್ಲಿ। ಸಭೆಯೊಳ್। ಅಲ್ಲಿ
ಇಲ್ಲಿ। ಉಲ್ಲಿ। ಎಲ್ಲಿ। ಯೆಂದು ಸ್ಥಳವಿಶೇಷದೊಳ್ ಮಾ
ಕ್ಕಿಮೊಳವು। ಸಿರಿನೆರೆಗೊಂಡುದಲ್ಲಿ। ಮುದನಂ ಮನೆಗ
ಟ್ಟಿದನಲ್ಲಿ। ಅಲ್ಲಿಯ ಪಿಂತಿರನಪ್ಪಸೂತ್ರದಿಂ। ಪ್ರಥಮೆಗ
ಸಪ್ತಮಿಗಮಲ್ಲಿಯೆಂದೇಕರೂಪಮಪ್ಪುಂ। ಅದಂತದವಿ
ಲ್ಲದಲ್ಲಿ। ಉತ್ಪಾದಂ ಪಡುವ ಮೂಡಣ ಬಡಗ ತೆಂ-
ಕವಿಪತಿಗಳ್ಗೆನ್ನುಮದುಗಳ್ಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಂ
ಮುತ್ರದನತ್ರತ್ರತ್ರಸಾವಃ ಸಪ್ತಮೀತಸ್ಯ। ಮೂಡ
ಲ್। ತೆಂಕಲ್। ಪಡುವಲ್। ಬಡಗಲ್। ಮೂಡಲಣದ-
ಡೊಳ್ಗಾಮಸೋವಲ್ಲಭಂ। ಅತ್ರಲ್ ದೇವೇಂದ್ರಂ ಪುತ್ರ
ಲ್ ಭುಜಗೇಂದ್ರನುತ್ರಲಾಶಾಧಿಪರೆಲ್ಲ ತ್ರಿಕೆಳಿಕ್ಕಪವಿ
ವಿತ್ರ ತ್ರಬಮೃಗಯೋಕಶಿಕ್ಷಾದಕ್ಷಂ ॥ ಉತ್ತ
ವಿಕಲ್ಪಂ ಒಳ್ಗಸು। ಹೊರಗಸು। ಪೆರಸು। ಮೇಗಸು। ಕೆಳ್ಗಸು। ಒ
ಳ್ಗೆ। ಹೊರಗೆ। ಪೆರಗೆ। ಕೆಳ್ಗೆ। ಕವಿಹೊರಗಿಕೆ ಕೀಳ್ಗೊಳ್
ಕೆ ಯುವಿರಳ್ಗೆ ಮೇತುರಗಬಲಮೇಸ್ವಾಮುಂದರ ಮೂ
ನಮುನೆಯೆಂಬ ನಾಮಕಕೆ ದಷ್ಟಾದಾನಿ ವರ್ತ್ತಂ ಪೊಪ್ಪ

ಸವೆನಿಪುದು ಮುಂದು ಪಿಂದಂ
ಬಿವರಂ ತ್ರ್ಯಕ್ಷರದಿ ಕಲ್ಪದಿಂದೆ ತುಕಾರಂ
ವ್ಯವಹರಿಸುವೆಡೆ ತದ್ವಿಧಿಯಿ.
ನ್ನವರಿಂ ಮೇಲೆಂದು ಕೇಳ್ವ ಬೀಳ್ವಕ್ಷರಕಂ ॥೪೯॥

ಅರ್ಥ— ಮುಂದು ಪಿಂದೆಂಬಿವರಂ ತ್ರ್ಯಕ್ಷರ ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ತುಕಾರಾದೇಶಮಾಗಿ ಪಿಂದಣಂತೆ ತ್ತಮಕ್ಕುಂ। ಮೇಲ್। ಎಂಬ ವ್ಯಂಜನಾಂತಕ್ಕೆ ಮೆತ್ತಮಕ್ಕುಂ। ಮುಂದು। ಮುಂತು। ಪಿಂದು। ಪಿಂತು। ಮುಂದೆ। ಮುಂತೆ। ಪಿಂದೆ। ಪಿಂತೆ। ಮೇಲೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಆನೆಯ ಮೇಲೆಂದು ಮಾಳ್ಕೆ ಮೇಲೆಯುಂ। ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆಯುಂ ಎಂದು ವೃಗಜಂಭುವನ್ನೇರಾದುದು॥

ಮೊದಲ ತೆರದ ವಿಭಕ್ತಿಯೊಳ್ಗಂ
ಮೊದಲ್ಗೆ ಮತ್ತಾಲವಾಚಿಯಂ ದಿಂದೆಂದಂ
ಬುದು ಮೇಕರೂಪಮಾಗಿ.
ಪೊರ್ದು ಮೊದಲ ತೆರದ ವಿಭಕ್ತಿಗಂ ಸಪ್ತಮಿಗಂ ॥೫೦

ಅರ್ಥ— ಸಪ್ತಮಿಗೆ ಬಂದ ಅಲ್ಲುದುದು। ಪ್ರಥಮೆಯೊಳ್ಗಂ ದ್ವಿತೀಯೊಳ್ಗಂ ಅಕ್ಕುಂ। ಕಾಲವಾಚಕಂಗಳಪ್ಪ। ಅಂದು ಇಂದು। ಎಂದು। ಎಂಬ ಶಬ್ದಂಗಳ್ ಅಲುವಿನಂತೆ ಪ್ರಥಮೆಗಂ ದ್ವಿತೀಯೆಗಂ ಸಪ್ತಮಿಗಂ ಸಾರಿ ವಿಭಕ್ತಿ ಸ್ವರೂಪಂ। ಮು

ತಲ್ । ಮೂತಲ್ । ಮೂತಣಿಂ । ಮೂತಣ್ಗೆ । ಮೂತಣ
ತ್ತಣಿಂ । ಮೂತಣ । ಮೂತಲ್ । ಅಂದು । ಅಂದು । ಅಂದಿಂ ।
ಅಂದಿಂಗೆ । ಅಂದಿನತ್ತಣಿಂ । ಅಂದಿನ । ಅಂದು । ಇಂತಿವಕ್ಕೆ
ಮಾಪರಿ ॥

ಅಮುಮೆಂದುಸವರ್ಣಸಮುಚ್ಚಯ
ದುಮುವಿಧಿನಿರುತಂ ದ್ವಿತೀಯೆಯೊಳ್ಗಂ ಪೋಕ್ತಿರ್ಪ
ಸಮನಿಸವೆಂದುಂ ಷಷ್ಠಿಯೊ
ಳಮುಮವುಮುಕ್ತನವಿಭಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲಿರ್ಪ ॥೪೧॥

ಅರ್ಥ — ಅಮ್ । ಉಮ್ । ಎಂಬುದೀರ್ಘಸಮುಚ್ಚಯ
ದ ಉಮ್ ಎಂಬುದು ದ್ವಿತೀಯೆಯಿನಮವೆಪೋಕ್ತಿರ್ಪ ।
ಷಷ್ಠಿಯೊಳ್ ಸಮುಚ್ಚಯಂ ಪತ್ತದು । ಅಮ್ ಉಮ್ ।
ಗಳ್ ಕ್ಷವಿಭಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಯಿನು ರೂಪ ಮಾಡುತ್ತಂ ।
ದ್ವಿತೀಯೆ ಯೊಳ್ ಗಣಉ ಮುಮಿಂಗೆ । ಅವರುಮನಂತಷ್ಟ
ನೋಮೆರ್ಣಯಿಸಬಿನ್ನೊದಲ್ । ಬಂತೆಯೊಳ್ ಕಟ್ಟುವುದು
ಎಲ್ಲಯುಮಂ ಕವಿಲೆಯುಮಂ । ಮಿಕ್ಕವಿಭಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲ
ಣಸಮುಚ್ಚಯಕ್ಕೆ । ನರನುಂ । ನರನಂದನನುಂ । ಗುರುವುಂ ।
ಕಾಲಿಂದೆಯುಂ । ಕ್ರೈಯಿಂದೆಯುಂ ಘಟ್ಟಿಸಿದಂ । ಚತು-
ರ್ಥಿಯೊಳ್ ರವುವಿತ್ತುದಗೆ । ದ್ರೋಣಂಗಂ ಶಿವಗಂಬ-

ರ್ಜಾಣಿಕೆಯದುಪಕ್ಕನಿಮು। ವಂಚಿಸುದವಂಗೆಯುಂ
ನಿನಗೆಯುಂ ಸಹಜಂಬಡಿಸತ್ತಿಬರ್ಕುಮು। ಜಾಡಿಯತ್ರ-
ಣಿಂದೆಯುಂ ಕೇದಗೆಯತ್ರಣಿಂದೆಯುಂ ಕಂಪುಬಂದುದು।
ಸಪ್ತಮಿಯ ಒಳ್ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಅಮ್ ಪತ್ತುವುದು।
ಚಲದೊಳ್ ಮಾಚಾರದೊಳ್ ಕಲಿತನದೊಳ್। ಅಲ್ಲಿಯಿಂದ
ದರ ಮೇಲೆ ಯುಮ್ ಪತ್ತುಗುಂ। ಅಲ್ಲಿಯುಮಿಲ್ಲಿಯುಮೆ
ಲ್ಲಿಯುಂ॥

ಎಲ್ಲಿಯುಮಾಮಂತ್ರಣದೊಳ್
ಬಲ್ಲವರೀಪ್ಲುತವಚನಮಂ ಪೇಳ್ವರ್
ಇಲ್ಲದೆ ವಿಕಲ್ಪಮುಮಕ್ಕುಂ
ಸೊಲ್ಲಿಸುವರ್ ಹ್ರಸ್ವದೀರ್ಘಕಾಕುಗಳರಿತಂ॥೫೨॥

ಅರ್ಥ— ಆಮಂತ್ರಣದೊಳ್ ಸ್ವರಾಂತವ್ಯಂಜನಾಂತಂ
ಗಳ್ಗೆ ಪ್ಲುತಪ್ರವಚನಕ್ಕೆಲ್ಲಿಯುಂ ಬೋಧಂ। ಅದಂ ಬುದ್ಧಿ
ಶಾಲಿಗಳ್ ಹ್ರಸ್ವದೀರ್ಘಮಂ ಬೆರಸು ಕಾಕುಗಳಂ ವಿಕಲ್ಪ-
ದಿಂ ಪೇಳ್ವರ್। ಪ್ರಯೋಗಂ। ಕೇಶವ ಬಂದೆ ಪ್ಪಾ। ಎನೆಯ-
ಪಿತೃಸಾಮಾಯಣ। ಕೇಳ್ಮಾಧವ। ಪುಷ್ಪಕಾಕುದಿಂಗೆ।
ಎರಿಗಣಾಪ ಎಂ[illegible] ಸಲ್। ಎವೆ ಎವೆ
ಕಂಬಿಯವ[illegible] ಗೋತ್ರಮೆ ಮೇನಕಿಮಂ ಜು-

ಷೋಡಶೋಪಚಾರದಿಂದೆ। ಸಾಯಸಂ ಬರಮಂ ಮೂರ್ತಿ
ನನೆ ಎರಡು ಜನೇಂದ್ರಾ। ತತವಂ ತಂ ಕಾರಣಂ ಹರುದಿನಿಯ
ಮಹಾನಗಳ್। ಎರಡೋಕಾರದಯ। ಎರತಂಬಲಕೆ.॥

Natural philosophy

ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನವು.

೧ನೇ ಭಾಗ — ಗತಿಯ ನಿಯಮಗಳು.

೧೧ ಗತಿಯೆಂಬುದು ತಿಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಹು ಸುಲಭವಾದದ್ದು; ಆದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವುದು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಗ್ರೀಕತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ಗತಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೇಳಲಾಗಿ, ಅವನು ನಡಿಯುತ್ತಾ ತೋರಿಸಿ, ಇದೇ ಗತಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದನಂತೆ. ಗತಿಸ್ಥಳಭೇದವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರಿಂದ ವೇಳೆಯೂ, ಅಂತರವೂ ಗಣಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಗತಿಯ ಮೂಲಕಾರಣವು ದೇವರೇ.

೧೨ ಗತಿಯಲ್ಲಿಯ ಮೂರು ಭೇದಗಳುಂಟು. (೧) ಒಂದು ನಿಯತ ವಸ್ತುವು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಬೇರೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದು; ಉದಾ. ಕೈಯಿಂದ ಚಲ್ಲಿದ ಕಲ್ಲು, ಕಪ್ಪು, ಇತ್ಯಾದಿ. (೨) ಪದಾರ್ಥಗಳ ಭಾಗಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ

ಸ್ಥಳಾಂತರ ಮಾಡುವದು. ಈ ಗತಿಯು ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ
ಗೂ, ಪ್ರಥಕ್ಕರಣಕ್ಕೂ ಕಾರಣವು.

೪೨ ಯಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸಬಹುದೆಯಮ
ತುವ ಕಾರಣವು ಭೇದಕ ಪ್ರೇರಣೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತ
ಪ್ರೇರಣೆ, ಅಥವಾ ಶಕ್ತಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳು ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಗತಿಯ
ನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಬಹುದೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಕಾರಣವನ್ನು ತೋ
ರಿಸುತ್ತವೆ, ಸ್ಥಾನಾಂತರವು ಸ್ಥಿರತ್ವವೇ ಆಗಲಿ, ಗತಿಯೇ
ಆಗಲಿ.

೪೩ ಗತಿಯು ತೀವ್ರವೂ, ಮಂದವೂ, ಸರಳವೂ,
ವಕ್ರವೂ, ವರ್ಧಮಾನವೂ, ಕ್ಷೀಯಮಾಣವೂ; ಎಂದು
ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತರದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳುದಾಹರಣೆಗಳು
ಕ್ರಮವಾಗಿ - ಗುಂಡು, ಘಡಿಯಾಳದ ಮುಳ್ಳು, ಮೇಲ
ದ ಬೀಳುವ ಕಲ್ಲು, ತುಬಾಕಿಯ ಗುಂಡು, ಮೇಲಿಂದ ಬೀ
ಳುವ ನೀರು, ದಿಬ್ಬದ ಮೇಲೆ ಏರುವ ನೀರು ಇತ್ಯಾದಿ.

೪೪ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಗಮಕಶಕ್ತಿಯು ಚಾಲಕತ್ವವೆಂ
ದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಎರಡು ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಪರಿಮಾಣ
ಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಅವುಗಳ ಚಾಲಕತ್ವವಿದ್ದರೆ
ಅವು ಸಮಾನಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವವು.

೬ ಒಂದು ಸೆಕೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಡಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ೧೦೦೦ ಶೇರು ಭಾರವುಳ್ಳ ತೋಫಿನ ಗುಂಡಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಒಂದು ಸೆಕೆಂಡಿನೊಳಗೆ ೧೦೦೦ ಅಡಿ ಹೋಗುವ ೧ ಶೇರು ಭಾರವುಳ್ಳ ತುಪಾಕಿಯ ಗುಂಡಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಚಾಲನಶಕ್ತಿಯು ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ.

೬೧ ಈ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಮೂರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ತೋರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಗತಿಯ ಶಕ್ತಿಗಳೆಂದು ಹೆಸರುಂಟು. ಆದರೆ ಅವು ವಾಸ್ತವ ನೋಡ ಗಾಗಿ ಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮನುಷ್ಯರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೆಂಬ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಕ್ಕವುಗಳು

ಗತಿಯ ನಿಯಮಗಳು.

೬೨ ಮೊದಲನೇ ನಿಯಮ- ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಸ್ಥಿರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಸರಳ ಗತಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಇರುತ್ತವೆ.

೬೩ ಎರಡನೇ ನಿಯಮ- ಗತಿಯಲ್ಲುಂಟಾಗುವ ಭೇದವು ಅದನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಪ್ರೇರಣೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.....

೬೪ ಮೂರನೇ ನಿಯಮ- ಆಘಾತ ಪ್ರತ್ಯಾಘಾತಗ-

ಳು ಸಮವಾದುವುಗಳೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರುದ್ಧವಾದುವುಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ.

೬೩. ಮೊದಲನೆಯ ನಿಯಮವನ್ನು ಕುರಿತು

ಒಂದು ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಎರಡು ಸಮ ಪ್ರೇರಣೆಗಳು ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದಾದರೆ, ಅವು ಒಂದನ್ನೊಂದು ನಷ್ಟಪಡಿಸಿ ಆ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಥಿರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತವೆ.

ಆ ಪ್ರೇರಣೆಗಳು ಅಸಮಾನವಾಗಿದ್ದರೆ, ಆ ಪದಾರ್ಥವು ಹೆಚ್ಚು ಬಲವುಳ್ಳ ಪ್ರೇರಣೆಯ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಸಾಗುವದು.

೬೪. ಎರಡನೇ ನಿಯಮವನ್ನು ಕುರಿತು. ಒಂದು ಪದಾರ್ಥ ಒಂದು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಿಂ ಹೊಸ ಪ್ರೇರಣೆಯಾದರೆ, ಅದು ಮೊದಲಿನ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ವೇಗದಿಂದ ಹೋಗುವದು; ಆದರೆ ಬೇ...ರೆ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆಯಾದರೆ, ಅದು ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ದಿಕ್ಕನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಬಿಡುವದು.

ಒಂದು ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಲ್ಲದಂಥ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆಗಳಾದರೆ, ಅದು ಆ ಪ್ರೇರಣೆಗಳ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಅವೆಲ್ಲವುಗಳ-

ಮೂಲೆಯ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಹೋಗುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆಗಳ ಫಲವೆಂಬ ಹೆಸರು.

೬ ಇಂಥದ್ದೊಂದು ಹಡಗವುಂಟು. ಅದು ಸಮುದ್ರದ ಪ್ರವಾಹದ ವೇಗದಿಂದ ಬ ಕ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಓಡುತ್ತಾ ಸಿ ಮೂಲೆಗೆ ಕ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಗಾಳಿಯು ಬ ಅ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಬೀಸುವದರಿಂದ ಗಾಳಿಯ ವೇಗದಿಂದ ಕೇವಲ ಹಡಗವಿದ್ದರೆ, ಅದು ಓಡುತ್ತಾ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಅ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಾಗಿದೆಂಬ ಕ ರೇಖೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಮವಾಗಿಯೂ, ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಲಂಬವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸೋಣ. ಹೀಗಿದ್ದರೆ ಆ ಹಡಗ ಆ ಎರಡು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಹೋಗದೆ ಕರ್ಣರೇಖೆಯಾದ ಬಡ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಓಡುತ್ತಾ ಮೂಲೆಗೆ ಡ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದು. ಇದರಿಂದ ತಿಳಿಯುವದೇನಂದರೆ, ಪ್ರೇರಣೆಗಳು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಲಂಬವಾಗಿದ್ದರೆ, ಫಲವು ಆ ಲಂಬಗಳ ಕರ್ಣರೇಖೆಯಿಂದ ಹೋಗುವದು.

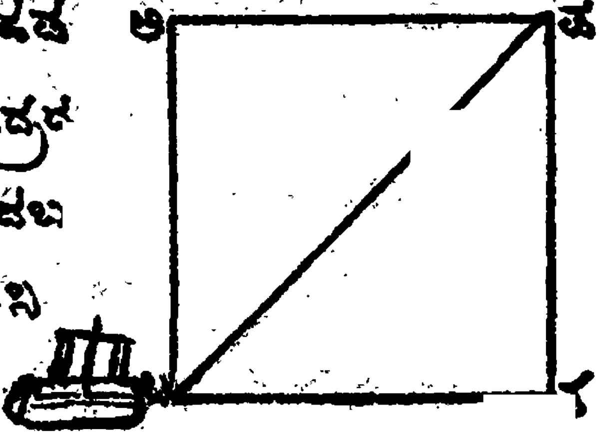

ಳು ಸಮಾನವಾಗಿಯೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರುದ್ಧ-ವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ.

೬೫ ಮೊದಲನೆ ನಿಯಮವನ್ನು ಕುರಿತು.

ಒಂದು ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಎರಡು ಸಮ ಪ್ರೇರಣೆಗಳು ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದಾದರೆ, ಅವು ಒಂದನ್ನೊಂದು ನಷ್ಟಪಡಿಸಿ ಆ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಥಿರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತವೆ.

೭ ಆ ಪ್ರೇರಣೆಗಳು ಅಸಮಾನವಾಗಿದ್ದರೆ, ಆ ಪದಾರ್ಥವು ಹೆಚ್ಚು ಬಲವುಳ್ಳ ಪ್ರೇರಣೆಯ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಸಾಗುವದು.

೬೬ ಎರಡನೇ ನಿಯಮವನ್ನು ಕುರಿತು. ಒಂದು ಪದಾರ್ಥ ಒಂದು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಹೊಸ ಪ್ರೇರಣೆ ಯಾದರೆ, ಅದು ಮೊದಲಿನ ದಿಕ್ಕಿಗೇ ಹೆಚ್ಚು ವೇಗದಿಂದ ಹೋಗುವದು; ಆದರೆ ಬೇರೊಂದು ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆ ಯಾದರೆ, ಅದು ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ದಿಕ್ಕನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಬಿಡುವದು.

ಒಂದು ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಲ್ಲದಂಥ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆಗಳಾದರೆ, ಅದು ಆ ಪ್ರೇರಣೆಗಳ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಅವೆಲ್ಲವುಗಳ-

ಮುಟಿನ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಹೋಗುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆಗಳ ಫಲ ವೆಂಬುವರು.

ಬ ಎಂಬ ದೋಣಿಯು ಒಂದು ನದಿ ಗಳ್ಳಿಯು. ಅದು ನದಿ ಪ್ರವಾಹದ ವೇಗದಿಂದ ಬ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಓಡುತ್ತಾ ಸೋಣ್ಣಗೆ ಕ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ

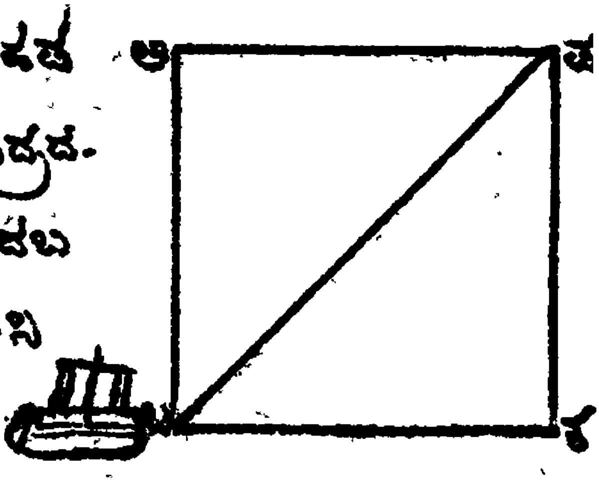

ಹೋಗುವದಾಗದೆ. ಅದರ ಗಾಳಿಯು ಬ ಅ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಬೀಸುವದರಿಂದ ಗಾಳಿಯ ವೇಗದಿಂದ ಕೇವಲ ಪರ್ವತನದಿದ್ದರೆ, ಅದು ಓಡುತ್ತಾ ಸೋಣ್ಣಗೆ ಅ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಾಗದೆಂಬ ರೇಖೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಮವಾಗಿಯೂ, ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಲಂಬವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸೋಣ. ಹೀಗಿದ್ದರೆ ಆ ದೋಣಿಯು ಅ ದೂರದ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಹೋಗದೆ ಕರ್ಣರೇಖೆಯಾದ ಬಡ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಓಡುತ್ತಾ ಸೋಣ್ಣಗೆ ಡ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದು. ಇದರಿಂದ ತಿಳಿಯುವದೇನಂದರೆ, ಪ್ರೇರಣೆಗಳು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಲಂಬವಾಗಿದ್ದರೆ, ಫಲಾರ್ಥವು ಆ ಲಂಬಗಳ ಕರ್ಣರೇಖೆಯಿಂದ ಹೋಗುವದು.

ಗಾಳಿಪಟಗಳೂ, ಹೊಗೆಯನ್ನು ಪಾರಾಗುವ ನಾವೆಗಳೂ ಇದೇ ನಿಯಮದಂತೆ ಸಾಗುತ್ತವೆ.

೬೭ ಮೂರನೇ ನಿಯಮವನ್ನು ಕುರಿತು. ನಾವು ನೆಲಕ್ಕೆ ಚೆಂಡು ಹೊಡೆದರೆ, ಆ ಚೆಂಡು ಎಷ್ಟು ವೇಗದಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ತಗಲುತ್ತದೆಯೋ, ಅಷ್ಟೇ ವೇಗದಿಂದ ನೆಲವು ಚೆಂಡಿಗೆ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನ ತಗಲುವ ಕಾರಣ ಚೆಂಡು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಪುಟಿ— ತ್ತದೆ. ಇದೇ ಪ್ರತ್ಯಾಘಾತವು. ಆದರೆ ಪ್ರತ್ಯಾಘಾತದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ವೇಗ ಬರುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಚೆಂಡು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕವಾದ್ದರಿಂದ ಅದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಪುಟಿಯುತ್ತದೆ. ಹೆಂಚನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಒಗೆದರೆ, ಅದು ಒಡೆದು ಪುಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಕೈ ಹೊಡೆದರೆ, ಕೈಗೆ ಪೆಟ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹತ್ತುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಬೇರೆ ಜಾತಿಯ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಾಘಾತದ ಪರಿಣಾಮವು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

೬೮ ಈ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಒದಗಿಸಿದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧದ ಗತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸುವದರಿಂದ ಅನೇಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

೬೯ ಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವು ಯಾವ-

ವಂದಳಿ,

೧ ಗತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಪ್ರೇರಣೆಯು.

೨ ಚಲಿತಪದಾರ್ಥದ ಪ್ರತ್ಯಂಶಗಳು (ಭಾಗ)

೩ ವೇಗ, ಅದರ ದಿಕ್ಕು.

೪ ಚಲಿತಪದಾರ್ಥದಿಂದ ಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅವಕಾಶವು.

೫ ಕ್ರಮಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ವೇಳೆ.

೬ ಚಲಿತಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಎದುರಾದ ಬೇರೊಂದು ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಅದರಿಂದುಂಟಾದ ಆಘಾತವು.

೭೦ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಮವಾಗಿರುವ ಗತಿಯು ಸಮಮಾನಗತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅದು ಶುದ್ಧವಾಗಲಿ, ಮಿಶ್ರವಾಗಲಿ ಇರಬಹುದು. ಒಂದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವದು ಶುದ್ಧಗತಿಯು; ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರುದ್ಧವಲ್ಲದ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟುವದು ಮಿಶ್ರಗತಿಯು. ಮೇಲೆ ೨ನೇ ನಿಯಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದದ್ದನ್ನು ನೋಡು...

೭೧ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ವರ್ಧನವಾಗುವ ಗತಿಯು ವರ್ಧಮಾನಗತಿಯು, ಗಮಕ ಕಾರಣದ ಪ್ರೇರಣೆಯು ಮೇಲೆ-ಮೇಲೆ ಆಗುವದರಿಂದ ಈ ಗತಿಯುಂಟಾಗುತದೆ. ನಿಯ

ಮಿತವೇಗ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತಮಾನದಿಂದ ಗತಿಯು ಬೆ-ಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನಿಯತವರ್ಧಮಾನಗತಿಯೆಂದು ಹೆಸರು.

೨೨ ಉತ್ತರೋತ್ತರವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವ ಗತಿಯು ಕ್ಷೀಯಮಾಣಗತಿಯೆಂದೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಯಮಿತಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತಮಾನದಿಂದ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ಗತಿಯು ನಿಯತಕ್ಷೀಯಮಾಣವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

೨೩ ಚಲಿತಪದಾರ್ಥವು ಯಾವ ಬಲದಿಂದ ಗತಿಸುತ್ತದೆಯೋ, ಅಥವಾ ಬೇರೊಂದು ಪದಾರ್ಥದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆಯೋ; ಅದಕ್ಕೆ ಬಾಲಕತ್ವವೆಂಬ ಹೆಸರು. ಬಾಲಕತ್ವವು ಸರ್ವದಾ ಚಲಿತಪದಾರ್ಥದ ವೇಗಭಾರ (ಇವು-ಗಳ ಗುಣಾಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೨೪ ಯಾಕಂದರೆ, ಎರಡು ಸಮಭಾರವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವೇಗಗಳಿಂದ ಗತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅವುಗಳ ಬಾಲಕತ್ವಗಳು ಅವುಗಳ ವೇಗಗಳಂತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರಬೇಕೆಂಬದು ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಎರಡು ಅಸಮಪದಾರ್ಥಗಳು ಸಮಾನವೇಗದಿಂದ ಗತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅವುಗಳ ಬಾಲಕತ್ವಗಳು ಅವುಗಳ ಭಾರಗಳಂತೆ-

ಬಿಂಬಬಿಂಬಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ
ನಿಯಮ ಉಂಟಾಯಿತು.

೬೫. ಬಿಂದುಮಾತ್ರದ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರತಕ್ಕದ್ದೇನೆಂದರೆ, ಒಂದೇ ಬಿಂದು ಕಣಗಳಾಗಿ ಒಳಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟದ್ದರ ಕಣಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ; ಇವುಗಳ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಒಳಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟದ್ದರೆ, ಇವುಗಳ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ತಗಲುತ್ತವೆ. ಮೇಲಿನ ನಿಯಮವೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು.

೬೬. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಗಲುವಾಗ್ಯೂ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಭಾಗವಾಗಿ, ಅವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ [illegible] ವಸ್ತು ಇರುತ್ತದೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ.

೬೭. ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಧರ್ಮವುಳ್ಳ ಎರಡು ಪದಾರ್ಥಗಳು ತಮ್ಮ ಕಿಂತ ದೂರಸ್ಥವಾದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ತಗಲುವಾಗ ಒಂದನ್ನು [illegible] ರುತ್ತದಲ್ಲ, ತಗಲಿದ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವೇಗ ವಸ್ತುವಿನ ಆಕಾರವನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಂಬ ಮಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ವೇಗ ಉಂಟಾಗುತ್ತಲೂ, ಆವೇಗವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ರವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾಕಾರಣವಾಗಿ ಅ, ಬ ಎಂಬ ಎರಡು ಚೆಂಡುಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ. ಅ ಎಂ

ಬದು ೪ನೇದು ಭಾರವಾದ

A verse from Jaimini with explanation

ಕವಿತೆಗಳು -

ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತವು - ೧ ಸಂಧಿ.

ಶ್ರೀವಧುವಿನಂಬಕ ಚಕೋರಕಂ ಮೊರೆಯಿಡೆ ಭ|
ಕ್ತಾವಳಿಯ ಹೃತ್ಕುಮುದ ಕೋರಕಂ ಬಿರಿಯೆ ಜಗ|
ತೀವಲಯದಮಲ ಸೌಭಾಗ್ಯರತ್ನಾಕರಂ ಪೆರ್ಚಿ ಸಂತಸಕೆ ತೆರೆಯೆ||
ಆವಗಂ ಪರಸತ್ಕಟನಾಮತದ ಕತೆಗಳಿಂ|
ತೀವಿದೆಳೆವಣ್ಣೆಯ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್ಗಂ ಪಡೆಯಿಸುವ|
ದೇವಪುರನಿಲಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ ಪಾರ್ಥಚಂದ್ರಾನಂದನಮನೀ
ಯಲಿ||೧||

ಅರ್ಥ :- ೧ ಶ್ರೀವಧುವಿನಂಬಕ ಚಕೋರಕಂ = ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ-
ಕಣ್ಣುಗಳೆಂಬ ಚಕೋರಪಕ್ಷಿಯನ್ನು. ೨ ಮೊರೆಯಿಡೆ = ಕೂಗಲಾ
ಗಿ. ೩ ಭಕ್ತಾವಳಿಯ ಹೃತ್ಕುಮುದ ಕೋರಕಂ = ಭಜಿಸುವ-
ಜನರುಗಳ ಸಮುದಾಯದ ಮನಸೆಂಬ ನೈದಿಲೆಯ ಮೊಗ್ಗೆ
ಗಳು ೪ ಬಿರಿಯೆ = ಅರಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ. ೫ ಜಗತೀವಲಯ

ದಮಲನೌ ಭಾಸ್ವರತ್ನಾಕರಂ = ಭೂಮಂಡಲದ ವಿಸ್ಮಯಕ
ವೆಂಬನಮುದ್ರವು. ೬ ಕೆಚೀನಿಂ = ಹೆಚ್ಚುತಿಯುಂದ.
೭ ಮೇರೆವರಿಯೆ = ಮೇರೆದಪ್ಪಿಹಾಗಿ. ೮ ಆವಗಂ = ಯಾ
ವಾಗಲು. ೯ ಕಸ್ತೂರಿ ಕರುಣಾಮೃತದ ಕಳೆಗಳ್ಗಂ = ಕರುಣಾ
ರಸವೆಂಬ ಅಮೃತದ ಕಿರಣಗಳಿಂದ. ೧೦ ತ್ರೀವದೆ = ತುಂ
ಬಿದ. ೧೧ ಎಳ್ಳೆನೆಗೆಯ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್ಗಂ = ಮುಗುಳ್ನಗೆ-
ಯೆಂಬ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳನ್ನು ೧೨ ಪಸರಿಸುವ = ವಿಸ್ತಾರಮಾಡು-
ವ. ೧೩ ದೇವಪುರನಿಲಯಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣನ = ಸ್ವರಪುರ
ದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತನ. ೧೪ ಆಸ್ಯಚಂದ್ರ = ಮುಖಚಂದ್ರ-
ನು. ೧೫ ಆನಂದ = ಸಂತೋಷವನ್ನು. ೧೬ ನಮಗೆ. ೧೭
ಈಯಲಿ = ಕೊಡಲಿ.

Notice

नोटीस.

दक्षिण भागांतील सर्व स्कुलमास्तरांस.

२-७ केशानल् इन्स्पेक्टर दक्षिण भाग यांजकडून-
रमहा फी तिजोरींत भरतेवेळीं, ती दाहा तारीखे-
चे आंत भरणा करून पावती डिपटी इन्स्पेक्टर-

यांजकडे लागलीच पाठविले जावी ह्मणून हुकूम सुप्र-
द केलां दिले असून, त्या प्रमाणें मास्तर लोकांकडून व्य
वार होत नाहीं असें आह्मांस समजलें. याजकरितां
हाली हुकूम देण्यांत येत आहे कीं, दाहा तारखेच्या
आंत फी भरणा करून पावती डि·इ· यांजकडे ला
गलीच पाठविली पाहिजे. असें ज्या मास्तरांकडून हो
णार नाहीं त्यांजला रुकम दंड केला जाईल. कळावें

ता० १० सपटेंबर १८६७ मु॥ बेळगांव

(Signed) W. A. Russell.

द·रे·इ·भाग.

ನಂ॥ ೭ ನೆ.

ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible], ಬೆಳಗಾಂವಿ [illegible]
[illegible]

ಬಂದದರಿಂದಲೂ, ತಿಂಗಳ ಅಪ್ರಿಕ್ಕ ನಂಮ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿ-
ಸುವ ಪತ್ರಿಕವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ತಯಾರು ಮಾಡಿಕ-
ಳುಹಿ ಸಿದ್ದು ನಡೆಗೆ ತಿಳಿದದರಿಂದಲೂ, ಶಿಕ್ಷಕರ ಪಗಾರ ಕೊ-
ಡುವದರಲ್ಲಿ ಥಾಂಡಲೀ ಮಾಡಿದರಿಂದಲೂ, ಮತ್ತು ನಡಿಗೆ
ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷ ಜವಾಬ ಕೊಟ್ಟದರಿಂದಲೂ ನಾವು ಮೇಹರಬಾನ-
ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬ ಬಹದ್ದೂರ ದಕ್ಷಿಣಾ ಭಾ-
ಗದ ವರ ಕಡೆಗೆ ಬರವನ್ನು ಕಳಿಸಿದ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ-
ಗೆ ರಿಪೋರ್ಟ ಮಾಡಲಾಗಿ ಮೇಹರಬಾನ ಸಾಹೇಬರವರು
ಸದರಿ ಪೂರ್ಣ ರಂನ ಕೆಲಸದಿಂದ ದೂರ ಮಾಡಿ ಯಾಪ್ರ-
ಕಾರದ ನೋಟಿಸು ಶಾಲಾ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಛಾಪಿಸುವದಕ್ಕೆ
ನಂಮ ಕಡೆಗೆ ಬರದು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತಾರೀಖು ೨೨ ಆಕ್ಟೋಬರ ೧೮೬೭ ಇಸವಿ. ಮುಕ್ಕಾಂ ಬೆಳಗಾಂವಿ.

/Signed/ Chunbussapa. B. D.

ಡೆ. ಇ. ಇ. ಜಿಲ್ಲಾ ಬೆಳಗಾಂವಿ.

नोटीस.

कलादगी जिल्ह्यांतील सर्व स्कूलमास्तरांस.

डेपुटी इज्युकेशनल इनस्पेक्टर जिल्हा कलादगी यां

जकूर कळविण्यांत येते कीं, कित्येक मास्तर तारीख
१० पूर्वी गेलेले मुलांकडून फी वसूल न आल्यास त्यां
स दरमहीं पर्यंत माफी मुलांत दाखल करितात, तें
बरोबर नाहीं. माफीने सदरांत फक्त गरीबीमुळें-
जीं मुलें माफी असतील त्यांची मात्र संख्या दाख
ल करावयाची.

नवीन मुलें कोणत्या हि तारखेस आल्यास प-
त्यांजपासून त्या महिन्याची चालू फी वगैरे री
ती प्रमाणें घेतलीच पाहिजे.

येणें प्रमाणें मजकुराकडे सर्व मास्तरांनीं चांगलें
लक्ष देऊन त्या प्रमाणें वहिवाट करावी.

तारीख ११ आक्टोबर १८६७ इसवी.

/Signed/ [illegible]

डि. इ. इ. जिल्हा कलादगी.

कलादगी जिल्ह्यांतील सर्व स्कुलमास्तरांस.

कळावें कीं, मास्तरांचे वगाबगीचे वेळीं त्याजागेवरचा
रे मास्तरानें शाळेकडील बुकें सामान वगैरे आपलें नी-

ळ बुकाचें व सामानाचें रजिस्टर पाहून त्याबरहु-
कूम तपासून घ्यावें. वत्यांत कांहीं कमती आल्यास
किंवा असलेलें सामान नादुरुस्त असल्यास त्या-
बद्दल लागलाच रिपोर्ट करावा. असें न केल्यास र-
जिस्टरा प्रमाणें सामानवगैरे-च्यार्ज घेणारे मास्त-
रांच्या ताबीन झालें असें समजलें जाईल व त्याची-
जबाबदारी त्यांजवर राहिल.

च्यार्ज दिल्या घेतल्या बाबद रिपोर्ट देणारे-
घेणारांनीं निरनिराळे करण्याचें कारण नाहीं. दो-
घांचा मिळून एकच रिपोर्ट असून त्यांजवर दोघां-
च्या ही सह्या असल्या म्हणजे झालें.

च्यार्ज दिल्या घेतल्याचे रिपोर्टीत मागील का-
माचा च्यार्ज कोणत्या तारीखेस किती वाजतां दि-
ला व नवीन कामाचा चार्ज कोणत्या तारीखेस कि-
ती वाजतां घेतला व पूर्वीचें आणि नवीन या स्थळा
मध्यें अंतर किती मैल हें हमेशा स्पष्ट लिहिलें पाहिजे.

येणें प्रमाणें सर्व मास्तरांनीं पाहून त्या प्रमाणें व-
हिवाट ठेवावी.

तारीख १९ आक्टोबर १८६७
(signed) Vishnu nath Vishnu

डि. इ. इ. जिल्हा कलादगी.

कलादगी जिल्ह्यांतील सर्व डिपोकी पर व स्कुलमास्तरांस.

डिपुटी एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर जिल्हा कलादगी यांजकडून कळविण्यांत येते कीं, तालुका किंवा जिल्हा डिपोकीपर यांजकडून वक्तशिर विक्रीचीं बुकें मिळत नाहींत म्हणून वगैरे तालुका डिपोकीपर किंवा इतर यांजकडून इकडे गिल्यानें रिपोर्ट येतात, त्यांत ते लिहितात तें खरें किंवा कसें याचे चौकशी करितां विना कारण पत्रव्यवहार वाढतो, सबबक कळविण्यांत येतें कीं, याउपर सदर बाबतींत डिपोकीपरांबद्दल गिल्हा इकडे कळविणें असेलतर त्यांणीं (डिपोकीपर यांणीं) त्यांच्या (मास्तरांच्या) पत्रांसमेंत्तरें दिलीं असतील तीं असल इकडे पाठवावीं; अगर मुळीच उत्तर दिलें नसेलतर अ

मुक नंबर तारीखेचें पत्र पाठविलें असोन उत्तर दिलें नाहीं ह्मणून लिहावें. ह्मणजे एकदम निकाल होण्यास ठीक पडेल. कळावें ता० १९ आक्टोबर १८६७

(Signed) Vishwanath W...

डि. इ. इ. जि. कलादगी.

कलादगी जिल्ह्यांतील सर्व स्कुल मास्तर यांस.

आह्मांस असें समजून आलें कीं, कित्येक मास्तर, त्यांचा वर्ग एका ठिकाणाहून दुसरे ठिकाणीं झाला ह्मणजे ते आपल्या ठिकाणीं नवीन येणारे मास्तरांची गैर हुषारी दिसून यावी ह्मणून आपण निघून जाते वेळेस युक्तिनें मुलांच्या व लोकांच्या मनांत त्याज विषयीं अनेक प्रकारच्या वाईट गोष्टी भरवून देतात, व मुलांस आपल्या पाठी मागें शाळा सोडून जाण्या विषयीं उपदेश करितात. मास्तरांची अशा प्रकारची मात्सर्याची वर्तणूक फारच खराब होय या साव यानंतर रीतीनें कळविण्यां-

त ... लेकीं, या उपर असा प्रकार कोणा मास्तराकडून घडल्याचें आढळल्यास त्या बाबरींत योग्य तजविज होण्याबद्दल वरीष्ट अधिकाऱ्याकडे शिफारस केली जाईल. कळावें ता॰ २१ आक्टोबर १८६७

/signed/ Vishwanath V.

डि. इ. इ. जि. कलादगी.

Appointments

नेमणूका.

जिल्हा धारवाड.

तारीख १६ सपटंबर पासून ता॰ १५ आक्टोबर पर्यंत बगीबदली वगैरे.

१ ब्याडगी मदतनीस भास्कर रामचंद्र लकडे. यांस कदरमंडलगी नवीन शाळेवर अ. मास्तर नेमिलें पगार रु. १२

१ गळगी अ. मास्तर बाळाजी सखाराम पाफळयांस ब्याडगी येथें मदतनीस नेमिलें. पगार रुपये १० दहा.

१ करमडी मास्तर येशवंत गणेश जाधव यांस-
गळगी शाळेवर अ. मास्तर नमिलें. प. रु. १२.

१ मिश्रीकोट शाळेचे मदतनीस हांजी साहेब य-
द्दराजे साहेब यांस करमडीस अ. मा. ने मिळे पगा
र रुपये १२

१ कर्जगी मदतनीस सिदापा विन करलिंगा
यांस गैरवर्तणुकीमुळें कामावरून दूर करून त्यां
चे जागेवर श्रीनिवास शेषो यांस नेमिलें प. रु. १०

१ बेटगीरी मास्तर रामचंद्र बापूजी मायदेव यांस
८ दिवसांची हक्कांची रजा मिळाली.

जिल्हा कलादगी-मास्तरांच्या नेमणुकी.

माहे सपटंबर १८६७

१ रामचंद्र व्यंकटेश देशपांडे यांस परगल बुदरुक
येथें लोकलफंडच्या शाळेवर नेमिलें

ता. १ अगष्ट १८६७ पासून २० मिनहू पावेतों.

खालीं लिहिलेले नार्मलस्कालर यांस खालीं लाि-
लेल्या ठिकाणीं अ. किंगप्रमाणें मास्तर नेमिले आहेत.

[illegible] [illegible]

१ वीरापा बिन फकिर आप्पा ··· बरकुरकी ता· बादामी

१ शिवापा सकरेपा हुडेद ····· शिवीइंगळगी ता· हि[illegible]

१ संजीव रामचंद्र खानपेठ ···· तंगडगी ता· मुद्देबिहाळ

१ अडवप्पा दानप्पा गिरी ······ मुलगी ता· मनगोळी·

१ गुरुपा हुवापा कनूर ······ कारवंडकी ता· विजापूर·

१ त्र्यंबकाजी नारायण मराठे ··· केकूर ता· हुनगुंद·

१ गुंडो जनार्दन मिरजकर ···· विजापूर शाळा नं· २ येथें व हवालदार·

बदलाबदली·

१ लिंबरगीची शाळा बंद झाली व तेथील मा· हणमंत भिमाजी हुनगुंदकर यांस नंदवाडगी ये· मा· नेमिले.

१ रामचंद्र दोशी नमणगी मास्तर मुनगी, बाणको चिंतामण सोलापूरकर अ· मा· विमळगी, व विनायक कृष्ण जोगळेकर अ· मास्तर कारवंडकी, यांस अनुक्रमें मनगोळी तालुक्यांत विमळगी, कुडगी, व मोरबाड येथें अ· मा· ने मिलें· मु॥ कलादगी ता॥ १४।१०।६७}

(signed) U. Vishnoo.

डि· इ· इ· जि· कलादगी·

ಶಾಲಾ ಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೩ ಸಂಚಿಕೆ ೮

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ನವೆಂಬರ ೧೮೬೭

Education.

ಶಿಕ್ಷಣವು.

ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶೇಷ ನಿಯಮಗಳು.

೧ ಪರೀಕ್ಷಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಸಂಬಂಧ ಪಡಬೇಕು. ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ವಿಷಯದ ಪ್ರಕರಣವು ಚನ್ನಾಗಿ ಆಗಬೇಕು.

೨ ಉತ್ತರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಬಾರದು.

೩ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಂದ ಒಮ್ಮೇಲೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಒಂದಾಗಿ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

೪ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಾರದು.

೫ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನವುಂಟಾಗುವದಾಗಿಯೂ

...ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿಯೂ ಸಣ್ಣವಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು. ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ ಕಠಿಣಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ಪರೀಕ್ಷಕನ ಚಾತುರ್ಯದ-ಅವಶ್ಯವುಂಟು.

ಮೌಖಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶೇಷ ನಿಯಮಗಳು.

೧. ಶಿಕ್ಷಕನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಉತ್ತರಗಳೂ ಕೂಡಿ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರರೂಪ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಾಗಬೇಕು. ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಕ್ರಮವು ಸುಲಭವಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಮಭಾಗಿಗಳಾಗುವ ಹಾಗೆ ಶಿಕ್ಷಕನು ಯತ್ನಪಡಬೇಕು. ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಪಾಠದ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳೂ ಕೂಡಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಹಾಗೆ ಇರಬೇಕು. ಉತ್ತರವು ಸೂಚಿತವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ, ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಶಿಕ್ಷಕನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕು, ಕಲಿಯುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಶ್ರಮದಿಂದಲೇ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ, ಉತ್ತರವೂ ಪ್ರಾಯಶಃ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧವಾಗಿರಬೇಕು. (೧) ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನೆಲ್ಲ, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅನು

ಮಾನವಿರಬೇಕು. ಅಥವಾ (೨) ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಠದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿದ್ದರೆ, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಂದಲೂ ಬಾರುವ ನಿಯಮವು ಅನ್ವಯವಾಗಬೇಕು.

೨ ಶಿಕ್ಷಕನು ಪಾಠಕ್ಕೆ ತಾನು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಮೊದಲು ಅವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಬೇಕು.

೩ ಸೂಚಕಪ್ರಶ್ನೆಪದ್ಧತಿಯು ಏಕೀಕರಣರೂಪವಾದದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಕ್ರಮದಿಂದ ಕಲಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬುವವಾಗಿರಬೇಕು. ಹೀಗೆಂದರೆ, ಸಾಧಾರಣನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಯಾವ ನಿಜಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಅವು ಹುಟ್ಟಿದವೋ, ಅವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ವಸ್ತುಗಳ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಗುಣದ ಜ್ಞಾನವಾಗಬೇಕು; ಸುಲಭವಿಷಯದಿಂದ ಕಠಿಣವಾದದ್ದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು; ಚನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಾದ ವಿಷಯದಿಂದ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು.

೪ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಉತ್ತರ ಬರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ತನ್ನಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೇಳಬೇಕು. ಯಾರೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಾರದಿದ್ದರೆ ಶಿಕ್ಷಕನು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರ-

ಆ ಪ್ರಶ್ನೆದ ಉತ್ತರವು ಸೂಚಿತವಾಗುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದರ ಸೋಪಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಆ ಉತ್ತರವನ್ನು ತಾನೇ ಒಂದಿಗೇ ಹೇಳಬಾರದು. ಅದನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅವರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾಯಿರಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೇಳಿದ ಉತ್ತರವು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದರೆ, ಶಿಕ್ಷಕನು ಅದನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಆರಂಭ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೋ, ಅದೇ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಕೈಲಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಯತ್ನಮಾಡಬೇಕು.

೭ ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಾಮುದಾಯಿಕವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ, ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಬಹುಸುಲಭವಾಗಿಯೂ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು.

೮ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿದ್ದಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಠಿಣತರವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು. ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಉಳಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿ.

ಈ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಎಲ್ಲರ ಉತ್ತರಗಳು ಒಂದೇ ತರನಾಗಬೇಕಾಗಿಯೂ, ಎಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಯೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಬಹುಸಣ್ಣವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಬಹುಸುಲಭವಾಗಿಯೂ, ಇರಬೇಕು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯವು ಚಂಚಲವಾಗಬಾರದು. ಕಲಿಯುವದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನವುಂಟಾಗಬೇಕು, ಶಿಕ್ಷಕನ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಬಹುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬಹು ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸಯೋಗ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗದ್ದಲವುಂಟಾಗಿ ಎರಡನೇ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದೊಂದು ಈ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಹಾನಿಯುಂಟು. ಏಕಮೋತ್ತರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನಾಚರಿಸಿದರೆ ಒಳ್ಳೇದು. ಈ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಿರುವ ತೊಂದರೆಗಳಾಗದ ಹಾಗೆ ಶಿಕ್ಷಕನು ಈ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಕಲಿಸುವಾಗ ಎಚ್ಚರಪಡಬೇಕು.

೧ ಕೆಲ ಅಹಂಕಾರಿಗಳಾದ ಹುಡುಗರು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾವೇ ಮೊದಲು ಉತ್ತರ ಕೊಡುವರು.

೨ ಕೆಲ ಹುಡುಗರು ತಮಗಿಂತ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದವರ ಉತ್ತರಗಳಿಂದ ತಮಗೆ ಸೂಚನೆ ದೊರಕುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂ-

ತ್ತುವರು.

೩. ಉತ್ತರಗಳು ಬಹು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದರೆ, ಯಾವನು ಯಾವನು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟನೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಗೊತ್ತು ಉಂಟಾಗದು.

೪. ಕೆಲಹುಡುಗರು ಯಾನೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತ್ತುವರು.

ಅದಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಕನು ಸ್ವಲ್ಪ ಲಕ್ಷ್ಯ ವಿಶೇಷವಿರಿಸಿ ಕೆಲಸ ನಡಿಸಿದರೆ ಈ ತೊಂದರೆಗಳೆಲ್ಲ ದೂರಾಗುವವು.

ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೊಳ್ಳೆ ಹೈಟು ವಿದ್ದರೆ, ಕಾಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಹುದು.

ಈ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದುಂಟಾಗುವ ಇನ್ನೊಂದು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಲಾಭವೇನೆಂದರೆ, ಸುಲಭ ಪ್ರಕಾರವಾದ್ದು ಆದ ಸಂಗತಿಯು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹು ದೃಢವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೂಡಿ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿ, ಅದರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತೋರಿಸಿದ ನಂತರ ಶಿಕ್ಷಕನು ಅದನ್ನು ಫಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಬರೆದಿಟ್ಟರೆ, ಈ ಬಗೆಗಳಿಂದ ಆ ಉತ್ತರವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೂ ಗೋಚರವಾಗುವದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಅವರು ಮರೆಯುವದು ಸುಲಭವಲ್ಲ.

ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಪ್ರವರ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕಲಿಸಿದರೆ, ಆ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಕಲಿತ ಸಲಕ್ಷಣ ತಕ್ಷವುಗಳಲ್ಲಿ ದುಂಥ ವಿಷಯಗಳು ಬಹುಸ್ಥಲ್ಪ

ಆದರೆ ಶಿಕ್ಷಕನು ಪ್ರಶ್ನಾಪ್ರಶ್ನೆ ತಾನು ಕಲಿಸುವ ಪದ್ಧ-ತಿಗಳನ್ನು ಬದಲು ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಕೆಲ ಪ್ರಶ್ನೆಯುತ್ತಿಗೆ-ಪೋಟಕ ಪ್ರಶ್ನ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಕಲಿಸಿದನಂತರ ಸಾಮುದಾ-ಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಬಹುದು. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸು-ವದನ್ನು ಮುಗಿಸುವಾಗ ಇಬ್ಬರು ಮೂರು ಮಂದಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗ-ಳನ್ನು ಬೇರೆ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬಹು-ದು. ಅದರಿಂದ ಉಳಿದವರಿಗೆ ಪುನರಾವರ್ತನ ಪಾಠವಾ-ಗುತ್ತದೆ.

Natural philosophy.

ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನವು.

ಜ್ಞಾನಿಯೂ, ಒಂದು ಸೇರಿಂದ ಸಾಲ್ಯಗೆ ೩ ಅದಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾ-ಸವದಾನಿಯೂ ಉಂಟು. ೭ ಎಂಬದು ೧ ಸೇರು ಭಾರವುಳ್ಳ ಜ್ಞಾನಿಯೂ, ಒಂದು ಸೇರಿಂದ ಸೋಲಿಗೆ ೭ ಘಾಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ-ಸಾಗುವದಾನಿಯೂ ಇದ್ದು, ಅ ಎಂಬದರ ಎದುರಿಗೆ ಬಂ

ವು ಅದಕ್ಕೆ ತಗಲುತ್ತು. ತಗಲಿದಕ್ಷಣವೇ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ವೇಗವು ಆ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಬೆಂಕಿಯು ಬಂದು ನೀರಂದಿನೊಳಗೆ ೩ ಫೂಟುಗಳ ವೇಗದಿಂದ ಹೊಡೆಯುವದರೆ, ಈ ಹೊಸ ವೇಗದ ಬಹುದ್ವತ್ತೀರಣೆಪದ ಆ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

೭೮ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹಿಂದಕ್ಕೊಂದು ತಗಲುವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಆಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹದಂತರವಿದ್ದರೆ, ಚಿಕ್ಕ ಪದಾರ್ಥವು ತಿರುಗಿದನಂತರದ ವೇಗವು ಬಹುಶಃ ಮೊದಲಿನ ವೇಗದಷ್ಟೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರದರಿಂದ ಆ ದೊಡ್ಡ ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕದು ಹೊಡೆದು ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ವೇಗದ ಸುಮಾರು ಇಮ್ಮಡಿ ಬಾಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.

೭೯ ಇದು ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಕೌತುಕವು. ಕಾರಣಕ್ಕಿಂತ ಪರಿಣಾಮವು ಯೆರಡುಪಾಲಿಂಬ ಅಸಂಭಾವ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಇದು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳದಂಥ ಕೆಲಜನರು ಈ ಕೌತುಕದ ಆಧಾರದಿಂದ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರಗತಿಯುಂಟೆಂದು ಭ್ರಮೆಗೊಂಡರು.

ವೇಳೆ.

೮೦ ಗತಿಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ವೇಳೆಯ ಸಂಬಂಧವು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ವೇಳೆಯ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಗತಿಯುಂಟಾಗದು. ಈ ವೇಳೆಯು ಸ್ವತಂತ್ರವೆಂದೂ ಸಾಪೇಕ್ಷವೆಂದೂ ಎರಡು ವಿಧವು.

೮೧ ಕಾಲದ ಯಾವದೊಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರವೇಳೆಯೆಂದು ಹೆಸರು. ಆ ವೇಳೆಯ ಪರಿಮಿತಿಯು ಬೇರೊಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡುವದರಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

೮೨ ಒಂದು ಪದಾರ್ಥವು ಗತಿಯುಳ್ಳದ್ದು ಎಷ್ಟಿಗೆ ಹೋದ ವೇಳೆಯು ಸಾಪೇಕ್ಷವೇಳೆಯೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

೮೩ ವೇಳೆಯನ್ನು ಗಣಿತಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಅದು ಅಳೆಯಬಹುದಾದ ಪದಾರ್ಥವೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸುವದು ಆವಶ್ಯಕವು. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಯಮಿತ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಬಂಧ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಆಶ್ರಯಿಸುವದು ಆಗತ್ಯವಿದೆ.

೮೪ ಭೂಮಿಯು ತನ್ನ ವ್ಯಾಸದ ಸುತ್ತು ತಿರುಗುವದರಲ್ಲಿಯಂಥಾ ಸಂಗತಿ ಯಾವದು ನಮಗೆ ಉಂಟು. ಅದು ಭೂಮಿಯ ಒಂದು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ. ಈ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಕಾಲವು ಯಾ-

ಹಾಗೂ ಸಮಾನವೇಗವುಳ್ಳವು. ಉತ್ತರದಕ್ಷಿಣೆಯುಂಟಾ-
ಂದಲ್ಲ ದಿವಸರಾತ್ರಿಗಳುಂಟಾ ಭಾಗಿಸನ ಮುಖ್ಯಗ್ರಹಗಳವೆ.

೮೫. ದಿವಸವು ೨೪ ತಾಸುಗಳಾಗಿ ಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೆ. ಒಂ-
ದೊಂದು ತಾಸಿನಲ್ಲಿ ೬೦ ಮಿನಿಟುಗಳು. ಒಂದು ಮಿನಿಟಿಗೆ ೬೦ ಸೆ-
ಕಂಡುಗಳು ಮಾತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೆಕೆಂಡು ಪರಿಭಾಷಿತ-
ದು ಅ: ಗಾಸುತ್ತಾರೆ.

---

೬ ನೇ ಭಾಗ.

ಆಕರ್ಷಣವು.

೮೬ ಆಕರ್ಷಣವೆಂದರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರಗಳ-
ನ್ನಾಕರ್ಷಿಸುವಗುಣ.

೮೭ ಆಕರ್ಷಣವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧವಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪ-
ಡುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಆ ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಗಳ ಮೂಲಕಾರ-
ಣವು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲದೆ ದರಿಂದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ದು-
ಇನ್ನೊಂದರ ರೂಪಾಂತರವೆ ಇಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

೮೮ ಆಕರ್ಷಣದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಗಳು ಯಾವವೆಂ-
ದರೆ— ೧ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣ, ಪದಾರ್ಥಗಳು ಕೆಲವು ಅಂತರ-
ದ ಮೇಲೆ ಇದ್ದು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಎಳೆಯುತ್ತವೆ. ೨

ಸ್ನೇಹಾಕರ್ಷಣ, ಪದಾರ್ಥಗಳ ಪರಮಾಣುಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಎಳೆಯುತ್ತವಲ್ಲ, ಅದು. ಇದಲ್ಲದೆ, ೩ ವಿದ್ಯುದಾಕರ್ಷಣ, ೪ ಲೋಹಚುಂಬಕಾಕರ್ಷಣ, ೫ ರಸಾಯನಾಕರ್ಷಣ, ೬ ಕೇಶಾಕರ್ಷಣವೆಂದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಗಳುಂಟು.

೧೯ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣ. ನ್ಯೂಟನ್ನನು ಶೋಧಿಸಿದ ಸೃಷ್ಟಿನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದು. ಈಗ ಇದನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಮಾಡ್ತಾನಿಕೆ. ಇದರ ಮುಖ್ಯ ತತ್ವವೇನಂದರೆ, ಪದಾರ್ಥಗಳ ಪರಮಾಣುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಎಳೆಯುವ ತ್ರಾಣವುಂಟು. ಭೂಮಿಯು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಪದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲ ಭೂಮಿಯ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣದಿಂದಲೇ, ಅದರ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಯತ್ನದಿಂದಲೇ ಆಯಾ ಪದಾರ್ಥದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರತಿ ಪರಮಾಂಶಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾರವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

೨೦ ಇದೇ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಾದರೂ ಮೇಲಿಂದ ಬೀಳುವ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಲಂಬರೂಪವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಭೂಮಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪದಾರ್ಥಗಳು ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಯೆದುರಾಗಿ ಬಂದು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಆಕರ್ಷಣ

ದಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಯಾವತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳು ಎಲ್ಲಾ-
ಯೂ ಬೀಳ್ವಕೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೇ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

೬೧ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾದ ಯಾವತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ಭಾರವುಂ-
ಟು. ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವು ಭಾರವಿಲ್ಲದಂಥ ಪದಾರ್ಥ ಯಾವದೂ ಇ-
ಲ್ಲ. ಹೊಗೆಯು ಹವೆಗಿಂತ ಹಗುರಾದದರಿಂದ ಅದು ಮೇಲೆ ಹೋ-
ಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಹ ಭಾರವುಂಟು.

೬೨ ಸರ ಇಸಾಕ ನ್ಯೂಟನ್ನನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದ್ದೇನಂದರೆ-
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಿಂದ ದೂರಿರುವ ಪದಾರ್ಥದ ಮೇಲೆ-
ಭೂಮಿಯ ಆಕರ್ಷಣವು ಆ ಪದಾರ್ಥದ ಅಂತರದ ವರ್ಗ-
ಕ್ಕೆ ಸಮಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಮೇ-
ರೆಗೆ ಭೂಮಿಯ ಗರ್ಭದೊಳಗೆ ಹೋದ ಪದಾರ್ಥದ ಭಾ-
ರವು ಭೂಮಿಯ ಮಧ್ಯಬಿಂದುವಿನಿಂದ ಅದರ ಅಂತರವು-
ಕಡಿಮೆಯಾದ ಹಾಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

೬೩ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಶೇರು ಭಾರವಾದ ಪದಾ-
ರ್ಥವು ಅರ್ಧಗರ್ಭದೊಳಗೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಮೈಲು ಹೋ-
ದರೆ, ಅರ್ಧ ಶೇರು ಭಾರವಾಗುವದು. ಮಧ್ಯಬಿಂದುವಿಗೆ-
ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಭಾರವೇ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗಾಗು-
ವದು.

೬೪ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಪದಾರ್ಥವು ಅದರ ಆಕರ್ಷಣದಿಂದ ಒಂದು ಸೆಕೆಂಡದಲ್ಲಿ ೧೬, ೨ನೇದರಲ್ಲಿ ೪೮, ೩ನೇದರಲ್ಲಿ ೮೦, ಅಡಿ ಕೆಳಗೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಇಷ್ಟು ಭೂಮಿಯ ಆಕರ್ಷಣವುಂಟು. ಈ ನಿಯಮದ ಆಧಾರದಿಂದ ಬೇಕಾದ ಉನ್ನತವಾದ ಪದಾರ್ಥದ ಎತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು.

೬೫ ಭೂಮಧ್ಯದಿಂದ ಸಮಾನಾಂತರದ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಭೂಮಿಯ ಆಕರ್ಷಣವು ಸಮವಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಭೂಮಿಯು ಗೋಲಾಕಾರವಾಗಿಲ್ಲ, ಅದು ದೀರ್ಘವರ್ತುಲಾಕಾರವಾಗಿದೆ. ವಿಷುವವೃತ್ತದ ಸ್ಥಾನವು ಯಾಮ್ಯೋತ್ತರವೃತ್ತಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದಿದೆ. ಆದದರಿಂ ಧ್ರುವಗಳ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಆಕರ್ಷಣಕ್ಕಿಂತ ವಿಷುವವೃತ್ತದ ಮೇಲೆ ಆಕರ್ಷಣವು ಕಡಿಮೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ವಿಷುವವೃತ್ತದ ಮೇಲಿದ್ದರುವ ಒಂದು ಲೋಲಕದ ಆಂದೋಲನವು ಧ್ರುವಗಳ ಮೇಲಿದ್ದರುವದಕ್ಕಿಂತ ನಿಧಾನವಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸೆಕೆಂದ ಲೋಲಕವು ಧ್ರುವಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ೩೯. ೨೨ ಇಂಚು ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ವಿಷುವವೃತ್ತದ ಮೇಲೆ ೩೯. ೦೧ ಇಂಚು ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಲಾಂ ಬಂಬರ್ಣ ಕಷಣ, ವಿದ್ಯುದ್ವಾಕಷಣ, ವಿನಾ

ಯನಾಕರ್ಷಣಗಳು ಆ ಯಾ ವಿಷಯಗಳ ಕ್ರಮದಿಂದ ವರ್ಣಿ

ಲ್ಪಿಸುವವು.

Shabdamanidarpana.

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವು

ಅವಿಶ್ಲೇಷದಿಂದದಂತೆ।

ಶಿಥಿಲಂಗಳೊಂದಪ್ಪುವುದೆ ವರ್ಣಿಸೊದೆವಿರದಂತೆ॥

ಕವಕರಿಕುಂಬಿಂದುವಬಿಂ।

ದುವಾಂತಿ ಬಹುವಚನದವೇನ ತವ್ಯತಿವರ್ಣಂ ॥೪೩॥

ಅರ್ಥ - ಬಂಸತ್ರಯಮೆನ್ನದೆ ವಚನತ್ರಯಮನ್ನದೆ ಸ್ವರಾಂತ ವ್ಯಂಜನಾಂತಂಗಳೆನ್ನದೆ ಸಾಮಾನ್ಯದಿಂ ಸಂಬೋಧನೆಯಸರದೆ-ಯೋಳ್ ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ಬಬಬಂದಿ ವರ್ಣಂ। ಆ ಸಂಬುದ್ಧಿಯ-ಕಾರಾಂತಮಾದಲ್ಲಿ। ಬ ಬ ಆಂಬಿವು ಪೆರಮಾಗೆ ನಮೆಬಿಂದುವರ್ಣಂ। ಬಿಂದುವಿಲ್ಲದೆ ಬಹುವಚನದ ರುವಿನ ಮೇಲೆ ವಿಕ-ಲ್ಪದಿನೆ ಬಬಂಬ ವರ್ಣಂ। ಕ್ರಮಪ್ರಯೋಗಂ। ಅರಸುಗಳ-ಗಸಂಪೆರ್ಗೆ ಬಸೆಗೋಗೆಲ್ವನಾದೆಯೆ ಹಂಸಯಾನೆ ಯೋಮುಲ್ಲಿಗಳೆ। ಮನುಜೆ। ಪಮಂಪಾಕಳೆ। ಎಳ್ಳಮಾಡೆ। ತಳ್ಗರುವ್ವಾತೆ।-

ಇದಂತಬಂದುದಂಗೆ। ಚಂದ್ರನೆ। ಕೋಳ್ವನೆ। ನಂದನಮುಂ। ಅತ್ಯಾಂ-
ತವನಮುಂ। ಇಬಂದುದಂಗೆ। ಭಟ್ಟರೆ। ದೇವರೆ। ಏಕವಚನದೊ
ಳೆತ್ತಂ ವಿಕಲ್ಪಂ। ಎರೆಯಭಿಮನ್ಯು। ಅಭಿಮನ್ಯುವೆ। ಅ-
ಭಿಮನ್ಯೂ। ಎಂದುಂಟು। ಎಲೆ ತುಂಬಿ। ಎಲೆ ತುಂಬಿಯೆ॥

ವಿದಿದುಂ ದ್ವಿತ್ವಬಹುತ್ವಂ

ಬರೆಗಳ್ವೆಗ್ಗಂಟು ರಾಗಮುಂ ಬಹುವಚನ

ಸ್ತ್ರೀರತ್ನಕ್ರಿಯೆಗೇಕತೆನಿಜ.

ಪರಿಣತಿಮೇಣ್ತುಕೇಕವಚನದೊಳ್ತುಂ॥ ೧೪॥

ಅರ್ಥ- ಆಮಂತ್ರಣದೊಳ್ ದ್ವಿವಚನ ಬಹುವಚನಂಗಳ್ಗೆ
ದಗಳ್ಗಂ ಕಳ್ಗಮಿರಾಗಮ ಮುಂಟು। ಸುರತರು ನಂದನಂ-
ಗಳಿರ। ದೆಸೆಗಳಿರ। ಮುಗಿಲ್ಗಳಿರ। ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷವಾಚಕದೊ
ಳ್ ಮಡುವೆ। ಕಳ್ಗೆ। ದೇವಿಯರ್ಕಳಿರ। ಬಂಧರ್ಕಳಿರ। ಪಿರಿ-
ದುಮೆಂಬುದರಿಂದರುವಿನ ಮೇಲೆಯುಮಿರಾಗಮ ಮುಂಟು।
ನಂಟರಿರ। ನಲ್ಲರಿರ। ದೇವಿಯರಿರ। ಪಿರಿದುಮೆಂಬತ್ತ್ರಯ-
ರಗ್ರಹಣದಿಂಗಳ್ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಇರಾಗಮಂ ಕರೆದೆಚೆ-
ಯೊಳ್ಳಾಗದು। ಜಳನಿಧಿ ದ್ವೀಪಾಂತರಾಳಂಗಳ್ನರರದೆನಿಂ
ಹೊನಿಸಿ ಮುಗ್ಧಾದಿಗಳ್। ಬಹುವಚನ ಕ್ರಿಯೆ ಬೋಳ್ಕೇಕವ-
ಚನಮುಂಟು। ...ಕಂಕಮಿದೆಂದಿಕಬನಿಮಿಬ ಪಿರ್। ಕೆಂ-

సౌరభం కేళ్లరకేళా । అళియని సముదామముమొ
సోలిజనజెం బుధజనం । ధాతు వేకవచన ధూర్జటి
బం । హాతితెదుంబి బగ్గి సెతెకొలిగ్రివే । తింతెతెగంధ
నవ । విల్ప్రియనాకాతు అత్యుమం పాటిగం । బాలమ-
గ్గానమునె నోలవ చగొలివివోలిలనేత్రని ।
నవమవి వలస్త్ర విలంబభరాలనే । కేళ్లగామకా ।
గ్గోలకన కేళ్లపాశ్చ నగుత్రవం పుమూరాదువే-
సాంవి । గ్రారవవినదారమగళ్ళని మోదవే యా-
వదాన్వయం ॥

అన్నగూపదినా ప్రథమా
శ్రీఘ్రలింగాద్ధ వచనపంబోధనయోర్
ప్రథమా సుదాద్విత్రియా
విభక్తిర్వర్ణరూపనామ్మం వర్తనాగం ॥ అ
ర్థః — లింగరూపం అర్థరూపం వచనమాత్రవే
ర్థం సంబోధనయోగ్యం ప్రథమావిభక్తిః పుష్టం ।
లింగముబుదు వచనంబున కుదుపం చేయుదు । అ
ర్థంబుదు భావవిశేషం చేయుదు । వచనమా
త్రంబుదు గణనిశ్చయం చేయుదు । సంబోధనే

ಯೆಂಬುದು ಅಭಿಧಮುಬಿಕ್ಕಗಳನಾಹಿಂ ಛುದು। ಬಂಗಕ್ಕೆ। ಇಂ
ದ್ರಂ। ಚಂದ್ರಂ। ಮನುಷ್ಯಂ। ಗೋಮಿನಿ। ವಿಕಾರ್ಯಮೆಂದುಂ।
ಪ್ರಾಪ್ಯಮೆಂದುಂ। ವ್ಯತ್ಯಯಮೆಂದುಂ। ನಾಲ್ಕುತೆಱನಪ್ಪುದು।
ನಿವರ್ತ್ಯಮೆಂದು ನಿವಾರಣಮೆನಿಸುವುದು। ವಿಕಾರ್ಯ
ಮೆಂದು ರೂಪಾಂತರಮೆನಿಸುವುದು। ಪ್ರಾಪ್ಯಮೆಂದೆ-
ಯ್ದಿಪುದುವುದು। ವ್ಯತ್ಯಯಮೆಂದು ನಯನಾದಿಗೆ ವಿಷಯ
ಮಪ್ಪುದು। ಅಲ್ಲಿ ನಿವರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ। ಮನೆಯಂ ಮಾಡಿದಂ।
ಕಾಷ್ಠಂ। ವಿಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಿರಿವಂ ಕಡಿದಂ। ಕಾಯಂ ಪೊಳ್ದಂ।
ಪ್ರಾಪ್ಯಕ್ಕೆ। ಊರನೆಯ್ದಿದಂ। ಮರನಂ ಪಾರ್ದಂ। ವ್ಯತ್ಯ
ಯಕ್ಕೆ। ನೇಸರಂ ನೋಡಿದಂ। ಗೀತಮಂ ಕೇಳ್ದಂ। ಕಲ್ಪೂರ
ನಪಿದಂ। ರಸಮಂ ಪಿರ್ದಂ ಪಾವಂ ಮೂಸಿದಂ॥

The examination of T. C. Students.

ಟ್ರೇನಿಂಗಕಾಲೇಜದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆ.

ಕಳೆದ ಅಕಟೋಬರತಿಂಗಳಕೊನೆಗೆ ಆದ ಟ್ರೇನಿಂಗಕಾಲೇಜ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದಗುಣಗಳ ಕ್ರಮವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಹೆಸರುಗಳ ಪಟ್ಟಿ.

ಮೊದಲನೇವರ್ಗ.

ನಂಬರು.	ಹೆಸರು.	ಜಾತಿ	ವಯಸ್ಸು.	ಇರುವ ಊರು.	ಗುಣಗಳು
೧	ನಾರಾಯಣ ಅಯ್ಯಾಜೀ +	ಬ್ರಾಹ್ಮಣ	೧೯	ಧಾರವಾಡ	೫೨೧
೨	ಚಿದಂಬರ ರುದ್ರ +	" "	೧೯	[illegible]	೪೯೭
೩	ರಂಗೋ ಗೋಪಾಳ +	" "	೧೯	ವಿಜಾಪುರ	೪೦೯
೪	ಶಂಕರ ಬಾಳಕೃಷ್ಣ +	" "	೧೮	ಯಮಕನ ಮರ್ಡಿ.	೪೦೨
೫	ರಾಮಚಂದ್ರ ಮಂಗೇಶ	ಸಾರಸ್ವತ	೧೮	ಬೆಳಗಾವಿ	೩೮೮
೬	ಗೋವಿಂದ ಗೋಪಿನಾಥ +	ಬ್ರಾ.	೧೮	ಬೆಳಗಾವಿ	೩೬೬
೭	ಶ್ರೀನಿವಾಸ ವೆಂಕಟೇಶ +	" "	೧೯	ಚಿಕ್ಕೋಡಿ	೩೪೯

+ ಅಂಗ್ಲೋವರ್ನ್ಯಾಕ್ಯುಲರ ಐದನೇ ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾದವರು.

೮	ಶಂಕರಜಿವಾಜಿ.... +	ಬ್ರಾಂ	೧೮	ಪಂಟಮುರಿ	೩೪೭
೯	ಗೋವಿಂದಶಂಕರ	,,	೧೮	ಶಾಪಬಾಳ್ಗ	೩೩೮
೧೦	ರಘುನಾಥರಾಘವೇಂದ್ರ	,,	೧೯	ಸಂವರಡಿ	೩೩೬
೧೧	ವೆಂಕಾಜೀಥೋಂಡೋ	,,	೨೦	ತೇರದಾಳ	೩೧೫
೧೨	ಬಾಳಾಜಿಅಂಣಾಜೀ	,,	೧೮	ಶಾಹಾಪುರ	೩೧೫
೧೩	ರಾಘವೇಂದ್ರಮಠ	,,	೧೭	ಧಾರವಾಡ	೨೯೩
೧೪	ಜಯವಂತಬಾಬುರಾವ.	ಗೌಡ.	೨೦	ಬೆಳಗಾವಿ	೨೮೬
೧೫	ಗೋಪಾಲನಿಂಗಪಂಡ.	ಬ್ರಾ.	೨೦	ಅದಗಾವ	೨೫೩
೧೬	ವಿಠಲಸದಾಶಿವ.....	,,	೨೦	ಹುನಾಮಡಿ	೯೯
	ಯೆರಡನೇವರ್ಗ.				
೧	ಕವಿಸ್ವಾಮಿರಾಮ *	ಕ್ಷತ್ರಿ	೧೭	[illegible]	೩೫೧
೨	ಕೃಷ್ಣಾಜಿಬಾಳಾಜೀ	ಬ್ರಾ.	೧೮	ಧಡ್ಡಿ	೩೨೮
೩	ಬಾಳಾಜೀಗೋವಿಂದ *	,,	೧೮	ಜಮಖಂಡಿ	೩೧೦
೪	ವಿಠಲಗಣೇಶ *	,,	೧೯	ಹುಕ್ಕೇರಿ.	೩೧೨
೫	ಸುಭಾನಾನರಸಿಂಗ *	ಮರಾ	೧೮	[illegible]	೨೯೪
೬	ವಿಷ್ಣುತ್ರೀನಿವಾಸ	ಬ್ರಾ.	೧೯	ಸಂಕೇಶ್ವರ.	೨೭೮

* ಇಂಗ್ಲೀಷವರ್ನ್ಯಾಕ್ಯುಲರಶಾಲೆಯಿಂದಬಂದವರು [illegible]

೭	ಗೋವಿಂದ ಅಣ್ಣಾಜೀ	ಬ್ರಾ.	೧೯	ಧಾರವಾಡ	೨೪೦
೮	ಪಾಂಡುರಂಗ ಬಾಳಕೃಷ್ಣ	"	೧೮	ಉಗಾರ	೧೯೨
೯	ರಘೋ ಬಾಳಾಜೀ	"	೧೮	ಬೆಳಗಾವಿ	೧೧೪
೧೦	ವಿನಾಯಕ ಭಾಸ್ಕರ	"	೧೯	ಬಿಜಾಪುರ	ಗೈರಹಾಜರ

ಮೂರನೇ ವರ್ಗ.

೧	ಮಹಾದೇವ ಸದಾಶಿವ ✓	ಬ್ರಾ	೧೮	ಬಿಜಾಪುರ	೩೪೬
೨	ಶಿವರುದ್ರ ಮಲ್ಲಪ್ಪಾ ✓	ಲಿಂಗಾಯತ	೧೮	ಯಮಕನಮರಡಿ	೩೪೪
೩	ಕೃಷ್ಣಾಜೀ ಶಂಕರ ಜೋ. ✓	ಬ್ರಾ.	೧೮	ಸಂಕೇಶ್ವರ	೩೩೮
೪	ವೆಂಕಾಜಿ ಕಾಶೀನಾಥ ✓	"	೧೮	ಯಮಕನಮರಡಿ	೩೧೬
೫	ಮುರಹರ ರಘೋ. ✓	"	೨೦	ಹುಕ್ಕೇರಿ	೩೧೨
೬	ರಾಮ ಗಂಗಾಧರ.	"	೧೯	ಬಾಗಲಕೋಟ	೩೦೨
೭	ಹರಿ ಚಿಂತಾಮಣಿ.	"	೧೮	ಯಮಕನಮರಡಿ	೨೯೭
೮	ಸಂತೋ ಲಿಂಗೋ ✓	"	೧೮	ಹುಕ್ಕೇರಿ	೨೯೫
೯	ರಾಮಚಂದ್ರ ಗಂಗಾಧರ	"	೧೯	ಕಂಚಿಬಾಗ	೨೯೩
೧೦	ಕೃಷ್ಣಾಜಿ ರಾಮದೇವ.	ಶಿಂಪಿಗ	೧೯	ಕುಪ್ಪಟಗಿರಿ	೨೯೩
೧೧	ಶಿವಯೋಗೆಪ್ಪ ಗೋಮುಖ	ಲಿ.॥	೧೮	ಭೀಮಗಡ	೨೭೯
೧೨	ಅಪ್ಪಯ್ಯಾ ದುರದುಂಡಪ್ಪಾ	"	೧೬	ಬಿ. ಮರಡಿ	೨೬೬

೪ ನೇ ತಾರೀಖು ೩ನೇ ಸೋಮವಾರ ಪರೀಕ್ಷಾ ತಾರೀಖು ೨೪ ವರು.

౧౩	కృష్ణాజిత్రింపాండ.	బ్రా.	౧౯	కత్రూళ	౨౬౫
౧౪	గోవిందకేశవ.	"	౧౬	తేరదాళ	౨౬౪
౧౫	హనుమంతరామచంద్ర	"	౧౮	కృష్ణతీ.	౨౬౪
౧౬	రామచంద్రగోపాళ	"	౧౮	నేసర్గి	౨౫౫
౧౭	సంభోరామచంద్ర.	"	౧౯	సమసర మడి	౨౫౫
౧౮	యశ్వంతత్రింబకరాజీ.	"	౧౮	మురగు	౨౫౦
౧౯	గోపాళరఘునాథ.	"	౧౮	కృష్ణతీ.	౨౪౯
౨౦	గోవిందస్వామిరావ.	"	౧౮	శాహపూర	౨౨౨
౨౧	రామకృష్ణ.	"	౧౮	సమసర మడి	౨౧౯
౨౨	వెంకటదాసుదేవ	"	౧౭	విజాపూర	౨౧౫
౨౩	శివలింగరామయ్య.	లింగవ త.	౧౮	మల్హారి	౨౦౩

(Signed) Bhoojung Krishna
H.

[illegible]

Circular.

సర్క్యులరు - నంబరు ౬౯

[illegible]

ಡಿಪುಟಿ ಇನ್ನಸ್ಪೆಕ್ಟರು ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಗೆಲ್ಲಲಿ
ಇಂಥವನೊಬ್ಬ ಮಾಸ್ತರನು ಜಿಲ್ಹೆಯವಸ್ತು ಟನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟಿಲ್ಲ,
ಅಥವಾ ಸರಕಾರಿ ಹುಕುಮುಗಳನ್ನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ತೈಲಗೆ-
ಪಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದು ಓಂ ಮೊನ್ನೆ ಬರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥಾ ಮಾ
ಸ್ತರನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುವದು ತಕ್ಕದ್ದು. ಅಥವಾ ಅವರು ಇನ್ನಿದೇ
ಪ್ರಕಾರದ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ನಡಿಸಿದರೆ ಅವರ
ನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ದೂರಸಾರಮಾಡಲಾಗುತ್ತು. ಆದದರಿಂದ
ಮುಂದೆ ಇಂಥಾ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಅಂದರೆ ಕೆಲವಿದ್ದಲ್ಲದೆ
ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದು, ಅಥವಾ ಹುಕುಮು ಅಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದು
ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಡಿಪುಟಿ ಇನ್ನಸ್ಪೆಕ್ಟರು ಆ ಯಾ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ
ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುವಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಬೇ-
ಕು. ಶಿಕ್ಷೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡದೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಹೊ-
ಟ್ಟೆಕಳ್ಳುಹುವದು ಯೇನು ಪ್ರಯೋಜನದ್ದಲ್ಲ. ತಾರೀ
ಖು ೩೦ ಅಕಟೋಬರ ಸಂ. ಸನ ೧೮೬೭ ನೇ ಇಸವಿ ಮು-
ಕ್ಕಾಂ ಬೆಳಗಾವಿ.

(Signed) W. A. Russell

ಇಂ. ಇಂ. ದಂ. ಭಾಗ.

Notice.

नोटीस.

इज्युकेशनल इन्स्पेक्टर साहेब दक्षिण भाग यांजकडून देण्यांत येते ऐसीजे. कित्येक सरकारी शाळांतून गरीब मुलांस फी शिवाय घेण्याची वहीवाट एकसारखी नाहीं. याजकरितां हुकूम देण्यांत येतो कीं, गरीब मुलें शेंकडा २० वीस प्रमाणें घ्यावीं ह्मणजे शाळेंत १०० मुलें फी देणारीं असल्यास २० मुलें फी शिवाय घ्यावीं. फी शिवाय जीं मुलें घ्यावयाचीं त्यांजला फी देण्याची अगदीं अयपत नाहीं अशी खातरी मास्तरांनीं करून घेतली पाहिजे.

सदर्हू प्रमाणें वहिवाट सर्वत्र ठिकाणीं ज्यारी राहण्या विषयीं डिपुटी इन्स्पेक्टर यांणीं लक्ष द्यावें. ता० १ नोवेंबर १८६७ मु॥ बेळगांव.

(Signed) W. A. Russell.

ए. इ. द. भाग.

Appointments.

नेमणूका वबदलीबदली.

(जिल्हा बेळगांव)

माहे आक्टोबर १८६७ इसवी.

१ न्यामत अलीशा यास बेळगांव येथील मुसल-
मानी मुलींचे शाळेवर हेडमास्तर नेमिलें प. रु. १२

१ कृष्णाजी जयराव हेडमास्तर देशनुर यांस बे-
ळगांव येथील ए. कानडी शाळेंत मदतनीसच्या जा
गेवर वर्ग केला प. रु. १५

१ वीरापा काटपा हेडमास्तर गोकाक ब्रांच स्कूल
यांस गुर्लहसूर येथील हेडमास्तरच्या जाग्यावर-
वर्ग केला. प. रु. १२

१ नारायण रामचंद्र हेडमास्तर उगरगोळ यांस-
देशनुर येथील हेडमास्तरचे जागेवर वर्ग केला. प-
गार रु. १४

१ गोपाळ श्रीनिवास शिक्षक संकेश्वर यांस ते-
लसंग येथील हेडमास्तरचे जाग्यावर वर्ग केला.
पगार रु. १३

A verse from Jayamunu.

ಕವಿತೆಗಳು.

ಜೈಮಿನಿಭಾರತವು.

ಸಾ॥ ಪಾವನೆ ತುಲಾಭರಣಮೆಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿವಳ್
ಪಾವನತರಸ್ವರೂಪಿಂ ನಾರದಾದಿಮುನಿ।
ಪಾವನತಪಾದಕಂಜರುಹದಂದ್ವಂ ಕಲಾ-
ವಂತ್ವನಮುಡಿಯ॥
ಭಾವನೆಯ ಸೋಲಿಸುವ ನಿಕಳಸುರರಾ।
ಭಾವನೆಯ ಕ್ರೀಡಿಸುವ ಚಂದ್ರ
ಭಾವನಯನತ್ರಯಂ ದೇವಗಂಗಾಧರಂ ಸಲ
ಹೆಗೆಮ್ಮನಿತ್ಯವು॥ ೨॥

ಅರ್ಥ— ೧ ಪಾವ = ಹಾವನ್ನು. ೨ ಅನವಮಾನವಾಗಿ
ಲಂಕಾರವನ್ನು. ೩ ಶೋಭಿಸುವ. ೪ ಅತಿಶಯವಿ-
ಚಿತ್ರವಾದ ಆಕಾರವುಳ್ಳಂಥ. ೫ ನಾರದ ಮೊದಲಾದ ಋ
ಷಿಶ್ರೇಷ್ಠರಿಂದ. ೬ ನಮಸ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ಎರಡು ಪಾದ-
ಕಮಲಗಳುಳ್ಳಂಥ. ೭ ಚಂದ್ರನ ಕಳೆಯನ್ನು ಆಭರಣ ಮಾ-
ಡಿಕೊಂಡಂಥ. ೮ ಪಾರ್ವತಿಯ. ೯ ಮನಸನ್ನು. ೧೦ ಕ್ರೀ
ಡಿಸುವ ಚಂದ್ರ. ೧೧ ಎಲ್ಲಾ ಸುರರ ದೈವನ್ನು ತಗೆದು

ಕೊಳ್ಳುವ ಅಸ್ತ್ರ. ೧೨ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೃತಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ಸೂ-
ರ್ಯನ. ೧೩ ಈ ಮೂರು ಲೋಕಗಳ ಕ್ಷೇಮ. ೧೪ ಕೋಟಿ ವರಂಗೆ-
ಯ ಸ್ತುತಿಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದಂಥ ಶಿವನು. ೧೫ ಸಂರಕ್ಷಿಸ-
ಲಿ ೧೬ ನಮಸ್ತೆಸ್ತು. ೧೭ ನಿತ್ಯವು ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ನ-
ಮಸ್ತೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲೆಂಬರ್ಥವು.

ವಾ|| ಪ್ರಾತಸ್ತಕೋಟಿಗೆ ದ ಮುಂಜಿನ ಗಮಲದಂತದಿಗ|
ಭಸ್ಮಿತ ವಪು ದಸಾಂಧ್ರಾರ್ಕುಣಾಂ ಭಾಳತಿ|
ನೃಪ್ತ ಸಿಂಧೂರ ಮಂಡಿತ ಮೋಚಿಸಿ ಮೊದನೆ
ಮೂರು ವೆಳ್ಗ ನೇನರಿ ಶೈವೆ||
ವ ಪ್ರಾರ್ಥೆ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಬೆಮೊಗಲು ಬಯಲು ಬಂದ|
ವಿಸ್ತಾರದಂತೆ ಭವ್ಯಕೃತಿ ಯೋಗ್ಯಗೋಸ್ಥಾನ|
ಮಸ್ತಿನಿದ್ಧಿ ಪ್ರಭಾವ ದಿನಾಯಕ ವರ್ಗ ಸ್ತುದಿ ಮನೆ
ನವಿರ್ಯಿಷ್ಠ ತೆಯನು|| ೩||

ಅರ್ಥ:- ೧ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ೨ ಹುಟ್ಟಿದ ೩ ಮುಂಜಾ-
ನೆಬಿಸಿಲು. ೪ ನಿಬಿರಿಲುಪಾದದಲ್ಲಿನ. ೫ ಕಾಂತಿ. ೬ ಮೂ-
ರ್ಧ್ನಾನೆ ರಮೆ. ೭ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನ ಕಾಂತಿಯ ಮತ್ತು ೮
ಹುಟ್ಟುವ ಎಳ್ಳೆಬಿಸಿಲಿನ ಕಾಂತಿ. ೧೦ ಮಾದುವ. ೧೧
ಎಳ್ಳೆಸಾರನು ೧೨ ಒಪ್ಪುವ. ೧೩ ಶಿಶುವು. ೧೪ ಉತ್ತ-

೧೩ ಕರಿಮುಖವು. ೧೪ ಶೇಷಾಗಲಾಗಿ. ೧೫ ಮೊದಲಿಕ್ಕಿನ-
ಪಹನತದಕ್ಕಾಗಿ. ೧೬ ಮಂಗಲಾಕೃತಿಯುಳ್ಳ. ೧೮ ಶೋಭಿ-
ಸುವ. ೧೯ ಎಲ್ಲಾಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ವಿನಾಯಕನೇ
೨೦ ಮಾಡುವೆನು. ೨೧ ನಮನೆ. ೨೨ ಕಂಟಕರಹಿತತ್ವ-
ವನ್ನು.

ಪ॥ ಭೂಸ್ವರ್ಗಮಪಾತಾಳಲೋಕಂಗಳೊಳ್ಸಂ।
ದಾಸ್ತ್ರೇಂದಿನಿಸಿಕೊಂಬಸುರದೇವರಳ್ಗೆ।
ಸೇವ್ಯಬ್ರಹ್ಮಾದಜನಪಟ್ಟದರಾಣಿವರದೆಕಲ್ಯಾಣಿ-
ಗುಣವೇಣಿ ವಾಣಿ॥
ತಪ್ಪದೆ ಭುವನ ಸದೋಷ್ಟೈಸಕಲಜನರಿಂದನು।
ಶ್ರೀಮತ್ಪ್ರೇತ್ಪನ್ನವರದನಾಡಜ್ಜನೀ।
ಸಾಪಿಸಿದ್ಗಮಲಸುಮತಿಯಂತಾಯನಗಿತ್ತಾಯಿ
ಸಿಕ್ಕಾಳುನೋಡಿ॥ ೪॥

ಅರ್ಥ ೧ ಭೂಮಿ. ೨ ಸ್ವರ್ಗ. ೩ ಪಾತಾಳ. ೪ ಮೂರು
ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ. ೫ ಯಾರಿಂದ. ೬ ಎಲ್ಲಾಸುರರಿಂದ. ೭
ಸೇವೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ದಕ್ಷಿಯಾಗ್ರಣ್ಯಾದ. ೮ ಬ್ರಹ್ಮನ
ಪಟ್ಟದಗ್ರಿಯನಾದ. ೧೦ ವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂಥ.
೧೧ ಮಂಗಲಗುಣಗಳುಳ್ಳಂಥ. ೧೨ ದೇವಿನಡಾಗಿ...

೯. ೧೩ ಸರಸ್ವತಿಯೇ. ೧೪ ಈ ಕಾವ್ಯವು. ೧೫ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ. ೧೬ ಕೇಳುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವು. ೧೭ ಆಸುರವಾಗಿ ೧೮ ನನ್ನ ಮುಖಕಮಲದಲ್ಲಿ. ೧೯ ವಾಸವಾಗಿದ್ದು. ೨೦ ದೆಹ್ಯೋ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು. ೨೧ ಕೊಡು. ೨೨ ಮಾತೇ.

ಪಾ॥ ಪಾರದೆಪರಾರ್ಥಮಂ ಪರಯತಿಗೆ ಭಂಗಮಂ।
ಗಾರದೆ ನಿಜಾನ್ವಯಕ್ರಿಯೆಗಳ್ಗೆ ದೂಷಣಂ।
ಬಾರದೆ ವಿಶೇಷಗುಣಗಣಕೆ ಹಾರದಂ ತೀರದೆ
ಪುರುಕ್ತ್ರಗಳ್ಗೆ॥
ಸೇರದೆ ಸುಮಾರ್ಗದೋಳ್ ನಡೆವನುತ್ತುರುಜನರ್।
ಭೀರದೆ ನಿಸರ್ಗದೋಳ್ ಪ್ರಕಾವ್ಯಪ್ರಬಂಧಮಂ।
ಸಾರದೆಯ ಕರುಣದಿಂ ಪೇಳ್ವೆನಾಂ ದೋಷಮಂ ತೊ
ರದಿಲ್ಲಿ ಕೇಳ್ವುದು॥೫॥

ಅರ್ಥ– ೧ ಇಚ್ಛಿಸದೆ. ೨ ಅನ್ಯರ ಅರ್ಥವನ್ನು, ಅನ್ಯರ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು. ೩ ಯತಿನೇಮಗಳಿಗೆ, ಮುನೀಶ್ವರನಿಗೆ. ೪ ಕೊರತೆಯನ್ನು. ೫ ಅನ್ವಯಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿಗೆ, ತನ್ನವಂಶದ ಕ್ರಿಯಾಕರ್ಮಗಳಿಗೆ. ೬ ನಿಂದೆಯು ೭ ವಿಶೇಷ ವಿಶೇಷಣದ ಗುಣತ್ವವು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಗುಣಗಳ ಗುರುತ್ವವು. ೮ ಬಂದಕ್ಕೀಡುವವಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ, ನೀಚ ಮಾತುಗಳಿಗೆ. ೯

ಅಪೂರ್ಣಾಂಕಗಳು, ದಶಮಾಂಶಗಳು. ೧೦ ಕಾಂಭುಲೆಯೆ
ಳ. ೧೧ ಕ್ಷೇತ್ರಪರಿಮಾಣ. ೧೨ ಹಿಂದೀಯದ. ೧೩ ಭೂವರ್ಣನ.
೧೪ ಕಾವ್ಯ. ೧೫ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಇತಿಹಾಸ. ೧೬ ಭೂವರ್ಣನ.

Notice.

नोटीस.

धारवाड जिल्ह्यांतील सर्व स्कूलमास्तरांस कळावें कीं,

१ आक्टोबर १८६७ इसवीचे शाळापत्रकांतील २१७ पासून २२१ पाना पर्यंत चार नोटीशी मेहरबान कलादगी जिल्ह्याचे डिपुटी इन्स्पेक्टर यांणीं दिल्या आहेत त्या आमच्या जिल्ह्यास ही लागू आहेत असें समजावें.

२ कित्येक शाळांत परीक्षेचे तिसऱ्या यत्तेस लागू असलेले सर्व विषयांची चांगली तयारी असून चवथ्या यत्तेस अभ्यास लागू होण्यास आणखी कोणकोणते विषय शिकविले पाहिजेत याची मास्तरांसच माहिती नसल्यामुळें, कळविण्यांत येतें कीं, बीजगणितांतील पहिले चार नियम; युक्लीडचे २० सिद्धांत; हिंदु

स्थानचा इतिहास, हिंदुस्थानचा नकाशा कारणें, वक्तिता गद्यरूपानें लिहिणें, येणे प्रमाणें जेथें तिसऱ्या यत्तेचा संपूर्ण अभ्यास झाला असेल तेथें विद्यार्थ्यांचा वरील यत्तेस लागू होण्या करितां त्या त्या मास्तरांनीं अभ्यास चालू ठेवावा.

३ कित्येक मास्तरांचे हईगईमुळें नकाशे व सामान फारच नादुरुस्त असल्यानें आम्हीं परीक्षेस गेल्या वेळीं नजरेस आलें. कोणतें ही सामान यत्किंचित् नादुरुस्त झालें असें वाटतांच सादीलवार खर्चांतून तत्काळ दुरुस्त करवीत जावें. चोकशीअंतीं हयगय व बेपरवाईपणा दिसून आल्यास दुरुस्तीचा खर्च कसूर करणार मास्तरांकडून घेतला जाईल.

४ शाळेंतील व आसपासची जागा स्वच्छ राखण्याकडे विशेष लक्ष देत जावें. ता० सु॥ धारवाड १०।११।६७

(Signed) Nagesh Vinayak.

डि. इ. इ. जि. धारवाड.

Notice

ನೋಟೀಸು.

ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಹೆಯ ಡಿಪುಟಿ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನ-ಸ್ಪೆಕ್ಟರವರ ಕಡೆಯಿಂದ.

ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಹೆಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವತ್ತು ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರ-ರಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ. ನಿಮ್ಮ ಸಾಲೆಗಳಿಗೆ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ರಿಪೋರ್ಟಿನ ದಳ್ಳಿಯಿಂದ ಪೋಸ್ಟೇಜು ಕೊಡು[illegible]-ತ್ತುವರು. ಇದನ್ನು ಚೌಕಸಿಮಾಡಿ [illegible] ತಾರೀಖು [illegible] ಜಾನೇವಾರಿ ಸಂನ [illegible]ನೇ ಇಸವಿ [illegible] ಮರದಿನ ಬಂದು ಮುಟ್ಟ! ಹಾಗೆ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸ ಬೇಕು [illegible]ದಾರರಿಯಿಂದ ಬರೆದು ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲಾ ಆದರೆ ರಿಪೋರ್-ಟಗಳಿಗೆ ಬಲ್ಲಾ.

ತಾರೀಖು [illegible] ಮಾಹೆ ನವಂಬರ ಸಂನ [illegible]ನೇ ಇ-ಸವಿ. ಮುಕಾಮು ಬೆಳಗಾಂವಿ

(Signed) Chanbasappa B. Kuruvar

ಡಿಪುಟಿ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಜಿಲ್ಹಾ

ಬೆಳಗಾಂವಿ.

Vivek Chintami

ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮಣಿ.

ಪ್ರಮಾಣಶಾಸ್ತ್ರಗಳು.

ಅನಂತರದೊಳ್ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಂ ನಿರ್ಮಿತಮಾದ ಚೇತನಾಚೇತನರೂಪ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ। ಭೋಗಮೋಕ್ಷಗಳಾಗಿ ಬೇಕೆಬೇಕೆ ಪ್ರವರ್ತಿಸು ತೀರ್ಥಾದಿಗಳಿಗೆ ಧರ್ಮವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಾವುವೆಂದೊಡೆ ಮೊದಲು ಮುಖ್ಯಪ್ರಮಾಣವಾದ ಋಗ್ವೇದ। ಯಜುರ್ವೇದ। ಸಾಮವೇದ। ಅಥರ್ವಣವೇದವೆಂಬುವೆ ಸ್ವಯಂಭುವೆಂದೀಶ್ವರಪ್ರಣೀತವೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರ್ದ ನಾಲ್ಕು ವೇದಂಗಳ್ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ॥

ವೇದಪ್ರಭೇದಗಳು.

ಋಗ್ವೇದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದುಭೇದವಾಗಿಹುದು। ಯಜುರ್ವೇದವು ನೂರೊಂದು ಭೇದವಾಗಿಹುದು। ಸಾಮವೇದವು ಸಾವಿರಭೇದವಾಗಿಹುದು। ಅಥರ್ವಣವೇದವು ನವಭೇದವಾಗಿಹುದು॥

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೩ ಸಂಚಿಕೆ. ೯

ಬೆಳಗಾವೀ, ಮಾಹೆ ದಶಂಬರ ೧೮೭೭

Physical Geography

ಭೂಗೋಲಶಾಸ್ತ್ರವು.

ಹಿಮವತ್ ರೇಷೆ ಅಂದರೆ ಬರಫಿನ ರೇಷೆ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟಿಗೆ ಹೋದರೆ ಬರಫು ಹತ್ತುತ್ತದೆಯೋ ಇದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ರೇಷೆಯುತ್ತರವು ಯಾವದಾದರು ಸ್ಥಳದ ಅಕ್ಷಾಂಶದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಹವೆಯ ಮೇಲೆ ಅಮಲ ನಡೆಸುವ ಸಂಗತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ರೇಷೆಯು ಉಷ್ಣಕಟಿಬಂಧದಲ್ಲಿ ಬಹು ಎತ್ತರದ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಟಿಬಂಧದಿಂದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ ಅದು ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಕೆಳಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ರೇಷೆಯು ಶೀತಕಟಿಬಂಧದಲ್ಲಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತುತ್ತದೆ.

ಅಂಶವು.	ಉಷ್ಣಮಾನದ ಅಂಶ	ಘಾಟುಗಳು.

ಅಂಶಗಳು.	[illegible]	ಧಾತುಗಳು.
೧೦	೮೧°	೧೬೫೦೦
೨೦	೭೨°	೧೬೦೦೦
೩೦	೭೧°	೧೪೦೦೦
೪೦	೬೯°	೧೦೦೦೦
೫೦	೫೯°	೬೦೦೦
೬೦	೪೫°	೫೦೦೦
೭೦	೩೫°	೧೦೦೦
೮೦	೨೨°	

ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ತಿಳಿಯುವುದು ಏನೆಂದರೆ ದೇಹದ್ದು. ಒಂದು ವರ್ಷದ ಬಾಲ್ಯದ ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹ ನಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ೧೬೦೦೦ ಧಾತು ಹೋದರೆ ಅವಸ್ಥೆ ಕಡಿಮೆ ಹೊಂದ ಹಾಗೆ ಆಯಿತು. ವಿಷ ಪ್ರವೃತ್ತಿ [illegible] ನಕ್ಕಿಂತ ಅದರಿಂದ [illegible] ಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆ [illegible] ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಇದ್ದು ಆಗ [illegible] ದೆ. ಇದು ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದು ಕಾಣಬರುವದು. ಆದರೆ ಇದರ ಕಾರಣವು ಸ್ಪಷ್ಟವಿದ್ದು ಏನೆಂದರೆ ವಿಷ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ತ್ರ ಸಾಮಾನ್ಯ ೧ ಕ್ಕಿಂತಲು ಹೆಚ್ಚು [illegible]

ಜಡ ಮೇಲೆ ಎಂದೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ನಾಂ. ಧ್ರುವಕ್ಷೇ-
ತ್ರಗಳ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಬೇಸಿಗೆಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಕಾಣುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಅವನ ಪ್ರಕಾಶವು ಅಷ್ಟೇನು ಬಿಸಿ-
ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಇದರ ನಿಮಿತ್ತ ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಉ-
ಷ್ಣಮಾನವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಮವರ್ಷರೇಷೆಯು-
ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದು ನಿಶ್ಚಿತವೇ ಸರಿ — ಎತ್ತರ ಆಕಾಶ-
ಉಷ್ಣವು ಯಾಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬೇಕು. ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹುಟ್ಟು-
ವದು ಸಹಜವೇ ಸರಿ. ಪರ್ವತದ ತುದಿಯು ಅದರ ಬುಡಕ್ಕಿಂ-
ತಲು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸಮೀಪವಾಗುವದಲ್ಲದೆ ಅವನ ಕಿರಣ-
ಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಾಶವಿರುವದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಉಷ್ಣವು ಬಹಳವಾಗ-
ಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲಿನ ಅ-
ತಿ ಉನ್ನತ ಪರ್ವತವು ಐದು ಮೈಲಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರು-
ವದಿಲ್ಲ. ಈ ಉನ್ನತವು ಪೃಥ್ವಿಯಿಂದ ಸೂರ್ಯನ ಅಂತರಕ್ಕೆ
ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಅತಿ ಸ್ವಲ್ಪವು ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯನ ಕಿರ-
ಣಗಳಿಗಿಂತಲು ಅವುಗಳ ಪರಾವರ್ತನದ ಶಾಖವು ಹೆ-
ಚ್ಚು ಬರುವದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದ್ದದ್ದೇ ಸರಿ. ಸೂರ್ಯ-
ನ ಕಿರಣಗಳು ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಆದರ ಪೃಷ್ಠಭಾಗದ ಮೇ-
ಲೆ ಕಾಯುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹವೆಯಲ್ಲಿ ಪರಾವ-

ತನೆ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ದತ್ತರಿಂದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮೇಲೆ-
ಹರವುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಕಂದರದಲ್ಲಿಯ ಮತ್ತು ಬೈಲಿ
ನಲ್ಲಿಯ ಉಷ್ಣವು ಗುಡ್ಡದ ತುದಿಯಲ್ಲಿಯ ಮತ್ತು ಎತ್ತರವಾದ
ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯ ಉಷ್ಣದಕಿಂತಲು ವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಂದರ
ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬೈಲಿನಲ್ಲಿಯ ಉಷ್ಣತೆಯು ಹಾದಿಬೀಳುತ್ತ-
ದೆ ಪರಂತು ಗುಡ್ಡದ ತುದಿಯಲ್ಲಿಂದ ಉಷ್ಣವು ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ
ಪರಾವರ್ತನೆ ಹೊಂದಿ ಬರುವ ಭಾಗ್ಯಯ ಹಾದಿ ಹರಿದು ಹೋ-
ಗುವದರಿಂದ ಉಷ್ಣಕ್ಕೆ ಹಾದಿ ಬೀಳುವದಕ್ಕೆ ವೇಳೆ ದೊರೆಯು
ವದಿಲ್ಲ.

ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಲಾರ್ಧದ
ಕಿಂತಲು ದಕ್ಷಿಣಗೋಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಮ ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಮ
ವಕ್ರರೇಷೆಯು ಕೆಳಗೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾಕಂ
ದರೆ ದಕ್ಷಿಣಗೋಲಾರ್ಧವು ಉತ್ತರಗೋಲಾರ್ಧಕ್ಕಿಂತಲು
ಹೆಚ್ಚು ಥಂಡಿಯುಳ್ಳದ್ದು ಹೀಗೆ ಇದ್ದರೂ ಯೇಷ್ಟು ಕೆಳಗೆ ದಿ-
ಯಂಬುವದು ತಿಳಿದದೆ ಯೋ ಅಷ್ಟು ಕೆಳಗೆ ಇಲ್ಲ ವಿಷುವ
ತ್ತರದ ದತ್ತರ ಮತ್ತು ಯಿಲ್ಲಾ ಉಷ್ಣಕಟಿಬಂಧದಲ್ಲಿ ಯೆರಡು
ಗೋಲಾರ್ಧದ ಉಷ್ಣಮಾನವು ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿವೆ ಪರಂ-
ತು ಅಟಲಾಂಟಿಕ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ೨೨ ಅಕ್ಷಾಂಶದ ದ

ತ್ರ ಉಷ್ಣಮಾನದಲ್ಲಿ ಭೇದ ತೋರಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು
ವಿಷುವೃತ್ತದಿಂದ ಸಮಾನಾಂತರವಾದ ೨೩ ಅಂಶದಲ್ಲಿದ್ದಕ್ಕ್ರ
ಕ್ರಾಂತಿಜನರಿಗೂ ಮತ್ತು ಹವಾನ ಇವುಗಳ ಉಷ್ಣಮಾನ-
ವು ೨೪ - ೫ - ೨೬ - ೪ ಅದೆಯಿಂದು ಹಂಬಾಲಟನು ಬರ
ದಿದ್ದಾನೆ. ಪಟಗೋನಿಯಾದೇಶದಲ್ಲಿ ೪೮.೫ ಅಕ್ಷಾಂಶ-
ದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಉಷ್ಣಕಾಲದ ಉಷ್ಣಮಾನವು ೪೫ ಅಂಶದ ಕಿಂತಲು
ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದು ಸೆಂಟಪೀಟಸ್‌ಬರ್ಗದ ಅಕ್ಷಾಂ
ಶವು ೬೦ ಅಂಶವಿದ್ದರೂ ಉಷ್ಣಮಾನವು ೬೫ ಇರುತ್ತದೆ. ವೆಂ
ಡಿಮನಸ್ಥಾಂಪ ಮತ್ತು ಇಟಲಿ ಇವೆರಡರ ಅಕ್ಷಾಂಶವೊಂದೇ ಇ-
ದ್ದು ವೆಂಡಿಮನಸ್ಥಾಂಪದ ಬೇಸಿಗೆಯು ೧೦ ಅಂಶ ಕಡಿಮೆ-
ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಮುದ್ರಗಳ ಮತ್ತು ಮಹಾದ್ವೀಪಗಳ ಸ್ಥಾನವಿಶೇ
ಷಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕೆಂದು ನಾನು ನೆನಸಿದಂತೆ ಪಟಗೋನಿಯಾ
ಮತ್ತು ವೆಂಡಿಮನಸ್ಥಾಂಪದ ಛಳಿಗಾಲವು ಇಟಲಿ ಮತ್ತು ಸ್ಕಾ-
ಟ್ಲಂಡ ಅಕ್ಷಾಂಶದಲ್ಲಿಯ ಛಳಿಗಾಲದಕಿಂತಲು ವಿಶೇಷ ಸೌಮ್ಯ
ವಾದದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣಗೋಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ೫೪ ಅಥವಾ ೫೫
ಅಕ್ಷಾಂಶದ ಮುಂದೆ ನಿವಾಸಸ್ಥಳಗಳು ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ. ಹೀ
ರಲು ಉತ್ತರಗೋಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ೭೦ ಕ್ಕೆ ಸಮಾಂತರ ಅಕ್ಷಾಂಶ
ವೃತ್ತದ ಆಚೆ-ಕಡೆಗೆ ಜನರು ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮು-

ಂದರೆ. ಪ್ರಾಚೀನರು ಮತ್ತು ನವ್ಯರು ಯಲ್ಲಿಯು ವರ್ಗ ಬ್ರಾ-
ಗೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಹ ಬಾಗ್ಯದ ವರು ಸೋದಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು
ಂಶದಲ್ಲಿರುವ ದಕ್ಷಿಣ ಸ್ವಾತಿಯ ಎಂಬ ನಮುಸತ್ತು
ಬಾ ಬರದ ನಿಂದ ಲ್ಕಾ ಬಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣಗೋ-
ಳಾರ್ಧ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಗೋಳಾರ್ಧಗಳು ಉಷ್ಣಮಾನದಲ್ಲಿಯ
ಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಮೂರು ವಿಧವು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದ
ಲನೇ ಕಾರಣವೇನಂದರೆ ಉತ್ತರಗೋಳಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ
ಸ್ಥಳವು ದಕ್ಷಿಣಗೋಳಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ವುದಕ್ಕೆ ಬರುವ ವಿದುತ್ತದೆ.
ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳಗಳ ಹವೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಹಾದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ
ಹವೆಯಲ್ಲಿ ಭೇದವು ಅಪರಿಮಿತ ಭೇದಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತ
ಎರಡನೇ ಕಾರಣವೇನಂದರೆ ಸೂರ್ಯನು ವಿಷುವೃತ್ತದ ಉ
ತ್ತರ ಅದರ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕಿಂತಲು ದಿವಸ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ತರಗೋ
ಳಾರ್ಧಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣಗೋಳಾರ್ಧಕ್ಕಿಂತಲು ಹೆಚ್ಚು ಉಷ್ಣತೆಯನ್ನು ಕೊ
ಡುತ್ತಾನೆ. ಮೂರನೇ ಕಾರಣವೇನಂದರೆ ದಕ್ಷಿಣಧ್ರುವದ ಸುತ್ತ
ಲಿರುವ ಸಮುದ್ರಪ್ರವಾಹದ ಮೂಲಕ ವಿಷುವೃತ್ತದ
ಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ತ್ರಾಗಿ ಉಷ್ಣ ಅಕ್ಷಾಂಶದ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತ
ದೆ. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಹವೆಯನ್ನು ತಂಪು ಮಾಡುತ್ತದೆ.
ದಕ್ಷಿಣದ ಉಷ್ಣಮಾನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ರಘುವಟ ರಘುನಿಂ ದೂಷಿಗೆ ಪರಿಣಾಮವಾಸಲಕ್ಷದ್ದಾಗಾದರೆ ಉತ್ತರಧ್ರುವದಕಡೆಗೆ ಭೂಮಿಬಹಳ ವಾದ್ದರಿಂದ ಬರಘವ್ವವು ದಕ್ಷಿಣದ ಕಡೆ ಬರದೆ ಅಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

Shabdmanidurpana.

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಂ.

ಇಂತದರಿಷ್ಟಾನಿಷ್ಟ ಯೋಗ್ಯದೆ.
ಯಮುಗ ಶಾಂತ್ವನೋಕ್ತಿ ಯಮತ್ರಂ
ಸಮ ಸಂ ಕೃತಿಯುಪಿಕ್ಕ
ಪಪೆಗುಂಪನಿತಿ ಶತ್ರು ... ಯೋಗ್ಯ ॥೫೮॥

ಅರ್ಥ - ಇಷ್ಟದೊಳ್ಗಮನಿಷ್ಟದೊಳ್ಗಂ ಶಾಂತದೊಳ್ಗಮತ್ಯರ್ಥದೊಳ್ಗಮುಪಹರಿಯ ಜೆ ದ್ವಿತ್ರೀ ... ಯಷ್ಟಂ। ಅಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ। ತೇತ್ತಿಗೆ ಮಂ ಜೆಗದಂ। ಅನಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ಹಾವಂ ಬಾಂಟಿದಂ। ಶಾಂತಕ್ಕೆ। ಆ ... ತಲ್ಲದಂ। ಉಡುವಾನ ದಿಂ ರಾತ್ರಿಯ ನಿದ್ರೆ। ಬ್ರಾ... ತೋಕಿದ್ದಂ। ಅರ್ಥಕ್ಕೆ। ಅಕೆಗಾವು ದಮಂ ಪರಿದಂ। ಮೂಗಾ ... ದಮಂ ... ದಂ। ದೋಷನಾದಿಕರ್ಗೊಳ್ಗೆ ದ್ವಿರುಕ್ತಮಣಿಯುಂ ಪು... ಪುವಂ ಜ್ಞಾನವಂ ಜೆಸ ಸೊಂತಂ। ಹಾನಿಯುಂ ಹಾನಮುಂ ಟೇ... ದಂ। ಪಶುವಂ ಪಾಲಂ ಕರೆದಂ। ಕಷ್ಟ ಬಿನ್ನೊಳ್ಗಂ। ಕಡುಣಾ-

ಬಂದದೆ. ಪ್ರಾಚೀನರು ಮಾತ್ರ ಧ್ರುವನಿಯಲ್ಲಿಯ ವರ್ಷ ಪ್ರಾ-
ಶಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬರಷ್ಟು ಬೇಗ್ರವ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಇತ್ತೀ-
ಚಾಂಶದಲ್ಲಿರುವ ದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವಕ್ಕೆಯೂ ಎಂಬ ನಮ್ಮ ಸ್ತದ್ಯ ಯುನ-
ವನ್ನಿಗಾ ಬರಲು ನಿಂದೆ ಪ್ರಾಶಾ ಬಿತವಾಗಿ ಧುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣಗೋ-
ಲಾರ್ಧ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಗೋಲಾರ್ಧಗಳ ಉಷ್ಣಮಾನದಲ್ಲಿಯ
ಭೇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಮೂರು ವಿಧವು ಎಂದು ನೆನಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದ-
ಲನೇ ಕಾರಣವೇನಂದರೆ ಉತ್ತರಗೋಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿರುವಂತೆ
ಹಳ್ಳತಿಪ್ಪು ದಕ್ಷಿಣಗೋಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ವೃದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತ ಇರುತ್ತದೆ.
ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳಗಳ ಹವೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಹಾಸ್ಥಿರದಲ್ಲಿಯ
ಹವೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಭೇದವು ಅನೇಕ ಭೇದಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.
ಎರಡನೇ ಕಾರಣವೇನಂದರೆ ಸೂರ್ಯನು ವಿಷುವೃತ್ತದ ಉತ್ತ-
ರಕ್ಕೆ ಅದರ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕಿಂತಲು ೭ ದಿವಸ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ತರಗೋಲಾ-
ರ್ಧಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣಗೋಲಾರ್ಧಕ್ಕಿಂತಲು ಹೆಚ್ಚು ಉಷ್ಣತೆಯನ್ನು ಕೊ-
ಡುತ್ತಾನೆ. ಮೂರನೇ ಕಾರಣವೇನಂದರೆ ದಕ್ಷಿಣಧ್ರುವದ ಕಡೆ-
ಯಿಂದ ಬರುವ ಸಮುದ್ರಪ್ರವಾಹದ ಹಿಮದ ನೀರು ವಿಷುವೃತ್ತದ ಕಡೆ-
ಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ಉಷ್ಣ ಅಕ್ಷಾಂಶದ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ-
ಯೋ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಹವೆಯನ್ನು ತಂಪು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅ-
ದರಿಂದ ಉಷ್ಣಮಾನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಉತ್ತ

ರಸ್ತುವ ಬರಹನಿಂ ದೂಷಿಸಿ ಪೆಳೆನಾಮವಾಸತಕ್ಕುದ್ದೂಂದರೆ
ಉತ್ತರಧ್ರುವ ದಕ್ಷಿಣ ಭೂಮಿ ಬಹುಳ ಪಾರ್ಶ್ವರಿಂದ ಬರಹವೃಷಮಂ
ದಕ್ಷಿಣರದುಬರದೆ ಅರ್ಧೇನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

Shabdmanidurpana.

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಂ

ಶ್ರೀ ತದೀಕ್ಷಾನಿಷ್ಟಾರ್ಥದ:
ಸುಮನಸ ಕಾಂಕ್ಷ ದೀರ್ಘವೃತ್ತಿಯತ್ರಂ
ಸಂಧಿಗಂ ವೃತ್ತಿಯ ಪೀರ್ಘ
ಶುಭೇಗುಣನಿಶಿತಸ್ತ್ರೀ ಕಗಣಾಹೀಸ್ತುತಿ ಪಾರ್ಥ ॥೧॥

ಅರ್ಥಂ - ಇಷ್ಟದಾರ್ಥಪನಿಷ್ಟದಾರ್ಥಂ ಶಾಸ್ತ್ರದಾರ್ಥವೃ-
ಜಾರ್ಥವಂ ಪರಿಪಡೆದ ಚಿತ್ರೀ ಯುಕ್ತಂ। ಅಜ್ಞಾನಿಷ್ಟಕ್ಕೆ। ತೀ
ದೃಶ್ಯಮಂ ಪೇಳದಂ। ಅನಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ಪಾಪಂ ಬಾಂಚಿದಂ। ಶಾಲಕ್ಕೆ। ಆ
ದಿಂತಿಂದೃಷ್ಟಂ ತಳ್ಳದಂ। ಉಪವಾಸದಿಂ ರಾತ್ರಿಯ ನಿದ್ರೆ। ಪ್ರಾ-
ಣಿಯಂ ತೋರಿಲ್ಲಂ। ಅರ್ಧಕ್ಕೆ। ಅಕಿನಾವೃದಮಂ ಪರಿದಂ। ಮೂಗಾ
ದ್ರುದಮಂ ಪೇಳದಂ। ದೋಷನಾಧಿಕಗಳ್ಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಮಣಿಯುಂ ಟು।
ಸಂಭವಂ ಜ್ಞಾನವಂ ಪಡೆದ ಸಂತಂ। ದಾನಿಯಂ ದಾನದುಂ ಬೇ-
ಟದಂ। ಪಶ್ಚಿಮಂ ಪಾಲಂ ಶಸ್ತ್ರದಂ। ಶತ್ರುವಿನೊಳ್ಗೆ। ಕರುಣಾ-

ದೊಳ್ಗಂ ಕೂಟುವನೊಳ್ಗಂ ತೃತೀಯೆಯಕ್ಕುಂ। ಅಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃ-
ಬಂದೆ। ಪದಕಮಕ್ಕೆ ಸಾರಿಯುಂ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದು। ಕಾವ್ಯಮಿ-
ನ್ನಿಂ ಪೇೞಲ್ಪಟ್ಟುದು। ಕಾಮಿನಿ। ಆನೆ। ಕುದುರೆ। ಮರಂ। ಇದು।
ಅರ್ಥಕ್ಕೆ। ನಿಡಿಯಂ। ಗುಜ್ಜಂ। ಕೆಂಚಂ। ಕರಿಯಂ। ಅಸಿಯಂ। ಇ-
ನಿಯಂ। ವಚನಕ್ಕೆ। ಒಂದು। ಎರಡು। ಮೂರು। ಐವರ್। ಕೂ-
ವರ್। ಮೂವರ್। ತೃತೀಯಾರ್ಥದ ಕರ್ತೃವಿನೊಳ್ಗಂ ಪ್ರಥಮೆ
ಯಕ್ಕುಂ। ಅವಮಾಡಿದಂ। ಅವನಿಂ ಮಾಡೆಪಟ್ಟುದು। ಸಂಬೋ
ಧನೆಗೆ। ಎಲೆ ದೇವ ರಕ್ಷಿಸು ನಿನ್ನ ಕೊಂಡುಂಟು ರಾಜ್ಯಂ। ನೀನ
ಕೊಂಡಪಟ್ಟಮುಂಟು। ವಿಲ್ಲಿಗೆ ಯುಂಟು। ನಿನ್ನ ಕೊಂಡುಂಟು
ಬಿಕ್ಕಿಡಿ। ನೀನಿಲ್ಲದಿಪ್ಪಲ್ಲಮೊಳ್ಗ ವಿಭಾಸತಮಾಜಾ। ನಲ್ಲ
ರೆನಿಸ್ತ ಕಾಲಬದ ಪೆಂತಿಳಿಮೋನೆ ವಿದೇಶೆ। ಸ್ತಂಭಕುಂಭಾದಿ
ಜಡವಸ್ತುಗಳೊಳ್ಗಂ। ದೇವತಾಪ್ರತಿಮೆಯೊಳ್ಗಂ। ಪೋಕಾಂ
ತರದೊಳ್ಗಂ। ಆತ್ಮೀಯ ಚಿತ್ರದೊಳ್ಗಂ ಅಭಿಮುಖೀಕರಣಮು
ಪಚಾರಂ ಎತಿಕನ್ನಡಿಕಳ್ಗನಮೆಕಣೆಯಂ ಕೇಳ್। ತಳ್ಗಿತಾ-
ವರೆಯುಮರಾಳ್ಗಿರುಕ್ಕಮೆ ಕನ್ನುಝುತಿಮಿತ್ರ ಕೋಕಿಳ್ಗಮಸಿಂ
ತೆಯಂ ಕಂಡರೆ। ಎಲೆ ಸವೇಕಾ ನಿನ್ನ ನಿಜಮಂ ತೋರು। ಆ
ಜಗಮಂ ಸಂಪಾಲಿಸಲ್ಪಾದಿಪೆ ಕಿವಿದ್ಯಾಧರಚಕ್ರವರ್ತಿ।
ನೆರಿಸು ಹೃದಯಮೆ ಸೈರಿಸು। ಕಲ್ಯಾಣಮ ರ್ಥದಾರಣೆ।

ಎಳೆದಂ ಪದ್ಮಜ ನಿಜನತ್ರಯಮಂ । ಕಾವುದುಮಾಪತ್ತಿ-
ದುದು ದುಪಕರ್ಮಂ ಅದರೊಳ್ ಧಾತ್ರಿಯ ವಿಭಕ್ತಿ ವರ್ತಿಸು-
ಗುಂ ॥

ಪ್ರವಿದಿತತತ್ತ್ವರ್ಗಳ್
ರ್ತ್ಯವಿನಿಂಸಿತತಮಪದಾರ್ಥಮದು ನಾಲ್ಕುಂ ಭೇ-
ದವನಾಳ್ಗುಂ ನಿರ್ವ-
ರ್ತ್ಯವಿಕಾರ್ಯಪ್ರಾಪ್ಯವೈಕ್ಷ್ಯಮೆಂದಿತ್ತು ॥೫೮॥

ಅರ್ಥಂ— ಆ ಕರ್ಮಂ ಮಾಡುವನಿಷ್ಟಮಪ್ಪ ವಸ್ತು । ತತ್ಪ್ರಕಾ-
ರಂ । ತೊಡಿಗೆಯಂ ತೊಟ್ಟಂ । ಹೂವಂ ಸೂಡಿದಂ । ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚಿ-
ಯುಂ ನಿರ್ವರ್ತ್ಯಮೆಂದುಂ ಕರಣಕ್ಕೆ । ಕಾಷ್ಠಯುಂ ಕಡಿದಂ । ಕಡೆ-
ಯುಂ ಮೊಡಿದಂ । ಕಣ್ಣಿಂ ನೋಡಿದಂ । ಹೇತುವಿಂ ಕೆ । ಓಲಗ
ದಿಂ ಪೆರದಂ । ತರಣಿಂ ಪಿಲ್ಲದಂ । ದ್ರವದಿಂ ಬಾಳ್ದಂ । ಸಾಂಖ್ಯಾ-
ಕಪೊರ್ವೆ ಮುಂಟು । ಸಂಗತದಿಂ ಬಂದಂ ॥

ಮತ ಸಂಪ್ರದಾನರೂಪಂ
ಚತುರ್ಥಿಯದು ರುಚಿಯೊಳ್ ಶೀಯೊಳ್ ತ್ಯಾಗದೊಳ್
ಕ್ಷಿತದೊಳ್ ನಂನಿತ್ತಿಯೊಳ್.
ಸ್ತುತಿಯೊಳ್ ನಸ್ತ್ರಾದಿಯೊಳ್ ನಿಭಾವಸ್ಥಿತಿಯೊಳ್
ಪ್ರವಿದಿತಹೇತುವಿನೊಳ್ ನಂ

ದವನಿತ್ತಂ ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರಾಣ್ಯಾದರಸ್ಮರಣಯೋಗ್ಯ
ದ್ಧವಿಸಿದನಿಂ ಸ್ಪಿತಯೋಗ್ಯನಪ್ಪ
ಶಪ್ರವೃತ್ತಿಯೋಗ್ಯ ಪ್ರತಿನಿಧಾನಯೋಗ್ಯ ಮಿಷ್ಟಯೋಗ್ಯಂ ॥೪೯॥

ಅರ್ಥ- ಸಂಪ್ರದಾನಮೆಂದಾವುದಾನೊಂದುದತ್ತುವೆನಿಸಿಕೊಂಬಪಾತ್ರ। ಅಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಥಿಯಕ್ಕುಂ। ಸಂಪ್ರದಾನಕ್ಕೆ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂಗೆ ಗೋವಂ ಕೊಟ್ಟಂ। ತಾ ಚತುರ್ಥಿ। ರುಚಿಯೋಗ್ಯಂ। ಹರ್ಷಯೋಗ್ಯಂ। ಮಚ್ಚರಯೋಗ್ಯಂ। ಹಿತಯೋಗ್ಯಂ। ಭೀತಿಯೋಗ್ಯಂ। ಉನ್ನತಿಯೋಗ್ಯಂ। ಸ್ವಸ್ತ್ಯಾದಿಯೋಗ್ಯಂ। ಸ್ವಭಾವಯೋಗ್ಯಂ। ಕಾರಣಯೋಗ್ಯಂ। ನಮಸ್ಕಾರಯೋಗ್ಯಂ। ಪ್ರಾಣ್ಯಾದರಸ್ಮರಣಯೋಗ್ಯಂ। ಅನಿಷ್ಟಯೋಗ್ಯಂ। ಸಾದೃಶ್ಯಯೋಗ್ಯಂ। ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೋಗ್ಯಂ। ಇಷ್ಟಯೋಗ್ಯಂ। ಪ್ರವೃತ್ತಿಸಾಗಂ। ರುಚಿಗೆ। ಕೋನಿಂಗೆಂಡ್ಡಿಗೆ ಯಕ್ಕ್ರ। ಹರ್ಷಿಗೆ। ಕವಿಗೆ ಕವಿಮುನಿಪಂ। ಮಚ್ಚರಕ್ಕೆ। ನಿಪತಿಗೆ ಸವತಿ ಮುರುದಿವಳ್। ಬಿರುದರ್ಗೆ ಬಿರುದರ್ ನಿಗಜುವರ್। ವಿಷ್ಣುವಿಂಗೆ ಹಿತಂ ತ್ರಣಂ। ಹೋಗಿಗಾಪಕಂ ಹಿತಗೆ। ಪಾಪಕ್ಕಂ ಭುಕಂತಕ್ಕಂ। ಮುಲಗಂಜಿ ಮುಕ್ಕಂ ಯೋಗ್ಯತರವಾವುಕಾಂಡೊಡು। ಉನ್ನತಿಗೆ। ಯೋಗಕ್ಕೆ ತನಗೆಕಂ। ಮೊರಡುವಿಂಡಿತನಗಗ್ಯಂ। ಸ್ವಸ್ತ್ಯಾದಿಗೆ। ಜನನಿ ಜನಕರ್ಗೆ ಸ್ವಸ್ತಿಯಯ್ಯ। ಮುನಿಪರ್ಗೆ ಕುಶಲಮಯ್ಯ। ಮಾನವನೆ ಸ್ವಸ್ತಿ-

ಮವೃತ್ತಿ ಕುಶಲಂ ಭದ್ರಂ । ಭವಿಕ ಭಾವಿಕ ವೃತ್ತಿಯಂ । ಕ್ಷೇಮಂ
ಶುಭಂ ಸ್ವಸ್ತಿ ಪ್ರಶಸ್ತ ಮಂಗಳಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ । ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ । ಸಿಂಹ
ಕ್ಕೆ ಶೌರ್ಯಂ । ಕಲಿಗೆ ಛಲಂ ಶಕ್ತಿ । ಕಾರಣಕ್ಕೆ । ನಿಮಿತ್ತ ಪ್ರಯೋಗಂ ।
ಮುಳಿಗೆ ಮುನಿಸ್ । ನಮಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ । ದೇವರ್ಗೆ ಮೊತ್ತಮಟ್ಟಂ ।
ಗುರುವಿಂಗೆರಗಿದಂ । ಪ್ರಾಣ್ಯಪಾದನ್ಯಗಳಕ್ಕೆ । ಮಾನಸ-
ರಂ ಮುಗ್ಗೆ ಕಷ್ಟಮಾಗಿ ನಿನಿ ನೆವಂ । ಸಿಗೆ ಕಷ್ಟಮಾನಿಸು ದಿವಂ ।
ಅನಿಷ್ಟಕ್ಕೆ । ಅತಂಗೆ ವಿಷಮನಿತ್ತದಂ । ಅತಂಗೆ ಕತ್ತಿಯಂ
ಮುಗೆದಂ । ಸಾದೃಶ್ಯಕ್ಕೆ । ಅತಂಗೀತಂ ತಕ್ಕಂ । ವಿಚಾರಕ್ಕೆ
ಸಾದ್ರಿತಕ ಮೋಗಿ । ಪ್ರತಿನಿಧಿಗೆ । ಜೇನುತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ನಿಕ್ಕ
ಕೆನೆ ಹಾಲು । ಆರಬ್ಧಕ್ಕೆ । ಕಬ್ಬಮಾಯು । ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ । ಭಕ್ತಂ
ಗೆ ವರಗಾನಿತ್ತ । ಕೆಳೆಯಂಗೆ ಸಂತೋಷಮಂ ಮಾಡಿದ ॥

Verses from Jayamini:

ಕವಿತೆಗಳು.

ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತವು.

ಛಂದಸ್ಸು ಲಕ್ಷಣ ಮಲಂಕಾರ ಭಾವರಸ
ಮೊಂದಿರುವ ಪತ್ರ ಸತ್ಕೃತಿ- ಚಮತ್ಕೃತಿ ಯುಕ್ತಿ,
ಯೊಂದುಳ್ಳ ರಚನೆಯ ಕಾವ್ಯಮಕ್ಕೆಂ ರುಚಿರ ರಸಾವಲಿ

ಯೆನುಬರಿದೆ॥

ಕಂದುಗಕ್ಕೊಳ್ಳಗಾನಿಪೇಳ್ವನೆಂದೆನ್ನನಗು.
ವಂದಮಂಮಾತದೆನಗೊಂದಿತ್ತನಮಲಮತಿ,
ಯಂದೇವಪುರದಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣನೆಂದರಿದುಕೇಳ್ವುದೆಲ್ಲಾ
ಸುಜನರಾ॥೬॥

ಅರ್ಥ— ಛಂದಸ್ಸು ನಾಗವರ್ಮನಛಂದಸ್ಸು, ಲಕ್ಷಣಂ ವ್ಯಾ-
ಕರಣಲಕ್ಷಣಂ। ಅಲಂಕಾರಂ ವಿರೋಧ ಉಪಮಾ ಮೊದ-
ಲಾದ ಅಲಂಕಾರಗಳು = ಭಾವ =, ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ರಸಂ = ಶೃಂ-
ಗಾರಮುಂತಾದ ನವರಸಗಳು, ಬಂದಿ = ಹೊಂದಿ, ಸಚರಿ-
ತ್ರ = ಲಕ್ಷಣದಿಂದಕೂಡಿದ, ಸತ್ಕೃತಿ = ಸತ್ಕಾವ್ಯವು, ಚಮ-
ತ್ಕೃತಿ = ಚಮತ್ಕಾರ ಉಳ್ಳದ್ದು, ಬಂದುಂ = ಬಂದಾದರೂ, ಯು-
ಕ್ತಿಇಲ್ಲದ, ಕಾವ್ಯಂ = ಕಾವ್ಯವು, ಅಶ್ರಾವ್ಯಂ = ಕೇಳುವದಕ್ಕೆ
ಅಯೋಗ್ಯವು, ಅಕ್ಕಂದು = ಆಗುವದೆಂದು, ಜರೆದು =
ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಕವಿತೆಯನು = ಕವಿತ್ವವನ್ನು, ಬರಿದೆ = ವ್ಯರ್ಥ-
ವಾಗಿ, ಕಂದುಗಕ್ಕೆ = ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒಳಗಾನಿ, ಪೇಳ್ವನೆಂದು = ಹೇ-
ಳುವವನೆಂದು, ಎನ್ನ, ನನ್ನ, ನಗುವಅಂದಮಂ = ನಗುವ-
ಹಾಗೆ, ಮಾತದೆ, ಯನಗೆ, ನನಗೆ, ದೇವಪುರದಪುರ-
ದಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣನು = ನಾರಾಯಣನು, ನಿರ್ಮಲಮ-

ತಿಯನ್ನು = ಸುಬುದ್ಧಿಯನ್ನು, ಇತ್ತನು = ಕೊಟ್ಟನು, ಎಂದರಿದು = ಹೀಂಗೆಂದು ತಿಳಿದು, ಯಲ್ಲಾ ಜನರು ಹೇಳುವರು॥೬॥

ಕನೆಪಾಲ ಗಡೆದು ನವನೀತಮಂ ತೆಗೆದು ಬಾ।
ಯ್ಗಿನಿದಾಗಿ ಸವಿಯದರಕೋಳ್ಗೆ ಮುಳುಗಿದಿರು ಕನ।
ವನೆ ಕಡಿಸಿದೊಡೆ ಕಳೆದ ಸುರಭಿಗಪ್ಪುದೆ ಹೊರೆತೆ ಕಾವ್ಯ
ಮಂ ಕೇಳ್ವ ಮತಿಸ॥
ಜನಿಸಿದಪಾರ್ಥದುಂಬಿಗಳು ಸೋಂಕದೆ ವಿನಾ।
ತನಕವಿತೆಯೆಂದು ಕುಂದಿಟ್ಟು ಜರೆ ಕೂಡಿ ಪೇಳ್ದ।
ವನೊಳ್ಗಾದರಾಣಯಂ ಜಾಣರೆನಂದು ಮುತ್ತಕವ-
ಮುಳ್ಗಿದಾಳಸುವರು॥೭॥

ಅರ್ಥ — ಕನೆಪಾಲ = ಕನೆಹಾಲವನ್ನು, ಗಡೆದು = ಕಡೆದು, ನವನೀತಮಂ = ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು, ತೆಗೆದು, ಬಾಯಿಗೆ, ಇನಿದಾಗಿ = ಸವಿಯಾಗಿ, ಸವಿಯದೆ = ತಿನ್ನದೆ, ಅರಕೋಳ್ = ಆ ಕನೆಹಾಲದಲ್ಲಿ, ಮುಳುಗಿದಿರು = ಮುಳುಗ-ಹಿಂಡಿ, ಕನವನೆ = ಆ ಹಾಲವನ್ನೆ, ಕಡಿಸಿದೊಡೆ = ಕುಡಿಸಿದರೆ, ಕಳೆದು = ಹಿಂಡಿದ, ಸುರಭಿಗೆ = ಆಕಳಿಗೆ, ಹೊರೆತೆ = ಹೊಂದವೆ (ಇಲ್ಲವೆಂಬರ್ಥವು) ಕಾವ್ಯಮಂ = ಕುಕಾವ್ಯವನ್ನು, -

కేళ్దు = కేళి, మథిసి = విచారిసి, జనిసిద = పుట్టిన,
పదార్థాయం = ఈ పదార్థముల అర్థమన్న, తిళిదు, మా
డిద, చినూతన కవితెయిందం = నూతన కవితెయిందు.
కుందిట్టు = శోధిసిట్టు, జగదోపేంద్రకస్తురిసదరె,
పేళ్దవనోళ్గె = ఈ గ్రంథకారనల్లి, అపదూరాయం
యావరెల్లరతేయను, ఇల్లవెంబ దేవు, జాణరు, ఇ
దం = ఈ విచారవన్ను తిళిదు, మత్సరవం = హొట్టె
కిచ్చవన్ను, బిగడు = బిట్టు, బణ్ణువదు = హేళు-
వదు ॥

జాణరంతరెదూనిసదెనుడిదోషాపద।
కూణాయంబడుదెందు నీనోక్తియిందను।
వాణీమనోరనిలయలక్ష్మీవరకంతానెసంగతసుం-
బానిమేనాను॥

చిర్ణరయంగానదం మదిను వందరోతింద।
వాణియుం కవితెయుం పేళ్దసిదనెందరెను।
వేణనుం తోరుదుబుదిసువరంజరిదుదెవిడ-
రదుశేళ్దుకను జనరు॥

అర్థ — జాణరన్ను తలెదూగిసదె = తలెయన్ను-

చూచినది। మఱిమొఱఁ = మఱిదకి, ఆపదలకు = ఆ-
కార్యకలితదుర్గకు, బాణము = శూరత్వము, బ-
హుదండు = బరువటెందు, సరసోక్తియు = మనో-
హరవాక్యమును। సంగ్రామసురనిలయలక్ష్మీవరం =
నారాయణాను। సంగీతసుకలా = గానశాస్త్రవిద్య, ని-
పుణాను = జ్ఞానము, తాని = తానానియు। వీఁగేయుం-
డే, గానము = సంగీతవస్తు। మఱసువందతోల్ =
మఱసుదహాక, ఎందనంద। వాణియుం = వాక్యదిం-
ద। కవిత్వము = కవిత్వమును, వేర్గసిదను = వేర్గ-
పదను। ఎందు = తెఁగేండు, అరదు = త్రిగదు, కేణద
క్షేత్రమును। తూకదు = బట్టు, పురుషసువరం = పొ-
ట్టికట్టుకొనువరకు, జలదు = తరస్థాని, కవిదల-
దు = కవిజూట్టు, సుజనదు, కేళ్లుదు = కేళ్లువదు

దుష్టశిక్షాకరతరవిష్ణువదనదండనం।
దక్షమానిరుతిదోషం దోషమిదోషం।
నష్టరతి యాదొందం చంద్రవంశినకావ్యదరసం
సుమనస్సు॥
శిష్టమంగళ నామాఖండనావనాభూతం।

ಕಷ್ಟವಂ ಬಗೆವವಂ ಚೋರಂಗೆ ವಿರಹಿಗಂ।
ದೃಷ್ಟಾಂತಮಾಗಿಸಲ್ಕುಂ ಧರಾವಲಯದೊಳ್ ಸಂದೇಹಮೇ
ನಿದರೊಳ್॥೯॥

ಅರ್ಥ — ದುಷ್ಟಾಹಿ = ನೀಚನೆಂಬ ಸೇತು, ಘೋರತ
= ಅತಿಭಯವಾದ, ವಿಷವದನದಿಂದ = ಕೆಟ್ಟವಿಷದ-
ಮುಖದಿಂದ। ಸಂದಷ್ಟಮಾಗಿ = ಕಚ್ಚಲಪಟ್ಟವನಾಗಿ। ಇರು
ವೋದಂ = ಇದ್ದರು। ದೋಷಮಿರ್ದೊಡಂ = ದೋಷಗಳಿ
ರಾತ್ರಿಯಿದ್ದರು। ನಷ್ಟಕರೆಯಾದೊಡಂ = ನಾಶವಾಗಲ್ಪ-
ಕ್ಕೆಯುಳ್ಳವನಾದರು। ಚಂದ್ರನಂತೆ = ಚಂದ್ರನಹಾಗೆ।
ಂವ = ನಂವ। ಕಾವ್ಯರರಸಂ = ಕಾವ್ಯದ ಅಪ್ಪತವು।
ಮನಸಿಗೆ = ಚೇತಗಳ್ಗೆ ಬಹಾಣಕೆ। ಇಷ್ಟಮಾಗ
= ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ಣವಾಗಲಿ। ಮಾಣದು = ಬಿಡದು। ಬಿ-
ಹೋಗಿಲ್ಲವೆಂಬರ್ಥವು। ಆವನಾದೊಡಂ = ಯಾವನಾ
ದರು। ಕಷ್ಟವನ್ನು, ಬಗೆವವಂ = ಭಾವಿಸುವವನು, ಚೋ
ರಂಗೆ = ಕಳ್ಳಮನುಷ್ಯನಿಗೆ। ವಿರಹಿಗಂ = ಜಾರಪುರುಷಂ
। ದೃಷ್ಟಾಂತಮಾಗಿ = ಸಾಮ್ಯವಾಗಿ। ಧರಾವಲಯದೊ-
ಳ್॥ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಲ್ಕುಂ = ಸರಿಯಾದತಕ್ಕವನು। ಇದ-
ರೊಳ್ = ಈವಿಷಯದಲ್ಲಿ। ಸಂದೇಹಂ = ಸಂಶಯವು।

ಎಣಿಸು = ಎಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟು॥೯॥

Notices.

ನೋಟಿಸುಗಳು.

ಶಬ್ದಮಂಜರಿ.

ಜೈಮಿನಿ ರಾಜಶೇಖರ ಮುಂತಾದ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಓದುವು
ದಕ್ಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ, ನಾನು
"ಶಬ್ದಮಂಜರಿ" ಎಂಬ ಕೋಶವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ; ಇದರೊ
ಳಗೆ ಅಮರಕೋಶದೊಳಗಿನ ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದಗಳು,
ನಾಟಕಶಬ್ದಮಂಜರಿ ಎಂಬ ಹಳೆಗನ್ನಡ ಕೋಶದೊಳಗಿನ
ಹಳೆಗನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳು, ಧಾತುಪಾಠದೊಳಗಿನ ಧಾತುಗಳು,
ನಾನಾರ್ಥ ಕೋಶದೊಳಗಿನ ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳು, ತದ್ಭವಶಬ್ದ
ಗಳು, ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳು, ಕೂಡಿ ಒಂದು ಹತ್ತುಸಾವಿರ (೧೦೦೦೦)
ಶಬ್ದಗಳು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಯಾವತ್ತು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು
ವರ್ಣಾನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರೆದು, ಅವುಗಳ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಿಂ
ದ ಕನ್ನಡಿಸಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಹಾಗೆ ಬರೆದು, ನಾಮ,
ಸರ್ವನಾಮ, ವಿಶೇಷಣ, ಕ್ರಿಯಾಪದ, ಅವ್ಯಯ ಮುಂತಾದ
ವ್ಯಾಕರಣದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಹ ಅಕ್ಷರ ಸಂಜ್ಞೆಯಿಂದ ತೋ-

ಲಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದರ ಹೊರತು ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನ-
ಡ ಶಬ್ದಮಂಜರಿಯೊಳಗಿನ ೧೧೯ ಧಾತುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ-
ಸಹಿತವಾಗಿ ಬರೆದು, ಇಂಥಾ ಶಬ್ದವು ಇಷ್ಟನೇ ಪಾಠಿಕದೊ-
ಳಗುಂಟೆಂಬದನ್ನು ತೋರಿಸಿರುವೆ. ಜಯಮಿನಿ ರಾಜ-
ಶೇಖರ ಮುಂತಾದ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ಪ್ರಯೋ-
ಜನವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬಹಳ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಈ
ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಬಹು ಉಪಯೋಗವು-
ಳ್ಳದ್ದು. ಇದನ್ನು ಅಷ್ಟಪತ್ರ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಡಿ ಮಂಗಳೂ-
ರಲ್ಲಿ ಮೋರ್ಗಿಯ ಅಚ್ಚುಕೂಟದೊಳಗೆ ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸಿ-
ತರಿಸುವೆನು. ಇದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ೬೫೦ ಪತ್ರದ ಪು-
ಸ್ತಕವಾದೀತು. ಇದರ ಕ್ರಯವೇನೆಂದರೆ, ಮುಂಗಡ ಹಣ-
ಕೊಡುವವರು ಒಂದು ಪ್ರತಿಗೆ ೨॥ ರುಪಾಯಿ, ಮುಂದೆ-
ಸಹಿ ಮಾಡಿ ಪುಸ್ತಕ ಮುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವ
ವರು ೨॥। ರುಪಾಯಿ, ಸಹಿ ಮಾಡದೆ ಹಿಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೊ-
ಳ್ಳುವವರು ೩ ರುಪಾಯಿ ದಂತೆ ಕೊಡಬೇಕಾದೀತು. ಈ ಪು-
ಸ್ತಕವನ್ನು ಬಯಸುವವರು ಮಹಾರಾಜಶ್ರೀ "ಭುಜಂಗರಾವ
ಜಿ ಅಣ್ಣಾ ಮೂಲಗೀಕರ" ಪ್ರಿನಸಿಪಾಲ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜ
ಬೆಳಗಾವ ಇವರ ಕಡಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪ್ರತಿಯ ಹಣಗಳ

ನೇಣ್ಣಾವಿಯ ಫೆಬ್ರುವರಿ ತಿಂಗಳ ಅಖೈರದೊಳಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೆ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ವೆಲ್ಯುದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವೆವೆಂದು ಬರೆದು ಸಹಿ ಮಾಡಿ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಟಿಕೀಟ ಹಚ್ಚಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಮೇ ಅಥವಾ ಜೂನ ತಿಂಗಳದೊಳಗೆ ಅವರವರ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುವೆವು.

ಮುಂಗಡ ಹಣವ ಕಳುಹಿಸುವವರು ರುಪಾಯಿಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಹುಂಡಿಯಾಗಲಿ, ಅರ್ಧಾಣೆಯ ಟಿಕೀಟಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಸದರ ಮುನ್ಸಿಫದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವದಿದ್ದರೆ ಅದರ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಿಗೆ ಪೋಸ್ಟಪೇಡ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಎಂದರೆ ಅವರು ತಿಳಿಸುವರು.

ತಾರೀಖು ೭ ನೇ ಮಾಹೆ ಡಿಸೆಂಬರ ಸನ ೧೮೮೮ ನೇ ಇಸವಿ

सही गंगाधर मडिवाळेश्वर.

ट्रान्सलेटर ए. बेळगांव.

Notice

ನೋಟಿಸ.

ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಹೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಈ ನೋಟಿಸಿನಿಂದ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ—

ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಯೆರಡು ಸಾರೆ ಬುಕ್ಕಿನ ಯಿಂಡೆಂಟ ಕಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕಾರಣ ಮಾಸ್ತರರು ತಂ ತಂಮ ಡಿಪೋಂದವರ ಕಡಿಗೆ ತಮಗೆ ಆರು ತಿಂಗಳ ತನಕ ಬೇಕಾಗುವ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಯಿಂಡೆಂಟಿನ ಮೂಲಕ ಕಳಿಸಬೇಕು. ಪರಂತು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರಿಯದೆ ಸಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರಿಯಬೇಕು. ಒಂದು ವ್ಯಾಳ್ಯಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೆ ಯಾವ ಮಾಸ್ತರರಾದರು ಭಲತೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಯಿಂಡೆಂಟನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದರೆ ತಾಲೂಕ ಮಾಸ್ತರರು ಅಂತಾ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಂಮ ಯಿಂಡೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಬಾರದು.

ತಾರೀಖು ೯ ನೇ ಮಾಹೆ ಡಿಜಂಬರ ಸಂನ ೧೮[illegible]ನೇ

ಛಾವಣಿ ಮುಕ್ಕಾಂ ಅಥಣಿ.

(Signed) Chanbasappa B.A.

ಡಿ. ಇ. ಇ. ಜಿಲ್ಹಾ ಬೆಳಗಾಂವಿ.

Notice.

ನೋಟಿಸು.

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಹೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರಿ-
ಗೆ. ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ. ಮುಗದ ಮಾಸ್ತರ ಭಿಮಾಜಿನಾ-
ರಾಯಣ ಬಕ್ಕಾರಿ ಇವರಿಗೆ ನೇಮಣೂಕ ಆದ ಮೊದಲ್ಗೊಂ
ಡು ಸಾಲಿಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅಗದಿ ಮೇಹನತು ತೆಗದುಕೊಂಡಿ
ರುವದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ದಪ್ತರವಾದರೂ ಚನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟಿರುವದಿಲ್ಲವಾ
ದ ಕಾರಣ ವರಿಷ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮಂಜೂರಿಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ೧
ರುಪಾಯಿ ದಂಡ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ.

೧ ಕನ್ನಡ ಸಾತಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಸ್ತರಗಳು ರಜಿಷ್ಟರಿನಲ್ಲಿ
ದರತಿಂಗಳಿಗೆ ದಾಖಲ ಮಾಡುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ವರ್ಷ ಆಖ್ಯೆ-
ರಕ್ಕೆ ೧೨ ಅಂಕೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದನ್ನು
ಒಂದೇಸಾರಿ ದಾಖಲು ಮಾಡಬೇಕು. ದರತಿಂಗಳ ರೆಜಿಷ್ಟರದಲ್ಲಿ ಮಾ
ತ್ರ ಯಾವ ತಿಂಗಳದ್ದು ತಪ್ಪಿರುವದು ಅದನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿರಬೇ
ಕು. ಅಂದರೆ ಇತ್ತಕಡೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ ಬಗ್ಗೆ ಖಾತ್ರಿಯಾಗುವದು.

೨ ಬಹುತೇ ಮಾಸ್ತರರು ರಜೇ ಬುಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮರಾಠಿ
ಯಿಂದ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡದಿಂ
ದ ಬರೆಯ ತಕ್ಕದ್ದು.

Notice.

ನೋಟಿಸ.

ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಲ್ಯೆದೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಈ ನೋಟಿಸಿನಿಂದ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ—

ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಯೆರಡು ಸಾರೆ ಬುಕ್ಕಿನ ಯಿಂಡೆಂಟ ಕಳಿಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ಮಾಸ್ತರರು ತಂತಮ್ಮ ಡಿಪೋದವರ ಕಡಿಗೆ ಕ್ರಮಗೆ ಆರು ತಿಂಗಳ ತನಕ ಬೇಕಾಗುವ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಯಿಂಡೆಂಟಿನ ಕಳಿಸಬೇಕು. ಪರಂತು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯದೆ ಸಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾಗುವ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಒಂದು ವ್ಯಾಳ್ಯಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೆ ಯಾವ ಮಾಸ್ತರರಾದರು ಭಲತೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಯಿಂಡೆಂಟನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದರೆ ಬಾಬೂಕ ಮಾಸ್ತರರು ಅಂಥಾ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಂಮ ಯಿಂಡೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಬಾರದು.

ತಾರೀಖು ೯ನೇ ಮಾಹೆ ಡಿಜಂಬರ ಸನ ೧೮೬೭ನೇ ಯಿಸವಿ ಮುಕ್ಕಾಂ ಅಥಣಿ.

(Signed) Chanbasapa B.Q.

ಡಿ. ಇ. ಇ. ಜಿಲ್ಹಾ ಬೆಳಗಾಂವಿ.

Notice.

ನೋಟಿಸು.

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಹೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ. ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ. ಮುಗದ ಮಾಸ್ತರ ಭಿಮಾಜಿ ನಾರಾಯಣ ಬಳ್ಳಾರಿ ಇವರಿಗೆ ನೇಮಣೂಕ ಆದ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಸಾಲಿಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅಗದಿ ಮೇಹನತು ತೆಗದುಕೊಂಡಿರುವದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ದಪ್ತರವಾದರೂ ಚನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟಿರುವದಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ವರಿಷ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮಂಜೂರಿಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ೧ ರುಪಾಯಿ ದಂಡ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ.

೧ ಕನ್ನಡ ಸಾಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕಗಳ ರಜಿಷ್ಟರಿನಲ್ಲಿ ದರತಿಂಗಳಿಗೆ ದಾಖಲ ಮಾಡುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ವರ್ಷ ಆಖೇರಕ್ಕೆ ೧೨ ಅಂಕೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದನ್ನು ಒಂದೇ ಸಾರಿ ದಾಖಲು ಮಾಡಬೇಕು. ದರತಿಂಗಳ ರೆಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಯಾವ ತಿಂಗಳದ್ದು ತಪ್ಪಿರುವದು ಅದನ್ನು ಬರಿಯುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ ಬಗ್ಗೆ ಖಾತ್ರಿಯಾಗುವದು.

೨ ಬಹಳ ಮಾಸ್ತರರು ರಜೆಯ ಬುಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಬರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಡಿ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರಿಯುತ್ತಿರಬೇಕು.

೪ ಪೋಲೀಸಠಾಣೆ ದಫ್ತರದ ದಾಖಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದ ವಿನಹಾ ಅ-ಧಿಕಾರಿಗಳು ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಬಾರದು. ಎಂಬುದಾಗಿ ಸೆಕ್ಷನ್‌ಯಿಂದ ಬಹಳ ಜನರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕೆಲವು ಮಾಸ್ತರರು ಅ-ಮಲಸಲ್ಲ ತಂಟೆ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಇದು ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸ ಆಗಿದೆ. ದಾ-ಖಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಕರಿಯ ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಿದಂತೆ ತೋ-ರಿಬಂದರೆ ಮುಲ್ಕಿ ಪಾಟೀದಾರ ಮಾಸ್ತರ ಕರಣಿಯಿಂದ-ಆ ಜನರು ಬಹಳ ತ್ರಾಸ ಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತು.

೫ ಎಷ್ಟೋ ಸಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಹುಡುಗ-ರು ಸಾಲೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದು ಆ ಮುದತ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಅಭ್ಯಾಸ ಆಗಿರು-ವದಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಕೇಳಿದರೆ ಹಿಂದಿನ ಮಾಸ್ತರರ-ರ ಮೇಲೆ ಮಾರಿತನವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ತಾವು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗು-ತ್ತಾರೆ. ಹಜೀರಿ ಬುಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರ ಬಂದ ತಾರೀಖು ನೋ-ಡಿ ಅದರ ತಕ್ಕ ಅಭ್ಯಾಸ ಆಗಿರುವದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬು-ದು ಬಹಳ ಸಕ್ತಿಯಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿತು.

೬ ಫೀ ಕೊಟ್ಟು ಬರೋಬರ ರೀತಿಯಿಂದ್ದ ನಡೆಯುವದರ ದೆಸೆಯಿಂ-ದ ಹಜೀರಿ ಬುಕ್ಕಿನೊಳಗಿನ ಶೇರೆ ಕೊಟ್ಟಕಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ-ಬ್ಬ ಹುಡುಗರ ಕಡೆಯಿಂದ ಫೀ ವಸೂಲಾದ ಬಗ್ಗೆ ಅಂಕಿಗಳ-ನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ತೋರಿಸಿ ಇಂತಹ ಹಾಳೇ ಕಡೆ ಕೆಲಗೆ ಬೇರೆ ಜು-

ಮಾತ್ರ ಹೋಗಬೇಕು. ಅಂದರೆ ತಪ್ಪನ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ; ತಿಳಿಯುವದು.

ತಾ. ೨೭ ನೇ ಮಾಹೆ ಡಿಸೆಂಬರ ಸಂ. ೧೮೮೫ನೇ ಇಸ್ವಿ ಠಿ. ಮುಕ್ಕಾಮ ಧಾರವಾಡ.

(Signed) [illegible] Vinayak Bapat.

ಡಿಪುಟಿ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ

ಜಿಲ್ಲಾ ಧಾರವಾಡ.

Vivekachintamany

ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿ.

ವೇದವಾಕ್ಯಸ್ವರೂಪ.

ಪ್ರ. ಪ್ರಮಾಣ ವೇದಂಗಳಾದೊಡೆ। ವಿಧಿವಾದ। ಅರ್ಥವಾದ। ಮಂತ್ರವಾದ। ನಾಮಧೇಯಂಗಳೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಧಂ ಸಮಸ್ತ ಧರ್ಮಂಗಳಂ ಬೋಧಿಪ ವೇದವಾಕ್ಯಂಗಳ್ [illegible] ಯಂತೆ [illegible] ವಾಕ್ಯಂಗಳಂ ವಿಶೇಷದಿಂ ತಿಳಿಸಿ। ಧರ್ಮಪ್ರತಿಪಾದಕದಿಂ ಬಿಡೀ ವಿಧಿವಾದವೆನಿಸುವದು। ವಿಧಿಗಳಂತೆ ಅತಿಶಯಾರ್ಥ ಮಂ [illegible] ಅರ್ಥವಾದವೆನಿಸುವದು। [illegible]

ಮಂತ್ರವಾದವೆನಿಸುವರು। ಜನನೀಜನಕರಂತೆ ಯಾಗಾದಿ-
ಗಳಿಗೆ ಹಿತಕರಂ ವೇದವ್ಯಾಸೋನಾಮಧೇಯಮಕ್ಕುಂ

ವೇದಾಂಗಗಳು.

ಮತ್ತಮಾ ವೇದಕ್ಕೆ। ಪಾದ। ಹಸ್ತ। ಮುಖ। ಘ್ರಾಣ। ನೇತ್ರ। ಶ್ರೋತ್ರಂಗಳಾದಕ್ರಮದಿಂ। ಛಂದಸ್ಸು। ಕಲ್ಪ। ವ್ಯಾಕರಣ। ಶಿಕ್ಷೆ। ಜ್ಯೋತಿಷ। ನಿರುಕ್ತ। ಗಳೆಂಬಿವೆ ಷಡಂಗಂಗಳವುಗಳೊಳ್ ಛಂದಸ್ಸೇ ಮಂತ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ತ್ರಿಷ್ಟುವು ಮೊದಲಾದ ಛಂದಸ್ಸುಗಳಂ ದಕ್ಷರದಗಣನೆಗಳಂ ಮಾಡುವದು। ಕಲ್ಪವೇ ಅಶ್ವಲಾಯನೀಯ ಬೋಧಾಯನೀಯ ಅಪಸ್ತಂಭೀಯಾದಿಸೂತ್ರರೂಪದಿಂ ಯಜ್ಞಪ್ರಯೋಗಾದಿಗಳಂ ಕಲ್ಪಿಸುವದು। ವ್ಯಾಕರಣವೇ ವೈದಿಕಶಬ್ದಸಿದ್ಧಿಯಂ ಸಮರ್ಥಿಸುವದು, ಶಿಕ್ಷೆಯೇ ಉದಾತ್ತಾನುದಾತ್ತಸ್ವರಿತಪ್ರಚಯಂಗಳೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಧಸ್ವರಕರಣಪೂರ್ವಕಮಾದ ವದಪಾಠಕ್ರಮದಿಂ ವೇದಾಧ್ಯಯನಾದಿಕವಂ ಶಿಕ್ಷಿಸುವದು। ಜ್ಯೋತಿಷವೇ। ಲಗ್ನ। ತಿಥಿ। ನಕ್ಷತ್ರ। ಯೋಗ। ಕರಣಾದಿಗಳಿಂ ವೈದಿಕಕರ್ಮಂಗಳಿಗೆ ಕಾಲಂಗಳಂ ತಿಳಿವುವದು। ನಿರುಕ್ತಯೇ ವೈದಿಕಶಬ್ದನಿರ್ವಚನಮಂ ನಿಯಮಿಸುತ್ತಿರ್ಕುಂ।।

ಉಪಾಂಗಗಳು.

ಬಳಿಕ। ಮೀಮಾಂಸೆ। ನ್ಯಾಯ। ಪುರಾಣ। ಸ್ಮೃತಿಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕೆಂದ ವೇದಗಳಿಗೆ ಉಪಾಂಗಂಗಳಪ್ಪವುಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮುಂದೆ ಪೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಿಪ್ಪುವು॥

ಉಪವೇದಗಳು.

ಬಳಿಕ। ಆಯುರ್ವೇದ। ಅರ್ಥವೇದ। ಧನುರ್ವೇದ। ಗಾಂಧರ್ವವೇದಂಗಳೆಂಬವೇ ಉಪವೇದಚತುರ್ಥಂಗಳಪ್ಪವುಗಳಲ್ಲಿ। ಆಯುರ್ವೇದವೇ। ವ್ಯಾಧಿನಿದಾನ। ವ್ಯಾಧಿಚಿಹ್ನೆ। ಮಂತ್ರೌಷಧಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳಿಂದ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯಾದಿಗಳಂ ತೋರಿಸುವದು। ಅರ್ಥವೇದವೇ। ದಕ್ಷಿಣೆ। ಆಜ್ಯ। ಚರು। ಉಪಹಾರಾದಿಗಳಂ ಸಂಪಾದಿಪ್ಪುದರಿಂ ಧರ್ಮಾದಿಚತುರ್ವರ್ಗ ಸಾಧನ ಮಾಡುವದು। ಧನುರ್ವೇದವು ಶತ್ರುಜಯಾರ್ಥವಾಗಿಯೇ ಮಂತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಯೋಗಾದಿಗಳಂ ಕಲ್ಪಿಸುವದು। ಗಾಂಧರ್ವವೇದವು ಸಾಮವೇದಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಗಮಪಧನಿಯೆಂಬ ಸಪ್ತಸ್ವರಗೀತಪ್ರಬಂಧಗಳಂ ಸಂಭಾವಿಸುತಿರ್ಪುವು॥

ಉಪನಿಷತ್ತು.

ಬಳಿಕ ಶ್ರೀರುದ್ರ। ಬೃಹದಾರಣ್ಯ। ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ। ಕೈವಲ್ಯ

ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರ। ಕಠವಲ್ಲೀ। ಕಾತ್ಯಾಯನ। ಬೃಹನ್ನಾರಾಯ-
ಣ। ಹಂಸ। ಪರಮಹಂಸ। ಬಾಷ್ಕಲ। ಬ್ರಹ್ಮಬಿಂದು। ಆರುಣಿ।
ಅಮೃತಬಿಂದು। ಚಕ್ಷು। ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮ। ಜಾಬಾಲ। ತೇಜೋ-
ಬಿಂದು। ವಾಜಸನೇಯ। ಬೋಧಾಯನೀಯ। ಆಶ್ವ-
ಲಾಯನೀಯ। ಮೈತ್ರಾಯಣೀಯ। ಸಾಂಖ್ಯಾಯನೀ-
ಯ। ಭಾನುರಾಯಣೀಯ। ಶೌನಕೀಯ। ಶಿವಸಂಕಲ್ಪಶ್ರ-
ವಣ। ಈಶಾವಾಸ್ಯ। ಕಲ್ಪವಕಾರ। ನಿರಾಲಂಬ। ತೈತ್ತಿರೀಯ।
ಛಾಂದೋಗ್ಯ। ಕೌಷೀತಕೀ। ಮಾಂಡೂಕ್ಯ। ಮುದ್ಗಲ। ಮುಂ-
ಡಕ। ಕೇನ ಮೊದಲಾದವೆ। ಶತೋಪನಿಷತ್ತುಗಳನ
ಗಳಜ್ಞಾನಾಂಗವಾದ ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಾದಿಗಳಂ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಾ
ದಿಕರಮಂ। ವಿವರಿಸುತಿರ್ಪ

ಸ್ಮೃತಿಗಳು

ಬಳಿಕ ಮನುಸ್ಮೃತಿ। ಅತ್ರಿಸ್ಮೃತಿ। ಹಾರೀತಸ್ಮೃತಿ। ವಿಷ್ಣು-
ಸ್ಮೃತಿ। ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಸ್ಮೃತಿ। ಉಶನಸ್ಮೃತಿ। ಅಂಗಿರಸ್ಮೃ-
ತಿ। ಯಮಸ್ಮೃತಿ। ಆಪಸ್ತಂಬಸ್ಮೃತಿ। ಸಂವರ್ತಸ್ಮೃತಿ।
ಕಾತ್ಯಾಯನಸ್ಮೃತಿ। ಬೃಹಸ್ಪತಿಸ್ಮೃತಿ। ಪರಾಶರಸ್ಮೃತಿ।
ವ್ಯಾಸಸ್ಮೃತಿ। ಶಂಖಲಿಖಿತಸ್ಮೃತಿ। ದಕ್ಷಸ್ಮೃತಿ। ಗೌತಮ
ಸ್ಮೃತಿ। ಶಾತಾತಪಸ್ಮೃತಿ। ವಶಿಷ್ಠಸ್ಮೃತಿ। ಇವೆಂಬಿವೇ ಆಯ

ಯನಾಮಧೇಯ ಮುಳ್ಳವರಿಂದು ಕ್ರಮಾಂದ ಷಟ್ತ್ರಿಂಶ-
ತ್ತು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಳವುಗಳೊಳಗೆ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಮ-
ನುಸ್ಮೃತಿ ಧರ್ಮವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಹುದು। ತ್ರೇತಾಯುಗ
ದಲ್ಲಿ ಗೌತಮ ಸ್ಮೃತಿ ಧರ್ಮವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಹುದು। ದ್ವಾಪ-
ರಯುಗದಲ್ಲಿ ಶಂಖ ಲಿಖಿತ ಸ್ಮೃತಿ ಧರ್ಮವೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಹು
ದು। ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಪರಾಶರ ಸ್ಮೃತಿ ಧರ್ಮವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ
ಹುದು। ಆ ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ! ಜಾತಿ। ವರ್ಣ। ಆಶ್ರಮಾಚಾರಂ
ಗಳುಂ ದಾಯವಿಭಾಗಾದಿ ನೆಂಟು ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಭೇದಗಳುಂ
ಮಹಾಪಾತಕಾದಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂಗಳುಂ ವಿಧಿಸುವ-
ದರೊಳಗೆ। ಕಂಮೆ। ಕಂನಡಿಗ। ಆಂಧ್ರ ದ್ರಾವಿಡರೆಂಬವರೆ-
ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿಗಳು। ಬ್ರಾಹ್ಮಣ। ಕ್ಷತ್ರಿಯ। ವೈಶ್ಯ। ಶೂದ್ರ-
ರೇ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಂಗಳವರಲ್ಲಿ॥

ಷೋಡಶಕರ್ಮಾದಿ.

ಗರ್ಭಾಧಾನ। ಪುಂಸವನ। ಸೀಮಂತ। ಜಾತಕರ್ಮ।
ನಾಮಕರಣ। ಅಂನಪ್ರಾಶನ। ಚೌಲ। ಉಪನಯನ। ಉಪಾ-
ಕರ್ಮ। ಉತ್ಸರ್ಜನ। ವೇದವ್ರತ। ಗೋದಾನಿಕ। ಸ್ನಾತಕ। ವಿವಾ
ಹ। ಸ್ಮಾರ್ತಾಗ್ನಿಹೋತ್ರ। ಜಾನ್ವರೇಷಕಗಳೆಂಬ ಷೋಡ-
ಶಕರ್ಮಗಳೊಡನೆಯು। ಯಜನ। ಯಾಜನ। ಅಧ್ಯಯನ।

ಅಧ್ಯಾಪನ। ದಾನ। ಪ್ರತಿಗ್ರಹಗಳೆಂಬ ಷಟ್ಕರ್ಮಂಗಳಾಚರಿಸ ಯುಕ್ತಿವಿಭಕ್ತ್ಯಾದಿಗಳೊಡನೆಯುಂ ಕೂಡಿದಾತನೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಪ್ಪಂ॥

ಕ್ಷತ್ರಿಯಕರ್ಮ

ಬಳಿಕ ಪ್ರಜಾಪಾಲನ। ಯಜನ। ಅಧ್ಯಯನ। ದುಷ್ಟಮೃಗಪಕ್ಷಿಶತ್ರುಸಂಹಾರ। ಅನ್ನದಾನ। ವಸ್ತ್ರದಾನ। ಭೂದಾನ। ಕನ್ಯಾದಾನ। ಹಿರಣ್ಯದಾನ। ಗೋದಾನ। ಉಭಯಮುಖಿಗೋದಾನ। ಮಹಿಷೀದಾನ। ಅಶ್ವದಾನ। ಶೀತಾಶ್ವದಾನ। ಕಾರ್ಯಮುಖದಾನ। ಮಹಾಕೋಶದಾನ। ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದಾನ। ವಿದ್ಯಾದಾನಾದಿ ಮಹಾದಾನ। ಶಸ್ತ್ರಾಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿ। ದೇಶಕಾಲಪಾತ್ರ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ। ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತ್ಯಾದಿ ಕರ್ಮಯುಕ್ತನಾದಾತನೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಪ್ಪಂ॥

Atmosphere, Rain, Dew, and lightning

ವಾಯುವು, ಮಳೆಯು, ಮಿಂಚು.

ವಾಯುವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸದು; ಆದಾಗ್ಯೂ ಅದು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವದು. ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಇತರವಾದ ಎಂಥಾ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ವರ್ತಿಸುವದು. ಅದು ಮೇಲೆ ನಾಲ್ವತ್ತು ಮೈಲುಗಳ ವರೆಗೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದಾಗ್ಯೂ ಅದರ ಚಲನೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವಾಯು ಬೀಸುವದು, ಸ್ಪರ್ಶೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನೆಲದ ಕಡೆಯಿಂದ ಬರುವ ಗಾಳಿ ನೆಲಗಾಳಿ ಎಂತಲೂ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಬರುವ ಗಾಳಿ ಸಮುದ್ರಗಾಳಿ ಎಂತಲೂ ತೆಂಕಲಿಂದ ಬರುವ ಗಾಳಿ ತೆಂಕಣಗಾಳಿ ಎಂತಲೂ ಬಡಗದಿಂದ ಬರುವ ಗಾಳಿ ಬಡಗಗಾಳಿ ಎಂತಲೂ ಬಹಳ ಬಿರುಸಾಗಿ ಬೀಸುವ ಗಾಳಿ ಬಿರುಗಾಳಿ ಎಂತಲೂ ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ಬೀಸುವ ಗಾಳಿ ಸುಳಿಗಾಳಿ ಎಂತಲೂ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಹಡಗಿನ ಹಾಯಿ ಎತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿದಾಗ ಚನ್ನಾಗಿ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದರೆ ನಾವೆಯು ನಡೆಯುವದು.

“ಹೊಯ್ಲಿಯಿಂದ ಧೂಳು ಹಾರಿದರೆ ಕೋಳಿ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬೀತೇ!

ಬಂತಕಾಲ್ಲಿ, ಭೂಮಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಸಿಲು ಮೂಡಿದರೂ ಭೂಮಿಗಿ-
ಳಿದು ಹೋದರೆ, ಯಾವ ಜಂತುವಿನಾಗಲಿ ಜೀವಿಸಲಾಗ-
ದು, ಅಗ್ನಿಗೆ ಹಿಡಿಯಲಾಗದು, ತರುಗುಲ್ಮಲತಾದಿಗಳು ಬೆಳೆ-
ಯಲಾರವು, ಮಾನುಷ್ಯಜೀವ ಆರಿ ಹೋಗುವದು.

“ತ್ರಿಂಶಾಂಶಕಂಶರಿ ಮಂಗಳಾಚರಾಲು ಲ್ಲಾಬಿಸುತ್ತದೆ

ಸೂರ್ಯನು ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ಶಾಂತವಾಗಿಯೂ ಸೌಮ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ತೀವ್ರವಾಗಿಯೂ ಕಠಿಣವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ.

ಶಾಂತಸೂರ್ಯನು ಭೂಮಿಗೆ ಪ್ರತಿ ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಕರಗಿ ದ್ರವಿಸುತ್ತ

ಸೌಮಾರನ	,,	,,	,,	,,	೧೨	,,	,,
ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಬೀಸುವ	,,	,,	,,	,,	೩೦	,,	,,
ಅಧಿಕವಾಗಿ ಬೀಸುವ	,,	,,	,,	,,	೫೦	,,	,,
ಬಿರು	,,	,,	,,	,,	೧೨೦	,,	,,
ಕಠೋರ ಬಿರು	,,	,,	,,	,,	೨೦೦	,,	,,

“ಭೂಮಿಗೆ ಬಿಡದೆ ಸರಿಸೆ ಅರಿತ್ತೆ” ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ

ಒಂದು ಬಟ್ಟಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರು ಹಾಯಿದು ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟರೆ ಬಿಸಿಲು ಕಾಯುತ್ತಾ ಕಾಯುತ್ತಾ ನೀರು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು. ಒಂದು ಗಡಿಗೆ ನೀರು ತಂದು ಬೆಂಕಿಯ ಮೇಲೆ-ಇಟ್ಟದ್ದಾದರೆ ಆ ನೀರು ಕಾಯುತ್ತಾ ಕಾಯುತ್ತಾ ಹಬೆಯಾಗಿ ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿ ತಗಲುತ್ತಾ, ಬಟ್ಟಲಿನ ನೀರು ಹಬೆಯ ರೂಪವಾಗಿ, ಮೇಲಕ್ಕೇರುವದು. ಆ ಹಬೆಯು ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿದ್ದರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವದಿಲ್ಲ.

ಸಮುದ್ರ ಮೊದಲಾದ ಜಲಸ್ಥಳಗಳ ನೀರು, ಮೇಲೆ-ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರತಿದಿನವು ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಯಿಂದ ಹಬೆಯ ರೂಪವಾಗಿ, ಏಳುವದು. ಹೀಗೆ ಹೋಗುವಂಥ ಹಬೆಯು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ತಂಪಾಗಿ ತಾನು ಮೇಘಗಳಾಗುವದು. ಒಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟ ಜಲಪಾತ್ರೆಗೆ ಒಂದು ಮುಚ್ಚಳವ ಇಟ್ಟರೆ ಆ ಪಾತ್ರೆಯೊಳಗಿನ ಹಬೆಯು ಮುಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ತಗಲಿ ಮುಚ್ಚಳ ತಣ್ಣಗಾಗಿರುವದರಿಂದ ಬಿಂದು ಬಿಂದಾಗಿ, ಸುರಿಯುವದು. ಈ ಪ್ರಕಾರವೇ ಹಬೆಯ ವಿಕಾರವಾದ ಮೇಘಗಳಿಗೆ ಶೈತ್ಯ ತಂಪಾಗಿ ತಾಗಿದರೆ ಆ ಹಬೆಯು ಬಿಂದು ರೂಪವಾಗಿ, ಮಳೆ ಬರುವದು. ಮಳೆಯಿಂದ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯೋಜನ ಉಂಟು. ಅದು ಬೀಳದೆ ಹೋದರೆ ಪೈರುಹುಲ್ಲು

ಮುಂತಾದ ಒಂದು ಜೀವನವಾದರೂ ಮುಗ್ಗಿಯಬಾರದು ಬರಲುಂಟಾಗುವದು.

ಹಗಲುಹೊತ್ತು ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯ ನೀರು, ಮೇಲೆ ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ, ಹಬೆಯಾಗಿ ಇರುವದು; ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತಮಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಭೂಮಿ ತಣ್ಣಗಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರಿಂದ ಹಬೆಯು ತಂಪಿನಿಂದ ಕೂಡಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹುಲ್ಲು ಮುಂತಾದ ಮೊನೆಯುಳ್ಳ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ ಹನಿ ಹನಿಯಾಗಿ ಹತ್ತುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ಮಂಜು ಎಂದು ಹೆಸರು. ಉಷ್ಣಮಾನ ಕಡಿ ಹಬೆಯು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮೋಡವಾಗುವಂತೆ ಭೂಮಿಯ ಹತ್ತಿ ದಟ್ಟಯದು ನೆಲಾ ಆಕಾಶಗಳನ್ನು ತುಂಬುವಂಥ ಮಂಜು ಆಗುವದು. ಈ ತರದ ಮಂಜು ಬಹಳವಾದರೆ ಇ ನಿ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಮುಂತಾದ ಬೆಂದ ಜೀನಸಾದರೂ ಮುಟ್ಟಿಯಬಾರದ
ಬರಲುಂಟಾಗುವದು.

ಹಗಲುಹೊತ್ತು ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಯಿಂದ ಭೂಮಿಯು
ಬು ನೀರು, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ಹಬೆಯಾಗಿ ಏರುವದು
ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತಮಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಭೂಮಿ ತಣ್ಣಗಾಗುತ್ತ
ಅದರ ಹತ್ತಿರದ ಹಬೆಯು ತಂಪಿನಿಂದ ಕೂಡಿ, ವಿಶೇಷವಾ
ಹುಲ್ಲು ಮುಂತಾದ ಹೊಸೆಯುಳ್ಳದ್ದಕ್ಕೆ ಹನಿ ಹನಿಯಾಗಿ ಹ
ಐದು. ಇದಕ್ಕೆ ಮಂಜು ಎಂದು ಹೆಸರು. ಉದ್ದವಾಗಿ ಹರ
ಹಬೆಯು ಕಲ್ಲಿನಾಗಿ ಹೋದವಾಗುವಂತೆ ಭೂಮಿಯು ತತ್ತ
ಗಳ್ಳಿಯದು ನಿಶಾ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಯುವಂಥ ಮಂಜು
ಆಗುವದು. ಈ ತರದ ಮಂಜು ಬಹಳ ವಾದರೆ ಇ
ನಿ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಮುಂತಾದ ಬಿಂದು ಜಿನಸಾದರೂ ಮಾತ್ರಯಿಲ್ಲಾಂದ ಬರಲುಂಟಾಗುವದು.
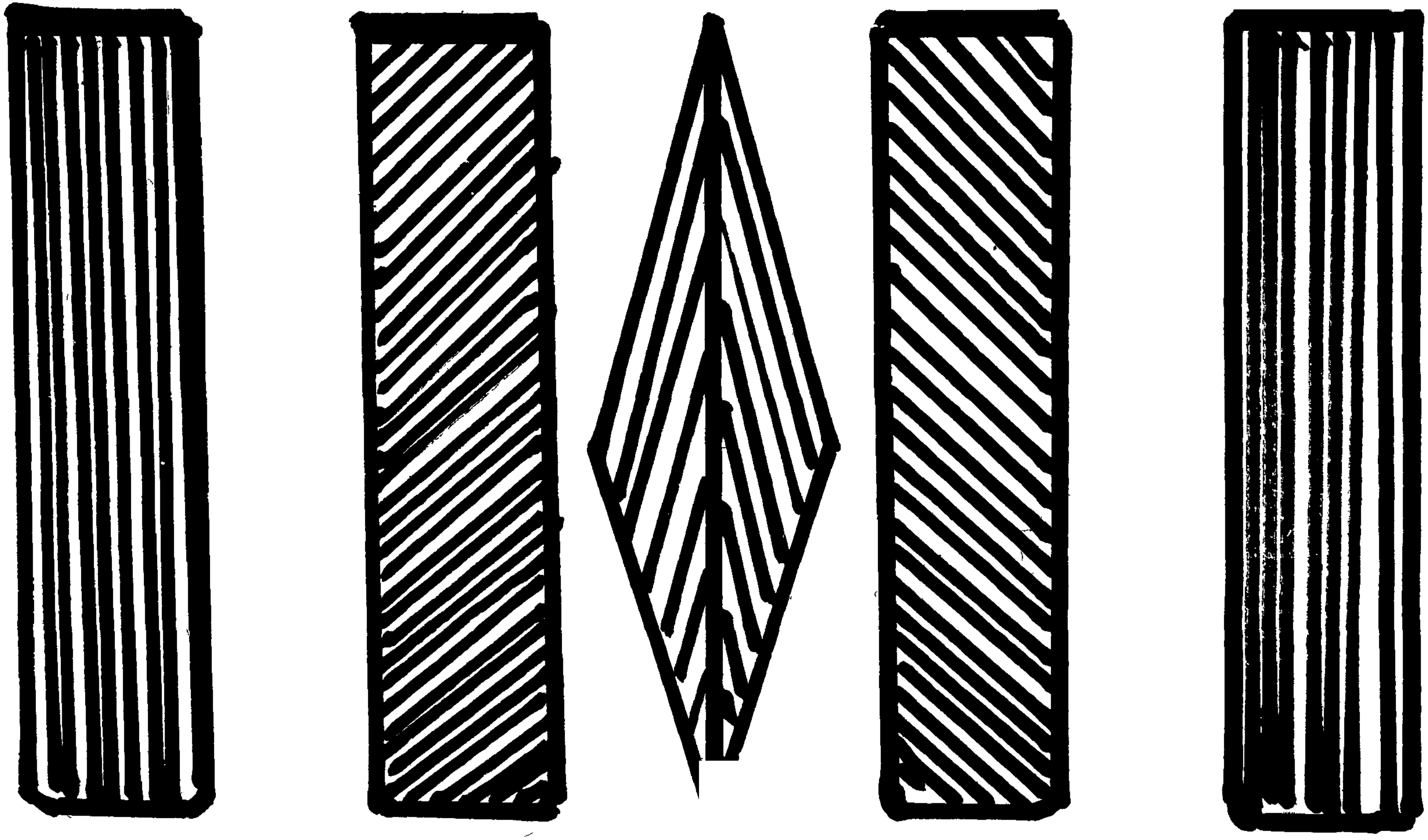
ಹಗಲು ಹೊತ್ತು ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಯಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿನ ನೀರು, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ಹಬೆಯಾಗಿ ಏರುವದು; ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತಮಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಭೂಮಿ ತಣ್ಣಗಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರ ಹತ್ತರದ ಹಬೆಯು ತಂಪಿನಿಂದ ಕೂಡಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹುಲ್ಲು ಮುಂತಾದ ಮೊನೆಯುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಹನಿ ಹನಿಯಾಗಿ ಬೀಳುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ಮಂಜು ಎಂದು ಹೆಸರು. ಉಷ್ಣವಾಗಿ ಏರಿದ ಹಬೆಯು ಥಳ್ಳನಾಗಿ ಮೋಡವಾಗುವಂತೆ ಭೂಮಿಯ ಹತ್ತರದ ಹಬೆಯು ಸಹಾ ತಣ್ಣಗಾಗಿ ಹೊಗೆಯಂಥ ಮಂಜು ಆಗುವದು. ಈ ತರದ ಮಂಜು ಬಹಳವಾದರೆ ಇಬ್ಬನಿ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.